

DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

*sobre el benestar
d'infants i adolescents
a Mallorca*

Impuls:

 Direcció Insular d'Infància i Família
Departament de Drets Socials
Consell de Mallorca

Coordinació:

Circula Cultura, SCCL

Col·laboració i suport:

Bauma Soc. Microcoop.

Hi col·laboren **Soraya El Boutaybi Mohamed**
i **Neus Tur Bujosa** en l'elaboració del marc
normatiu i el marc social sobre el benestar
de la infància i l'adolescència: recull de
dades quantitatives d'aquest estudi.

Disseny gràfic i maquetació:

nacatalinadeplassa@gmail.com | 655 392 518

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	5
METODOLOGIA	9
BLOC 1. MARC NORMATIU	11
BLOC 2. MARC SOCIAL DEL BENESTAR DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA	31
Capítol 1. Estructura sociodemogràfica a Mallorca	35
Capítol 2. Estructura socioeconòmica i laboral	49
Capítol 3. Salut	61
Capítol 4. Educació	89
Capítol 5. Serveis Socials i Infància i adolescència	114
Capítol 6. Cultura, oci i temps lliure	131
Capítol 7. Esports	137
Capítol 8. Participació infantil i adolescent	147
Capítol 9. Mobilitat i transport	155
Capítol 10. Medi ambient i desenvolupament sostenible	159
Capítol 11. Entorn digital	163
Capítol 12. Igualtat i violències masclistes i LGTBIfòbia	174

BLOC 3. INFORME DE RESULTATS DE LES ENQUESTES	187
Capítol 1. Metodologia	190
Capítol 2. Resultats de l'enquesta adreçada a les entitats	196
Capítol 3. Resultats de l'enquesta adreçada al personal d'institucions públiques	204
Capítol 4. Resultats de l'enquesta adreçada a l'alumnat	210
Capítol 5. Resultats de l'enquesta adreçada a les famílies	235

BLOC 4. JORNADES PARTICIPATIVES	259
Capítol 1. Aportacions dels i les representants d'entitats a les jornades	262
Capítol 2. Aportacions dels infants i adolescents a les jornades	270
Capítol 3. Aportacions dels i les professionals de l'administració pública	277

BLOC 5. CONCLUSIONS	285
----------------------------	------------

BLOC 6. LIMITACIONS DEL DIAGNÒSTIC	305
---	------------

BIBLIOGRAFIA	311
---------------------	------------

PRESENTACIÓ

L'estiu del 2021 el ple del Consell de Mallorca aprovà la creació del primer Pla de l'Atenció i dels Drets de la Infància i l'Adolescència de Mallorca (PADIAM), amb el compromís que la institució insular disposi d'un instrument que l'ajudi a introduir la perspectiva de la infància i l'adolescència en totes les polítiques que dugui a terme.

Com a primera fase de l'elaboració del Pla, es presenta el *Diagnòstic participatiu sobre el benestar d'infants i adolescents a Mallorca*, impulsat des de la Direcció Insular d'Infància i Família.

El procés de treball s'ha caracteritzat per ser participatiu, educatiu, transversal i interdepartamental. Ha recollit la veu dels infants i adolescents i els ha col·locat com a protagonistes en el centre de la diagnosi.

Aquest Diagnòstic posa a l'abast de la ciutadania informació quantitativa i qualitativa, i contribueix a generar coneixement sobre el benestar social de la infància i l'adolescència, i ens facilita la base per a la planificació de les polítiques d'infància.

Vull agrair la participació a totes aquelles persones que heu fet possible el document que es presenta, molt especialment als nins, nines i adolescents i també a les entitats i professionals de les diferents administracions.

Sofía Alonso

PRESIDENTA

INSTITUT MALLORQUÍ D'AFERS SOCIALS

El *Diagnòstic participatiu sobre el benestar d'infants i adolescents a Mallorca* que es presenta és fruit d'un procés de treball. Un procés que parteix de la necessitat d'estudiar com viuen els nins, nines i adolescents amb una mirada integral, per tal de garantir el principi de l'interès superior dels infants en les decisions públiques i avançar en els seus drets.

Trobareu en aquest document una revisió del marc normatiu, del marc social i la informació generada per les enquestes elaborades *ad hoc* sobre el benestar de la infància i l'adolescència a la nostra illa.

La veu directa d'infants i adolescents, així com el debat que va tenir lloc a les Trobades participatives¹ amb infants i professionals han resultat molt significatius per aquest document.

El treball col·laboratiu desenvolupat per aquest diagnòstic ens deixa constància del fet que el benestar de la infància i l'adolescència ens compromet a totes les persones, per la qual cosa us vull convidar a continuar amb aquest compromís per avançar cap al primer Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i l'Adolescència de Mallorca (PADIAM).

M.ª Ángeles Fernández

DIRECTORA INSULAR D'INFÀNCIA I FAMÍLIA
INSTITUT MALLORQUÍ D'AFERS SOCIALS

¹ Trobades participatives on assistiren infants i adolescents, representants d'entitats i professionals de diferents administracions. Novembre 2021-UIB

METODOLOGIA

El procés de treball s'ha dividit en cinc fases:

- FASE 1.** Disseny de pla de treball i d'eines de recollida d'informació.
- FASE 2.** Recollida d'informació quantitativa i qualitativa: marc normatiu i social sobre el benestar dels infants i adolescents i enquestes.
- FASE 3.** Anàlisi d'informació i entrega de l'informe parcial.
- FASE 4.** Recollida d'informació qualitativa: jornades participatives.
- FASE 5.** Anàlisi d'informació, entrega de l'informe final i retorn d'informació als agents participants.

Per tal d'abordar el benestar social dels infants i adolescents des d'una perspectiva integral, en aquest diagnòstic s'han seleccionat dotze àmbits d'estudi que són: estructura sociodemogràfica i sociolaboral, salut, educació, serveis socials, cultura, oci i temps lliure, esports, participació infantil i adolescent, mobilitat i transport, medi ambient i desenvolupament sostenible, entorn digital i igualtat i diversitat. La tria d'aquests àmbits ha estat basada en el *Manual para elaborar planes locales de infancia y adolescencia*², i en la *Proposta de cartera bàsica dels plans locals d'infància i adolescència a Mallorca*³.

² Junta de Andalucía, 2020.

³ Secció de prevenció comunitària i suport territorial, IMAS, 2020

Les tècniques de recollida d'informació utilitzades han estat:

- Consulta de fonts documentals d'informació secundària per l'elaboració del marc normatiu i del marc social sobre el benestar de la infància i l'adolescència: dades quantitatives.
- Enquesta en línia per a la recollida de la percepció de necessitats actuals dels infants i adolescents de Mallorca, així com d'altres informacions rellevants que afecten el seu benestar social. A través d'aquesta tècnica, s'ha recollit informació quantitativa i qualitativa.
- Jornades participatives per contrastar els resultats obtinguts a les enquestes i per complementar l'estudi amb més informació qualitativa.

Per a l'elaboració de les conclusions d'aquest estudi, s'han creuat les informacions recollides a partir de les tres tècniques de recollida d'informació anteriorment esmentades i s'han analitzat en conjunt.

Pel que fa als agents informants, s'ha comptat amb la participació de:

- **Infants i adolescents d'entre 9 i 17 anys.**
- **Famílies d'infants i adolescents.**
- **Professionals de l'administració pública de:**
 - Conselleries del Govern de les Illes Balears.
 - Direccions insulars del Consell de Mallorca.
 - Ajuntaments de Mallorca.
- **Entitats que treballen amb infància i/o adolescència a Mallorca.**

BLOC 1

Marc normatiu

Al llarg del segle XIX i XX varen començar a aparèixer polítiques tant internacionals com nacionals que cercaven protegir la infància i l'adolescència. Per poder entendre millor quins aspectes contempla la legislació, és convenient revisar els principis bàsics de protecció a la infància i l'adolescència.

A continuació, es presenta una breu revisió dels aspectes més destacables de la legislació: es comença per les indicacions que realitza la comunitat europea, i es continua amb el marc normatiu a l'àmbit estatal, les legislacions autonòmica, insular i municipal.

1. ÀMBIT INTERNACIONAL

- Declaració dels drets de l'infant de 20 de novembre de 1959.
- Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDN), aprovada per l'assemblea de les nacions unides de 20 de novembre de 1989 i ratificada per l'Estat espanyol el 30 de novembre de 1990.
- Conveni de la Haia del 29 de maig de 1993 relatiu a la protecció de l'infant i a la cooperació en matèria d'adopció internacional i ratificat per Espanya el 30 de juny de 1995.
- Carta Europea dels Drets de l'infant. Resolució A3-0171/92, del 8 de juliol de 1992, del Parlament Europeu.

- Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea, del 18 de desembre del 2000, a l'article 24 estableix que els infants tenen dret a ser protegits i que es tingui cura pel seu benestar.

2. ÀMBIT EUROPEU

La legislació europea existent amb relació als drets dels infants es basa en la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets dels Infants (CDN). Els principis i disposicions de la CDN es converteixen en instruments vinculants sòlids a l'àmbit europeu. Cal remarcar que la UE no és part de la CDN, ja que no es poden adherir entitats que no siguin estats. Però atès que tots els estats membres de la Unió Europea han ratificat la CDN, aquesta es troba obligada a tenir en compte els principis i disposicions que conté. Aquesta obligació es reforça amb una sèrie de tractats de la UE i la Carta dels Drets Fonamentals de la UE. Pel que fa als drets i llibertats civils bàsics que afecten la infància recollits en la Carta dels Drets Fonamentals de la UE, trobam el dret de l'infant a la llibertat de pensament, de consciència i de religió, la llibertat d'expressió i d'informació, el dret de l'infant a ser escoltat i el dret a la llibertat de reunió i associació.

A l'article 10 de la Carta dels Drets Fonamentals de la UE es garanteix la llibertat de pensament, consciència i religió de totes les persones. Aquest dret contempla la llibertat de canviar de religió i la llibertat de manifestar de manera pública o privada la pràctica religiosa. A l'article 14 de la Carta es reconeix el dret de les famílies a educar i ensenyar als seus fills i filles d'acord amb les seves conviccions religioses, filosòfiques i pedagògiques.

Tant la Carta de Drets Fonamentals com el Conveni Europeu de Drets Humans (CEDH) asseguren el dret a la llibertat d'expressió que contempla la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o comunicar informacions o idees sense judici per part de les autoritats públiques. Aquest

dret es pot trobar condicionat per l'article 10 del CEDH que garanteix el dret al respecte a la vida privada i familiar. Per tant, és necessari comptar amb el consentiment de les persones a qui influeix la informació.

Finalment, es reconeix el dret a ser escoltat a l'article 24 de la Carta de Drets Fonamentals. Aquest fa referència al dret de l'infant a expressar de manera lliure la seva opinió. Aquesta opinió haurà de ser tinguda en compte en els assumptes que l'afectin, tenint en compte el seu nivell de maduresa i la seva edat.

Espanya va ratificar la Convenció dels Drets de la Infància el 30 de novembre de 1990. Aquest fet fa que l'Estat es comprometi de manera formal a respectar els drets i deures enunciats, a més d'haver d'incloure aquests drets i deures a la legislació interna del país.

En ratificar la convenció, l'Estat espanyol es va comprometre a garantir els aspectes següents:

- Satisfer les necessitats bàsiques de la infància (salut, educació i formació, seguretat social, joc).
- Protegir l'infant de qualsevol forma de brutalitat o explotació (maltractament, abandonament, explotació laboral o sexual, consum o tràfic de drogues, tortura, etc.).
- Ajudar les famílies, tot respectant els seus drets, deures i responsabilitat, a més de crear serveis d'atenció a la infància perquè puguin atendre de manera adequada les necessitats dels seus fills.
- Atendre de manera especial els infants que es troben en una situació vulnerable (refugiats, víctimes de maltractament, abandonament, conflictes armats, infants sense família, minories ètniques i indígenes, etc.)
- Permetre a l'infant expressar la seva opinió en aquells aspectes que l'influeixen, practicar i professar la seva religió, cercar i difondre informació, tenint en compte la seva edat i maduresa.

3. ÀMBIT ESTATAL

- Llei de Tribunals Titulars de Menors de 1948.
- Constitució Espanyola de 1978 (art. 20, 27 i 39).
- Llei 11/1981 del 13 de maig, en matèria de filiació i pàtria potestat.
- Llei Orgànica 8/1985 del 4 de juliol, reguladora del dret a l'educació.
- Llei 1/1990 del 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu.
- Llei Orgànica 4/1992 del 5 de juny, sobre reforma de la Llei reguladora de la competència i el procediment dels jutjats d'infants i adolescents.
- Llei Orgànica 1/1996 del 15 de gener, de protecció jurídica del menor. Modificada per la Llei Orgànica 8/2015, del 22 de juliol, i la Llei 26/2015, del 28 de juliol. Aquestes estan vigents actualment.
- Llei Orgànica 14/1999, del 9 de juny, de modificació del codi penal de 1995 en matèria de protecció a les víctimes de maltractament i de la llei d'enjudiciament criminal.
- Llei Orgànica 5/2000 del 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels infants i adolescents.

- Llei Orgànica 1/2004 del 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere (Art. 1 i 2).
- Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència (2006-2009) (I PENIA).
- Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència (2013-2016) (II PENIA).

La Constitució espanyola, a l'article 39, estableix l'obligació que tenen els poders públics d'assegurar la protecció social, econòmica i jurídica de la família, parant especial atenció als infants i adolescents. Per millorar els instruments de protecció jurídica a la infància i l'adolescència i oferir un marc de referència a les comunitats autònomes, es va reformar del sistema de protecció d'infants i adolescents. Aquesta reforma va estar composta per dues normes que varen realitzar modificacions i canvis a la Llei Orgànica 1/1996 de Protecció Jurídica del Menor. Les normes, Llei 26/2015, de 28 de juliol i la Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, ambdues de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència varen introduir canvis necessaris que són considerats matèria orgànica, ja que influeixen en drets fonamentals i llibertats públiques reconegudes per la Comunitat Europea.

A partir d'aquesta reforma, es concreta què contempla el concepte jurídic "interès superior del menor" tenint en compte la jurisprudència del Tribunal Suprem i l'Observació General núm. 14 del Comitè de Nacions Unides dels Drets dels Infants. D'aquesta manera, el concepte té un triple contingut i es considera un dret substantiu, un principi interpretatiu i una norma de procediment. S'assegura, així, l'efectivitat dels drets fonamentals dels infants i adolescents que per les seves condicions maduratives no poden actuar per si mateixos. Per tant, l'interès superior del menor ha de ser considerat i valorat en totes les actuacions i decisions que afecten la infància i l'adolescència tant en l'àmbit públic com en el privat.

La ponderació que es realitza de l'interès superior del menor té en compte la seva edat i maduresa, la necessitat de garantir la no-discriminació i la igualtat a causa de la situació de vulnerabilitat, a més de

l'irreversible transcurs del temps en el seu desenvolupament. És a dir, es té present la necessitat de comptar amb una estabilitat en les decisions que l'afectin per tal de promoure una integració efectiva i un desenvolupament del menor en la societat i assegurin que es minimitzen els riscos que poden produir els canvis en la seva situació material o emocional. A l'interès superior del menor també es té en compte la seva preparació i el trànsit a l'edat adulta i independent, tenint en compte les seves capacitats i circumstàncies personals.

Les reformes de llei realitzades el 2015 varen suposar que es modifiquessin de forma transversal institucions i normes relacionades amb els infants i adolescent, amb l'objectiu i la finalitat de reforçar els seus drets i així poder protegir-los en les situacions d'especial vulnerabilitat o risc. La Llei 26/2015, de 28 de juliol, reconeix el dret dels infants i adolescents de cercar, rebre i utilitzar la informació de la manera més adequada per al seu desenvolupament. A més, assenyala que es tindrà en compte l'alfabetització digital i mediàtica adequada per a cada etapa evolutiva perquè així els infants i adolescents puguin actuar amb seguretat i responsabilitat. D'aquesta manera, es detectaran les situacions de risc que poden provocar les noves tecnologies, així com proporcionar les eines necessàries per poder afrontar els riscos i protegir-se.

La llei també assenyala que l'administració pública ha de vetllar perquè els missatges dirigits a la infància i l'adolescència per part dels mitjans de comunicació promoguin valors adequats com el de la igualtat, la solidaritat, la diversitat i el respecte a les altres persones, a més de treballar per evitar que es mostrin imatges i missatges de violència o que reflecteixin un tracte ofensiu, sexista o discriminatori amb les persones amb discapacitat..

La reforma de 2015 introdueix la referència als deures del menor en un capítol. Es reconeixen els deures, obligacions i responsabilitat que tenen els infants i adolescents en tots els àmbits de la vida, tenint en compte el familiar, l'escolar i el social. Un aspecte destacable és que els infants i adolescents han de participar i corresponsabilitzar-se de la cura de la llar i han de dur a terme tasques domèstiques en funció de la seva edat, el seu nivell d'autonomia i capacitat, independentment del seu sexe. Pel que fa a l'àmbit escolar, el menor ha de respectar les nor-

mes de convivència dels centres educatius, estudiar les diferents etapes de l'educació obligatòria i tenir una actitud positiva durant tot el procés formatiu i d'aprenentatge.

4. ÀMBIT AUTONÒMIC

- Estatut d'Autonomia de les Illes Balears de 1983.
- Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social. Amb dues disposicions com són la Llei 6/1995, de 21 de març, d'aplicació de les mesures judicials sobre menors infractors i la Llei 7/1995, de 21 de març, de guarda i protecció de menors en situació de desemparament.
- Reial decret 2170/1993, de 10 de desembre, sobre traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de protecció d'infants i adolescents.
- Llei orgànica 9/1994, de 24 de març, de reforma de l'Estatut d'Autonomia.
- Llei 8/1997, de 18 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de tutela, acolliment i adopcions.
- Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.
- Llei 4/2009, de juny, de serveis socials de les Illes Balears.
- Llei 14/2010, de 9 de desembre, de mediació familiar de les Illes Balears

- Llei 7/2016, de 17 de maig, de modificació del text refós de la Llei de consells escolars de les Illes Balears, aprovat pel Decret legislatiu 112/2001, de 7 de setembre
- Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut. Constitueix l'objecte d'aquesta llei establir un marc normatiu i competencial per al desenvolupament de les polítiques de joventut, i també ordenar els serveis i activitats que promouen i organitzen les persones físiques i jurídiques, públiques i privades, en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, que tinguin com a destinatari la joventut, amb la finalitat d'obtenir un desenvolupament i una protecció efectiva dels seus drets.
- Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears. L'objecte d'aquesta llei és assegurar la protecció integral dels infants i adolescents mitjançant el reconeixement i la garantia dels drets de què són titulars, l'establiment d'un sistema integral que els protegeixi en tots els àmbits i la concreció dels principis que han de regir l'actuació de les entitats responsables de la seva atenció.

També cal destacar els decrets següents, el quals creen i regulen el funcionament de diverses entitats dirigides a la infància i a la joventut:

- Decret 16/1997, de 30 de gener, pel qual es crea l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.
- Decret 15/2003, de 14 de febrer, pel qual es crea el Consell d'Infància i Família de les Illes Balears i se'n regula el funcionament.
- Decret 10/2006, de 10 de febrer, pel qual es modifica el Decret 15/2003, de 14 de febrer, pel qual es crea el Consell d'Infància i Família de les Illes Balears i se'n regula el funcionament.
- Decret 45/2006, de 12 de maig, pel qual es crea l'Observatori permanent de suport a la família de les Illes Balears.

- Decret 57/2005, de 20 de maig, pel qual es crea l'Observatori i el Comissionat per a la convivència escolar en els centres educatius de les Illes Balears.
- Decret 74/2005, d'1 de juliol, de modificació del Decret 57/2005, de 20 de maig, pel qual es crea l'Observatori i el Comissionat per a la convivència escolar en els centres educatius de les Illes Balears.

Com s'ha comentat anteriorment, la legislació d'àmbit estatal serveix de base a les comunitats autònomes per desenvolupar la seva pròpia legislació en infància i família. En el cas de les Illes Balears, la normativa jurídica que actualment regeix la protecció a la infància és la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears. L'objecte de la Llei 9/2019 és garantir que es compleix amb l'exercici dels drets dels infants i adolescents de les Illes. En concret, vol assegurar el compliment dels drets reconeguts a la Constitució, a la Convenció sobre els Drets dels Infants de les Nacions Unides, la Carta Europea dels Drets de l'Infant, la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i l'ordenament jurídic en el seu conjunt, a més d'establir el marc d'actuació per assegurar que es duen a terme activitats de foment dels drets i el benestar dels infants i adolescents mitjançant actuacions de prevenció, atenció, protecció i participació. La legislació també contempla els principis d'actuació, els criteris, els procediments i el marc competencial i institucional en l'àmbit de la protecció a la infància i l'adolescència en situacions de risc o de desemparament, així com el marc de la intervenció amb infants i adolescents infractors en l'àmbit de la justícia juvenil. A continuació, es presenta una taula resum dels drets i llibertats de la infància i l'adolescència que reconeix la legislació.

Dret a la integració

Dret a la no-discriminació

**Dret a la identitat, al nom, a la nacionalitat
i al coneixement dels orígens**

Dret a la perspectiva de gènere

Dret a l'honor, a la dignitat, a la intimitat i a la pròpia imatge

Dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió

Dret a la llibertat d'expressió

Dret d'associació i de participació

Dret a ser sentit i escoltat

Dret de relació i convivència

Dret a un nivell bàsic de benestar

Dret a una escolaritat inclusiva

Dret a la promoció de la salut

Dret a rebre informació sobre el seu estat de salut

Dret a decidir sobre la maternitat

Dret a la integritat física i psicològica

Dret a la prevenció i protecció contra la violència

Dret a l'atenció primerenca

Dret a l'educació

Dret a l'atenció a la diversitat

Dret a la formació i l'accés al treball

Dret a l'accés al sistema públic de serveis socials

Dret a l'accés a la cultura

Dret a l'oci i l'esport

Dret a gaudir d'un medi ambient adequat

Dret a la informació

Dret a l'alimentació saludable

La legislació també especifica quines competències respecte a la protecció de la infància i l'adolescència corresponen al Govern de les Illes Balears. És competència del GOIB l'establiment dels principis generals d'actuació, la gestió de les estadístiques autonòmiques, l'estudi, la investigació, les publicacions, congressos, plans de formació i els plans de promoció d'àmbit interinsular, a més de l'elaboració de programes experimentals en l'àmbit de la infància i l'adolescència, i crear, mantenir i gestionar equipaments i programes interinsulars.

5. ÀMBIT INSULAR

L'encarregat de vetllar per la protecció de la infància en l'àmbit insular és l'IMAS com a òrgan que assumeix les competències en matèria de tutela, acolliment i adopció d'infants i adolescents.

Per tal de complir amb les mesures protectores, el Consell ha de seguir la Llei orgànica 1/1996 que obliga a tenir en compte els convenis internacionals als quals està subscript l'Estat espanyol.

Els serveis socials i els serveis a infants, adolescents i famílies de Mallorca es troben regulats per l'acord del ple del dia 13 de juliol de 2017. La Carta insular defineix el conjunt de serveis del sistema públic de serveis socials que s'han d'aplicar a Mallorca. Aquesta legislació exposa en els seus annexos la cartera de serveis socials de Mallorca. Entre ells, a l'annex 1, trobam els serveis per a persones amb discapacitat, d'inclusió social. A l'annex 2, s'exposen els serveis a infants, adolescents i famílies.

6. ÀMBIT LOCAL

A escala local, la manera d'implementar polítiques que siguin conseqüents amb la promoció i la protecció dels drets de la infància és mitjançant els plans locals d'infància, ja que suposen la coordinació dels agents que implementen els acords en el territori més proper als infants.

S'ha dut a terme una recerca sistemàtica per recollir aquells municipis que a Mallorca compten amb un Pla d'infància i adolescència (PLIA). El resultat mostra que a mitjans de 2021 només hi ha 5 municipis que en compten amb un. Aquesta diagnosi no recull dades sobre els municipis que actualment estiguin elaborant un PLIA. Els municipis que compten amb un Pla d'infància i els anys que comprenen cadascun són els següents:

- Palma (2018-2022)
- Calvià (2018-2021)
- Felanitx (2018-2022)
- Inca (2018-2021)
- Santanyí (2018-2022)

Revisant els diferents plans d'infància detectats, hem trobat una sèrie de punts en comú:

Espais segurs i entorns sostenibles (tots els plans)

Se cerca crear carrers segurs i dotats d'espais on els infants puguin gaudir de l'aire lliure i relacionar-se. Aquest eix també es relaciona amb el desenvolupament d'experiències de cura del medi ambient, perquè se cerca crear consciència de la responsabilitat individual que tenim sobre el nostre entorn natural, rural i urbà.

Salut i esport (Palma, Calvià, Santanyí)

Aquest eix pretén fomentar poblacions saludables per la qual cosa s'hi ofereixen activitats variades d'esport a infants i adolescents residents i se'ls hi facilita l'accés. D'aquesta forma es promou la salut com a recurs bàsic per a un correcte desenvolupament personal i social.

Participació infantil i adolescent com a base per donar resposta a les seves necessitats (Palma, Felanitx, Inca i Santanyí)

Amb aquest eix se cerca compartir idees, experiències i punts de vista. A través de la participació dels agents socials, educatius i culturals, es dissenyen i s'implementen les activitats. Aquesta participació ha de ser directa i real, i ha de facilitar l'accés als diferents canals de comunicació.

En resum, els eixos que tracten els plans d'infància revisats cerquen proporcionar les línies d'actuació bàsiques que duran a terme els municipis durant un temps determinat.

7. REFERÈNCIES DEL MARC LEGAL

Ley 26/2015, de 28 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia (2015). Boletín Oficial del Estado, 180, sec. I, de 29 de julio de 2015, 64544 a 64613.

<https://www.boe.es/eli/es/l/2015/07/28/26>

Ley 9/2019, de 19 de febrero, de la atención y los derechos de la infancia y la adolescencia de las Illes Balears (2019). Boletín Oficial del Estado, 89, sec. I, de 13 de abril de 2019, 38835 a 38973

<https://www.boe.es/eli/es-ib/l/2019/02/19/9>

Ley Orgánica 8/2015, 22 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia (2015). Boletín Oficial del Estado, 175. Sec. I, de 23 de julio de 2015, 61871 a 61889.

<https://www.boe.es/eli/es/lo/2015/07/22/8>

Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia (2021). Boletín Oficial del Estado, 134. Sec. I, de 5 de junio de 2021, 68657 a 68730.

<https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8>

Convención de Naciones Unidas sobre los Derechos del Niño (CDN)

Samardžić-Marković, S., & O'Flaherty, M. (2016). Manual de legislación europea sobre los derechos del niño. Agencia de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea.

DOI:10.2811/18376

Ajuntament de Palma (2017). Pla municipal d'infància i adolescència ajuntament de palma (2018-2022). VIII Convocatòria de Reconeixement Ciutat Amiga de la Infància.

UNICEF Comitè Espanyol.

BLOC 2

Marc social del benestar de la infància i l'adolescència

**Recull de dades
quantitatives**

PRESENTACIÓ

Aquest bloc s'anomena «Marc social del benestar de la infància i l'adolescència: recull de dades quantitatives»¹ perquè aporta context sobre l'estructura sociodemogràfica i sociolaboral a Mallorca en els últims anys i també recull informació secundària i quantitativa dels **12 àmbits que afecten el benestar** dels nins/es i al·lots/es que resideixen a Mallorca.

La construcció d'aquest marc social ha estat principalment delimitada per la cerca de dades ja publicades o recollides a escala insular. Tot i això, quan s'ha considerat rellevant, s'ha reduït o s'ha ampliat el focus a escala municipal, autonòmica, estatal o mundial. S'ha intentat accedir a les dades disponibles més actualitzades, per la qual cosa s'han descartat en gran part aquelles anteriors a l'any 2015. També s'ha intentat recollir informació segregada per sexe i per franges d'edat entre els 0 a 18 anys.

El volum d'informació aportat en cada àmbit és desigual a causa de, per una banda, criteris, prioritització i recursos disponibles de l'equip investigador i, d'altra, a les possibilitats d'accés a les dades a escala insular i al volum de dades disponibles rellevants per la infància i l'adolescència en cada àmbit.

Per a la recollida de dades, s'ha comptat amb la col·laboració de diferents conselleries del Govern de les Illes Balears, direccions insulars

1 Al llarg del document, s'abreujarà el títol amb "marc social"

del Consell de Mallorca, l'Institut d'Estadística de les Illes Balears i ajuntaments, així com d'altres organitzacions que treballen a l'illa.

Aquest bloc de contingut s'organitza per capítols de la manera següent: a l'inici d'alguns dels àmbits, s'inclou un breu glossari de conceptes clau, que l'equip investigador considera que ajuden a comprendre les dades que s'aporten en aquell capítol i una introducció a la informació que s'hi trobarà.

Al llarg del marc social, es recullen els principals programes relacionats amb infants i adolescents que es promouen en cada àmbit d'estudi.

1. ESTRUCTURA SOCIODEMOGRÀFICA A MALLORCA

CONCEPTES CLAU

Taxa bruta de natalitat. És el nombre total de naixements durant un determinat any per cada 1000 habitants.

Taxa de mortalitat infantil. Nombre que fa referència a les defuncions d'infants fins a un any per cada 1000 naixements vius de mares residents a un determinat territori.

INTRODUCCIÓ

En aquest capítol s'hi presenten les dades demogràfiques més recents de la població infantil i adolescent a Mallorca, dades sobre natalitat i mortalitat infantil i els principals fluxos migratoris.

1.1. DADES DEMOGRÀFIQUES DE LA POBLACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT

Per tal de descriure l'estructura demogràfica, es presenten dades sobre la representació d'infants i adolescents per rangs d'edat i sexe, distribuïda per comarques i municipis.

Les dades recollides sobre infància i adolescència es presenten segregades pels grups d'edat següents: 0-4, 5-9,10-14, 15-19 seguint la

classificació que fa l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), ja que ha estat la principal font de recerca per aquest capítol. En l'àmbit territorial, respectem la distribució dels municipis per comarques.

TAULA 1. CAPÍTOL 1. DISTRIBUCIÓ DE MUNICIPIS PER COMARQUES

Pla	Algaida, Ariany, Costitx, Lloret de Vistalegre, Llubí, Maria de la Salut, Montuiri, Petra, Porreres, Sencelles, Sant Joan, Santa Eugènia, Sineu i Vilafranca de Bonany.
Raiguer	Alaró, Binissalem, Búger, Campanet, Consell, Inca, Lloseta, Marratxí, Mancor de la Vall, Santa Maria del Camí i Selva.
Nord	Alcúdia, Artà, Muro, Pollença, Sa Pobla i Santa Margalida.
Tramuntana	Andratx, Banyalbufar, Bunyola, Deia, Escorca, Esporles, Estellencs, Fornalutx, Puigpunyent, Sóller i Valldemossa.
Sud	Campos, Lluçmajor, Felanitx, Santanyí i Ses Salines.
Llevant	Capdepera, Manacor, Sant Llorenç des Cardassar i Son Servera.

TAULA 2. CAPÍTOL 1.

INDICADORS DEMOGRÀFICS PER A LES ILLES BALEARS I PER A MALLORCA (2020)

INDICADOR	ILLES BALEARS	MALLORCA
Densitat (hab. per km ²)	235,65	251,8
Població menor de 16 anys (%)	15,81	16,05
Població de 16 a 64 anys (%)	68,55	67,88
Població de 65 o més anys (%)	15,64	16,07
Edat mitjana de la població	41,38	41,48

Font: IBESTAT, 2020

L'any 2020 l'illa de Mallorca té una densitat de població de 251,8 habitants per km², la més alta en comparació amb les altres illes de l'arxipèlag balear. El cens de població a Mallorca en l'any 2020 és de 912.171

habitants, dels quals 183.616 són infants i adolescents d'entre 0 a 19 anys, la qual cosa representa un 20,13% de la població i la franja de 0 a 16 anys, un 16,05% del total.

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 1. DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE 0 A 16 ANYS A MALLORCA DESAGREGADA PER SEXE (2020)

Font: IBESTAT, 2020

El nombre d'homes és lleugerament superior al de dones en la franja de 0 a 16 anys, i se situa un poc per damunt de la mitjana autonòmica.

TAULA 3. CAPÍTOL 1. POBLACIÓ INFANTIL I JUVENIL PER GRUP D'EDAT I COMARQUES

COMARCA	0-4 ANYS	5-9 ANYS	10-14 ANYS	15-19 ANYS	TOTAL	POBLACIÓ	% POBL. INFANTIL
Llevant	4.167	4.551	4.773	4.416	17.907	85.228	21,01
Migjorn	3.985	4.410	4.705	4.149	17.249	84.706	20,36
Palma	18.036	20.229	21.510	21.508	81.283	422.587	19,23
Pla	2.855	3.406	3.353	2.771	12.385	60.352	20,52
Raiguer	7.578	8.544	8.918	8.241	33.281	147.435	22,57
Tramuntana	4.562	5.463	5.850	5.636	21.511	111.863	19,23
Suma total	41.183	46.603	49.109	46.721	183.616	912.171	20,13
Sense Palma	(2.855)	(3.406)	(3.353)	(2.771)	(12.385)	(60.352)	20,52

Font IBESTAT, 2020

La proporció d'infants i adolescents a l'illa per grups d'edat l'any 2020 se situa entre el 4,5% i 5,38%, amb una variació molt petita entre grups. La franja d'edat de 10 a 14 anys és la més nombrosa (5,38%), justament l'etapa de trànsit entre la infància i l'adolescència.

En termes relatius, la comarca del Raiguer (22.57%) és on hi ha més població infantil i adolescent sobre el total i Palma és la que té menys proporció (19,23%). En termes absoluts, Palma concentra el nombre més gran d'infants i adolescents de l'illa (81.283 persones), la qual cosa representa el 44% del total de població fins als 19 anys de Mallorca.

De tots els municipis de Mallorca, Binissalem és el municipi més jove de l'illa amb 2.147 persones de fins a dinou anys que representen el 24,52% de la població total del municipi. Escorca és el municipi més envellit (19 persones, 9,13%).

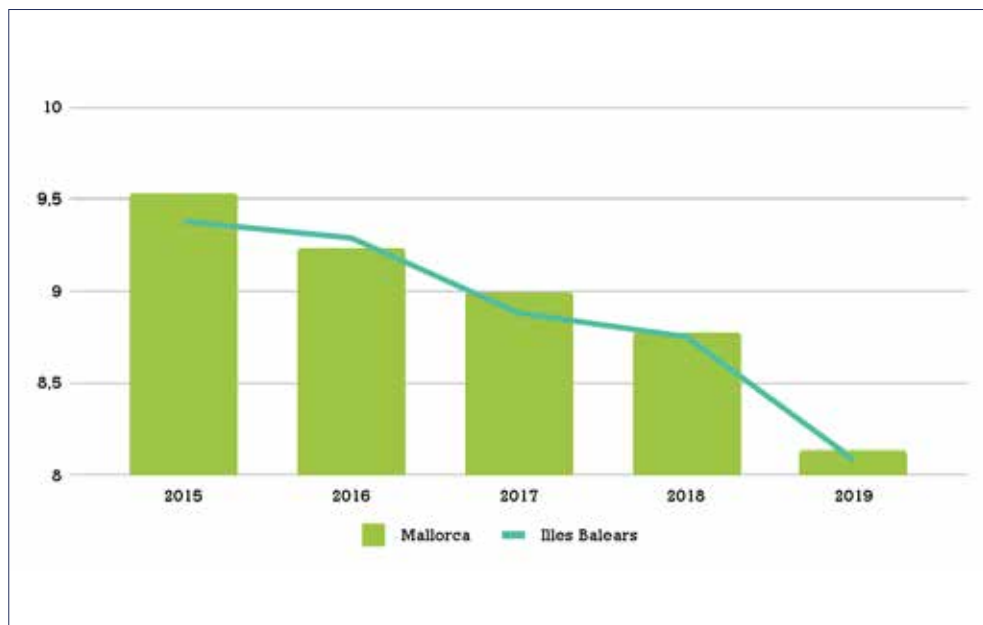
TAULA 4. CAPÍTOL 1. MUNICIPIS AMB MAJOR I MENOR NOMBRE DE POBLACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT PER COMARCA.

COMARCA	MUNICIPI AMB MÉS POBLACIÓ	MUNICIPI AMB MENYS POBLACIÓ
Llevant	Manacor (9.936 persones)	Artà (1.641 persones)
Migjorn	Llucmajor (7.791 persones)	Ses Salines (930 persones)
Palma	81.283 persones	
Pla	Santa Margalida (2.483 persones)	Ariany (151 persones)
Raiguer	Marratxí (8.765 persones)	Búger (200 persones)
Tramuntana	Calvià (9.827 persones)	Escorca (19)

Font: IBESTAT, 2020

1.2. DADES SOBRE NATALITAT

GRÀFIC 2. CAPÍTOL 1.
TAXA BRUTA DE NATALITAT A MALLORCA I A LES ILLES BALEARS (2015-2019)

Font: IBESTAT

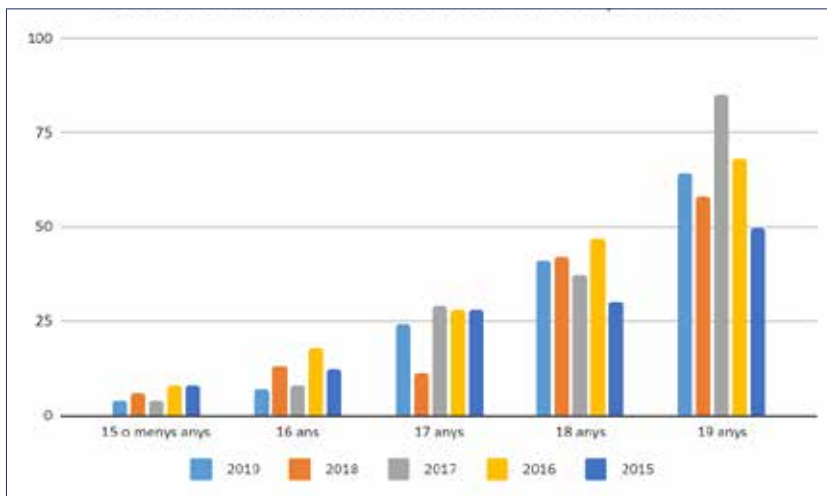
L'any 2019 la taxa bruta de natalitat de l'illa de Mallorca se situa en 8,13%, molt poc per damunt de l'escala autonòmica que és de 8,08%. La taxa de natalitat ha anat decreixent en els últims anys: des del 2015 al 2019 ha baixat un 1,40 i a escala autonòmica 1,20².

En termes absoluts, l'any 2019 el nombre de nadons nascuts vius és de 9.681 a Balears i de 7.573 a Mallorca. Del total, a Mallorca el nombre de nadons vius amb mare estrangera és de 2.429 nadons i amb mare espanyola de 5.144³.

² IBESTAT, 2020

³ IBESTAT, 2019

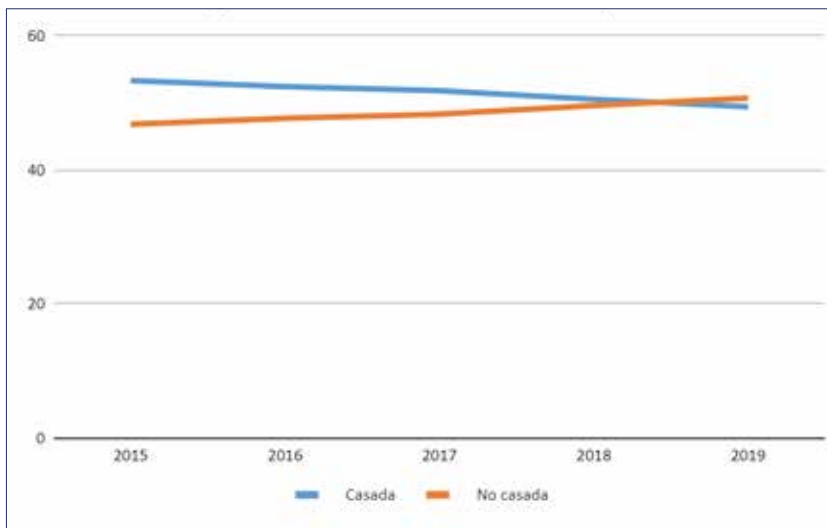
GRÀFIC 3. CAPÍTOL 1. EVOLUCIÓ DEL 2015 AL 2019 DE LA NATALITAT DE MARES MENORS DE 20 ANYS A MALLORCA.

Font: IBESTAT. Nascuts vius per illa de residència i edat de la mare

Des del 2015 a 2019 la majoria de les joves menors de 20 anys han estat mares amb 19 anys. Aquesta dada indica que el nombre més gran de mares joves se situa fora de la franja d'estudi d'aquest diagnòstic.

GRÀFIC 4. CAPÍTOL 1. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE NAIXEMENTS DE DONES CASADES I NO CASADES A MALLORCA DEL 2015 AL 2019.

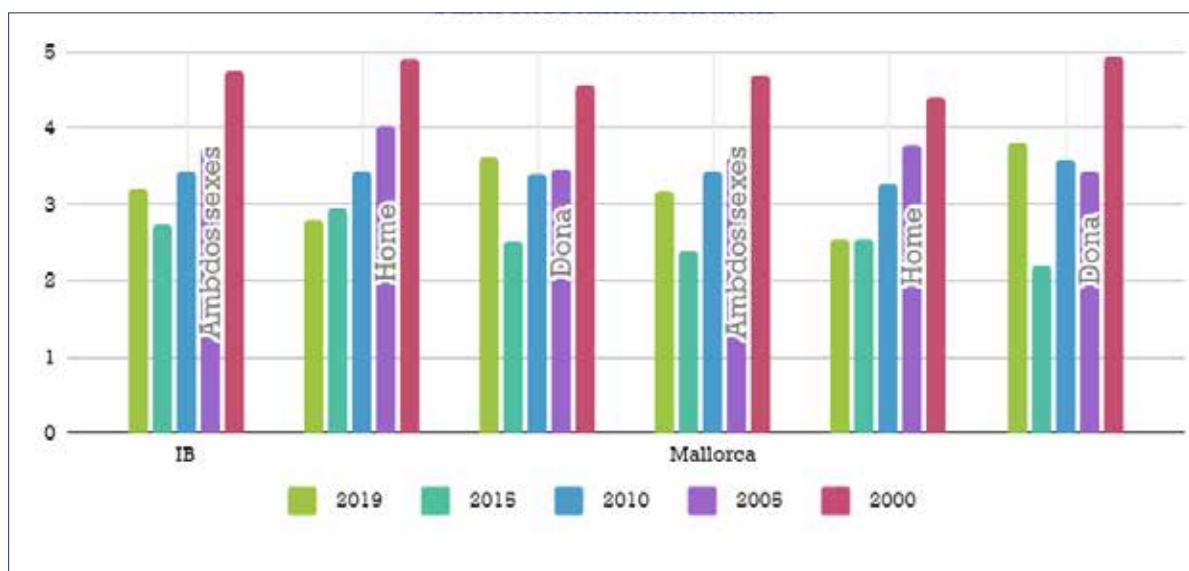

Font: IBESTAT. Persones nascudes viues per illa-municipi de residència i estat civil de la mare.

L'estat civil de les mares en el moment del naixement també ha anat variant en els darrers anys: mentre que l'any 2015 predominaven les mares casades, amb el pas del temps la tendència ha anat canviant.

1.3. DADES SOBRE MORTALITAT INFANTIL

GRÀFIC 5. CAPÍTOL 1. TAXA DE MORTALITAT INFANTIL. MORTALITAT INFANTIL PER ILLA, SEXE I ANY DE DEFUNCIÓ.

Font: IBESTAT, 2020

La taxa de mortalitat infantil a Mallorca ha anat canviant en les dues darreres dècades. Les taxes segons sexe i any de defunció mostren com del 2000 al 2015 hi ha hagut un decreixement en la taxa. Mentrestant, la taxa de mortalitat de 2019 mostra un augment tant a escala insular com autonòmica. A Mallorca, la taxa de mortalitat infantil de nines és major que la de nins en cada any analitzat, excepte en el 2015. Cal remarcar que les dades a escala insular són similars a la taxa a escala autonòmica⁴.

TAULA 5. CAPÍTOL 1.
MORTALITAT INFANTIL (PER 1.000 NASCUTS VIUS) PER ILLA, SEXE I ANY DE DEFUNCIÓ (2019)

	MALLORCA		
	Ambdós Sexes	Home	Dona
2019			
Taxa mortalitat infantil	3,17	2,56	3,82
Taxa neonatal	2,51	1,79	3,27
Taxa postneonatal	0,66	0,77	0,55
Neonatal precoç (menys de 7 dies)	1,98	1,28	2,73
Neonatal tardana (7 a <1 mes)	0,53	0,51	0,55
Postneonatal (> d'1 mes)	0,66	0,77	0,55

Font: IBESTAT, 2020

La mortalitat infantil es mesura a través de la taxa de mortalitat infantil explicada abans, encara que es pot completar la informació amb les dades que es presenten a la taula X. La taxa de mortalitat infantil neonatal ens mostra com la tendència és que més nines perdin la vida durant el primer mes de vida. La tendència és similar quan analitzam les dades del nombre de morts durant la primera setmana de vida, la qual arriba a ser el doble en el cas dels nins en comparació amb la de les nines. Respecte a la taxa de mortalitat postneonatal, la tendència canvia i són més nins els que moren amb més de trenta dies i menys d'un any.

TAULA 6. CAPÍTOL 1.
DEFUNCIONS PER CAUSES, PER SEXE I GRUPS D'EDAT FINS A 19 ANYS (2019)

2019	TOTES LES EDATS			< D'1 ANY	1-4	5-9	10 - 14	15 - 19
	Total	Homes	Dones					
Totes les causes	418.703	212.683	206.020	977	247	145	216	394
Malalties infeccioses i parasitàries	6.119	3.061	3.058	6	16	6	3	7
Tumors	113.059	67.951	45.108	11	37	52	71	73

2019	TOTES LES EDATS			< D'1 ANY	1-4	5-9	10 - 14	15 - 19
	Total	Homes	Dones	Total	Total	Total	Total	Total
Malalties de la sang i dels òrgans hematopoètics, i uns certs trastorns que afecten el mecanisme de la immunitat	2.012	878	1.134	15	3	4	2	6
Malalties endocrines, nutricionals i metabòliques	13.351	5.868	7.483	37	19	15	5	6
Trastorns mentals i del comportament	22.896	7.875	15.021	0	0	0	0	3
Malalties del sistema nerviós i dels òrgans dels sentits	26.120	10.288	15.832	32	31	21	32	30
Malalties del sistema circulatori	116.615	54.511	62.104	20	14	7	16	18
Malalties del sistema respiratori	47.681	26.310	21.371	15	9	2	9	16
Malalties de la pell i del teixit subcutani	1.775	629	1.146	0	0	0	1	0
Malalties del sistema osteomuscular i del teixit conjuntiu	5.162	1.730	3.432	0	1	0	0	1
Malalties del sistema genitourinari	14.123	6.235	7.888	0	1	0	2	1
Afeccions originades en el període perinatal	584	331	253	555	1	1	0	2
Malformacions congènites, deformitats i anomalies cromosòmiques	815	412	403	206	29	9	9	12
Síntomes, signes i troballes anormals clíniques i de laboratori, no classificats en una altra part	10.206	4.922	5.284	61	19	4	11	18
Causas externes de mortalitat	16.141	10.236	5.905	15	61	22	51	196

Font: INE, 2019

En l'any 2019, la principal causa de mortalitat infantil en els nadons de fins a un any de vida han estat les afeccions originades en el període perinatal. En el cas dels infants d'un a quatre anys, destaquen les causes externes com poden ser els accidents de mitjans de transport, les agressions, la inhalació de continguts fàstics o la ingestió d'aliments que causen l'obstrucció del tracte respiratori. La causa principal de mortalitat en infants de cinc a catorze anys són els tumors. I finalment, els motius de mort entre els i les adolescents d'entre quinze i denou anys tornen a ser causes externes. Cal remarcar que aquestes dades són del 2019 i que aquestes tendències poden haver variat.

1.4 FLUXOS MIGRATORIS

TAULA 7. CAPÍTOL 1.

INDICADORS DEMOGRÀFICS PER LES ILLES BALEARS I PER MALLORCA (2020)

INDICADOR	ILLES BALEARS	MALLORCA
Variació anual de la població (%)	1,92	1,8
Població nascuda a les Illes Balears (%)	53,65	55,99
Població nascuda en altra CA (%)	21,97	20,2
Població nascuda en l'estranger (%)	24,18	23,81
Població estrangera (%)	18,78	18,18

Font: IBESTAT, 2020

TAULA 7. CAPÍTOL 1.

FLUXOS MIGRATORIS AMB DESTÍ A MALLORCA PER PROCEDÈNCIA I GRUP D'EDAT

PROCEDÈNCIA	TOTAL	0-4	5-9	10-14	15-19	TOTAL 0-19
Total	47.384	2.751	2.142	1.935	2.277	9.105
Illes Balears	23.692	1.585	1.111	1.053	1.039	4.788
Altres CCAA	10.537	508	332	290	480	1.610
Estranger	13.155	658	699	592	758	2.707

Font: IBESTAT, 2020

Durant l'any 2020, un total de 9.105 d'infants i adolescents (0 a 19 anys) han arribat a l'illa. Un 52% provenen d'altres illes de l'arxipèlag Balear. És a dir, les xifres mostren que es produeixen més migracions dins la mateixa comunitat autònoma. Pel que fa a les edats, les dades no presenten grans variacions entre grups.

TAULA 8. CAPÍTOL 1.
DESTÍ DELS FLUXOS MIGRATORIS DE PERSONES
DE 0 A 19 ANYS PER COMARCA I ORIGEN

COMARCA	TOTAL	ILLES BALEARS	ALTRES CA	ESTRANGER
Llevant	4.700	2.330	1.139	1.231
Migjorn	5.413	3.334	1.124	955
Palma	16.686	5.554	5.059	6.073
Pla	4.828	3.229	681	918
Raiguer	8.963	5.964	1.299	1.700
Tramuntana	6.794	3.281	1.235	2.278
Total	47.384	23.692	10.537	13.155

FONT: IBESTAT, 2020

El municipi de Palma és el principal destí dels fluxos migratoris (16.686 persones). L'afluència de persones d'altres illes es concentra majoritàriament a la comarca del Raiguer, concretament en els municipis de Marratxí (1.733 persones) i Inca (1.232 persones)⁵. La comarca del Pla és la que acull menys persones procedents d'altres comunitats (681 persones) o d'altres països (918 persones).

⁵ IBESTAT, 2020. Resum anual de les immigracions per illa i municipi de destí, sexe i zona de procedència.

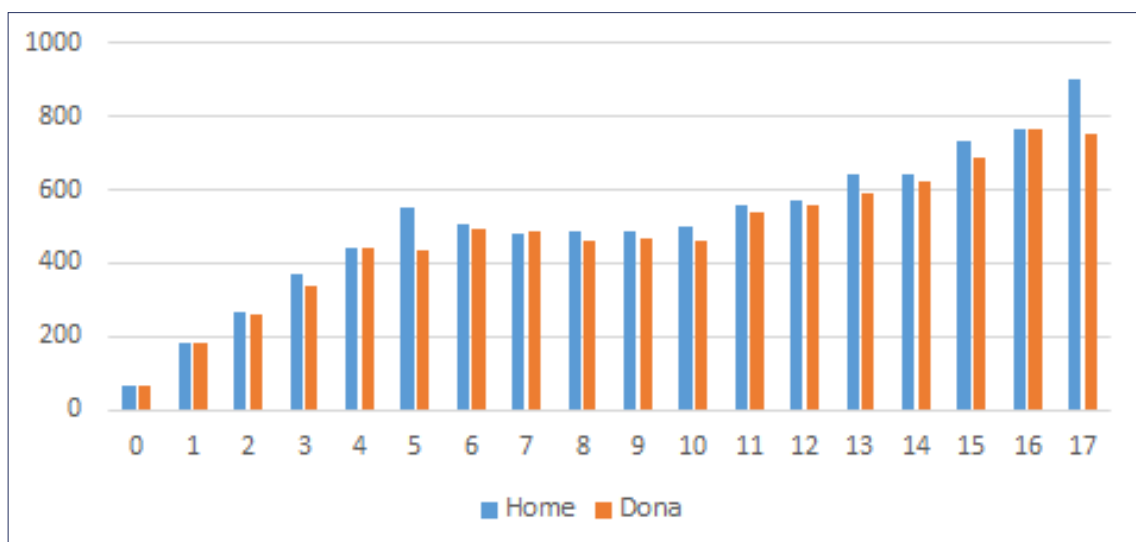
TAULA 9. CAPÍTOL 1.
DESTÍ DELS FLUXOS MIGRATORIS PER GRUP D'EDAT, SEXE, COMARCA I ORIGEN

EDAT	COMARCA	HOMES				DONES			
		Total	Illes Balears	Altres CCAA	Es- tranger	Total	Illes Balears	Altres CCAA	Es- tranger
0-4	Llevant	147	87	35	25	147	86	30	31
	Migjorn	165	98	42	25	148	88	36	24
	Palma	392	152	86	154	422	176	107	139
	Pla	171	128	18	25	153	115	15	23
	Raiguer	315	236	38	41	305	223	32	50
	Tramuntana	185	95	29	61	201	101	40	60
5-9	Llevant	124	66	26	32	124	69	24	31
	Migjorn	124	71	25	28	143	75	32	36
	Palma	301	111	51	139	286	88	54	144
	Pla	131	88	12	31	124	88	9	27
	Raiguer	223	151	26	46	230	147	20	63
	Tramuntana	183	90	30	63	149	67	23	59
10-14	Llevant	128	68	21	39	93	45	13	35
	Migjorn	107	66	22	19	118	73	22	23
	Palma	295	109	46	140	287	113	59	115
	Pla	115	76	19	20	122	87	12	23
	Raiguer	193	133	16	44	190	139	19	32
	Tramuntana	145	65	23	57	142	79	18	45
15-19	Llevant	135	81	24	30	118	65	27	26
	Migjorn	115	69	17	29	114	74	23	17
	Palma	490	133	118	239	426	141	98	187
	Pla	104	63	16	25	109	67	17	25
	Raiguer	238	149	48	41	209	128	33	48
	Tramuntana	136	60	32	44	116	66	14	36

FONT: IBESTAT, 2020

En conjunt, els fluxos migratoris de persones entre 0 i 19 anys representa el 19,28% del total. Els moviments de persones d'aquestes edats des d'altres illes de la comunitat autònoma suposen el 10,22%, mentre que els d'origen estranger són el 5,69%. En aquestes edats, el moviment des d'altres comunitats autònomes suposa només el 3,37% del total. Sembla que és més habitual moure's amb infants de menys de cinc anys.⁶ No es donen diferències significatives en funció del sexe.

GRÀFIC 6. CAPÍTOL 1.
NOMBRE DE PERSONES NASCUTES A L'ESTRANGER AMB
RESIDÈNCIA A MALLORCA PER SEXE I EDAT (2020)

Font: IBESTAT, 2020

Com s'observa al gràfic, en l'any 2020 hi ha major nombre d'adolescents estrangers que d'infants, i, alhora, la tendència és que en totes les edats hi ha més homes que dones.

⁶ Aquests moviments representen aproximadament un 1,70% sobre el total de fluxos migratoris tant per homes com dones.

MAPA 1. CAPÍTOL 1.
PAÏSOS DE PROCEDÈNCIA DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA A MALLORCA (2020).

Font: IBESTAT, 2020

No s'han trobat dades de la població estrangera segregades per grup d'edat i país de procedència, per tant, es presenten pel total de la població i segregades per país de procedència. Al mapa, s'hi pot observar que predomina la població d'origen sud-americà, seguida de la població nascuda al nord d'Àfrica. Aquestes dades no varien gaire en l'àmbit autonòmic.

2. ESTRUCTURA SOCIOECONÒMICA I LABORAL

CONCEPTES CLAU

Renda bruta per llar. Renda primària que reben les persones que la integren; rendes percebudes per la participació en el procés productiu dels i les seves membres més les rendes de la propietat a cobrar menys a pagar (interessos, dividends, etc.).

Índex de Gini. Eina estadística per mesurar la desigualtat en els ingressos en un territori, en què 0 correspon a la perfecta igualtat (mateixos ingressos per persona) i 100 correspon a la perfecta desigualtat (tots els ingressos per a una única persona).

Taxa de risc de pobresa. Percentatge de persones que viuen en llars la renda total de les quals es troba per davall del llindar de pobresa. Els ingressos corresponen a l'any anterior al de les entrevistes. El llindar de pobresa emprat és el relatiu a l'Estat espanyol i a les Illes Balears.

Llindar de pobresa. Es calcula d'acord amb el 60% de la mitjana dels ingressos anuals per unitat de consum (o renda equivalent) de totes les llars d'un territori concret. El llindar augmenta o disminueix en la mesura en què ho faci la mitjana dels ingressos de cada any. El llindar de pobresa s'estableix en euros.

Taxa de risc de pobresa infantil i juvenil. Percentatges d'infants i adolescents fins a setze anys que està per sota del llindar de la pobresa.

Taxa d'atur. És un indicador que serveix per conèixer el nivell d'atur d'una economia o col·lectiu, calcula dividint el nombre de persones a l'atur per la població activa

INTRODUCCIÓ

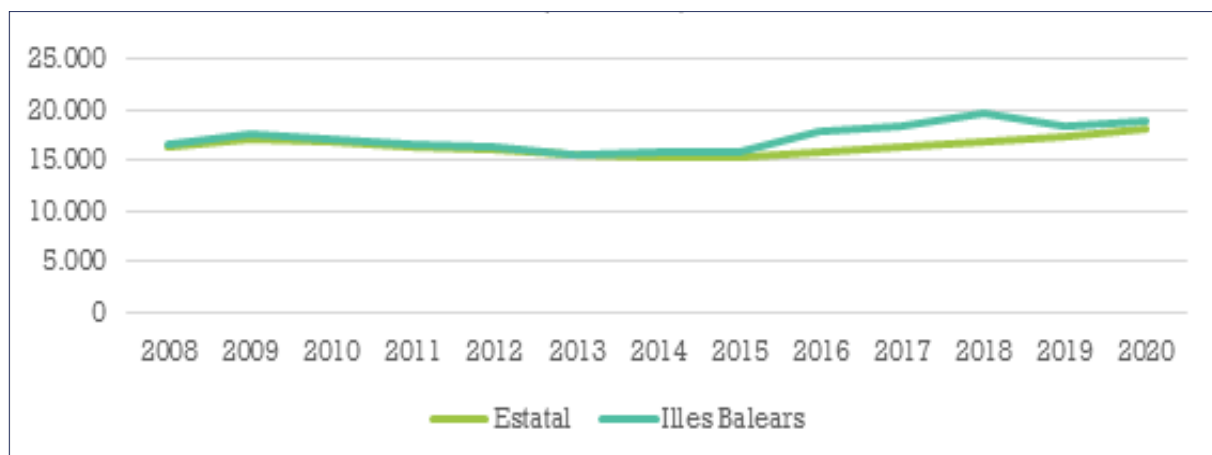
Per tal de recollir l'estructura socioeconòmica a Mallorca, en aquest capítol s'hi presenta l'evolució econòmica a Balears en els últims anys, l'evolució de la renda i els índexs de desigualtat i pobresa, i s'hi sumen dades sobre l'impacte de la COVID-19. Per d'aproximar-se a l'estructura laboral, es recullen dades sobre l'impacte de la pandèmia en les activitats econòmiques i en l'atur, i també es recullen dades sobre l'afectació en l'atur juvenil.

2.1. EVOLUCIÓ ECONÒMICA A BALEARS

A continuació, es presenten dades relacionades amb l'evolució de la renda i amb els índexs de pobresa i desigualtat per edats i sexe a escala Balear i es comparen amb l'estatal, ja que no s'ha tingut accés a dades a escala insular.

2.1.1. Evolució de la renda

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 2.
EVOLUCIÓ DE LA RENDA MITJANA PER UNITAT DE CONSUM (2008 - 2020)

Font: INE, 2020

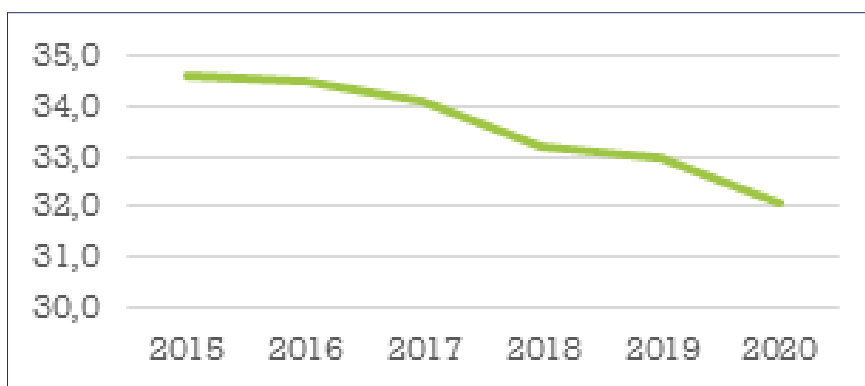
La renda mitjana per unitat de consum (u.c) a les Illes Balears l'any 2020 és de 18.787⁷ euros, 12.658 euros per persona. Aquest darrer any, la mitjana per u.c. ha augmentat en 367 euros, un 2% més que el 2019. En aquest sentit, s'ha de tenir present que les Illes Balears és una de les comunitats autònomes amb menor increment de la renda en relació amb la resta de l'estat.

Tanmateix, des de l'any 2014, la renda mitjana per u.c. a les Illes Balears s'ha situat per damunt de la mitjana estatal, i ha arribat a una diferència màxima de 2.617 euros l'any 2018. L'any 2020, aquesta renda s'ha mantingut en 671 euros per sobre de la mitjana estatal.

La renda mitjana per unitat de consum a les Illes Balears és la setena més elevada de totes les comunitats autònomes.

2.1.2. Índex de desigualtat i pobresa

GRÀFIC 2. CAPÍTOL 2.
EVOLUCIÓ DE L'ÍNDEX DE GINI A L'ESTAT ESPANYOL (2015-2020)

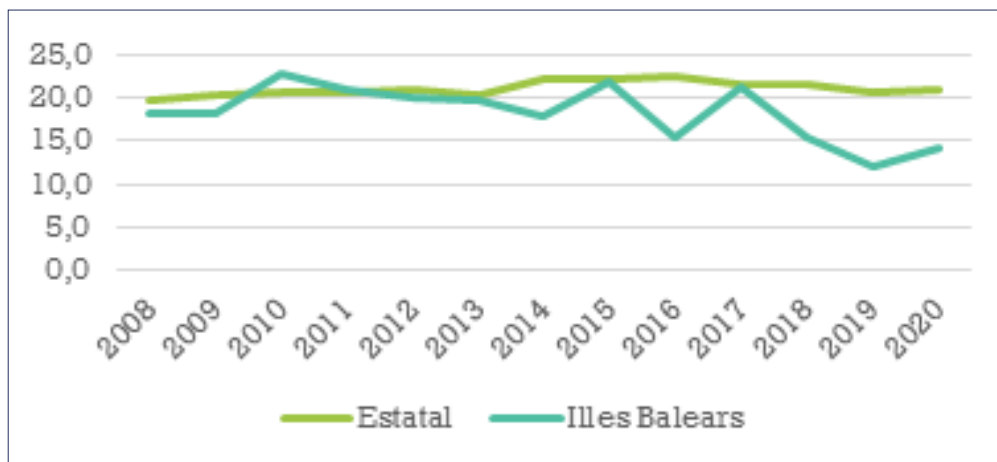
Font INE, 2020

En relació amb la desigualtat, l'índex de Gini a l'Estat espanyol se situa en 32,1 punts el 2020, una disminució de 0,9 punts respecte al 2019,

7 Institut Nacional d'Estadística (INE).

en un procés descendent des del 2015 quan es registraven 34,6 punts⁸. Observant les dades, la desigualtat tendeix a disminuir lleugerament.

GRÀFIC 3. CAPÍTOL 2. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE RISC DE POBRESA (2008-2020)

Font: INE (el llindar de pobresa emprat és el relatiu a l'Estat espanyol)

L'any 2020, la taxa de pobresa a les Illes Balears és del 14,1%⁹, xifra inferior a la mitjana estatal i la tercera més baixa de totes les comunitats autònomes de l'Estat.

Tanmateix, el cost de béns i serveis necessaris per viure varia en funció del territori i, en el cas de les Illes Balears, el factor de la insularitat és determinant. D'aquesta manera i per tal de recollir una taxa de pobresa més ajustada al cost de la vida a les Illes Balears, l'IBESTAT utilitza el llindar de pobresa calculat a partir de la distribució autonòmica dels ingressos. Per a l'any 2020, el llindar de pobresa a les Illes Balears és d'11.018 euros, una quantitat superior en 1.392 euros al llindar de pobresa estatal, que és un 14,5%¹⁰.

⁸ Institut Nacional d'Estadística (INE).

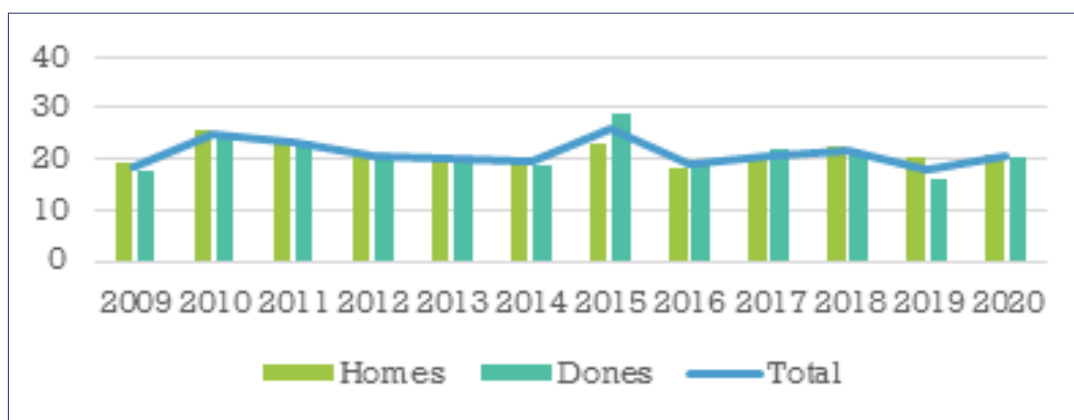
⁹ Institut Nacional d'Estadística (INE). El llindar de la pobresa fet servir és el relatiu a l'Estat espanyol.

¹⁰ EAPN, 2021.

Si es pren de referència el llindar autonòmic¹¹, la taxa de pobresa esdevé del 20,7%¹², només a tres dècimes de la mitjana estatal.

En termes absoluts, el nombre de persones en risc de pobresa a les Illes Balears l'any 2020 és de 170.000, unes 27.200 més que l'any anterior. Des de l'any 2015, la pobresa ha disminuït en 7,6 punts percentuals, una reducció del 35%¹³.

GRÀFIC 4. CAPÍTOL 2.
EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE RISC DE POBRESA A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2009-2020)

Font: IBESTAT (el llindar de pobresa emprat és el relatiu a les Illes Balears).

Al llarg dels anys 2008-2019, la taxa de dones en risc de pobresa amb llindar estatal s'ha reduït notablement, fins i tot, molt per davall de la dels homes. No obstant això, aquest darrer any, l'augment de 4,2 punts ha reduït a la meitat la millora assolida els darrers anys i ha tornat a superar la taxa masculina, fins a registrar una taxa de risc de pobresa del 14,5%¹⁴ per a les dones enfront del 13,6% per als homes;

11 EAPN, 2021.

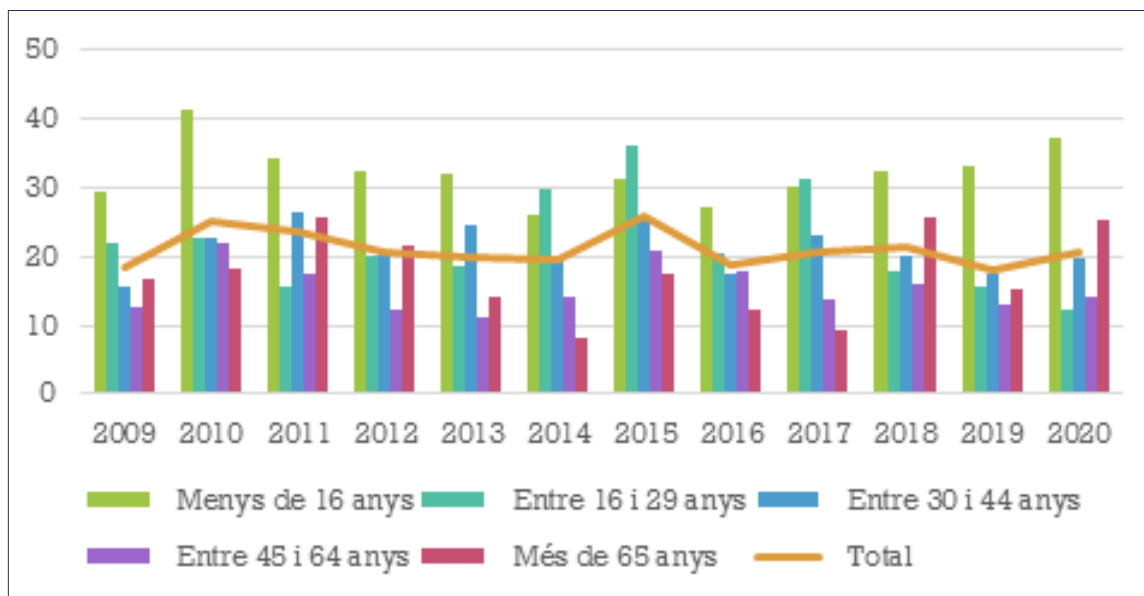
12 Institut Balear d'Estadística (IBESTAT). El llindar de pobresa utilitzat és el relatiu a les Illes Balears.

13 Institut Balear d'Estadística (IBESTAT). El llindar de pobresa utilitzat és el relatiu a les Illes Balears.

14 EAPN, 2021. El llindar de pobresa emprat és el relatiu a l'Estat.

és a dir, 87.724 dones en situació de risc de pobresa i 82.663 homes en situació de risc de pobresa amb valors absoluts¹⁵. Tanmateix, si s'observa la taxa de dones en risc de pobresa amb llinar autonòmic, la tendència és a la inversa. Així, al llarg dels anys 2018-2020, la taxa de dones en risc de pobresa ha estat per sota de la taxa d'homes en risc de pobresa: l'any 2020 es registren un 20,3% i un 21%, respectivament, i una diferència de 0,7 punts percentuals.

GRÀFIC 5. CAPÍTOL 2. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE POBRESA A LES ILLES BALEARS PER GRUPS D'EDAT (2009-2020)

Font: IBESTAT (el llinar de pobresa emprat és el relatiu a les Illes Balears).

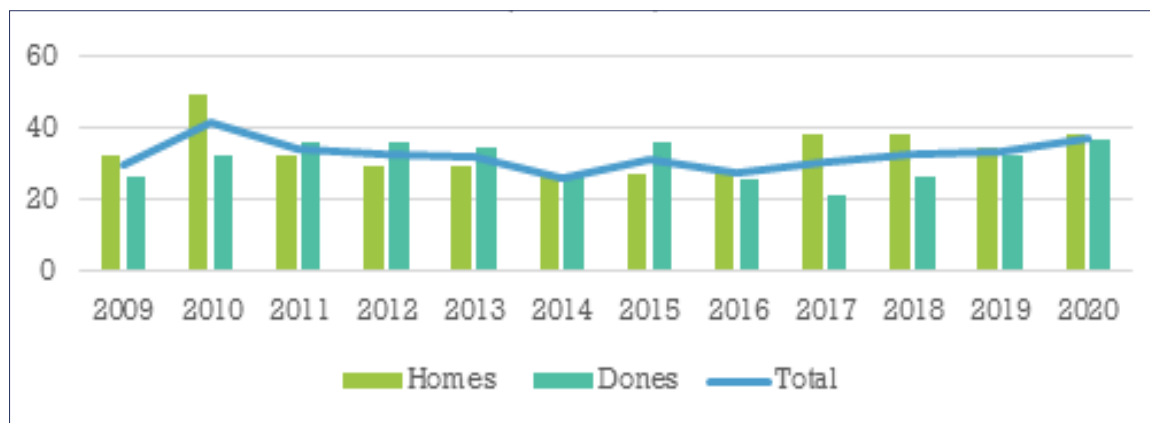
Per grups d'edat¹⁶, s'observa com la taxa de pobresa infantil i juvenil (fins a setze anys) és la més elevada al llarg de la sèrie històrica 2009-2020 (amb l'excepció de l'any 2015): es registra una taxa del 37,3% l'any

¹⁵ EAPN, 2021. El llinar de pobresa usat és el relatiu a l'Estat.

¹⁶ Institut Balear d'Estadística (IBESTAT). El llinar de pobresa fet servir és el relatiu a les Illes Balears.

2020, 16,6 punts percentuals més que la mitjana¹⁷ de les Illes Balears i 4,3 punts més que l'any 2019, quan es registrà una taxa del 33%.

GRÀFIC 6. CAPÍTOL 2. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE POBRESA INFANTIL I JUVENIL (0-16 ANYS) PER SEXE A ILLES BALEARS (2009-2020)

Font: IBESTAT (el llindar de pobresa fet servir és el relatiu a les Illes Balears).

Per sexe, l'any 2020, la taxa de pobresa infantil i juvenil a les Illes Balears en el cas dels nins i homes joves és del 38%¹⁸, 1,4 punts percentuals més que en el cas de la de nines i dones joves (36,6%). La diferència l'any 2019 va ser de 2,2 punts percentuals.

2.1.3. L'impacte de la COVID-19 en la desigualtat i la pobresa

L'impacte de la pandèmia de la COVID-19 en l'economia ha suposat un increment general de la pobresa i la desigualtat a les Illes Balears les quals, juntament amb les Illes Canàries, lideren el rànquing a escala estatal el 2020.

Segons un estudi recent¹⁹ de la Universitat Complutense de Madrid i de la Universitat d'Oxford, després de dos mesos de confinament se-

17 Ídem.

18 Ídem.

19 Rodríguez, Sebastián, Palomino; 2021.

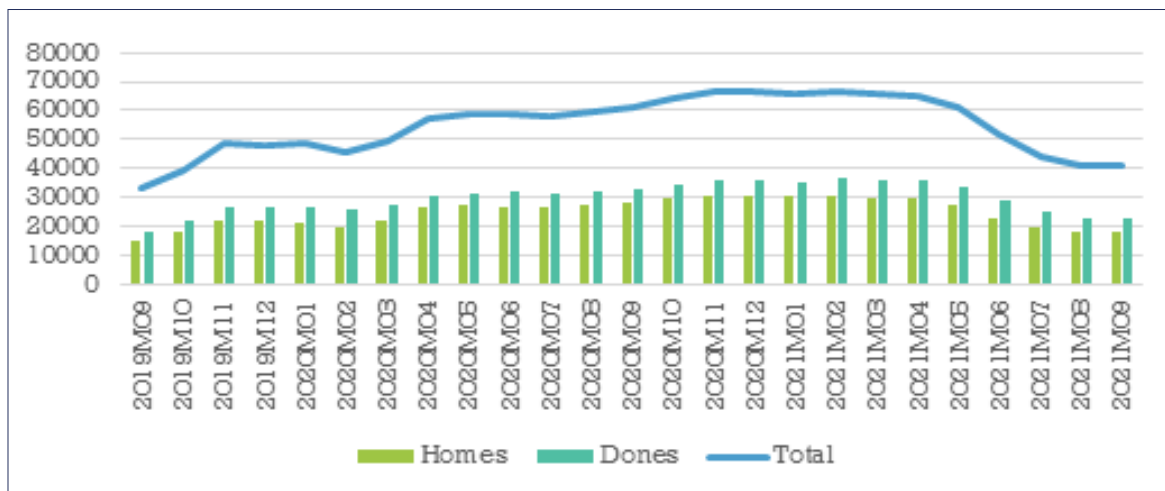
guits d'altres deu de tancaments parcials, es calcula que el percentatge de treballadors/es la renda dels quals ha caigut per davall de la línia de la pobresa ha augmentat del 25,6% al 36,2% a l'Estat espanyol. A més, les persones que ja eren pobres abans de la COVID-19 pateixen les majors pèrdues salarials, amb una reducció del 24,8% en el cas de les Illes Balears (20,8% de mitjana estatal).

Pel que fa a l'increment de la desigualtat a les Illes Balears provocat per l'afectació econòmica de la COVID-19, l'estudi estima un augment igual a 5,3 punts de Gini – en comparació amb l'altre extrem en el qual se situarien Navarra (2,3), Astúries (2,7) i La Rioja (3,0)²⁰.

2.2. ESTRUCTURA LABORAL

2.2.1. L'impacte de la COVID-19 en l'àmbit laboral a Mallorca

GRÀFIC 7. CAPÍTOL 2.
EVOLUCIÓ DE L'ATUR A MALLORCA SETEMBRE 2019 - SETEMBRE 2021

Font: IBESTAT, 2021

20 Rodríguez, Sebastián, Palomino; 2021.

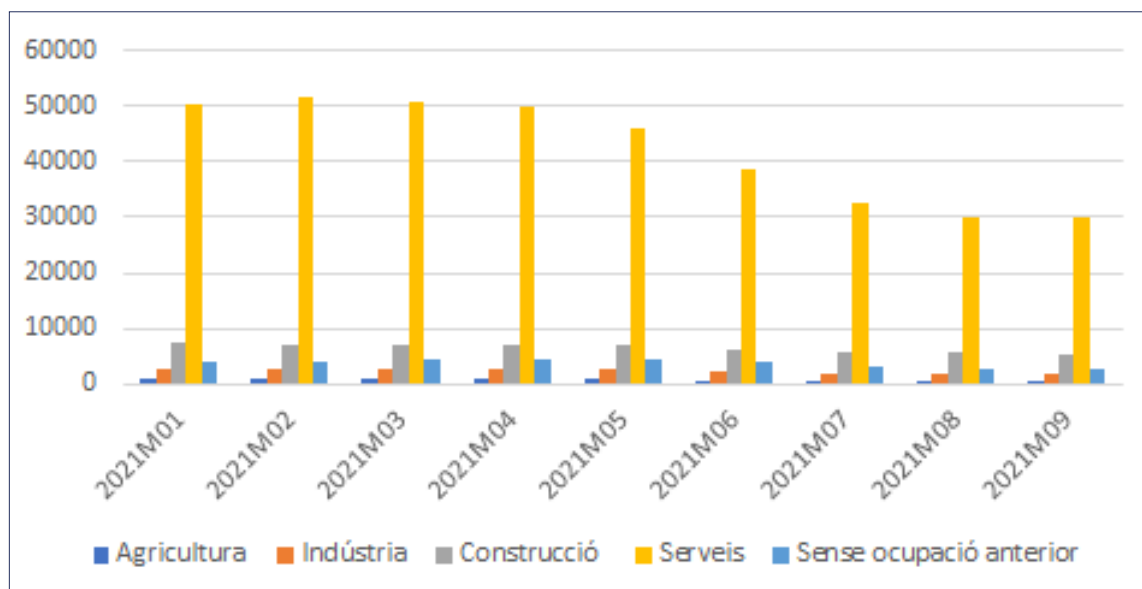
La COVID-19, a més, ha tengut impacte en el mercat laboral i, en especial, en relació amb les dades d'atur²¹ registrades a Mallorca, si s'observen les dades de l'any anterior a l'esclat de la pandèmia i les registrades durant l'any 2020 i 2021. De fet, les persones aturades el setembre de 2021 suposen un 27% de les persones que hi havia a l'atur el mateix període de 2019, abans de l'esclat de la pandèmia. Tot i això, aquestes dades no recullen l'impacte dels múltiples ERTO que s'han activat a causa d'aquesta situació.

En qualsevol cas i durant cada mes del període esmentat, l'atur de les dones ha estat sempre superior a l'atur registrat en el cas dels homes.

Pel que fa a l'atur registrat durant el 2021, s'observa una davallada significativa a partir del mes de maig relacionada amb la reactivació econòmica i l'inici de la temporada turística, tant en relació amb l'atur masculí com en relació amb l'atur femení, amb una mínima registrada durant l'agost de 2021 de 40.727 persones²² de les que el 43,7% eren homes i el 56,7% dones.

GRÀFIC 8. CAPÍTOL 2.

DISTRIBUCIÓ DE L'ATUR A MALLORCA PER SECTOR D'ACTIVITAT GÈNER - AGOST 2021

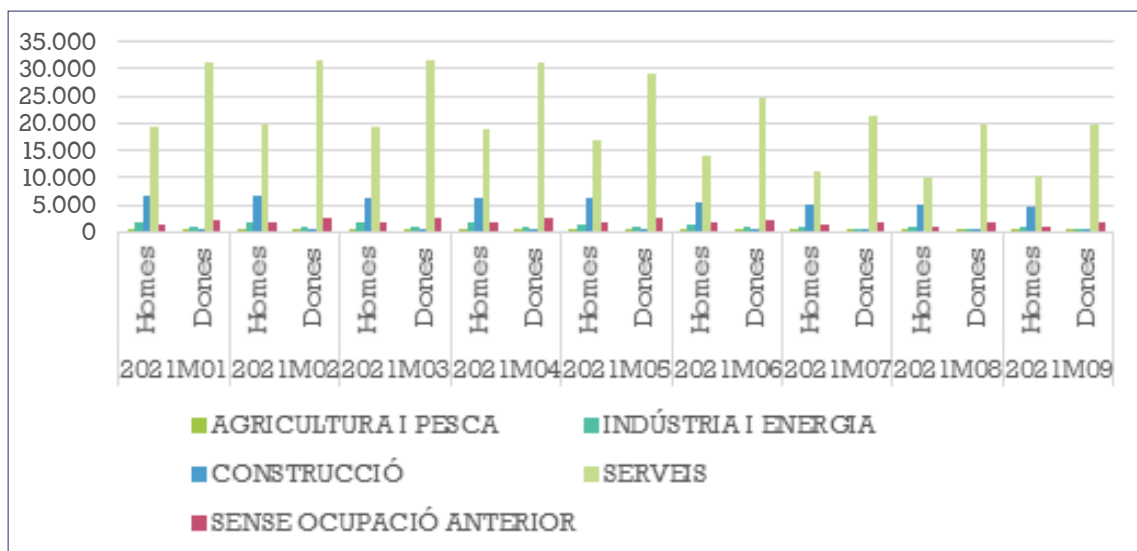
Font: IBESTAT, 2021

21 Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

22 Ídem.

Per sectors d'activitat, la major part de l'atur s'ha registrat en el sector serveis, d'altra banda preponderant en la nostra economia i el més afectada per l'impacte econòmic i les mesures sanitàries sorgides a causa de la COVID-19. Les dades han oscil·lat entre el 73% i el 77%²³ de l'atur mensual durant els mesos de 2021.

GRÀFIC 9. CAPÍTOL 2.
DISTRIBUCIÓ DE L'ATUR A MALLORCA PER SEXE I SECTOR D'ACTIVITAT GNER - AGOST 2021

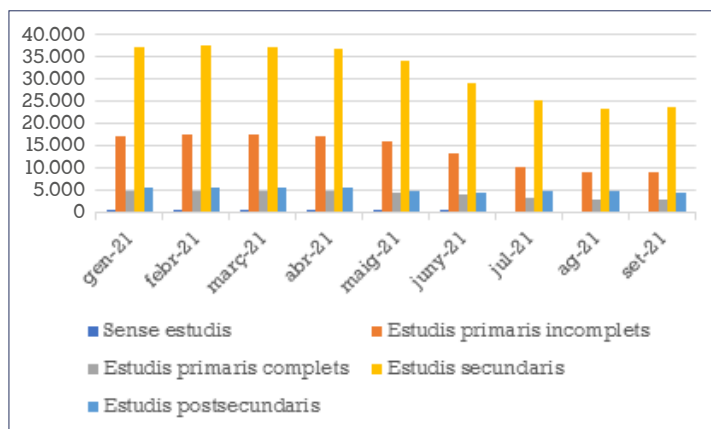

Font: IBESTAT, 2021

D'altra banda, ens trobam que l'atur en el sector serveis ha estat molt més acusat en el cas de les dones que en els dels homes durant cada mes de l'any 2021, segurament partint del fet que l'atur femení en el sector de la construcció és gairebé inexistent, entre altres motius.

23 Ídem.

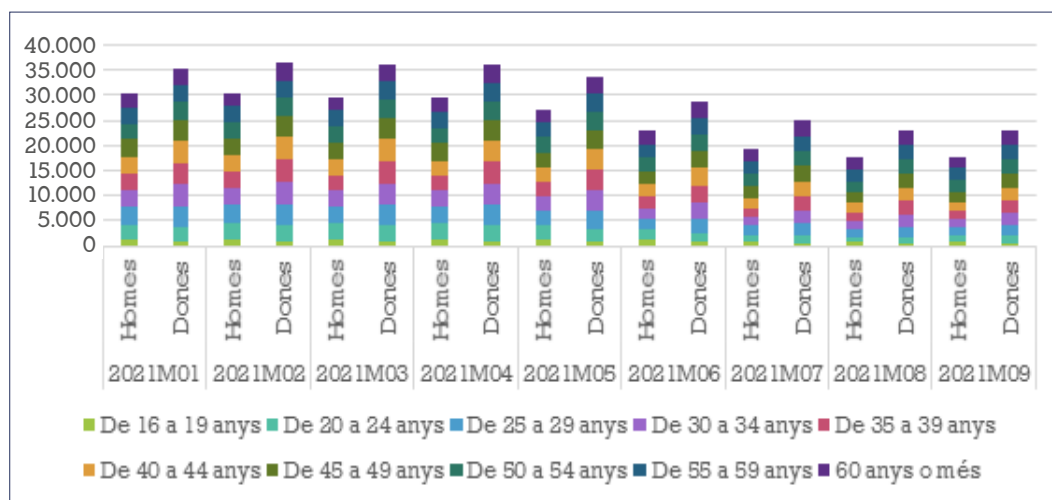
GRÀFIC 10. CAPÍTOL 2. ATUR A MALLORCA PER NIVELLS FORMATIUS (2021)

Font: IBESTAT, 2021

Quant al nivell de formació, més del 50%²⁴ de les persones a l'atur de gener a setembre de 2021 tenen estudis secundaris, una dada que no presenta diferències significatives entre homes i dones.

GRÀFIC 11. CAPÍTOL 2. ATUR PER GRUPS D'EDAT I SEXE A MALLORCA (GENER - SETEMBRE 2021)

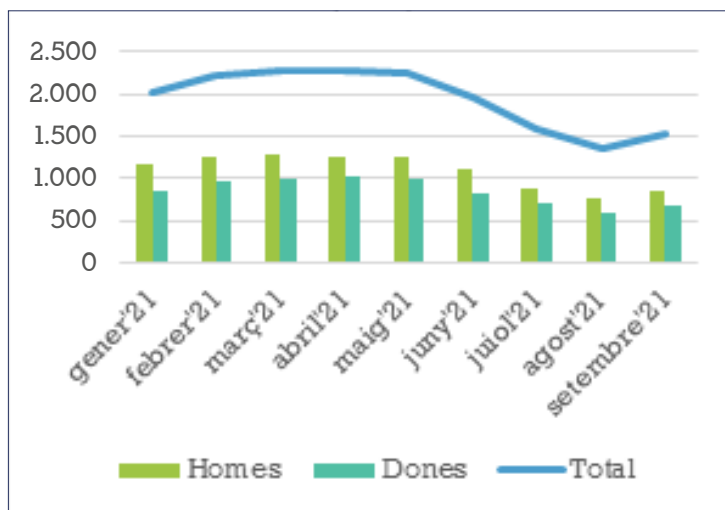

Font: IBESTAT, 2021

24 Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Pel que fa a l'edat, la distribució de l'atur a Mallorca de gener a setembre de 2021 ha estat bastant equitativa entre els diferents grups d'edat. Tampoc s'han registrat diferències notables quan s'han creuat amb el sexe, si bé l'atur femení ha estat sempre superior al dels homes²⁵.

GRÀFIC 12. CAPÍTOL 2.
PERSONES DE 16 A 19 ANYS EN SITUACIÓ D'ATUR, PER SEXE A MALLORCA (2021)

Font: IBESTAT, 2021

Les persones d'entre 16 i 19 anys han estat el grup d'edat que ha presentat menor taxa d'atur en percentatge (no arribant al 4%²⁶) i en valors absoluts. En relació amb aquesta qüestió, en el moment de fer l'estudi, no s'han recollit dades pel que fa a les possibilitats d'accés de les persones joves al mercat laboral.

25 Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

26 Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3. SALUT

CONCEPTES CLAU

Salut física. Estat de benestar del cos i l'òptim funcionament de l'organisme dels individus, és a dir, és una condició general de les persones que es troben en bon estat físic, mental, emocional i que no pateixen cap mena de malaltia.

Salut mental. Estat de benestar en el qual la persona és conscient de les seves pròpies capacitats, pot afrontar les tensions normals de la vida, pot treballar de manera fructífera i fer una contribució a la seva comunitat.

Salut sexual. Estat de benestar físic, emocional, mental i social en relació amb la sexualitat; no és simplement l'absència de malalties, disfuncions o molèsties. La salut sexual requereix una perspectiva positiva i respectuosa de la sexualitat i les relacions sexuals i la possibilitat de tenir experiències sexuals plaents i segures, lliures de coerció, discriminació i violència.

Prevalença de malalties. Nombre de casos que presenten la malaltia, dividit pel nombre d'individus que componen el grup o la població en un determinat moment.

INTRODUCCIÓ

L'Organització Mundial de la Salut (OMS), en la seva constitució²⁷, defineix la salut com l'estat de complet benestar físic, mental i social, i no

27 Accessible a <https://www.who.int/es/about/governance/constitution>

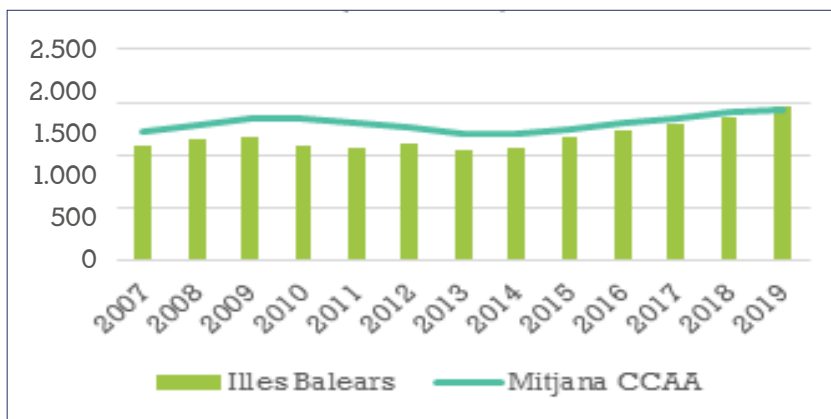
únicament l'absència de molèsties o malalties. També reconeix que el desenvolupament saludable dels infants és d'importància cabdal; la capacitat de viure harmoniosament en un entorn canviant és essencial per a aquest desenvolupament.

En aquesta línia, aquest capítol aporta informació relacionada amb la salut dels infants i adolescents, enfocada en Mallorca; en absència de dades insulars, s'amplia el focus a altres escales. A continuació, es presenten dades sobre el servei de salut a Balears: inversió pública, hospitals i centres de salut, personal mèdic; i sanitari, també es presenta la prevalença d'algunes malalties en infància i adolescència. Per altra banda, s'aporten dades sobre l'estat de la salut mental en infants i adolescents, i la salut sexual i el consum de tòxics i noves addiccions. De cada subàmbit mencionat, es recullen els principals programes i recursos de promoció de la salut.

3.1. EL SERVEI DE SALUT A LES ILLES BALEARS

3.1.1. Inversió en el servei de salut a les Illes Balears

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 3. PRESSUPOSTOS INICIALS (EUROS PER HABITANT) EN SANITAT A LES ILLES BALEARS (2007-2019)

Font: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears (CES Illes Balears)

A les Illes Balears, durant els darrers anys, els pressupostos inicials per habitant destinats a la sanitat havien ocupat les darreres posicions entre les comunitats autònomes, juntament amb Andalusia, Madrid i el País Valencià. Així mateix, l'any 2019²⁸ s'ha produït un augment del pressupost, i s'ha passat a la posició novena del total de comunitats autònomes, amb 1.456,4 euros²⁹ per habitant. De fet, ja entre els anys 2016 i 2019, els pressupostos inicials per habitant destinats a la sanitat han presentat un augment continuat, i han superat els mil dos-cents euros per habitant fins a arribar als 1456 euros del 2019, 23,86 euros per damunt de la mitjana estatal, la qual cosa suposa un creixement de la inversió del 7,3% respecte a l'any 2018.

La despesa sanitària pública consolidada del sector en el 2019 va suposar 65.911 milions d'euros, fet que representa el 5,5% del PIB. La despesa per càpita mitjana va ser de 1.416 euros per habitant.

En relació amb la població, el 2018, les Illes Balears ocupaven la quarta posició per la cua, amb 1.407 euros per habitant, només per davant de les Illes Canàries, la Comunitat de Madrid i Andalusia. Pel que fa a la despesa hospitalària per habitant a les Illes Balears, el 2018, a l'àmbit públic arriba a 807,5 euros, mentre que a l'àmbit privat la despesa és de 277,8 euros.

3.1.2. Hospitals i centres sanitaris a Mallorca

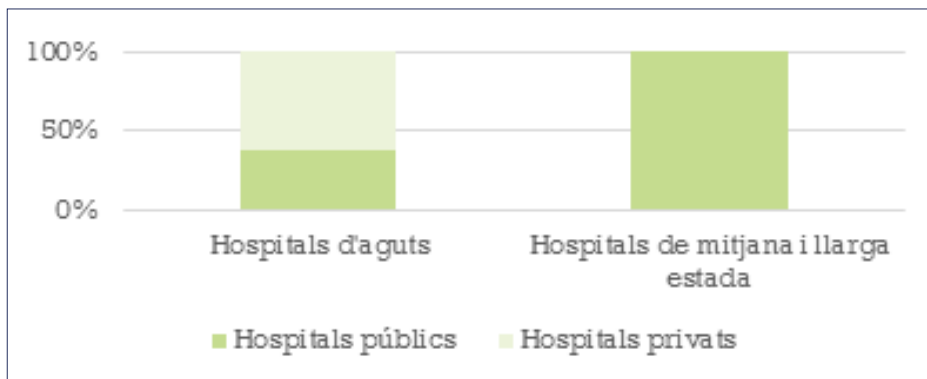
L'illa de Mallorca compta, l'any 2019, amb un total de 18 hospitals, 8 dels quals són públics i 10 privats, així com amb 45 centres de salut (EAP), 86 Unitats Bàsiques de Salut, 4 Serveis d'Urgències (SUAP), 23 Punts d'Atenció Continuada (PEC), 7 Unitats de Salut Mental, 1 Unitat de Salut Mental Infantil-Juvenil, 21 Unitats d'Atenció a la Dona, 16 Unitats de Fisioteràpia i 12 Unitats d'Odontologia i Salut Bucodental³⁰.

28 Darrer any del qual es disposen les dades.

29 CES Illes Balears, 2019.

30 Conselleria de Salut i Consum, 2019.

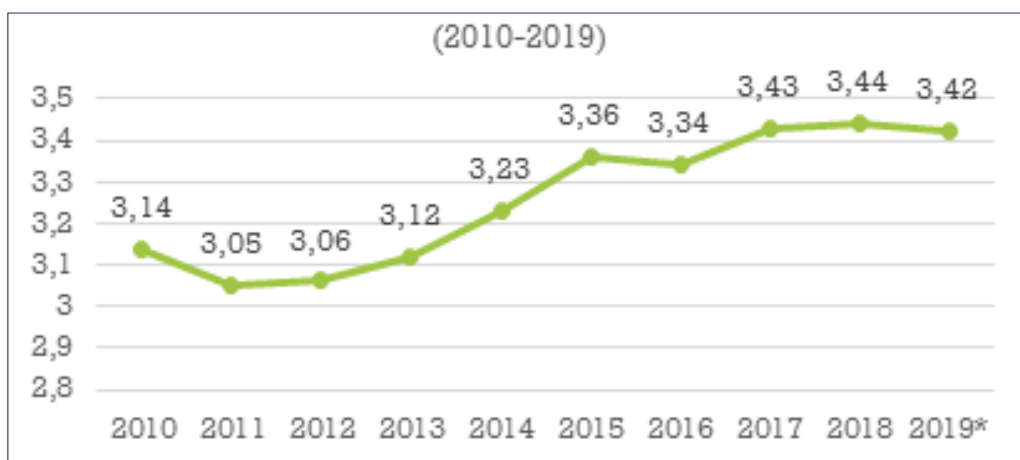
GRÀFIC 2. CAPÍTOL 3. FINALITAT ASSISTENCIAL DELS HOSPITALS A MALLORCA (2019)

Font: Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum

Pel que fa a la finalitat assistencial, l'illa disposa de 16 hospitals d'aguts (6 públics i 10 privats) i 2 hospitals públics de mitjana i llarga estada.

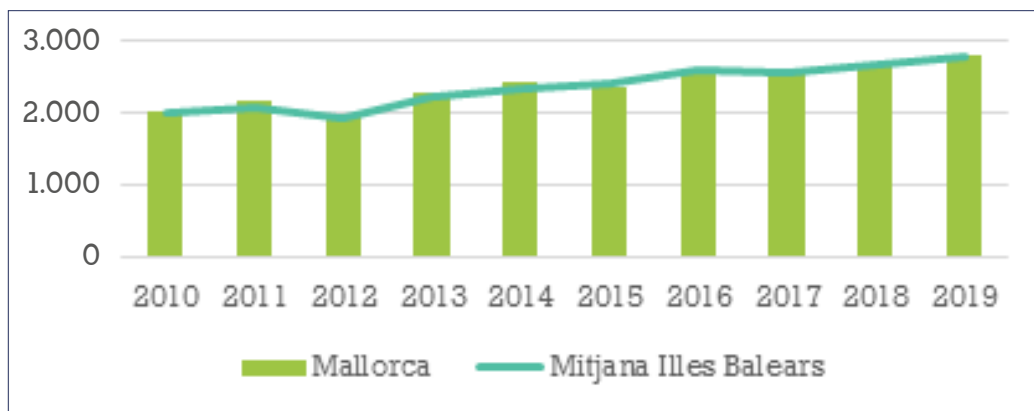
GRÀFIC 3. CAPÍTOL 3. EVOLUCIÓ DELS LLITS EN FUNCIONAMENT PER 1.000 HABITANTS A MALLORCA (2010-2019)

Font: Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum

A més, i pel que fa al nombre de llits en funcionament per cada 1.000 habitants a Mallorca, l'any 2019 s'ha situat en 3,42, dada la qual significa un descens de 0,02 punts percentuals respecte a l'any anterior.

GRÀFIC 4. CAPÍTOL 3.
EVOLUCIÓ DE CONSULTES PER CADA 1.000 HABITANTS A MALLORCA (2010-2019)

Font: Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum

D'altra banda, l'any 2019, l'illa de Mallorca compta amb 2.793³¹ consultes mèdiques per cada mil habitants, lleugerament per damunt de la mitjana de les Illes Balears (2775) i amb un creixement del 6,2% respecte al 2018, quan se situava en 2.630 consultes per cada mil habitants.

3.1.3. Personal mèdic i sanitari

Als centres de salut d'atenció primària de les Illes Balears hi treballen 2.170 professionals sanitaris/es (personal mèdic i d'infermeria i altres professionals). No es disposa d'informació insular ni sobre l'ocupació que es genera a la resta dels centres i establiments sanitaris sense internament.

³¹ Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum.

TAULA 1. CAPÍTOL 3. EVOLUCIÓ DE PROFESSIONALS DEL SISTEMA
SANITARI D'ATENCIÓ ESPECIALITZADA DE LES ILLES BALEARS

	PÚBLICS				PRIVATS				TOTAL PÚBLICS I PRIVATS			
	2.010	2019*	Variació abs. 2019-2010	% de variació 2019/2010	2010	2019*	Variació abs. 2019-2010	% de variació 2019/2010	Total 2010	Total 2019	Total Variació abs. 2019-2010	Total % de var. 2019/2010
Personal total vinculat	11.088	12.822	1.734	15,60%	2.826	3.893	1.067	37,80%	13.914	16.715	2.801	20,10%
Personal total col·laborador	31	36	5	16,10%	927	1.333	406	43,80%	958	1.369	411	42,90%
Personal mèdic vinculat	1.744	2.035	291	16,70%	238	362	124	52,10%	1.982	2.397	415	20,90%
Personal mèdic col·laborador	27	36	9	33,30%	875	1279	404	46,20%	902	1.315	413	45,80%
Personal mèdic intern resident	355	417	62	17,50%	0	0	0	-	355	417	62	17,50%
Personal d'infermeria vinculat	3.258	3.977	719	22,10%	676	889	213	31,50%	3.934	4.866	932	23,70%
Personal tècnic sanitari vinculat	3.040	3.743	703	23,10%	753	1.265	512	68,00%	3.793	5.008	1.215	32,00%
Personal no sanitari	2.698	2.692	-6	-0,20%	970	1.151	181	18,70%	3.668	3.843	175	4,80%
Personal total vinculat per 1.000 hab.	10,27	10,7	0,43	4,20%	2,62	3,25	0,63	24,00%	13	14	1,07	8,30%
Personal mèdic vinculat per 1.000 hab.	1,61	1,7	0,09	5,50%	0,22	0,3	0,08	37,30%	1,84	2	0,16	8,70%
Personal mèdic resident per 1.000 hab.	0,33	0,35	0,02	5,50%	0	0	0	-	0,33	0,35	0,02	5,50%

	PÚBLICS				PRIVATS				TOTAL PÚBLICS I PRIVATS			
	2.010	2019*	Variació abs. 2019-2010	% de variació 2019/2010	2010	2019*	Variació abs. 2019-2010	% de variació 2019/2010	Total 2010	Total 2019	Total Variació abs. 2019-2010	Total % de var. 2019/2010
Personal d'infermeria vinculat per 1.000 hab.	3,02	3,32	0,3	9,90%	0,63	0,74	0,11	17,80%	3,64	4,06	0,42	11,60%
Personal tècnic sanitari vinculat per 1.000 hab.	2,81	3,12	0,31	11,20%	0,7	1,06	0,36	50,80%	3,51	4,18	0,67	19,10%
Personal no sanitari per 1.000 hab.	2,5	2,25	-0,25	-10,10%	0,9	0,96	0,06	6,80%	3,4	3,21	-0,19	-5,70%

Font: Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum

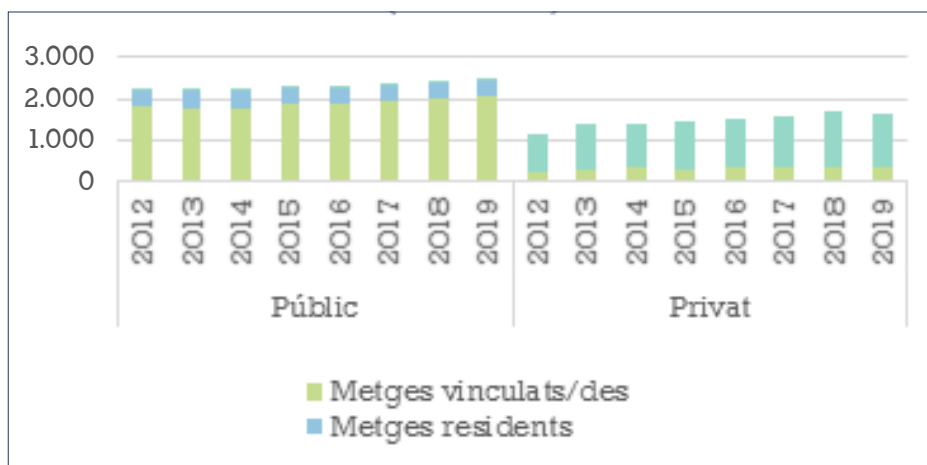
D'altra banda, i si bé en el moment de la realització de la diagnosi l'equip investigador no ha tengut accés a les dades a escala insular, l'any 2019, el sistema d'atenció especialitzada ocupa a 18.084 professionals a les Illes Balears: 12.858 (70% del total) en el sistema públic i 5.226 (30%) en el privat.

En el període 2010-2019, el nombre de professionals del sistema públic s'ha incrementat en un 6%, mentre que en el privat ho ha fet en un 29%.

Pel que fa al personal mèdic, l'any 2019 les Illes Balears compten amb un total de 4.129 metges, 2.488 en el sector públic i 1.641 en el sector privat; amb un creixement total respecte l'any anterior de l'1,5%, quan constava de 4.067 metges. Amb relació a la proporció de metges per cada mil habitants, l'any 2019 se situa en 1,7 professionals, la qual cosa suposa un augment mínim respecte a l'any anterior quan se situava en 1,68, una proporció mantinguda en aquestes xifres des de l'any 2010, quan registrava 1,6 metges per cada mil habitants.

A més, cal distingir entre personal mèdic amb vinculació (personal amb estatut de pertinença o amb relació contractual amb els centres), personal mèdic en col·laboració i personal mèdic intern resident. En aquest sentit, el gruix de personal mèdic al Sistema Nacional de Salut (SNS) públic és de metges i metgesses vinculats, amb una proporció constant entre el 80 i el 82% en l'evolutiu històric 2010-2019; un 16% de metges residents i un 4% de metges i metgesses col·laboradors.

GRÀFIC 5. CAPÍTOL 3. EVOLUCIÓ DEL COS MÈDIC DEL SISTEMA SANITARI DE LES ILLES BALEARS (2010-2019)

Font: Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum

L'any 2019 i en nombres absoluts el SNS públic registrava un total de 2.488 metges i metgesses, un augment del 3,6% respecte a l'any anterior: 2.035 en vinculació, 36 en col·laboració i 417 en residència.

En canvi, en el sistema sanitari privat, el gruix del personal mèdic es troba en el personal mèdic col·laborador, el qual suposa percentatges al voltant del 76-77% durant els darrers anys. El percentatge restant el completa personal mèdic vinculat, donat que al sistema sanitari privat no disposa de personal mèdic resident.

En termes absoluts, el sistema privat registra 1.641 metges i metgesses, una lleu disminució respecte a l'any 2018 quan la xifra del total

era de 1.666. Del total de 1.641 metges i metgesses durant l'any 2019, 124 són residents i 1.279 són col·laboradors/es.

TAULA 2. CAPÍTOL 3. EVOLUCIÓ DE PROFESSIONALS DEL SISTEMA SANITARI D'ATENCIÓ ESPECIALITZADA DE LES ILLES BALEARS

	2010	2019	VARIACIÓ ABSOLUTA 2019-2010	% DE VAR. 2019-2010
Especialitats mèdiques i personal facultatiu				
Anestèsia i reanimació	122	148	18	14,80%
Aparell digestiu	41	54	11	26,80%
Cardiologia	43	68	24	55,80%
Neurologia	44	57	15	34,10%
Medicina física i rehabilitació	40	38	2	5,00%
La resta d'especialitats mèdiques	333	213	-103	-30,90%
Cirurgia pediàtrica	11	9	-2	-18,20%
Pediatria	123	168	41	33,30%
Total	2.146	2.569	370	17,20%
Altres personal sanitari	8.100	10.303	1.972	
Personal no sanitari	3.668	3.843	71	1,90%
Total	13.914	16.715	2.413	17,30%

Font: Servei d'Informació d'Atenció Especialitzada (SIAE), Conselleria de Salut i Consum.

Pel que fa a les especialitats relacionades directament amb la infància i adolescència, l'any 2019, el total de professionals és de 177, 168 pediatres (9 més que l'any 2018) i 9 cirurgians/anes pediàtriques, amb un creixement del 23% en el període 2010-2019.

En el moment de realització de la present diagnosi, l'equip investigador no ha tengut accés a les dades en l'àmbit insular.

3.1.4. Recursos de promoció de la salut

En el referent a la promoció de la salut en infància i adolescència, el Govern de les Illes Balears, a través del servei [EducaSalut](#)³², ofereix a l'illa de Mallorca 37 recursos en la temàtica de benestar emocional, alimentació i vida activa i prevenció de riscos i accidents: dues pàgines web, cinc materials didàctics i de sensibilització, 14 activitats (tallers, xerrades o accions de sensibilització) i 11 programes.

Tanmateix, les dades recents a les quals s'ha pogut accedir només informen sobre el desenvolupament del programa Centres Educatius Promotors de la Salut (CEPS), que l'any 2018 es va desenvolupar a 34 centres educatius a l'illa de Mallorca, d'entre els quals, 17 eren instituts d'educació secundària i 9 eren centres d'educació infantil i primària. A escala autonòmica, al programa hi van participar un total de 46 centres, 20.073 alumnes i 2.190 docents. No es disposa de les dades en l'àmbit insular ni més actualitzades.

A més i amb relació a la prevenció de la malaltia, l'any 2018, darrer any de què es disposen les dades, la Conselleria de Salut va desenvolupar els programes següents:

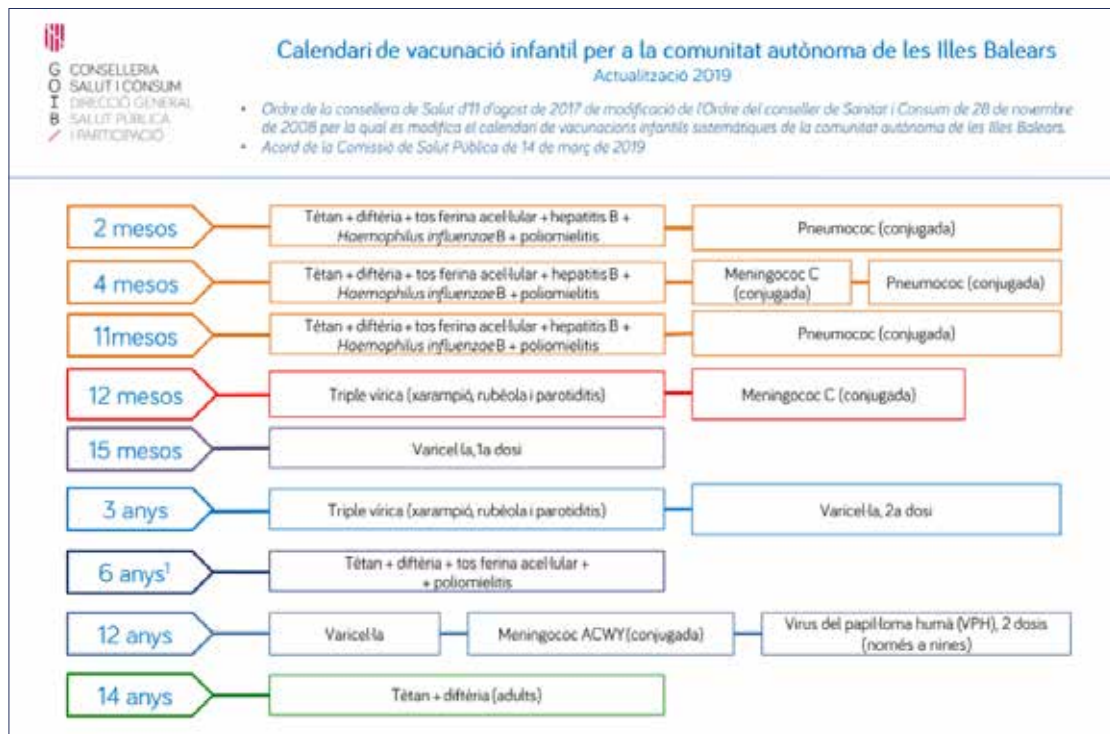
TAULA 3. CAPÍTOL 3. PROGRAMES DE PREVENCIÓ DE MALALTIES

PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ DE MALALTIES ENDOCRÍ-METABÒLIQUES	PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ DE LA HIPOACÚSIA INFANTIL	GUIA DE LACTÀNCIA MATERNA
Nadons analitzats: 10.203	Neonatal:	Nova edició 2018 amb continguts actualitzats: són infantil i introducció de l'alimentació complementària
Fenilcetonúria: 2 diagnosticats	9.897 nins i nines revisades	
Hipotiroïdisme congènit: 26 amb cribratge positiu	15 diagnòstics: 11 amb sordesa bilateral i 4 amb sordesa unilateral.	
Fibrosi quística: 1 diagnosticat 2 portadors sans	Escolar:	
Deficiència d'acil-CoA deshidrogenasa de cadena mitjana: 0 diagnosticats	10.000 nins i nines revisats d'11.871 escolaritzades.	
Acidèmia glutàrica tipus I: 0 diagnosticats	Hipotiroïdisme congènit: 26 amb cribratge positiu	
Anèmia falciforme: 3 diagnosticats i 63 portadors sans		

32 Accessible a <https://www.caib.es/sites/educasalut/ca/>

Pel que fa al calendari infantil i vacunació infantil de les Illes Balears, la darrera actualització de 2019 el distribueix de la següent manera:

ESQUEMA 1. CAPÍTOL 3. CALENDARI VACUNACIÓ INFANTIL (2019)

Font: Conselleria de Salut i Consum.

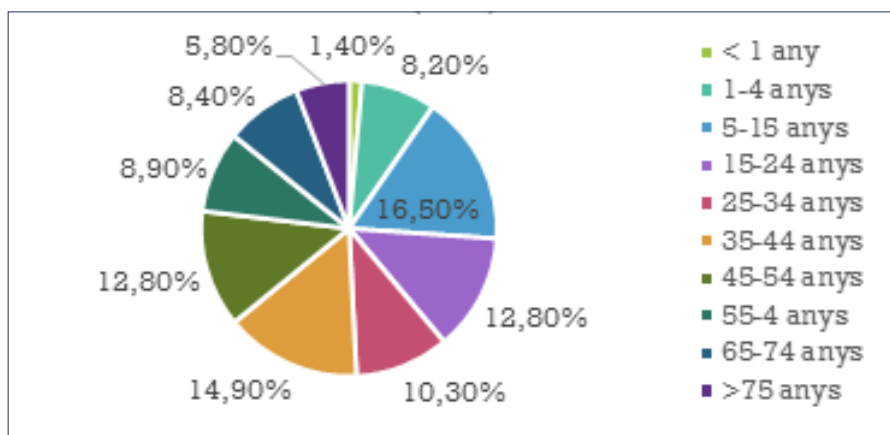
Quant a la campanya de vacunació antigripal, l'any 2018 els objectius de vacunació en població de fins a 14 anys varen ser de 43.450 nins i nines a l'illa de Mallorca, el 27,1% d'un total de 160.163 persones. Finalment, el total de vacunes distribuïdes va ser de 99.410, si bé en aquest sentit, no es disposa de les dades per grups d'edat.

3.2. PREVALENCIA DE MALALTIES EN INFANTS I ADOLESCENTS A MALLORCA

L'any 2019 s'han realitzat a Mallorca 487.380 visites de pediatria, de les quals 487.293 es van dur a terme a centres de salut i 87, a domicili³³. Les diferències en la recollida de les dades i la manca de protocols establerts al respecte només han fet possible disposar de dades sobre la prevalença de malalties rares, i sobrepès i obesitat, la qual cosa impedeix disposar de dades sobre principals causes de diagnòstic en infants i adolescents.

3.2.1. Infants i adolescents amb malalties rares

GRÀFIC 6. CAPÍTOL 3. PERSONES AMB MALALTIES RARES A MALLORCA PER GRUPS D'EDAT (2018)

Font: Servei d'Epidemiologia, Conselleria de Salut i Consum

L'any 2018³⁴ es van registrar 428 persones amb, com a mínim, una malaltia rara a l'illa de Mallorca³⁵. En tots els casos, només en parien una. Del total, el 26,1% té menys de quinze anys (111 persones) i un 12,8% té entre 15 i 24 anys. En el registre de malalties rares en el perío-

33 Conselleria de Salut i Consum, 2019.

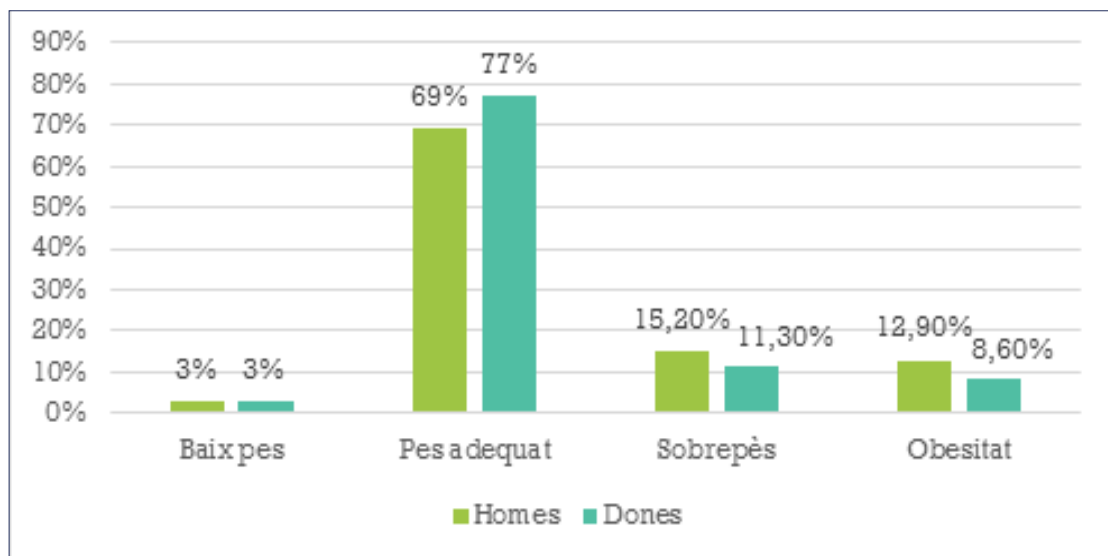
34 Darrer any del qual es disposen les dades.

35 Servei d'Epidemiologia, Conselleria de Salut i Consum.

de 2010-2018, les malalties amb major prevalença entre la població de fins a catorze anys són la fibrosi quística, la displàsia renal i la fenilcetonúria.

3.2.2. Infants i adolescents amb sobrepès i obesitat

GRÀFIC 7. CAPÍTOL 3. PREVALENCIA DE SOBREPÈS I OBESITAT GLOBAL PER ILLA I SEXE A MALLORCA (%)

Font: EPOIB-II. Estudi de Prevalença de l'obesitat de la població infantil i juvenil a les Illes Balears, Conselleria de Salut i Consum, 2018

Pel que fa a la prevalença de l'obesitat entre la població infantil i adolescent a Mallorca, 1 de cada 4 alumnes de l'illa presenta excés de pes (sobrepès i obesitat). La prevalença de l'obesitat a Mallorca és del 10,8% ³⁶ tot i que s'observa una lleugera disminució en comparació amb la prevalença de fa deu anys.

Per sexe, les nines i al·lotes presenten 8,2 punts percentuals menys d'excés de pes que els nins i al·lots.

36 EPOIB-II, 2018.

3.3. LA SALUT MENTAL DELS INFANTS I ADOLESCENTS

3.3.1. Context sobre salut mental en infància i adolescència a escala mundial

L'edició 2021 de l'Informe sobre l'Estat Mundial de la Infància d'Unicef apunta algunes tendències sobre la salut mental d'infants i joves, i revela que fins i tot abans de la COVID-19 la infància i joventut ja patia problemes de salut mental sense que s'hagin fet les inversions necessàries per a solucionar-los.

Així, l'informe d'Unicef apunta que es calcula que 1 de cada 7, és a dir, més del 13% dels i les adolescents de 10 a 19 anys, pateix algun trastorn mental diagnosticat d'acord amb la definició de l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

A més, l'ansietat i la depressió representen al voltant del 40% d'aquests trastorns de salut mental diagnosticats. La resta inclou el trastorn per dèficit d'atenció/hiperactivitat, el trastorn de la conducta, la discapacitat intel·lectual, el trastorn bipolar, els trastorns alimentaris, l'autisme, l'esquizofrènia i un grup de trastorns de la personalitat.

D'acord amb Unicef, els i les nines i joves també manifesten un malestar psicossocial que no assoleix el nivell de trastorn epidemiològic, però els pertorba la vida, la salut i les expectatives de futur.

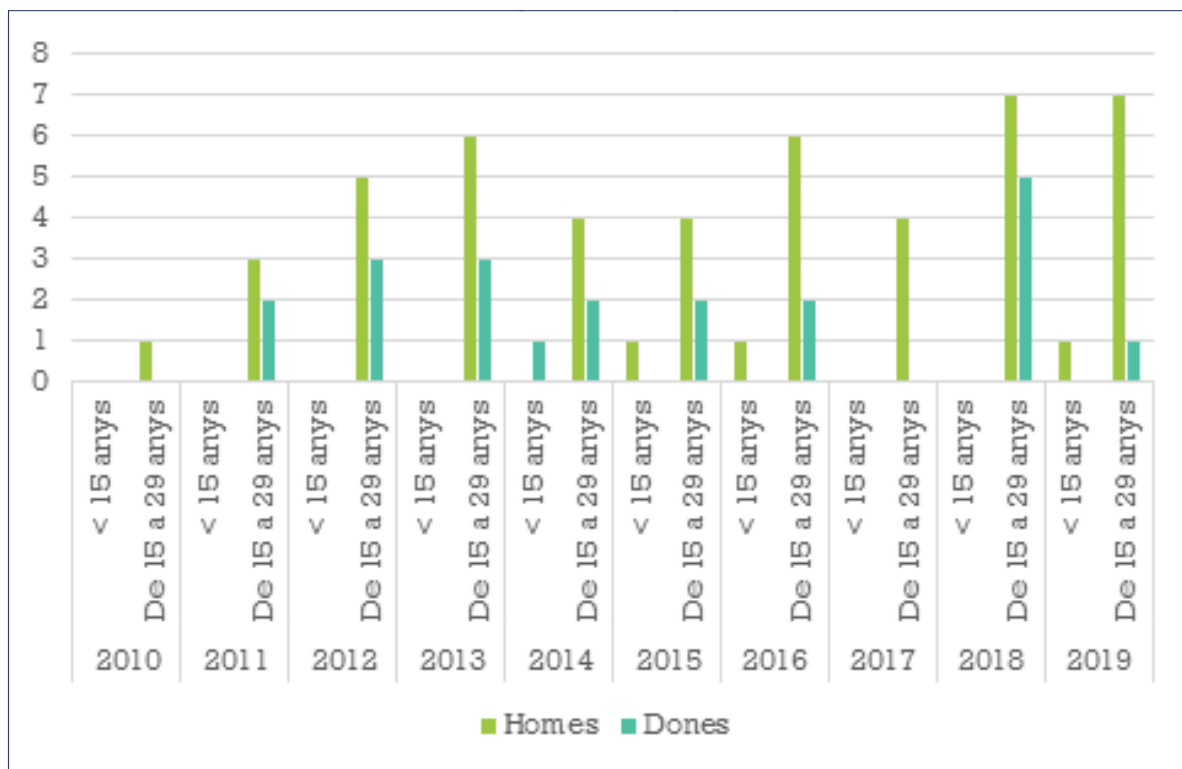
De fet, segons una investigació desenvolupada per Gallup per al proper informe Changing Childhood d'Unicef, una mitjana del 19% dels i de les joves de 15 a 24 anys de 21 països van declarar en el primer semestre de 2021 que sovint se senten deprimits/des o tenen poc interès en dur a terme alguna activitat.

A més, i si bé es tracta de dades en l'àmbit estatal i no es disposa d'elles en relació amb les persones de menys de 15 anys, es calcula que

el 0,96%³⁷ dels i de les joves d'entre 15 i 24 anys pateix alguna classe de problema de salut mental.

3.3.2. Suïcidi infantil, adolescent i juvenil a les Illes Balears

GRÀFIC 8. CAPÍTOL 3. EVOLUCIÓ DELS SUÏCIDIS D'INFANTS, ADOLESCENTS I JOVES FINS A 29 ANYS PER SEXE A ILLES BALEARS (2010-2019)

Segons l'Observatori del Suïcidi de Balears, la pandèmia ha disparat les temptatives de suïcidi en infants i joves en un 30%. L'any 2020 han ingressat unes 120 persones d'entre 7 i 29 anys per temptatives greus de suïcidi, de les quals n'han acabat hospitalitzades el 10%. No es disposen de dades en l'àmbit insular.

37 Institut Nacional d'Estadística (INE).

Pel que fa a les defuncions per suïcidi, l'any 2019 es van suïcidar a les Illes Balears un total de 97 persones, una de les quals era menor de 15 anys i 8 tenien entre 15 i 29 anys³⁸.

En el total històric del període 2010-2019, els suïcidis de persones de menys de 15 anys ha oscil·lat entre el 0 i l'1% del total i els de les persones d'entre 15 i 29 anys entre el 6 i el 8%, amb un valor màxim del 16% (12 persones en valors absoluts) l'any 2018. No es disposa de les dades específiques de l'illa ni de segregació més detallada per edat.

Així mateix i tal com recull l'Estudi sobre el risc de suïcidi en joventut LGTBI a Mallorca³⁹, l'any 2020, el 61,7% de les persones enquestades han pensat a suïcidar-se com a conseqüència de la discriminació LGTBIfòbica patida i, d'aquestes, un 22,3% ha intentat suïcidar-se. Les dades mostren una relació significativa entre el fet de sentir discriminació LGTBIfòbica i pensar en el suïcidi, tal com corroboren altres estudis que assenyalen que la joventut LGTBI presenta percentatges més elevats de risc de suïcidi que la resta de joves⁴⁰.

Finalment i si s'amplia de nou el focus a les dades a escala mundial, l'edició 2021 de l'Informe Estat Mundial de la Infància d'Unicef apunta que el suïcidi és la cinquena causa de mort més freqüent entre els i les adolescents de 10 a 19 anys. En el cas dels i les joves de 10 a 19 anys, és la quarta causa de mort més freqüent, després de les lesions per accident de tràfic, la tuberculosi i la violència intrapersonal. Per a les dones de 15 a 19 anys, és la tercera causa de mort més comuna, i la quarta per als homes d'aquest grup d'edat.

3.3.3. Recursos i programes específics d'acompanyament a infants i adolescents amb la salut mental

Pel que fa als recursos i programes específics destinats al suport d'infants i adolescents amb problemes de salut mental, el Govern de les

38 Institut Nacional d'Estadística (INE).

39 Casado de Staritzky, Nadal Amengual; 2020

40 COGAM, 2013; Garaigordobil i Larrain, 2020; Guasp, 2012.

Illes Balears compta amb el Pla Estratègic de Salut Mental 2016-2022. Al Pla s'estableixen les prioritats, els objectius generals i les accions a realitzar a l'hora d'avançar en els models i els processos assistencials d'atenció a la salut mental, també per a la millora de l'atenció a infants i adolescents amb trastorns de salut mental.

A més, el Govern compta també amb l'Institut Balear de Salut Mental de la Infància i Adolescència (IBSMIA), depenent de la Conselleria de Salut. Es dedica a ajudar persones menors de 18 anys amb algun trastorn de salut mental per mitjà de l'atenció directa dels casos més greus (aproximadament el 6%) i dona suport als recursos ordinaris i especialitzats d'altres conselleries i associacions de les Illes Balears per als casos més greus.

L'IBSMIA està compost pels dispositius comunitaris o les unitats comunitàries de salut mental de la infància i l'adolescència (UCSMIA, abans USMIJ), la Unitat Hospitalària de Son Espases (UHSMIA, abans UHB-IJ), els equips específics de patologies i l'Hospital de Dia / Unitat Terapèutica Educativa de Suport (HDSMIA i UTEs).

Les UCSMIA són equips multidisciplinaris formats per psiquiatres, professionals de la psicologia, diplomats/des universitaris en infermeria, treballadors/es socials i auxiliars administratius/ves, que treballen a prop dels i les pacients i, a Mallorca, ofereixen consultes externes a Palma, Manacor i Inca.

Els programes que disposa l'illa (Manacor, Inca, Son Llätzer i Son Espases) són: programa d'atenció i seguiment de pacients derivats des de pediatria i des de l'atenció primària, programa de coordinació amb altres recursos comunitaris, programa d'atenció domiciliària, programa d'abordatges grupals, programa d'atenció a les famílies i programa de coordinació amb l'atenció primària.

L'Hospital de Dia centra la seva activitat en tenir cura d'infants i adolescents amb trastorns de salut mental més greus quan les unitats comunitàries i els recursos ordinaris no poden satisfer les seves necessitats.

La Unitat Hospitalària de l'IBSMIA (UHSMIA) està ubicada a Son Espases. Abans es denominava Unitat d'Hospitalització Breu Infantil i Juvenil (UHB-IJ). La seva cartera de serveis és:

- Hospitalització breu infantil.
- Interconsulta i enllaç.
- Urgències psiquiàtriques infantils (matins).
- Programes específics: programa de trastorns de l'espectre autista.
- Programa de valoració neuropsicològica.
- Programa de suport a infants amb malalties orgàniques.
- Docència de personal mèdic, pediatres i infermers/es residents en formació a la Unitat Docent Multiprofessional de Salut Mental de les Illes Balears.
- Coordinació de l'equip interdisciplinari: trastorns de la conducta alimentària i psiquiatria infantil
- Sessions clíniques amb pediatria, psiquiatria infantil i adulta.

A més, a Mallorca, existeixen les següents associacions de salut mental relacionades directament o indirecta amb la infància i adolescència:

- Asociación Balear de Padres de Niños con Transtorno de Déficit de Atención con y sin Hiperactividad
- Asociación para el Desarrollo e Integración de Personas con Esquizofrenia (ADIPE)
- ASPERGER - Associació de Balears
- Associació Balear de Salut Mental (ABSM)
- Associació contra l'Anorèxia i la Bulímia de Balears (ACABB)
- Associació de Pares de Nens Autistes de Balears (APNAB)
- Associació del Trastorn de l'Ànim de Mallorca (ATAM)

- Associació Endavant
- Associació Mallorquina per a la Salut Mental Gira-Sol - INTRESS
- Estel de Llevant
- Federació Balear de Famílies amb Malalts Mentals (FEBAFEM)
- Federació d'Entitats de Salut Mental de Mallorca
- Fundació Deixalles
- Fundació es Garrover
- Fundació Tutelar Demà
- La Nostra Veu
- La Voz de la Esperanza
- Projecte Home Balears

3.4. SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA EN INFANTS I ADOLESCENTS A LES ILLES BALEARS

3.4.1. Malalties de transmissió sexual

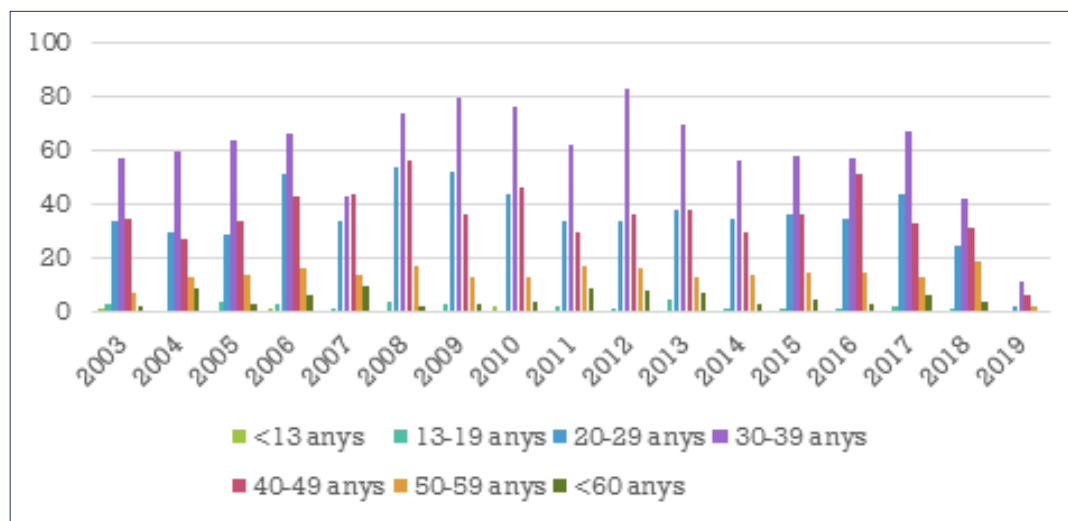
Les Illes Balears són des de fa anys una de les comunitats autònomes amb les taxes més elevades de malalties de transmissió sexual (MTS), Durant el 2019, lideren el rànquins autonòmic de casos de gonòria i sífilis ⁴¹.

41 Unidad de vigilancia de VIH, ITS y hepatitis B y C, Ministeri de Sanitat 2019.

La taxa d'infecció gonocòccica (gonorrea) per 100.000 habitants és de 36,2 ⁴² a les Illes Balears, la segona més alta de l'Estat només per darrere de Catalunya. Per trams d'edat, l'any 2019, els casos d'infecció gonocòccica de persones de fins a 24 anys han suposat un 25,2% del total, amb una taxa del 36,1. El nombre de casos en homes de fins a 24 anys ha suposat el 61,9% i el de les dones, el 38,1%. No es disposa de dades més detallades per edat ni a escala insular.

Pel que fa a la sífilis, la taxa per 100.000 habitants és de 19,2 ⁴³ a les Illes Balears, la segona més alta de l'Estat només per darrere de Catalunya. Per trams d'edat, l'any 2019 els casos de sífilis de persones de fins a 24 anys han suposat un 12,2% del total, amb una taxa del 9,3. El nombre de casos en homes de fins a 24 anys ha suposat el 85,2% i el de les dones, el 14,8%. No es disposa de dades més detallades per edat ni a escala insular.

GRÀFIC 9. CAPÍTOL 3. CASOS DE VIH A LES ILLES BALEARS PER GRUP D'EDAT PER ANY DE DIAGNÒSTIC (2003-2019)

Font: Servei d'Epidemiologia, Direcció General de Salut Pública, Conselleria de Salut i Consum

42 Conselleria de Salut i Consum, 2019.

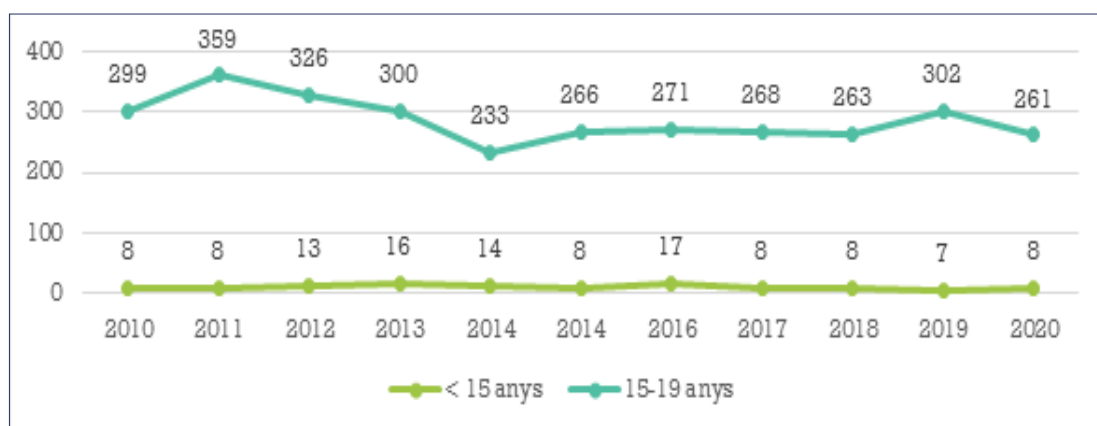
43 Conselleria de Salut i Consum, 2019.

Pel que fa als casos de VIH a les Illes Balears per trams d'edat, l'any 2019 s'han registrat 4 casos en persones menors de 13 anys (un 0,2% del total) i 32 casos entre 13 i 19 anys (un 1,2% del total). En aquest darrer cas, el 68,75% dels casos han estat d'homes d'entre 13 i 19 anys.

A més i en l'evolució del període 2003-2019, els casos de VIH en persones de fins a 13 anys han estat el 0,2% del total i els casos en joves d'entre 13 i 19 anys, l'1,2%. No es disposa de dades més detallades a escala insular.

3.4.2. Interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE)

GRÀFIC 10. CAPÍTOL 3. EVOLUCIÓ DE LES INTERRUPCIONS VOLUNTÀRIES DE L'EMBARÀS (IVE) A LES ILLES BALEARS <15 I 15-29 ANYS (2010-2020)

Font: Ministeri de Sanitat i Conselleria de Salut

Pel que fa als avortaments, l'any 2020 s'han realitzat 8 interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) en al·lotes menors de 15 anys i 299⁴⁴ a joves d'entre 15 i 29 anys a les Illes Balears, la qual cosa suposa una disminució del 13,6% respecte a l'any anterior. Les IVE a joves de menys de 15 anys suposen el 0,2% del total en la mitjana del període 2010-2020 i les realitzades a al·lotes de fins a 19 anys, un 9,1%.

3.4.3. Recursos d'educació afectiva i sexual, prevenció de MTS i sexualitat diversa i igualitària

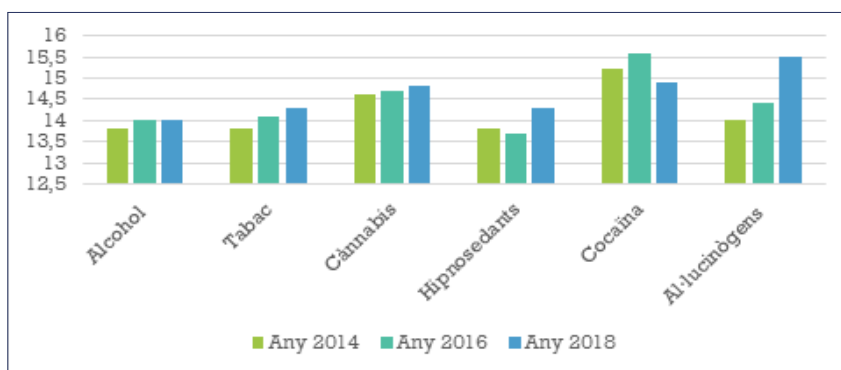
En referència als recursos d'educació afectiva i sexual, salut sexual i prevenció de les MTS, el Govern de les Illes Balears, a través del servei [EducaSalut](#)⁴⁵, ofereix a l'illa de Mallorca materials didàctics i de sensibilització, activitats (tallers, xerrades o accions de sensibilització), accions de sensibilització, serveis i programes.

3.5. DROGODEPENDÈNCIES I ALTRES CONDUCTES ADDICTIVES EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

3.5.1. Taxa i edats d'inici de consum dels i les adolescents

Pel que fa a les dades de consum de drogues legals i il·legals, i segons l'enquesta ESTUDES 2020, el 81,6% dels i les estudiants de secundària d'entre 14 i 18 anys ha provat alguna droga legal en els darrers 12 mesos, i un 31%, alguna d'il·legal⁴⁶.

GRÀFIC 11. CAPÍTOL 3. COMPARATIVA DE L'EDAT MITJANA D'INICI DE CONSUM DE LES PRINCIPALS SUBSTÀNCIES EN ESTUDIANTS DE 14 A 18 ANYS DE LES ILLES BALEARS (2014-2018)

Font: ESTUDES, 2020

45 Accessible a <https://www.caib.es/sites/educasalut/ca/>

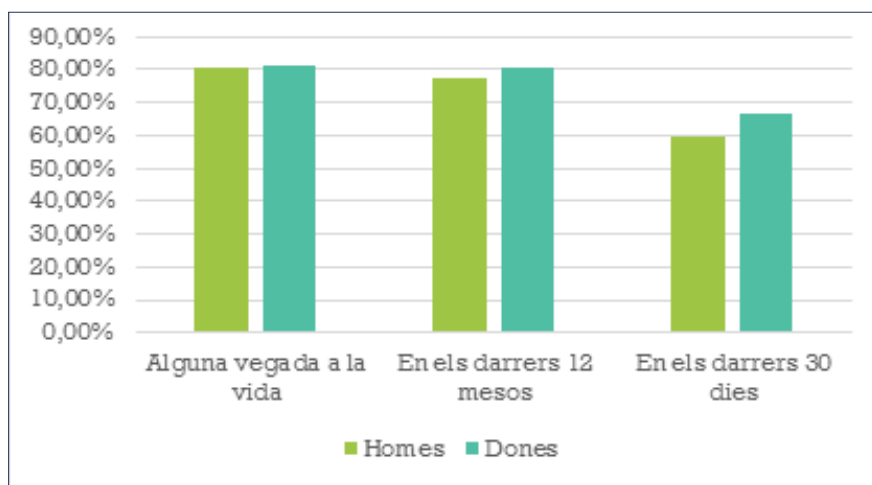
46 ESTUDES 2020.

A més, a les Balears, el consum d'estupefaents comença molt abans que la mitjana estatal, i les xifres de consum són més elevades que a la resta de l'Estat.

Malgrat la prohibició de dispensació d'aquestes drogues a persones de fins a 18 anys, el seu consum a les Illes Balears s'inicia al voltant dels 14 anys —exceptuant el cas dels al·lucinògens en què el consum s'inicia als 15.

3.5.2. Dades sobre la relació dels i les adolescents amb l'alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants

GRÀFIC 12. CAPÍTOL 3. CONSUM D'ALCOHOL EN ESTUDIANTS DE 14 A 18 ANYS PER SEXE (2018)

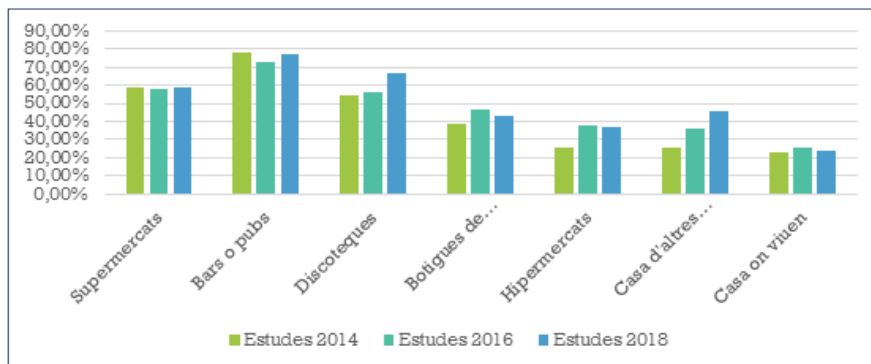

Font: ESTUDES, 2020

En relació amb l'alcohol, el 79,3% dels i les estudiants de secundària s'ha engatat durant els darrers 12 mesos i el 63,6% ho ha fet durant el darrer mes. En ambdós casos, les al·lotes s'han engatat més que els al·lots.

A més, el 52,2% ha realitzat botellada en el darrer any i el 27,7%, en el darrer mes. El 34,2% reconeix haver realitzat una ingesta excessiva d'alcohol (*binge drinking*), dada la qual suposa un ascens des del 2014 quan ho feia el 26,3%.

GRÀFIC 13. CAPÍTOL 3. LLOCS ON HAN COMPRAT O ACONSEGUIT DIRECTAMENT, BEGUES ALCOHÒLIQUES EN ELS DARRERS 30 DIES, ESTUDIANTS D'ENSENYAMENT SECUNDARI DE 14 A 17 ANYS

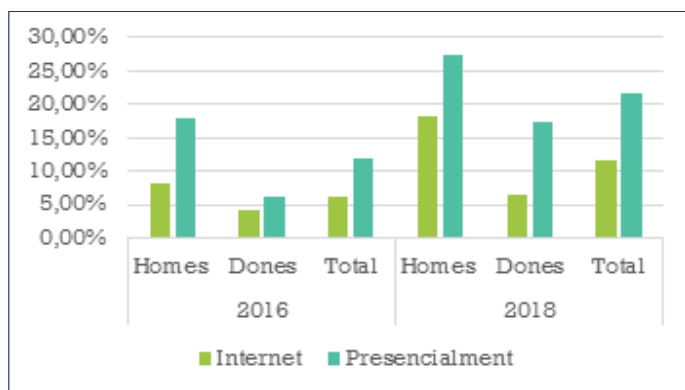
Font: ESTUDES, 2020

Pel que fa a la compra, més del 60% del jovent d'entre 14 i 17 anys l'adquireix a bars o pubs, discoteques i supermercats.

D'altra banda, el 7,4% del jovent ha fumats cada dia en els darrers 30 dies, el 21,9% ha consumit cànnabis durant el mateix període de temps i 7% hipnosedants.

3.5.3. Noves addiccions: dades sobre l'ús d'Internet i el joc amb diners en infants i adolescents

GRÀFIC 14. CAPÍTOL 3. JOC AMB DOBLERS ENTRE ESTUDIANTS D'ENSENYAMENT SECUNDARI DE 14 A 18 ANYS (%), (2016 I 2018)

Font: ESTUDES, 2020.

Quant a altres addiccions, l'ús compulsiu d'Internet afecta el 17% dels i les estudiants d'entre 14 i 18 anys de les Illes Balears. Les al·lotes registren 2 punts percentuals més que els joves, amb un percentatge del 17,9% enfront del 15,9% dels joves.

L'11,6% del jovent (no s'especifica l'edat) reconeixen que fan apostes per Internet i que un 21,8% ho han fet de manera presencial el darrer any. El 90,7% d'aquests no arriben als 18 anys.

El capítol 11 amplia les dades sobre el joc amb diners en línia.

3.5.4. Recursos de prevenció del consum de drogues i conductes addictives en infants i adolescents

Pel que fa als recursos i programes específics destinats a la prevenció del consum de drogues per part d'infants i adolescents, el Govern de les Illes Balears compta amb el Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB), format per professionals de l'àmbit sanitari, psicològic i social per a donar resposta immediata a qualsevol qüestió relacionada amb les drogodependències i altres addiccions.

El PADIB compta amb el catàleg de Programes de Prevenció en Drogodependències i Altres Addiccions de les Illes Balears. Un document de consulta i referència que descriu els programes i accions en els diferents àmbits de la prevenció de drogodependències que es realitzen a la comunitat autònoma. Va dirigit a professionals, docents, agents socials i població en general, i està dividit en cinc àrees d'intervenció: educativa, familiar, comunitària, oci i laboral.

A més, el web del Pla inclou un apartat de material descarregable que inclou guies, estudis i investigacions, programes i materials de difusió.

Finalment, el Pla disposa també d'una Guia de Recursos en Drogodependències i Altres Addiccions a Mallorca, consultable a:

http://dgsalut.caib.es/www/infodrogues/recursos/indice_territorial.html

3.6. LA COVID EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Es fa necessari fer una menció a l'impacte que ha tingut la pandèmia en la infància i l'adolescència.

En el mes de juny de 2020, l'Oficina Balear de la infància i l'adolescència (OBIA) publicà un *Estudi sobre l'impacte del Coronavirus en la infància i l'adolescència de les Illes Balears*⁴⁷, del qual es fa necessari recollir, com a mínim, algunes de les conclusions:

1. La majoria dels nins, nines i adolescents d'entre 6 i 18 anys manifesten que han viscut aquest període de confinament bé o molt bé. Només una minoria, al voltant del 12 %, manifesten que l'han viscut malament o molt malament. Aquesta dada ens obliga a repensar algunes hipòtesis que havíem fet des del món adult i que eren que aquest confinament havia suposat una experiència traumàtica per als menors. Això ens fa pensar que potser subestimam la capacitat d'adaptació i de flexibilitat dels nostres infants i adolescents i els seus recursos resilients per afrontar situacions difícils. Hem de poder canviar la nostra visió dels infants i joves per poder veure millor quines són les seves fortaleses.
2. Una de les explicacions al fet descrit en el punt anterior és la valoració molt positiva i unànime d'haver compartit aquesta experiència tota la família; han jugat, s'han divertit junts. La convivència familiar, l'experiència de fer coses junts, és un reforçador de l'afecció i dels vincles que donen identitat i cohesió familiar i que són font de benestar

Estam altament sorpresos per la gran dosi de creativitat que ens han mostrat els infants, perquè hem vist molts més recursos d'afrontament del que es podria pensar. Hem de poder potenciar al màxim aquests recursos, amb crisi o sense. Com a adults, hem de donar més

⁴⁷ Disponible en: <http://www.caib.es/pidip2front/jsp/adjunto?codi=2462470&idioma=ca>

espai perquè els infants puguin crear eines d'entreteniment i diversió per passar-ho bé, sense haver de planificar fins al darrer detall tot l'oci dels menuts ni donar-los-ho tot mastegat en relació amb el lleure.

Ens preocupa el baix coneixement per part dels menors dels canals de comunicació al seu abast, els telèfons específics destinats a atendre situacions de violència, maltractaments o abusos cap a ells. De fet, només 19 menors de tota la mostra han fet esment al telèfon europeu de la infància de 24 h, el 116 111, que la Comunitat Autònoma de les Illes Balears té contractat amb la Fundació Anar. Aquest fet, en la nostra opinió, té relació amb la molt baixa taxa de contactes amb aquest telèfon per part de menors durant la crisi de la COVID-19, dades que hem rebut setmanalment. No obstant això, els menors han fet constar en l'enquesta els telèfons dels seus familiars, mares, pares, padrins o dels seus tutors. Així com el telèfon 016 de violència de gènere és molt conegut per la població i, en especial, per les dones, el telèfon de la infància és bastant desconegut: el 30 % dels enquestats manifesta que desconeix qualsevol telèfon d'ajuda.

Hi ha una queixa de la sobrecàrrega de deures, que ha fet que s'hagi viscut amb ansietat el fet d'afrontar les responsabilitats del procés lectiu.

D'una banda, en alguna de les enquestes, assenyalen els problemes de coordinació amb el professorat, la insuficiència de la seva supervisió i de la seva disponibilitat per aclarir dubtes o dificultats dels alumnes. D'altra banda, cal destacar la disponibilitat i l'esforç dels professors i mestres de romandre virtualment al costat de l'alumnat.

Els alumnes demanen la possibilitat de compartir més espais virtuals amb els companys de classe i no tan sols amb els docents.

El fet que quasi la meitat dels menors manifestin que havien de compartir l'ordinador amb la resta de la família no ens permet saber si el temps que l'han fet servir ha estat suficient per afrontar totes les seves tasques escolars. Tal vegada, amb vista al futur, s'hauria d'assegurar que tots els alumnes disposin d'un dispositiu electrònic. Aquest grup de menors és indubtable que ha estat en desavantatge davant l'altra meitat de companys, que sí que han disposat d'un dispositiu electrònic per a ells. Malgrat tots els esforços que s'han fet des de les institucions, fona-

mentalment des de la Conselleria d'Educació i altres administracions i alguna entitat bancària, per repartir dispositius electrònics i connexions a Internet, 811 menors han manifestat que no disposen de cap dispositiu i 368 que no tenen connexió a Internet. La bretxa digital ha augmentat la desigualtat educativa. Cal formar l'alumnat, i les seves famílies i els docent en habilitats digitals suficients. L'alumnat més vulnerable necessita l'educació presencial per reduir l'impacte de la desigualtat social i educativa, per la qual cosa s'ha de prioritzar clarament aquesta modalitat davant qualsevol escenari de retorn a les aules.

Per als alumnes que han manifestat sentir-se malament o molt malament, els factors emocionals han tingut un pes molt significatiu en la seva vivència durant aquesta crisi.

Els alumnes, en general, enyoren tornar a veure els amics i normalitzar la seva vida. No obstant això, hi ha un grup reduït d'alumnes que tenen por de tornar a classe per mor del contagi i no serà gens fàcil fer-los-hi tornar voluntàriament.

Entre els suggeriments de pares o mares que s'han adreçat a l'OBIA arran d'aquest qüestionari, destacam la necessitat de tenir en compte també l'impacte d'aquesta situació en els menors de 6 anys. Així mateix, s'ha insistit en la necessitat de comptar amb la participació dels pares i mares i amb la seva opinió a l'hora d'organitzar futures planificacions educatives en situacions d'excepcionalitat com la que hem viscut, i s'ha agraït aquesta iniciativa.

4. EDUCACIÓ

CONCEPTES CLAU

Educació formal. Ensenyament oficialment reconegut, normalment pel Govern d'un país, que s'imparteix a escoles o centres similars. Té un currículum prescriptiu que guia els nivells d'aprenentatge, normalment estructurats per cursos o cicles, i les matèries o continguts que s'han d'ensenyar a cada nivell.

Educació no formal. Conjunt d'institucions i mitjans educatius que no formen part de cap centre educatiu o de formació, i aquesta es dona en institucions educatives fora de l'àmbit escolar. És una educació intencional i metòdica on el seu aprenentatge s'obté en activitats de la vida quotidiana relacionades amb la feina, la família i/o l'oci, i pot arribar a la població al llarg de la vida.

INTRODUCCIÓ

Aquest capítol descriu el sistema educatiu a Mallorca; en cas de no obtenir dades a escala insular, es fa una aproximació amb dades autonòmiques o estatals. També s'hi aporten les dades més recents sobre l'informe PISA a les Illes Balears, així com s'hi recullen dades sobre assetjament i abandonament escolar. S'hi presenten, també, els programes principals de suport escolar dins l'educació formal.

Finalment, s'hi aporten dades relacionades amb l'educació no formal, concretament sobre el lleure a Mallorca, amb referència als principals recursos que es disposen a l'illa.

4.1. EL SISTEMA EDUCATIU A MALLORCA

4.1.1. Escolarització a les diferents etapes educatives

TAULA 1. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN EL CURS 2019-2020 EN EDUCACIÓ INFANTIL PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA

	Illes Balears	Nins	Nines	Públics	PRIVATS		Mallorca
					Conc.	No conc.	
1r cicle EI	8.635	4.522	4.113	5.572	180	2.883	6.429
2n cicle EI	32.587	17.146	15.441	20.487	10.369	1.731	25.816
total EI	41.222	21.668	19.554	26.059	10.549	4.614	32.245
%	100	52,6	47,4	63,2	25,6	11,2	78,2

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

Durant el curs 2019-2020, el sistema educatiu de les Illes Balears va acollir 173.476 infants i adolescents ⁴⁸ en les etapes d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat. Les dades a escala de Mallorca assenyalen que, aproximadament, 154.257 ⁴⁹ infants i adolescents varen cursar estudis oficials, és a dir, educació infantil, primària, secundària, batxillerat o formació professional.

El conjunt de persones matriculades a l'etapa d'infantil a Mallorca representa el 78,2% del total de la comunitat. No s'ha pogut accedir a dades segregades per sexe a Mallorca, però a les Illes Balears un 52,6% són nins i un 47,4% nines.

Un 63,2% de l'alumnat es va matricular en centres de titularitat pública, mentre que només un 11,2% va ser escolaritzat en un centre de titularitat completament privada.

⁴⁸ Segons les dades de la Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación y Formación Profesional. EDUCABASE. Estadística de las Enseñanzas no universitarias

⁴⁹ IAQSE (2020)

TAULA 2. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN EP (CURS 2019-2020)
PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA

Curs	Illes Balears	Nins	Nines	Públics	PRIVATS		Mallorca
					Conc.	No conc.	
1r EP	1.1229	6.036	5.193	7.120	3.510	599	8.893
2n EP	11.672	6.124	5.548	7.407	3.637	628	9.249
3r EP	11.819	6.418	5.401	7.433	3.721	665	9.431
4t EP	12.181	6.476	5.705	7.717	3.800	664	9.743
5è EP	12.229	6.442	5.787	7.687	3.859	683	9.789
6è EP	12.683	6.823	5.860	8.000	3.959	724	10.097
Total EP	71.813	38.319	33.494	45.364	22.486	3.963	57.202
%	100	53,4	46,6	63,2	31,3	5,5	79,9

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

El mateix curs, un total de 57.202 alumnes es van matricular a l'etapa d'educació primària (EP), dada que suposa, pràcticament, vuit de cada deu alumnes de les Illes Balears⁵⁰. El nombre d'alumnes va augmentant progressivament al llarg de l'etapa educativa amb una diferència de dos punts percentuals. Hi ha més alumnat cursant 6è que 1r. A escala autonòmica, trobam que la majoria d'alumnat es troba escolaritzat a un centre de titularitat pública (63,2%) mentre només un 5,5% està matriculat en un centre privat no concertat⁵¹. Pel que fa a la distribució per sexe a l'àmbit autonòmic, hi ha més nins, un 53,4%, que nines, un 46,6%⁵².

50 IAQSE (2020)

51 IAQSE (2020)

52 IAQSE (2020)

TAULA 3. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN ESO (CURS 2019-2020)
PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA

Curs	Illes Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	PRIVATS		Mallorca
					Conc.	No conc.	
1r	13014	6.962	6.052	8.224	4.044	746	10.356
2n	12.803	6.631	6.172	7.992	4.107	704	10.254
3r	11.613	6.061	5.552	7.180	3.803	630	9.234
4t	10.431	5.282	5.149	6.362	3.493	576	8.341
Total ESO	47.861	24.936	22.925	29.758	15.447	2.656	38.185
%	100%	52,1%	47,9%	62,2%	32,3%	5,5%	79,8%

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

El nombre de matrícules a l'etapa d'educació secundària era de 38.185, la mateixa proporció que en l'etapa de primària en relació amb la comunitat autònoma⁵³. En aquesta etapa, en canvi, el nombre de persones matriculades disminueix al llarg dels cursos. Aquesta disminució és coherent amb l'alt abandonament escolar que es dona a l'illa.

Es manté una proporció similar de la distribució per sexe, amb un 52,1% d'al·lots i un 47,9% d'al·lotes. Continuen predominant les matrícules en centres de titularitat pública (62,2%) i concertada (32,3%)⁵⁴.

53 IAQSE (2020)

54 IAQSE (2020)

TAULA 4. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN BATXILLERAT (CURS 2019-2020) PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA

Curs	Illes Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	PRIVATS		Mallorca
					Conc.	No conc.	
1r batx. ordinari	6.599	2.924	3.675	4.596	1.582	421	5.298
1r batx. nocturn	89	33	56	89	0	0	89
1r batx.	6.688	2.957	3.731	4.685	1.582	421	5.387
2n batx. ordinari	5.824	2.486	3.338	3.823	1.595	406	4.714
2n batx. nocturn	68	26	42	68	0	0	68
2n batx.	5.892	2.512	3.380	3.891	1.595	406	4.782
Total batx. presencial	12.580	5.469	7.111	8.576	3.177	827	10.169
%	100	43,5	56,5	68,2	25,3	6,6	80,8

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

El curs 2019-2020, a Mallorca, va haver-hi un total de 10.169 joves que es varen matricular en estudis de batxillerat (no obligatoris). Les persones matriculades a l'illa durant aquell curs representen el 80,8% del total a escala autonòmica⁵⁵. En conjunt, el nombre de matrícules a 2n de batxillerat va ser menor que a 1r de batxillerat. La modalitat presencial va ser la majoritària.

Al contrari que en les etapes anteriors, la proporció d'al·lotes matriculades és major a la d'al·lots (56,5%).

En aquesta etapa, augmenta la proporció de matrícules en centres

de titularitat pública (68,2%). Els centres de titularitat privada no ofereixen la modalitat de batxillerat nocturn.

TAULA 5. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT A LES DIFERENTS ETAPES EDUCATIVES PER SEXE I TITULARITAT DELS CENTRES

ETAPA	BALEARS	AL·LOTS	AL·LOTES	PÚBLICS	CONC.	NO CONC.	MALLORCA
Infantil	23,76	12,49	11,27	15,02	6,08	2,66	23,40
Primària	41,40	22,09	19,31	26,15	12,96	2,28	41,51
Secundària	27,59	14,37	13,22	17,15	8,90	1,53	27,71
Batxillerat	7,25	3,15	4,10	4,94	1,83	0,48	7,38

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

La proporció de persones matriculades a l'etapa d'educació primària és molt gran en relació amb les altres etapes. L'obligatorietat de l'etapa no basta per explicar aquestes diferències, atès que l'etapa de secundària també ho és. Com que les dades corresponen a un mateix curs escolar, no se'n pot valorar l'evolució temporal.

TAULA 6. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN FORMACIÓ PROFESSIONAL BÀSICA (CURS 2019-2020) PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA

Curs					PRIVATS		Mallorca
	I. Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	Conc.	No Conc.	
1r FPB	1.218	887	331	1.039	175	4	907
2n FPB	775	546	229	630	145		570
Total FPB	1.993	1.433	560	1.669	320	4	1.477
%	100%	71,9%	28,1%	83,7%	16,1%	0,2%	74,1%

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

Pel que fa a la Formació Professional Bàsica (FPB), durant el curs escolar 2019-2020, a les Illes Balears, varen estar matriculats/des un total de 1993 adolescents⁵⁶; la majoria eren al·lots i varen estudiar a un centre de titularitat pública. Si comparam les dades dels dos cursos acadèmics que suposa una formació professional bàsica, trobam un major nombre d'alumnat a primer curs.

TAULA 7. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ (CURS 2019-2020) PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA

Curs	I. Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	PRIVATS		Mallorca
					Conc.	No Conc.	
1r CFGM	4344	2494	1850	3522	623	199	3522
2n CFGM	3189	1753	1436	2501	547	141	2592
Total CFGM presencial	7533	4247	3286	6023	1170	340	6114
%	100%	56,4%	43,6%	80,0%	15,5%	4,5%	81,2%

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020)

Un major nombre d'adolescents accedeixen als cicles formatius de grau mitjà durant el curs 2019-2020: en total 7.533 alumnes estaven matriculats a un CFGM presencial a les illes Balears. Un 81,2% matriculats a un centre de l'illa de Mallorca⁵⁷.

56 IAQSE (2020)

57 IAQSE (2020)

TAULA 8. CAPÍTOL 4. ALUMNAT MATRICULAT EN CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR (CURS 2019-2020) PER SEXE I TITULARITAT DEL CENTRE A LES ILLES BALEARS I A MALLORCA.

Curs	I. Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	PRIVATS		Mallorca
					Conc.	No Conc.	
1r CFGS	2710	1502	1208	2222	195	293	2373
2n CFGS	1584	1314	1270	2089	201	294	2176
Total CFGS presencial	5294	2816	2478	4311	396	587	4549
%	100	53,2	46,8	81,4	7,5	11,1	85,9

Font: Estadístiques d'escolarització i resultats acadèmics dels ensenyaments no universitaris de règim general (IAQSE, 2020).

Pel que fa als cicles formatius de grau superior durant el curs escolar 2019-2020, un total de 5.294 joves varen estar matriculats/des a un centre educatiu de les Illes. D'aquests, un 53,2% d'al·lots i un 46,8% d'al·lotes⁵⁸. A Mallorca, s'hi va concentrar el 85,9% de les persones matriculades.

Pel que fa als infants i adolescents amb necessitats específiques de suport educatiu escolaritzats, es presenten les dades relatives a les Illes Balears i al total de l'Estat Espanyol. Com que no s'han trobat dades a escala insular, aquestes dades permeten una aproximació al context mallorquí.

TAULA 9. CAPÍTOL 4. ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS PER SEXE I NIVELL EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS AMB RELACIÓ AL TOTAL D'ESPANYA DURANT EL CURS ESCOLAR 2019-2020.

	AMBDÓS SEXES		HOMES		DONES	
	TOTAL	I. Balears	TOTAL	I. Balears	TOTAL	I. Balears
TOTAL	2,8	3,0	3,7	3,9	1,7	1,9
Educació Especial	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL alumnat integrat	2,3	2,5	3,1	3,4	1,4	1,6

58 IAQSE (2020)

	AMBDÓS SEXES		HOMES		DONES	
	TOTAL	I. Balears	TOTAL	I. Balears	TOTAL	I. Balears
EI, alumnat integrat	1,1	1,1	1,5	1,5	0,6	0,6
EP, alumnat integrat	2,9	3,0	4,0	4,0	1,7	1,9
ESO, alumnat integrat	3,0	3,0	4,0	4,0	1,8	2,0
Batxillerat, alumnat integrat	0,8	0,9	1,2	1,2	0,5	0,6
FPB, alumnat integrat	6,2	11,2	6,3	10,2	5,9	13,6
FPGM, alumnat integrat	2,0	3,4	2,4	4,0	1,5	2,6
FPGS, alumnat integrat	0,6	1,5	0,8	1,8	0,5	1,2
Altres programes formatius, alumnat integrat	5,8	14,8	5,3	17,9	7,0	9,1
Altres programes formatius E. Especial	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: EDUCABASE ⁵⁹ (2021)

El percentatge de persones matriculades a les Illes Balears és sempre superior a la mitjana estatal, tant per sexe com per nivell educatiu. Les dades mostren que la tendència és que, gairebé en totes les etapes educatives, hi ha major percentatge de nins i al·lots que de nines i al·lotes. Als estudis de formació professional bàsica, és on hi ha integrat més alumnat amb necessitats educatives, amb força diferència dels estudiants a graus mitjans, superiors o batxillerat. A les aules d'educació infantil ordinàries és on hi ha menys alumnat amb necessitats educatives especials integrat.

⁵⁹ Estadístiques dels Ensenyaments no universitaris. Subdirecció general d'estadística i estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i esport.

**TAULA 10. CAPÍTOL 4. ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS
INTEGRATS A UNA AULA ORDINÀRIA A LES ILLES BALEARS PER TITULARITAT
DELS CENTRES I PER SEXE DURANT EL CURS ESCOLAR 2019-2020**

Titularitat centre	AMBDÓS SEXES			HOMES			DONES		
	TOTS	Públ.	Priv.	TOTS	Públ.	Priv.	TOTS	Públ.	Priv.
TOTAL	4.785	3.288	1.497	3.324	2.300	1.024	1.461	988	473
Auditiva	336	244	92	178	126	52	158	118	40
Motora	349	242	107	196	139	57	153	103	50
Intel·lectual	1.754	1.182	572	1.049	714	335	705	468	237
Visual	111	83	28	60	43	17	51	40	11
Trastorns generalitzats del desenvolupament	1.656	1.125	531	1.395	959	436	261	166	95
Trastorns greus de conducta/personalitat	563	405	158	432	312	120	131	93	38
Plurideficiència (2)	7	0	7	5	0	5	2	0	2
No distribuït per discapacitat	9	7	2	9	7	2	0	0	0

Font: EDUCABASE ⁶⁰(2021)

Les necessitats educatives especials són diverses. A la taula es pot veure el nombre d'alumnes que es troben integrats a una aula ordinària, però que tenen qualque tipus de necessitat educativa especial. Les dades del curs 2019-2020 ens indiquen que les necessitats intel·lectuals són les més comunes, seguides dels trastorns generalitzats del desenvolupament. La majoria d'infants a les Illes Balears són al·lots i estaven matriculats a un centre de titularitat pública.

⁶⁰ Estadístiques dels Ensenyaments no universitaris. Subdirecció general d'estadística i estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i esport.

TAULA 11. CAPÍTOL 4. ALUMNAT AMB NECESSITATS ESPECÍFIQUES DE SUPORT EDUCATIU MATRICULAT A LES ILLES BALEARS AMB RELACIÓ AL TOTAL D'ESPANYA (2019-2020).

	TOTAL ESPANYA	ILLES BALEARS
TOTAL	9,0	16,9
Necessitats educatives especials associades a discapacitat i trastorns greus	2,8	3,0
Altes capacitats	6,2	13,9
Integració tardana en el sistema educatiu espanyol	0,5	0,9
Altres categories de necessitats específiques de suport educatiu i sense distribuir per categoria.	5,5	12,1

Font: EDUCABASE⁶¹ (2021)

Les dades mostren que el percentatge d'alumnes amb necessitats específiques de suport en el curs escolar 2019-20 (a tots els ensenyaments no universitaris) és superior a les illes que a l'Estat espanyol.

4.1.2. Finalització d'estudis d'educació formal a Mallorca

TAULA 12. CAPÍTOL 4. ALUMNAT QUE VA FINALITZAR ELS ESTUDIS DURANT EL CURS 2019-2020 ALS DIFERENTS NIVELLS EDUCATIUS SEGONS TITULARITAT DEL CENTRE D'ENSENYAMENT.

Etapla	TOTAL		CENTRES PÚBLICS		CENTRES PRIVATS	
	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca
EP	12.512	9.960	7.901	5.862	4.611	4.098
ESO	9.628	7.694	5.798	4.292	3.830	3.402
Batxillerat (1)	5.364	4.352	3.482	2.630	1.882	1.722
Batxillerat distancia	70	70	70	70	0	0
FPB	568	420	457	309	111	111
FPGM	2.300	1.904	1.721	1.325	579	579

61 Estadístiques dels Ensenyaments no universitaris. Subdirecció general d'estadística i estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i esport.

Etapa	TOTAL		CENTRES PÚBLICS		CENTRES PRIVATS	
	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca
FPGM a distància	31	31	14	14	17	17
FPGS	1.684	1.473	1.396	1.185	288	288
FPGS a distància	53	53	0	0	53	53

Font: EDUCABASE⁶² (2021)

Les dades de promoció de l'alumnat als diferents nivells educatius ens permeten conèixer si els infants i adolescents de l'illa compleixen amb la tendència autonòmica. Com es pot veure a la taula, els nivells de promoció més elevats es donen a l'educació obligatòria (EP i ESO), mentre que a les etapes postobligatòries les xifres són més baixes.

Les dades mostren que en el cas dels estudis de batxillerat a distància la totalitat dels estudiants que ha finalitzat els estudis ho han fet en centres públics; en canvi, pel que fa als estudiants que finalitzen cursos de Formació Professional de Grau Superior a distància, la totalitat d'estudiants ho fa a centres privats.

TAULA 13. CAPÍTOL 4. ALUMNAT QUE VA FINALITZAR ELS ESTUDIS DURANT EL CURS 2019-2020 ALS DIFERENTS NIVELLS EDUCATIUS SEGONS SEXE.

Etapa	AMBDÓS SEXES		HOMES		DONES	
	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca
Primària	12.512	9.960	6.727	5.328	5.785	4.632
ESO	9.628	7.694	4.665	3.747	4.963	3.947
Batxillerat (1)	5.364	4.352	2.233	1.820	3.131	2.532
Batxillerat a distància	70	70	28	28	42	42
FPB	568	420	395	292	173	128

62 Subdirecció General d'Estadística i estudis del ministeri d'Educació i Formació professional.

Etapa	AMBDÓS SEXES		HOMES		DONES	
	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca	Illes Balears	Mallorca
FPGM	2.300	1.904	1.208	983	1.092	921
FPGM a distància	31	31	5	5	26	26
FPGS	1.684	1.473	757	668	927	805
FPGS a distància	53	53	12	12	41	41

Font: EDUCABASE⁶³ (2021)

Les dades mostren que un major nombre d'al·lots va finalitzar els estudis de FPB i un major nombre d'al·lotes finalitzen els estudis de FPGS. Cal destacar, també, la gran diferència entre sexes pel que fa a la titulació de batxillerat: hi ha moltes més al·lotes que finalitzen aquests estudis, amb una diferència de puntuació de 712 alumnes per damunt dels al·lots. Pel que fa als nivells d'estudis obligatoris com són l'Educació Primària i l'Educació Secundària Obligatòria no es detecten diferències gaire grosses entre sexes.

4.1.3. Nombre de centres educatius a Mallorca

TAULA 14. CAPÍTOL 4.

NOMBRE DE CENTRES D'EDUCACIÓ INFANTIL A MALLORCA PER TIPUS DE TITULARITAT

	TOTAL CENTRES
Escoles infantils públiques de 1r cicle (EI)	76
Escoles infantils públiques de 1r cicle (EI)	2
Centres d'educació infantil privats de 1r cicle (CEI)	71

63 Subdirecció General d'Estadística i estudis del ministeri d'Educació i Formació professional.

	TOTAL CENTRES
Centres d'educació infantil privats de 1r cicle -xarxa complementària	41
Centres d'educació infantil concertats 2n cicle (CCEI)	12

Font: Directori de Centres Educatius de Mallorca, 2018-2020

L'educació infantil en l'actualitat no és obligatòria, per tant, es deixa a criteri dels pares i mares l'escolarització dels seus fills/es. Actualment hi ha 202 centres d'EI a l'illa, tant de titularitat pública com privada. En els darrers anys s'ha assenyalat la necessitat d'augmentar les places per donar resposta a les necessitats actuals de les famílies.

El nombre de centres d'EI privats que ofereixen 1r cicle és molt similar al de titularitat pública (71 i 76, respectivament). A més, hi ha més centres d'EI de 2n cicle concertats que de titularitat pública (12 i 2, respectivament)⁶⁴. Cal assenyalar que el 2n cicle d'EI s'ofereix també a molts centres de primària.

TAULA 15. CAPÍTOL 4.

NOMBRE DE CENTRES D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA A MALLORCA PER TIPOLOGIA

	TOTAL CENTRES
Col·legis d'educació infantil i primària (CEIP)	162
Col·legis d'educació infantil i primària integrats amb ESO (CEIPIESO)	2
Col·legis d'infantil i primària integrats amb ensenyaments elementals de música (CEIPIEEM)	2
Centres concertats i privats integrats de música	3
Centres privats concertats (CC)	79

64 Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres (2020)

	TOTAL CENTRES
Instituts d'educació secundària (IES)	54
Centres privats (infantil, primària, secundària i batxillerat)	8

Font: Directori de Centres Educatius de Mallorca, 2018-2020

El nombre de centres d'educació infantil i primària a l'illa de Mallorca és de 162 centres de titularitat pública, 79 centres concertats i 8 centres de titularitat privada. Pel que fa als centres d'educació secundària obligatòria (ESO) a l'illa hi ha 54 instituts de titularitat pública. Pel que fa als centres de formació professional, els de titularitat privada predominen.

TAULA 16. CAPÍTOL 4.

NOMBRE DE CENTRES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL A MALLORCA PER TIPUS

	TOTAL CENTRES
Centres integrats de formació professional (CIFP)	6
Centres concertats de formació professional (CCFP)	1
Centres privats de formació professional	12

Font: Directori de Centres Educatius de Mallorca, 2018-2020

Les dades mostren que els centres privats que ofereixen formació professional són el doble que els centres de titularitat pública. En canvi, recuperant la taula X, s'observa que el nombre de persones matriculades en formació professional de titularitat pública quadruplica en nombre de persones matriculades a centres privats.

TAULA 17. CAPÍTOL 4.
NOMBRE DE CENTRES DE FORMACIÓ ESPECÍFICA A MALLORCA PER TIPUS

	TOTAL CENTRES
Col·legis i centres concertats d'educació especial (CEE-CCEE)	12
Centres educatius que disposen d'aula UEECO	25
Centres docents estrangers	16
Centres d'educació de persones adultes	14
Camps d'aprenentatge	5
Equips d'atenció primerenca (EAP)	8
Equips d'orientació educativa i psicopedagògica (EOEP)	8
Equips d'orientació educativa i psicopedagògica especialitzats (EOEPS especialitzats)	4
Servei d'atenció educativa domiciliària	2
Centres de professorat (CEP)	6
Centres de formació, innovació i desenvolupament de la formació professional (CFINFP_IB)	1

Font: Directori de Centres Educatius de Mallorca, 2018-2020

A Mallorca hi ha 12 centres d'Educació Especial, i 25 centres educatius que disposen d'aula UEECO.

4.2. RESULTATS DEL PROGRAMA PER A L'AVALUACIÓ INTERNACIONAL D'ALUMNES (PISA)

TAULA 18. CAPÍTOL 4. DISTRIBUCIÓ MOSTRAL DE LES ILLES BALEARS A PISA 2018

	CATEGORIES	ALUMNES	PERCENTATGE
Gènere	Al·lotes	1009	49,2
	Al·lots	1041	50,8
Titularitat del centre	Públics	1293	63,1
	Privats	757	36,9
Illa	Mallorca	1576	76,9
	Menorca	222	10,8
	Eivissa i Formentera	252	12,3
Nivell cursat	2n ESO o inferior	197	9,6
	3r ESO	563	27,5
	4t ESO o Superior	1290	62,9

Font: PISA 2018 a les Illes Balears. Resultats de l'avaluació⁶⁵.

Un aspecte que ens pot ajudar a analitzar el sistema educatiu de les Illes Balears i en concret el de Mallorca són els resultats del Programa per a l'Avaluació Internacional d'Alumnes de l'OCDE, més conegut com a proves PISA. Les proves PISA tenen per objectiu avaluar el nivell de competències, coneixements i habilitats necessàries per poder participar de manera plena a la societat i que ha adquirit l'alumnat que es troba a prop de finalitzar l'educació obligatòria.

TAULA 19. CAPÍTOL 4. PUNTUACIONS MITJANES DELS ALUMNES DE LES ILLES BALEARS DESAGREGADES PER ILLA A PISA 2018

	ILLA	PUNTUACIÓ MITJANA	DIFERÈNCIES	
Comprensió lectora	Mallorca	482	Mallorca - Menorca	-7
	Menorca	489	Mallorca - Pitiüses	36 *
	Eivissa i Formentera	446	Menorca - Pitiüses	43 *

65 IAQSE (2020).

	ILLA	PUNTUACIÓ MITJANA	DIFERÈNCIES	
Competència matemàtica	Mallorca	486	Mallorca - Menorca	0
	Menorca	486	Mallorca - Pitiüses	27 *
	Eivissa i Formentera	459	Menorca - Pitiüses	27 *
Competència científica	Mallorca	486	Mallorca - Menorca	-3
	Menorca	489	Mallorca - Pitiüses	31 *
	Eivissa i Formentera	455	Menorca - Pitiüses	34 *

Font: PISA 2018 a les Illes Balears. Resultats de l'avaluació⁶⁶.

En el cas dels resultats de 2018, veim que les Illes Balears compten amb una mitjana similar a l'estimada en l'àmbit estatal en Matemàtiques i a Ciències.

Els resultats desglossats per illa mostren com Mallorca destaca en les competències de matemàtiques, mentre que Menorca obté els millors resultats de la comunitat autònoma en comprensió lectora i competència científica. Pel que fa a la distribució mostral dels alumnes participants, els estudiants de Mallorca suposen un 76,9% del total de participants de la comunitat autònoma.

4.3. DADES SOBRE ASSETJAMENT ESCOLAR

TAULA 20. CAPÍTOL 4. CASOS D'ASSETJAMENT ESCOLAR A LES ILLES BALEARS
COMPARACIÓ ENTRE EL CURS 2018-19 I EL CURS 2019-2020

MOTIU	CURS 18-19		CURS 19-20		%
NESE	95	23,3%	48	18,32%	-4,98%
Gènere/ v. masculistes	23	5,65%	27	10,3%	4,65%
Cultural/ religiós	21	5,15%	15	5,72%	0,57%
Diversitat sexual o de gènere	16	3,93%	6	2,29%	-1,64%

66 IAQSE (2020).

MOTIU	CURS 18-19		CURS 19-20		%
Aspecte físic	45	11,05%	31	11,83%	0,78%
Altres	161	39,57%	70	26,71%	-12,80%
Total	361	88,65%	197	75,17%	-13,48%

Font: Memòria Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar 2019-2020

Durant el curs escolar 2019/20, a les Illes Balears s'han obert 262 protocols per presumpte assetjament entre iguals detectat a les escoles.

Entre el curs 2018/19 i el 2019/20, els casos d'assetjament per gènere o violències masclistes, per motius culturals o religiosos i per aspecte físic han augmentat. Únicament han disminuït els casos d'assetjament per necessitats educatives de suport educatiu (NESE) i per diversitat sexual o de gènere. És possible que la disminució que s'observa a la categoria "altres" sigui per una categorització més acurada dels nous casos⁶⁷.

S'observa una disminució d'un 13% en el nombre de casos d'assetjament escolar atesos per l'Institut de Convivència i Èxit escolar.

4.4. DADES SOBRE ABANDONAMENT ESCOLAR

L'abandonament escolar prematur és una problemàtica que afecta el sistema educatiu de les Illes Balears. Per això, s'ha trobat adient incloure les dades disponibles més recents. Encara que no s'han aconseguit les dades a escala insular de l'illa de Mallorca, es presenten les dades totals a l'àmbit autonòmic. Únicament s'han trobat les dades de joves entre 18 i 24 anys. La taxa d'abandonament escolar prematur és el resultat de dividir el nombre de joves que han completat la primera etapa de l'educació secundària però no han seguit cap estudi o formació, entre la població del mateix grup d'edat. Les dades mostren que en el segon trimestre hi ha un major abandonament escolar prematur i que són els homes els que més abandonen els estudis.

**TAULA 21. CAPÍTOL 4. NOMBRE I TAXA D'ABANDONAMENT ESCOLAR
PREMATURA ENTRE JOVES DE 18 I 24 ANYS PER PERÍODE I SEXE**

	AMBDÓS SEXES	HOMES	DONES
T3 2021			
Abandonament escolar	10,3	6,2	4,1
Taxa d'abandonament escolar	12,63	14,28	10,76
T2 2021			
Abandonament escolar	17,5	10,8	6,7
Taxa d'abandonament escolar	20,42	25,19	15,64
T1 2021			
Abandonament escolar	13,4	9,8	3,7
Taxa d'abandonament escolar	15,57	21,51	8,99
Mitjana anual 2020			
Abandonament escolar	17,8	12,9	4,9
Taxa d'abandonament escolar	21,3	29,37	12,4

Font: IBESTAT, 2021

4.5. PROGRAMES EDUCATIUS DINS L'EDUCACIÓ FORMAL

En els centres educatius tenen lloc programes relacionats amb diferents àmbits; salut, esport, medi ambient, etc. Tot i això, en aquest apartat només se'n recullen aquells que tenen a veure amb el suport educatiu a diferents perfils acadèmics d'infants i adolescents.

4.5.1. Programes d'Atenció a la diversitat

TAULA 22. CAPÍTOL 4. PROGRAMES DE SUPORT ADREÇATS A ALUMNAT AMB DIFICULTATS

PROGRAMA	METODOLOGIA	PERFIL
PMAR. Programa de Millora de l'Aprenentatge i el Rendiment	Metodologia específica a través de l'organització de continguts, activitats pràctiques i àmbits diferents dels establerts amb caràcter general	Alumnat que l'equip docent consideri que presenta dificultats rellevants d'aprenentatge que no poden atribuir-se a la falta d'estudi o d'esforç
PRAQ. Programa de Reforç de l'Aprenentatge a Quart	Cerca contribuir al desenvolupament de les competències clau i a la consecució de l'etapa educativa de forma activa, afavorint el treball per projectes i la resolució de problemes.	
PISE. Programa d'Intervenció Socioeducativa	Combinen la formació acadèmica a un centre educatiu amb la formació en competències socials, ciutadanes i emocionals i l'estada en una empresa. El contingut curricular que es treballa correspon al de 1r d'ESO.	Alumnat que presenta una baixa motivació cap a l'àmbit educatiu, que es troba en una situació d'inadaptació social o que ha sofert fracàs escolar. En aquests casos, l'alumnat compta amb capacitats intel·lectuals.
ALTER		Prioritzen persones usuàries de serveis socials, alumnes amb un protocol d'absentisme escolar obert, estudiants que presenten problemes de conducta greus fora i dins el centre, problemes familiars o amb el grup d'iguals.

Font: Punt d'Orientació Acadèmica i Professional. Direcció General de Formació Professional i Formació del Professorat, 2018

4.5.2. Oferta formativa per adolescents sense finalitzar a l'Educació Secundària Obligatòria

Actualment, hi ha una oferta formativa per als estudiants que no finalitzen l'Educació Secundària Obligatòria (ESO). En el cas que els i les adolescents vulguin realitzar un itinerari formatiu poden realitzar un Programa de Qualificació Inicial (PQI), un Programa de Qualificació Inicial

Específic (PQIE) o una formació professional bàsica (FPB). Els PQI i els PQIE consisteixen en cursos d'una durada de 1.500 h. aproximadament i 1 curs escolar en el qual els i les joves fan una part teòrica sobre una professió i una part pràctica associada a les competències professionals de la temàtica escollida. Amb aquestes formacions, els i les joves poden obtenir un certificat de professionalitat de nivell 1 que els obre camí per incorporar-se al món laboral. Per altra banda, els cursos de FPB tenen una durada de 2.000 h. i 2 cursos escolars. Aquests donen accés als cicles formatius de grau mitjà. Cal remarcar que aquestes formacions no són mesures d'atenció a la diversitat, sinó possibles itineraris formatius.

4.6. EDUCACIÓ NO FORMAL

L'educació no formal comprèn nombroses accions educatives que es duen de manera planificada fora de l'entorn escolar. Així i tot, el següent apartat se centra en una breu descripció de la situació actual del lleure educatiu en l'àmbit insular i autonòmic.

4.6.1. Lleure educatiu a Mallorca

El Servei Insular de Joventut compta amb un cens d'entitats que es dediquen al lleure educatiu. Segons el cens, a Mallorca hi ha 45 entitats registrades. Són les següents:

TAULA 23. CAPÍTOL 4. LLISTAT D'ENTITATS PRESTADORES DE SERVEIS DE LLEURE EDUCATIU

ENTITATS PRESTADORES DE SERVEIS QUE REALITZEN ACTIVITATS DE LLEURE	ASSOCIACIONS I FEDERACIONS JUVENILS DE LLEURE EDUCATIU
NAÛM (Gnes. de la Caritat de S. Vicenç de Paül)	MOVIMENT ESCOLTA I GUIATGE DE MALLORCA
CLUB D'ESPLAI JOVENT	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA RAMON LLULL
FUNDACIÓ JOVENT	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA SANT JOSEP OBRER

ENTITATS PRESTADORES DE SERVEIS QUE REALITZEN ACTIVITATS DE LLEURE	ASSOCIACIONS I FEDERACIONS JUVENILS DE LLEURE EDUCATIU
ASSOCIACIÓ PA I MEL	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIATGE JAUME I
ESPIRAL-ENTITAT PRESTADORA DE SERVEIS A LA JOVENTUT	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA PEDRA VIVA
FUNDACIÓ MARIA FERRET	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA TURÓ DEL DRAC
FUNDACIÓN DE SOLIDARIDAD AMARANTA	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA SON FERRIOL
MES MÚSICA, FUNDACIÓN PARA EL FOMENTO DE LA CULTURA	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA SOCA ARREL
CENTRE D'ESTUDIS DE L'ESPLAI	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA SANT ROC
FUNDACIÓ PATRONAT OBRER SANT JOSEP	MOVIMENT INFANTIL I JUVENIL D'ACCIÓ CATÒLICA (MIJAC)
FUNDACIÓN JUVENTUD IDENTE. ILLES BALEARS	ORGANITZACIÓ JUVENIL ESPANYOLA ILLES BALEARS
GRUP INFANTIL I JUVENIL NÀUFRAGA	AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIA SON SARDINA
CASAL DE JOVES DE TRAMUNTANA	
ASOCIACIÓN CULTURAL MASSANELLA	
ASSOCIACIÓ S'ALZINA	GRUP JUVENIL XIROI
GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA I DEFENSA DE LA NATURALES	CLUB D'ESPLAI ES TURÓ
ESCULL SOLIDARI	CLUB D'ESPLAI CRIST REI MANACOR
ASSOCIACIÓ CLUB ALFÀBIA	CENTRE D'ESPLAI LA CADERNERA D'ESPORLES
MOVIMENT JUVENIL SENTIT CONTRARI	CLUB D'ESPLAI UTOPIA JOVENT
COORDINADORA FEDERACIÓ BALEAR PERSONES DISCAPACITAT	MOVIMENT JUVENIL SENTIT CONTRARI
INTRESS - INSTITUT DE TREBALL SOCIAL I DE SERVEIS SOCIALS	CLUB D'ESPLAI FENT CAMÍ JOVENT
VERD PERSIANA	CLUB D'ESPLAI ES TIÓ
Fundació Pere Tarrés - MCECC - Mallorca	ASSOCIACIÓ DE SCOUTS DE BALEARS: Exploradores de Baleares

A la taula anterior, s'hi inclou la Creu Roja Joventut Illes Balears com a secció juvenil. El directori següent ⁶⁸ recull especialment entitats de lleure; grups d'esplais i agrupaments escoltes.

L'any 2021, en el període comprès entre el 22 de juny i el 9 de setembre, s'han realitzat 200 escoles d'estiu, 38 campus esportius, 87 campaments, 32 colònies i 24 activitats entre granges escola, voluntariats, activitats d'aventura i marxades per etapes. S'han dut a terme 381 activitats de lleure declarades davant del Servei de Joventut. Aquestes han comptat amb un total aproximat de 41.400 participants.

D'altra banda, Mallorca també compta amb 23 casals de joves arreu de l'illa, des d'on s'impulsen activitats de lleure per a adolescents (més informació en el capítol 8 de participació infantil i adolescent). A la Part Forana de l'illa, hi ha casals als municipis següents: Algaida, Andratx, Artà, Bunyola, Calvià, Capdepera, Deià, Esporles, Felanitx, Inca, Lluçmajor, Mancor de la Vall, Marratxí, Pollença, Puigpunyent, Sant Llorenç, Santa Maria, Santanyí, Sencelles, Ses Salines, Sóller, Son Servera i Valldemossa. En el cas de Palma, trobam cinc espais joves distribuïts per la ciutat, en concret a les següents parts: Ciutat Antiga, Litoral, Llevant, Migjorn i Tramuntana.

4.6.2. Programes de lleure educatiu a Mallorca

Entre els programes existents a Mallorca per fomentar el lleure educatiu, hi ha el programa "Lleure a lloure" del Servei Insular de Joventut del Consell de Mallorca. Aquest programa consisteix a dur a terme campaments d'estiu a la Victòria (Alcúdia), ubicat en una àrea natural.

L'estiu de 2021, s'han dut a terme deu torns setmanals durant cinc setmanes, i s'han realitzat, així, dos torns cada setmana des de mitjans de juny fins a final de juliol. Cada torn ha acollit 60 participants, la qual cosa suposa que han passat pel campament 600 participants. Per altra banda, els ajuntaments també organitzen programes de lleure a través

68 Font, Direcció Insular de Participació i Joventut del Consell de Mallorca

de les escoles d'estiu. Concretament, aquest estiu s'han duit a terme 10 activitats de lleure organitzades de manera directa pels ajuntaments.

TAULA 24. CAPÍTOL 4. LÍNIES D'AJUTS (COVID-19), ENTITATS, FAMÍLIES, INFANTS I ADOLESCENTS BENEFICIATS I QUANTITATS CONCEDIDES

LÍNIA	ENTITATS O FAMÍLIES BENEFICIADES	INFANTS I JOVES BENEFICIATS (PER PARTICIPAR EN LES ACTIVITATS SUBVENCIONADES)	QUANTITAT CONCEDIDA
A	27	5280	344.007,77 €
B	10	25	6.112,12 €
C	3	4	6.458,38 €
D	261	358	44.176,71 €
Totals	301	5667	400.754,98 €

Font: Conselleria d'Afers Socials i Esports. Memòria 2020

Respecte al finançament en la situació extraordinària de la COVID-19, la Conselleria d'Afers Socials i Esports, l'agost de 2020, va dur a terme una convocatòria d'ajuts a la conciliació. D'aquestes ajudes, se'n varen poder beneficiar famílies i entitats, i els varen permetre fer front a la conciliació del món professional i personal. D'aquesta manera, les ajudes es varen dirigir a entitats sense ànim de lucre que desenvolupessin escoles d'estiu i campus esportius (línia A). També a les famílies per contractar persones que tinguessin cura dels infants menors de 14 anys al domicili (línia B). Per altra banda, també serviren per a autònoms o persones que contractessin monitors per als participants amb necessitats de suport (línia C), i a famílies que inscrivissin als seus fills i filles a activitats de lleure promogudes per iniciativa privada.

5. SERVEIS SOCIALS I INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

CONCEPTES CLAU

Serveis socials. Segons la Llei 4/2009, de 11 de juny, de Serveis Socials (SSSS) de les Illes Balears, aquests s'estructuren en dos nivells: Generals i Especialitzats. Les Carteres de Serveis Socials són instruments tècnics que determinen el conjunt de prestacions d'un Sistema Públic de Serveis Socials, en les que s'inclouen totes les prestacions tècniques, econòmiques i tecnològiques que ofereix l'esmentat sistema (art. 24).

Interès superior de la persona menor d'edat. Suprem principi inspirador tant de les actuacions dels poders públics com de les decisions i les actuacions dels pares i mares o les persones que exerceixin la seva tutela o guarda, les entitats i les persones responsables de la seva atenció i protecció.

Situacions de risc. És aquella en què, a causa de circumstàncies, mancances o conflictes familiars, socials o educatius, el nin, nina o adolescent es veu perjudicat/da en el desenvolupament personal, familiar, social o educatiu, i en què és necessària la intervenció de les administracions competents per eliminar, reduir o compensar les dificultats que l'afecten i evitar el desemparament i l'exclusió social, sense que se l'hagi de separar del seu entorn familiar.

Situació de desemparament. És la situació que es produeix de fet, a causa de l'incompliment o de l'exercici impossible o inadequat dels deures de protecció establerts per les lleis per a la guarda dels nins, nines i adolescents, quan quedin privats de la necessària assistència moral o material.

Tutela. Institució jurídica que serveix per a la guarda, protecció, administració del patrimoni i representació de les persones menors d'edat no subjectes a la pàtria potestat i de les persones majors d'edat judicialment incapacitades.

Guarda. Suposa, per a qui l'exerceix, l'obligació de vetllar per la persona menor, tenir-la en la seva companyia, alimentar-la, educar-la i procurar-li una atenció i formació integrals.

Adolescent migrant sense referents familiars. Persona d'entre 13 i 18 anys que ha migrat del seu país d'origen sense l'acompanyament físic dels seus progenitors.

INTRODUCCIÓ

Per elaborar aquest capítol, s'ha cercat fer una aproximació al sistema públic que atén la infància i l'adolescència en situació de vulnerabilitat des de l'àmbit dels serveis socials. En aquest sentit, s'ha centrat la cerca de dades en els serveis de caràcter bàsic, específic i especialitzat que es desenvolupen des de les competències locals, insulars i autonòmiques en matèria de serveis socials relacionats amb infància i adolescència de Mallorca.

5.1. SERVEIS SOCIALS COMUNITARIS BÀSICS I ESPECÍFICS

Els serveis socials comunitaris són el primer nivell del sistema públic de serveis socials. Constitueixen el punt d'accés immediat als serveis socials i la garantia de proximitat a les persones usuàries i als àmbits personal, familiar i social. Els serveis socials comunitaris bàsics treballen en dos nivells interrelacionats:

- a) Intervenció individual i amb les famílies: han d'elaborar el pla de treball o programa individual d'atenció amb criteris professionals i tenint en compte els recursos tècnics i humans disponibles; aquest pla de treball o programa individual d'atenció s'ha de consensuar amb la persona usuària.
- b) Intervenció comunitària: han d'elaborar un pla d'intervenció comunitària per a la seva zona bàsica; el pla ha de tenir una periodicitat d'un any, com a mínim, i ha de permetre desenvolupar projectes comunitaris adreçats a persones o grups en situació de risc social, projectes de suport a entitats, i actuacions de prevenció (prevenció primària) i de reinserció.

Les accions comunitàries han de procurar la participació activa de la ciutadania i les entitats, i impulsar la solidaritat i la cooperació social organitzada.

Els serveis socials comunitaris específics han de dur a terme programes i gestionar centres orientats a col·lectius amb problemàtiques identificades i singulars, procurar-ne la normalització i la reincorporació socials o actuar com a espai de trànsit a un servei especialitzat.

Pel que fa a les funcions dels serveis socials comunitaris específics, i en relació amb la protecció a infants i adolescents, a l'article 15 de la Llei 4/2009 s'especifica que actuaran en els nuclis familiars o de convivència en situació de necessitat social, especialment si hi ha infants i adolescents. També aplicaran protocols de detecció, prevenció i atenció davant maltractaments a persones dels col·lectius més vulnerables.

TAULA 1. CAPÍTOL 5. EXPEDIENTS A SERVEIS SOCIALS ACTIUS AMB UN INFANT/ ADOLESCENT O MÉS PER COMARCA AL 2020 (NO INCLOU PALMA)

COMARCA	TOTAL D'EXPEDIENTS OBERTS
Llevant	1.961
Migjorn	1.837
Palma	2.019
Pla	1.294

COMARCA	TOTAL D'EXPEDIENTS OBERTS
Raiguer	1.709
Tramuntana	1.852
Suma total	10.672

Font: Direcció insular d'Infància i Família, 2021

TAULA 2. CAPÍTOL 5. EXPEDIENTS TREBALLATS A SERVEIS SOCIALS DE PALMA
AMB LA CATEGORIA DE FAMÍLIA, INFÀNCIA I JOVENTUT AL 2020

COMARCA	TOTAL D'EXPEDIENTS OBERTS
Palma	9.137

Font: Memòria Serveis Socials Palma, 2020

TAULA 3. CAPÍTOL 5. RECURSOS APLICATS RELACIONATS AMB INFÀNCIA I FAMÍLIA
APLICATS PER COMARCA AL 2020 (NO INCLOU PALMA NI CALVIÀ)

	LLEVANT	MIGJORN	NORD	PLA	RAIGUER	TRAMUN- TANA (SEN- SE CALVIÀ)	TOTAL
INFORMACIÓ I ORIENTACIÓ: informació i derivació a serveis propis o externs.	99	194	197	106	161	104	861
PRESTACIONS I ACTUACIONS DE SUPORT A LA UNITAT CONVIVENCIAL: suport social i educatiu, tallers d'habilitats parentals, altres.	43	30	132	47	55	28	335
PROGRAMES I ACTUACIONS DE PREVENCIÓ I PROMOCIÓ SOCIAL: menors infractors, actuacions amb joves, suport escolar i socioeducatiu, altres.	63	46	94	50	56	5	314
AJUTS ECONÒMICS PÚBLICS DE SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS: material escolar, ajuts residència, aliments, manteniment de la pròpia llar, altres.	641	309	684	157	423	186	2.400
							3.910

Font: Direcció Insular d'Infància i Família, 2021

TAULA 4. CAPÍTOL 5. AJUTS I SUPORT RELACIONATS AMB FAMÍLIA, INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA A SERVEIS SOCIALS DE PALMA (2020)

PALMA	
Ajuts/suport	Número ajudes
Suport personal i/o familiar	2.257
Beques de menjador i infància amb risc	428
Beques centre de dia per a menors	204
Total	2.889

Font: Memòria Serveis Socials Palma, 2020

TAULA 5. CAPÍTOL 5. PROGRAMA FAMÍLIA, INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA A SERVEIS SOCIALS DE DE CALVIÀ: INTERVENCIÓNS. (2020)

CALVIÀ	
Tipus d'intervenció	Número intervencions
Informació i orientació	393
Suport personal i/o familiar	476
Suport inserció social, laboral i escolar	306
Suport per cobriment necessitats subsistència	2.166
Beques escolars	177
Total	5.227

Font: Serveis Socials de Calvià, 2022

S'ha de remarcar que, a causa de la disparitat entre els sistemes de recollida i explotació de dades entre Palma, Calvià i la resta de municipis als quals s'ha tingut accés per aquest estudi, no es poden extreure conclusions comparatives entre ells. En tot cas, sí que es pot destacar que els tipus d'ajuts/actuacions que més s'han aplicat són els relacionats amb cobrir necessitats de caire econòmic i per cobertura de necessitats bàsiques com aliments, manteniment de la llar, etc.

5.2. SERVEIS SOCIALS ESPECIALITZATS

5.2.1. L'Àrea d'Infància i Família de l'IMAS

Des del Servei d'Infància i Família es duen a terme les actuacions previstes a la legislació en matèria de protecció a infants i adolescents en situació de desprotecció greu i de desemparament. També s'hi gestionen, directa o indirectament, els serveis, centres i programes d'intervenció necessaris. Des del Servei, també es forma i es fa el seguiment de les persones o famílies sol·licitants d'acolliment i d'adopcions nacionals i internacionals.

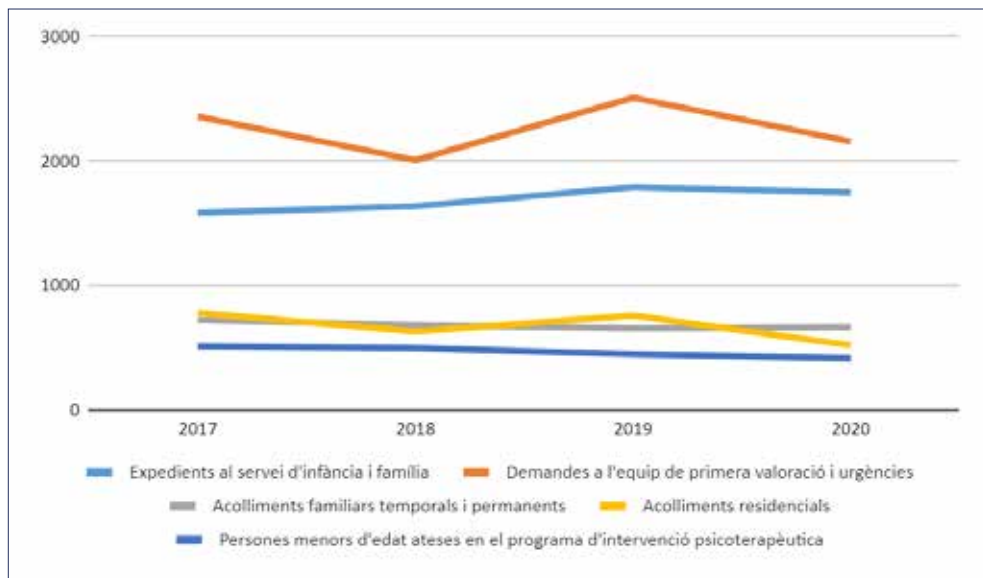
Durant els darrers quatre anys, l'evolució del nombre d'expedients al Servei d'Infància i Família, ha anat augmentat anualment. En canvi, pel que fa a les demandes als equips de primera valoració i urgències, la tendència des del 2017 ha disminuït, tot i que s'observa una pujada de demandes entre el 2019 i 2020. Per altra banda, els acolliments familiars temporals i permanents, els acolliments residencials i el nombre d'infants i adolescents atesos en el programa d'intervenció psicoterapèutica tendeixen a disminuir en els últims quatre anys.

TAULA 6. CAPÍTOL 5. EVOLUCIÓ DE L'ÀREA D'INFÀNCIA I FAMÍLIA EN XIFRES ABSOLUTES (2020)

ÀREA D'INFÀNCIA I FAMÍLIA	2017	2018	2019	2020
Expedients en el Servei d'Infància i Família	1.582	1.636	1.789	1.746
Demandes a l'Equip de Primera Valoració i Urgències	2.356	2.007	2.058	2.158
Acolliments familiars temporals i permanents	721	680	654	622
Acolliments residencials	777	630	757	518
Adopcions i nacionals i internacionals	19	24	19	23
Infants i adolescents atesos al Programa d'Intervenció Psicoterapèutica	509	494	446	415

Font: Memòria IMAS, 2020

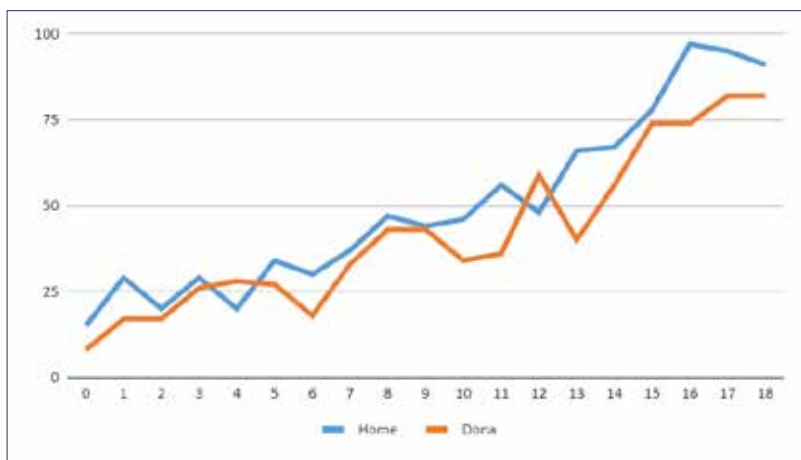
GRÀFIC 1. CAPÍTOL 5. EVOLUCIÓ DE L'ÀREA D'INFÀNCIA I FAMÍLIA (2017 - 2020)

Font: Memòria IMAS, 2020

5.2.1.1. Infants i adolescents amb expedient al Servei d'Infància i Família

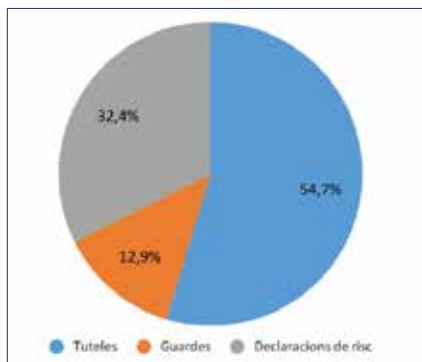
GRÀFIC 2. CAPÍTOL 5. NOMBRE D'INFANTS I ADOLESCENTS AMB EXPEDIENT AL SERVEI D'INFÀNCIA I FAMÍLIA PER EDAT I SEXE A MALLORCA (2020)

Font: Memòria IMAS, 2020

El 2020, hi ha més expedients d'adolescents al Servei d'Infància i Família que d'infants. Pel que fa a la distribució per sexe, predominen els al·lots en la majoria de les edats. Cal remarcar que a l'edat de 12 anys i a l'edat de 4 anys hi ha més nines que nins.

GRÀFIC 3. CAPÍTOL 5. PERCENTATGE PER TIPUS DE MESURA DE PROTECCIÓ A MALLORCA (2020)

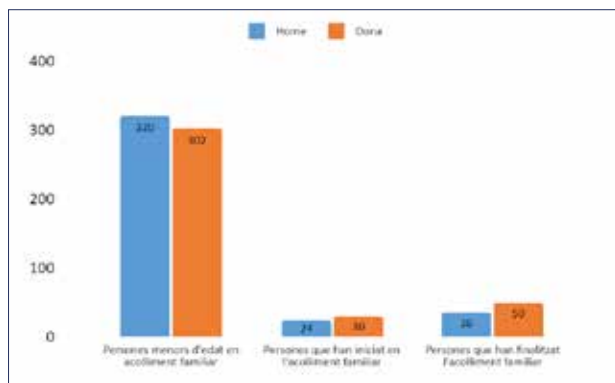

Font: Memòria IMAS, 2020

L'any 2020 el Servei d'Infància i Família acumula un total de 1.318 mesures jurídiques de protecció. La majoria (55%) són mesures de tutela, seguides de les declaracions de risc (32%) i de les guardes (13 %).

5.2.1.2 Infants i adolescents en acolliment familiar

GRÀFIC 4. CAPÍTOL 5. NOMBRE D'INFANTS I ADOLESCENTS EN FAMÍLIES D'ACOLLIDA A MALLORCA (2020)

Font: Memòria IMAS, 2020

El nombre total d'infants i adolescents en acolliment familiar a Mallorca el 2020 és de 622, xifra en la qual predominen els homes lleugerament. Pel que fa a la relació entre infants i adolescents que inicien o finalitzen un procés d'acolliment familiar, al 2020 és més elevat el nombre de persones que han finalitzat el procés (86) que el que ha obert (54).

Pel que fa al sexe, malgrat que les xifres totals mostren més nombre d'homes, en 2020, tant en els inicis com finalitzacions del procés d'acollida, el nombre de dones ha sigut major. Actualment, existeixen tres modalitats d'acolliment familiar: d'urgència, permanent i temporal.

TAULA 7. CAPÍTOL 5. ACOLLIMENT FAMILIAR D'URGÈNCIA A MALLORCA PER SEXE (2020)

	DONA	HOME	TOTAL
Acolliments	29	14	43
Nous acolliments	14	7	21
Acolliment finalitzats	20	8	28

Font: Memòria IMAS, 2020

TAULA 8. CAPÍTOL 5. ACOLLIMENT FAMILIAR TEMPORAL A MALLORCA PER SEXE (2020)

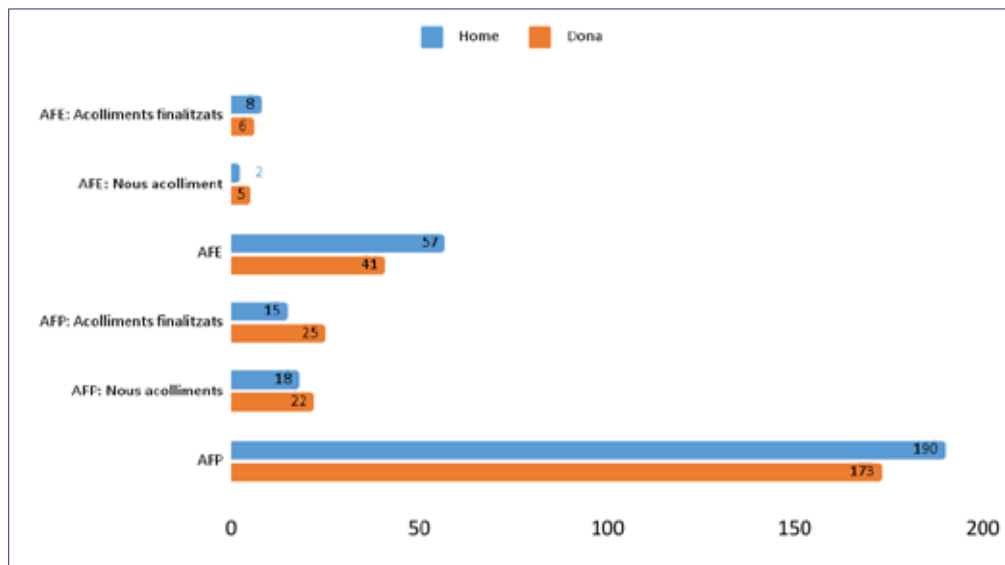
		DONA	HOME	TOTAL
Acolliments temporals	AFP	52	38	90
	AFE	35	40	75
Nous acolliments	AFP	9	6	15
	AFE	13	12	25
Acolliments finalitzats	AFP	14	11	25
	AFE	12	13	25

Nota: AFE: Acolliment amb Família Externa; AFP: Acolliment amb Família Pròpia

Font: Memòria IMAS, 2020

Destaquen les dades dels acolliments temporals amb família pròpia: en total, durant el 2020, es troben en aquesta situació 90 infants i adolescents.

GRÀFIC 5. CAPÍTOL 5. ACOLLIMENT FAMILIAR PERMANENT A MALLORCA PER SEXE (2020)

Nota: AFE: Acolliment amb Família Externa; AFP: Acolliment amb Família Pròpia

Font: Memòria IMAS, 2020

L'any 2020, predominen els acolliments permanents amb família pròpia per damunt dels acolliments amb família externa. Pel que fa al sexe, predomina el nombre de nines i al·lotes tant en els acolliments finalitzats com en els nous acolliments, tant en família externa com en família pròpia.

5.2.1.3 Infants i adolescents en adopció

TAULA 9. CAPÍTOL 5. ADOPCIONS A MALLORCA PER SEXE (2020)

	DONA	HOME	TOTAL
Adopcions	9	12	21

Font: Memòria IMAS, 2020

Durant el 2020, el percentatge d'adopcions d'homes, amb un 57%, supera al de dones que suma el 43%.

5.2.1.4. Infants i adolescents en acolliment residencial

Els infants i adolescents que compten amb una mesura de protecció poden trobar-se en acolliment familiar, com s'ha exposat anteriorment, o en acolliment residencial.

TAULA 10. CAPÍTOL 5. NOMBRE DE PLACES DISPONIBLES A CENTRES RESIDENCIALS A MALLORCA (2020)

PROGRAMES D'ATENCIÓ RESIDENCIAL	NÚM. PLACES TOTALS	NÚM. PLACES TITULARITAT PÚBLICA	NÚM. PLACES CONCERTADES DE TITULARITAT PRIVADES
Centres residencials bàsics	224	22	202
Centres de primera acollida i diagnòstic	45	45	
Llar especialitzada per víctimes d'ESI	8	8	
Centre per a adolescents embarassades	6		6
Centre per a infants i adolescents migrants sense referents familiars	16		16
Centres per a infants i adolescents amb trastorn de conducta	58		58
Places per a infants i adolescents amb necessitats específiques	8		8
Places per a infants i adolescents amb discapacitat	16		16
Total	381	75	306

Font: Memòria IMAS, 2020

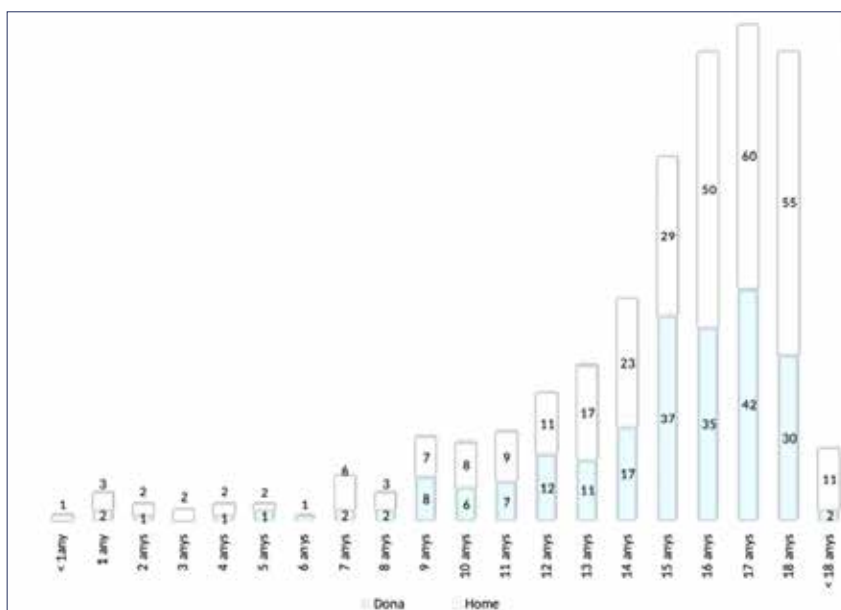
A Mallorca hi ha un total de 381 places disponibles l'any 2020.

En el cas dels centres residencials de titularitat pública, trobem 6 centres a l'illa de Mallorca. D'aquests centres, dos són de primera acollida i diagnòstic per a infants i adolescents respectivament, i quatre d'atenció residencial, 75 places, a més, hi ha 306 places concertades de titularitat privada a 28 centres.

Els centres residencials es classifiquen segons el programa de protecció desenvolupat. Com es pot veure a la taula, la major part de places es troba a centres residencials bàsics, 224 places, seguida de les places

per a infants i adolescents amb trastorn de conducta, 58 places. També hi ha 45 places per la infància i l'adolescència als centres de primera acollida i diagnòstic.

GRÀFIC 6. CAPÍTOL 5. INFANTS I ADOLESCENTS EN ACOLLIMENT RESIDENCIAL PER SEXE I EDAT (2020)

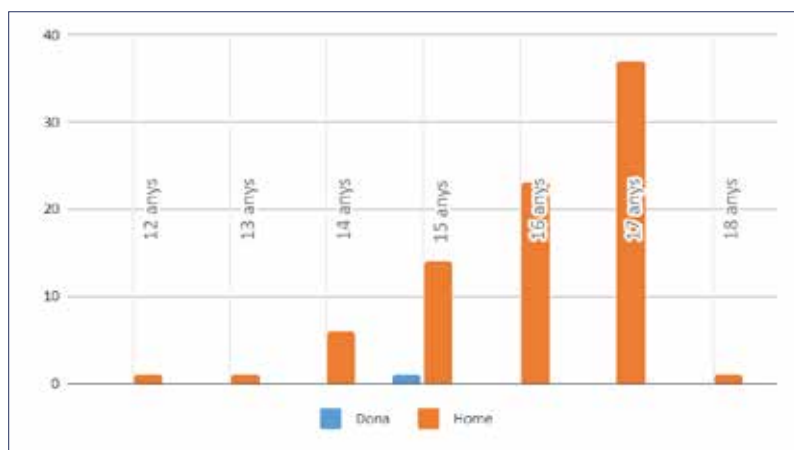

Font: Memòria IMAS, 2020

L'any 2020 es comptabilitzen 518 infants i adolescents en acolliment residencial. Pel que fa al sexe, del total, un 42% són dones i un 58% homes. Pel que fa a les altes i baixes, l'any 2020 hi ha un nombre més elevat de baixes que d'altres en centres residencials. En termes absoluts, 154 noves altes, de les quals el 43,5% són dones i el 56,4%, homes, i 174 baixes, de les quals 39,7% són dones i 60,3% són homes. Els dos motius principals de les baixes són la majoria d'edat (64 persones) i el retorn familiar (63 persones), amb grans diferències amb el nombre de baixes per acolliment familiar (12 persones) o altres motius (33 persones)⁶⁹. La franja d'edat més nombrosa als centres residencials és la que va dels 15 als 18 anys.

69 Font, Memòria IMAS 2020.

GRÀFIC 7. CAPÍTOL 5. ADOLESCENTS MIGRANTS SENSE REFERENTS FAMILIARS ACOLLITS EN CENTRES RESIDENCIALS (2020)

Font: Memòria IMAS, 2020.

Pel que fa al nombre d'adolescents migrants sense referents familiars que es troben en acolliment residencial el 2020, són un total de 84, la majoria dels quals són adolescents de 17 anys (37). Cal remarcar que la persona migrant més jove té 12 anys. Així com cal remarcar que, amb relació al sexe, del total d'infants i adolescents, només hi ha una dona.

TAULA 11. CAPÍTOL 5. ADOLESCENTS MIGRANTS SENSE REFERENTS FAMILIARS EN ACOLLIMENT RESIDENCIAL PER PAÍS D'ORIGEN

PAÍS	NOMBRE D'INFANTS I ADOLESCENTS MIGRANTS
Algèria	49
Marroc	15
Senegal	6
Índia	4
Ghana	3
Mali	2
Nigèria	2
Costa de Marfil	1
Egipte	1
Guinea	1

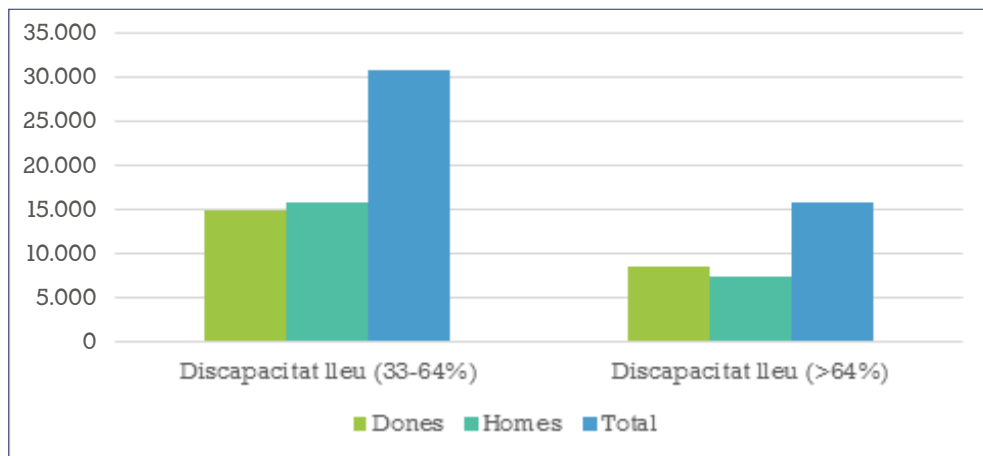
Font: Memòria IMAS, 2020

El país d'origen dels adolescents migrants sense referents familiars predominant és Algèria, seguit del Marroc. Si agrupam els països per continent, veiem que la majoria són del continent africà.

5.2.2. Infants i adolescents amb discapacitat

L'Organització Mundial de la Salut - OMS - defineix el concepte de discapacitat com la restricció o absència de la capacitat per realitzar una activitat, en la forma o dins el marge que es considera normal per a un ésser humà. En aquest sentit, cal dir que el diagnòstic de la malaltia no és un criteri de valoració en si mateix, sinó les conseqüències que se'n deriven.

GRÀFIC 8. CAPÍTOL 5. DISCAPACITAT EN INFANTS I ADOLESCENTS DE 0 A 17 ANYS A MALLORCA PER GRAU DE DISCAPACITAT I SEXE (2020).

Font: Servei de Valoració i Orientació de la Discapacitat i la Dependència. Direcció General d'Atenció a la Dependència, Conselleria d'Afers Socials i Esports.

En relació amb la discapacitat, l'any 2020 s'han registrat a Mallorca 46.361 infants i adolescents amb algun tipus de discapacitat. El 66,07% (30.631 persones en valors absoluts) té discapacitat lleu (del 33 al 64%) i el 33,93% (15.730 persones) té una discapacitat greu (superior al 64%).

Per grau, sexe i municipi, l'any 2020 la discapacitat en infants i joves fins a 18 anys a Mallorca es distribueix de la manera següent:

TAULA 12. CAPÍTOL 5. PERSONES AMB DISCAPACITAT PER GRAU, FINS A 18 ANYS, SEXE I COMARCA A MALLORCA (2020)

Comarca/ Municipi	DISCAPACITAT LLEU (33-64%)		GRAN DISCAPACITAT (>64%)		TOTAL < 18 ANYS
	Dones < 64	Homes < 64	Dones > 64	Homes > 64	Total
Llevant	1.051	1.201	590	543	3.385
Migjorn	1.158	1.126	645	502	3.431
Palma	8.486	8.743	4.909	4.219	26.357
Pla	819	891	431	409	2.550
Raiguer	2.189	2.378	1.206	1.019	6.792
Tramuntana	1.191	1.380	632	611	3.814
NC	10	8	5	7	30
Total Mallorca	14.904	15.727	8.415	7.315	46.361

Font: Servei de Valoració i Orientació de la Discapacitat i la Dependència. Direcció General d'Atenció a la Dependència, Conselleria d'Afers Socials i Esports.

Per tipus, sexe i municipi, l'any 2020 la discapacitat en infants i joves de 0 a 17 anys a Mallorca es distribueix de la manera següent:

TAULA 13. CAPÍTOL 5. INFANTS I ADOLESCENTS AMB DISCAPACITAT PER TIPUS, SEXE I COMARCA A MALLORCA (2020)

Comarca	FÍSICA		INTEL·LECTUAL		MENTAL		VISUAL		AUDITIVA		TOTAL
	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	
Llevant	38	53	61	167	1	3	6	17	11	11	368
Migjorn	38	50	53	154	2	4	7	7	9	9	333
Palma	162	219	385	864	10	25	23	29	40	54	1.811
Pla	33	36	47	100	1	4	3	7	4	9	244
Raiguer	58	99	124	339	0	9	12	20	12	26	699

Comarca	FÍSICA		INTEL·LECTUAL		MENTAL		VISUAL		AUDITIVA		TOTAL
	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	Total
Tramuntana	22	59	65	140	3	4	0	10	8	14	325
NC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Mallorca	351	516	735	1.764	17	49	51	90	84	123	3.780

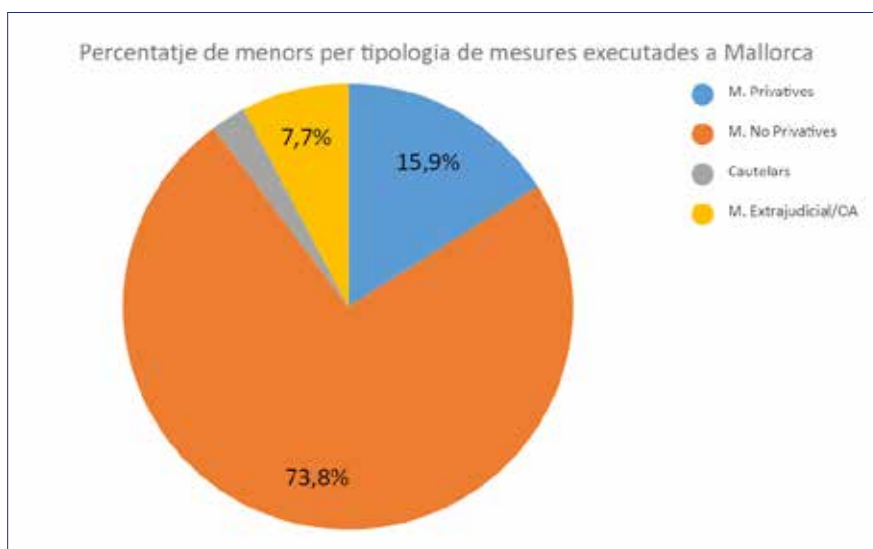
Nota: D: Dones, H: Homes

Font: Servei de Valoració i Orientació de la Discapacitat i la Dependència. Direcció General d'Atenció a la Dependència, Conselleria d'Afers Socials i Esports

5.2.3. Persones menors d'edat que han comès infraccions

Correspon al Govern de les Illes Balears a través de la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies, l'execució de les mesures adoptades pels jutjats de menors. Els infants menors de 14 anys són inimputables i, per tant, queden fora d'aquest apartat.

GRÀFIC 9. CAPÍTOL 5. PERCENTATGE D'ADOLESCENTS PER TIPOLOGIA DE MESURES EXECUTADES A MALLORCA

Font: Memòria Conselleria Afers Socials, 2020

L'any 2020, es varen atendre 821 persones menors d'edat residents a Mallorca per a la execució de mesures de justícia juvenil de les quals 616 eren de sexe masculí i 210 de sexe femení. Al gràfic, s'hi presenten les tipologies de mesures executades a Mallorca a joves que han realitzat infraccions. Destaquen les mesures no privatives de llibertat que representen el 74% de les executades. Aquestes consisteixen en l'aplicació de les mesures següents: tractament ambulatori, assistència a centre de dia, llibertat vigilada, convivència amb grup educatiu, prestacions en benefici de la comunitat, realització de tasques socioeducatives i mediacions extrajudicials de conciliació o reparació del dany.

6. CULTURA, OCI I TEMPS LLIURE

INTRODUCCIÓ

El concepte de cultura es pot entendre des d'un sentit ampli com el conjunt de pràctiques, creences, tradicions que caracteritzen una societat, col·lectiu o comunitat. La cultura també són els imaginaris individuals i col·lectius que ens permeten relacionar-nos amb el món i socialment. Cultura també són el conjunt de béns culturals i patrimoni històric que posseeix una comunitat. En aquest sentit, el present estudi centra la seva recerca en la cultura més institucional i oficial, és a dir, la que es promou des de les institucions i polítiques públiques. En aquest capítol, s'hi recullen dades sobre els recursos i equipaments culturals i d'oci, i quina és la seva distribució entre les comarques de Mallorca. També s'hi recullen el nombre de llibres per llar a les Illes Balears i els programes culturals per infància i joventut a escala insular.

Cal dir que, en aquest capítol, no s'hi ha fet una aproximació a la cultura popular, ja que principalment es dona en l'àmbit local i no és el focus d'aquest diagnòstic.

6.1. RECURSOS CULTURALS I D'OCI EXISTENTS A MALLORCA

TAULA 1. CAPÍTOL 6. RESUM D'EQUIPAMENTS CULTURAL PER TIPUS I COMARCA

Classe	COMARCA						
	Llevant	Migjorn	Palma	Pla	Raiguer	Tramuntana	Suma total
Alberg Juvenil			7	1		2	10
Arxiu			1				1
Auditori	2		1		1	2	6
Biblioteca	12	11	77	19	23	23	165
Cafè-concert					1		1
Casa de colònies	1	2				1	4
Casals de joventut	4	3	5	2	4	9	27
Centre cultural	6	6	12	1	18	7	50
Centre de Documentació	1		5			1	7
Centre juvenil	1						1
Espai infantil i juvenil			1				1
Galeria d'art			1				1
Museu	6		13	5	7	19	50
Residència Juvenil			1				1
Sala de música en viu					1		1
Teatre	4	2	7	3	2	3	21
Zona acampada	2			1		3	6
Suma total	39	24	131	32	57	70	353

Font: elaboració pròpia⁷⁰

⁷⁰ Dades recopilades de la Xarxa de Biblioteques de Mallorca, la Red de Bibliotecas Públicas, la Direcció Insular de Participació i Joventut i <https://www.artsmallorca.com/es/centros>

Hi ha una forta concentració d'equipaments culturals a la comarca de Palma (126), mentre que les comarques de Migjorn (21), del Pla (30) i de Llevant (35) són les menys equipades.

Destaca l'abundància de biblioteques, amb 165 de diferent titularitat. A més, l'illa també compta amb 50 centres culturals i 50 museus. Divuit dels centres culturals es troben a la comarca del Raiguer i 19 dels museus a Tramuntana.

També hi ha 21 teatres repartits de manera força homogènia entre les diferents comarques de l'illa.

TAULA 2. CAPÍTOL 6. DISTRIBUCIÓ D'EQUIPAMENTS CULTURALS
PER TIPUS I POBLACIÓ

Classe	POBLACIÓ					
	< 1.000	< 5.000	< 10.000	< 20.000	< 50.000	> 50.000
Alberg Juvenil		10,00%	10,00%	10,00%		70,00%
Arxiu						100,00%
Auditori			16,67%	16,67%	16,67%	50,00%
Biblioteca	1,82%	13,94%	10,91%	15,15%	6,06%	52,12%
Cafè-concert					100,00%	
Casa de colònies			75,00%		25,00%	
Centre cultural	4,00%	8,00%	18,00%	26,00%	18,00%	26,00%
Centre de documentació			28,57%			71,43%
Centre juvenil			100,00%			
Espai infantil i juvenil						100,00%
Galeria d'art						100,00%
Museu	12,00%	20,00%	10,00%	24,00%	8,00%	26,00%
Residència juvenil						100,00%
Sala de música en viu					100,00%	

Classe	POBLACIÓ					
	< 1.000	< 5.000	< 10.000	< 20.000	< 50.000	> 50.000
Teatre		9,52%	19,05%	28,57%	4,76%	38,10%
Zona acampada	33,33%		16,67%	33,33%	16,67%	
Suma total	3,99%	12,27%	13,80%	18,40%	8,90%	42,64%

Font: elaboració pròpia

Es dona una gran concentració d'arxius, espais infantils i juvenils, residències juvenils i galeries d'art en municipis amb més de 50.000 habitants. El 100% dels centres juvenils es concentra en municipis d'entre 5.000 i 10.000 habitants.

S'observa una distribució equilibrada de biblioteques, centres culturals i museus. A més, Mallorca disposa de 47 centres culturals i 50 museus, distribuïts pels municipis de l'illa.

Pel que fa a instal·lacions juvenils públiques a Mallorca, el Cens de la Xarxa d'Instal·lacions Juvenils de Mallorca registra un total de 17 instal·lacions juvenils: 10 albergs juvenils, 4 cases de colònies, 1 centre juvenil, 1 espai infantil i juvenil i 1 residència juvenil ⁷¹.

Un terç de les zones d'acampada se situa en municipis de menys de 1000 habitants. Actualment, a Mallorca existeixen més de 500⁷² places en diferents zones d'acampada legalitzades, gestionades per l'IBANAT (Institut Balear de la Natura) o entitats de caràcter privat.

6.2. NOMBRE DE LLIBRES A LA LLAR

Només el 19% de l'alumnat de 15 anys de les Illes Balears té més de 200 llibres a casa, un percentatge inferior a la mitjana estatal, que se

71 Direcció Insular de Participació i Joventut, Consell de Mallorca.

72 Direcció Insular de Participació i Joventut, Consell de Mallorca.

situa en el 24%⁷³.

No es disposa de dades segregades per illa ni més actualitzades en el temps.

TAULA 3. CAPÍTOL 6. PERCENTATGE DE PERSONES DE 15 O MÉS ANYS SEGONS EL NOMBRE DE LLIBRES EN LA LLAR

TOTAL	PERCENTATGE DE PERSONES
Menys de 10	7,7%
De 10 a 25	21,6%
De 26 a 50	23,4%
De 51 a 100	17,8%
De 101 a 200	8,6%
Més de 200	16%
Menys de 50	52,7%
Més de 51	42,4%

Font: IBESTAT, 2020

De fet, d'acord amb la darrera Enquesta d'hàbits i pràctiques culturals 2018-19, a les Illes, el 52,7% de la població major de quinze anys disposa de menys de 50 llibres a casa seva.

6.3. PROGRAMES CULTURALS PER A INFÀNCIA I JOVENTUT

El Consell Insular de Mallorca ⁷⁴, a través del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística organitza el Cicle "El Jardí Màgic": es-

⁷³ PISA, 2015

⁷⁴ Font dels programes i recursos culturals per a infants i joves: Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell Insular de Mallorca.

pectacles infantils als jardins de la Misericòrdia, generalment els dissabtes dels mesos d'abril, maig, juny, setembre, octubre i novembre.

Així mateix, compta amb el Catàleg d'Activitats (CACIM) per als ajuntaments de Mallorca: Línia de Foment de la lectura (activitats a les biblioteques), Línia de Teatre Infantil ⁷⁵ i Línia d'Art de Carrer.

La Fundació Mallorca Literària té el programa "L'illa del tresor" de caràcter educatiu.

El Museu de Mallorca, el Museu Marítim de Mallorca i el Museu Krekovic organitzen puntualment activitats per a infants i adolescents, especialment visites guiades.

La Biblioteca de Cultura Artesana organitza, coincidint amb la diada de Sant Jordi, algunes activitats per a infants i adolescents.

Finalment, a través de les línies de subvencions, el Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca sol ajudar la Fira del Teatre Infantil i Juvenil de les Illes Balears, la Mostra d'Arts Escèniques de Santa Eugènia i el Festival de Teresetes.

75 Accessible a <https://web.conselldemallorca.cat/teatre-infantil>

7. ESPORTS

CONCEPTES CLAU

Espais esportius convencionals. Espais construïts per a la pràctica esportiva, els quals corresponen a les tipologies més tradicionals. Disposen de referents reglats amb dimensions establertes, encara que no en tots els casos s'hi ajusten⁷⁶.

Espais esportius singulars. Espais construïts per a la pràctica esportiva, que encara que aquesta pugui estar reglada, presenta unes dimensions i característiques adaptades a cada tipus. Són espais més específics i generalment tenen uns requeriments espacials que fan que la seva distribució sigui desigual sobre el territori.

Àrees d'activitat. Espais no estrictament esportius, com són les infraestructures o els espais naturals que es fan servir habitualment per al desenvolupament d'activitats físiques-esportives. La indefinició dels límits i de les característiques específiques d'aquestes àrees en dificulta el dimensionament i la recollida de dades.

Espais complementaris: espais que donen suport a la pràctica esportiva (vestuaris, grades, magatzem esportiu, etc.).

INTRODUCCIÓ

A continuació es presenten dades que aporten informació sobre els recursos i equipaments esportius existents a Mallorca, així com la seva distribució territorial per les comarques de l'illa.

76 Totes les definicions recollides al Consejo Superior de Deportes, 2018.

En aquest capítol, també s'hi inclouen indicadors relacionats amb l'activitat física i esport extraescolar a Mallorca, els serveis esportius directament vinculats amb els infants i adolescents, finalment, el nombre i tipologies de clubs esportius a Mallorca.

7.1. INSTAL·LACIONS ESPORTIVES A MALLORCA

L'illa de Mallorca compta amb un total de 13.788 espais esportius i complementaris, distribuïts en 2.351 instal·lacions esportives⁷⁷. Del total d'espais esportius, el 44,45% són espais convencionals, el 7,27% són espais singulars, el 0,25% són àrees d'activitat i el 46,07% restant són espais complementaris.

TAULA 1. CAPÍTOL 7. NOMBRE D'INSTAL·LACIONS, GRUPS D'ESP AIS ESPORTIUS I ESP AIS COMPLEMENTARIS A MALLORCA

INSTAL·LACIONS, GRUPS D'ESP AIS ESPORTIUS I ESP AIS COMPLEMENTARIS	NRE. D'ESP AIS ESPORTIUS I COMPLEMENTARIS
MALLORCA (2351 instal·lacions)	1.3788
ESP AIS ESPORTIUS CONVENCIONALS	6.129
Pistes d'atletisme	15
Camps	101
Altres espais convencionals	42
Frontons i pavellons amb frontó	16
Camps de futbol	74
Pistes de gel	2
Espais convencionals petits i no reglamentaris	1.215
Pistes de petanca	457

⁷⁷ Consejo Superior de Deportes, 2018.

INSTAL·LACIONS, GRUPS D'ESPais ESPORTIUS I ESPais COMPLEMENTARIS	NRE. D'ESPais ESPORTIUS I COMPLEMENTARIS
MALLORCA (2351 instal·lacions)	1.3788
Piscines	1.460
Pistes i pavellons poliesportius	819
Sales	1.159
Pistes d'esquaix	57
Pistes de tenis	707
Velòdroms	5
ESPais ESPORTIUS SINGULARS	1.002
Carrils bici	15
Circuits de velocitat	1
Camps de golf	22
Pistes d'hípica	90
Jocs tradicionals i populars	1
Circuits de kàrting	8
Circuits de motocròs	6
Pistes de pàdel	452
Rocòdroms	40
Altres espais singulars	277
Camps de tir	90
ÀREES D'ACTIVITAT	305
Àrees d'activitat aquàtica	102
Àrees d'activitat aèria	5
Àrees d'activitat terrestre	198

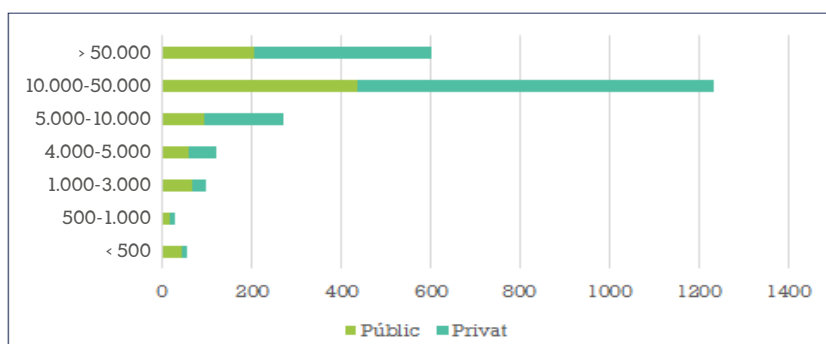
INSTAL·LACIONS, GRUPS D'ESP AIS ESPORTIUS I ESP AIS COMPLEMENTARIS	NRE. D'ESP AIS ESPORTIUS I COMPLEMENTARIS
MALLORCA (2351 instal·lacions)	1.3788
ESP AIS COMPLEMENTARIS	6.352
Altres espais complementaris	6.274
Aeròdroms	4
Dàrsena esportiva	6
Embarcador	4
Port esportiu	41
Refugi de muntanya	23

Font: Consejo Superior de Deportes, 2018

Les instal·lacions són, en la seva majoria, de propietat (61%) i gestió privada (65%) i corresponen principalment a complexos turístics, enfront de propietaris privats d'altre tipus com escoles, societats empresarials, etc.⁷⁸

A més, el 51% de les instal·lacions esportives a Mallorca se situen en municipis d'entre 10.000 i 50.000 habitants i el 25% a Palma (municipi de més de 50.000 habitants).⁷⁹

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 7. NOMBRE D'INSTAL·LACIONS PER TITULARITAT I GRANDÀRIA DEL MUNICIPI A MALLORCA

Font: Consejo Superior de Deportes, 2018

⁷⁸ Consejo Superior de Deportes, 2018.

⁷⁹ Consejo Superior de Deportes, 2018.

D'altra banda, els propietaris majoritaris de les instal·lacions esportives públiques són principalment ajuntaments i petites entitats locals, Govern de les Illes Balears i el Consell Insular de Mallorca.

TAULA 2. CAPÍTOL 7. DISTRIBUCIÓ D'EQUIPAMENTS ESPORTIUS PER COMARQUES EN FUNCIÓ DE LA POBLACIÓ DELS MUNICIPIS

Comarques	POBLACIÓ DELS MUNICIPIS						Suma total
	< 1.000	< 5.000	< 10.000	< 20.000	< 50.000	> 50.000	
Llevant			15,44%	5,34%	4,75%		25,53%
Migjorn			1,46%	6,69%	4,32%		12,47%
Palma						20,37%	20,37%
Pla	0,18%	2,89%	2,63%	2,34%			8,05%
Raiguer		1,94%	2,23%	4,13%	3,73%		12,03%
Tramuntana	2,89%	1,17%	1,90%	6,25%		9,33%	21,54%
Suma total	3,07%	6,00%	23,66%	24,76%	12,80%	29,70%	100,00%

Font: elaboració pròpia ⁸⁰

En conjunt, gran part dels equipaments es concentren en municipis de més de 50.000 (29,70%) o d'entre 10.000 i 20.000 habitants (24,76%).

Un de cada quatre equipaments esportius se situa a la comarca de Llevant, on es troben especialment en municipis d'entre 5000 i 10000 habitants. Les comarques de Tramuntana i Palma compten amb poc més del 20% d'equipaments cada una, mentre que la del Pla està especialment poc dotada, amb només un 8,05% del total.

7.1.1. Centres de tecnificació esportiva

En el cas de Mallorca, únicament compta amb un centre de tecnificació esportiva que pertany a la Conselleria d'Afers Socials i Esports i és gestionat per la Direcció General d'Esports. Aquest centre disposa

⁸⁰ A partir de les dades recollides a la Memòria 2020 de la Conselleria d'Afers Socials.

de instal·lacions educatives i esportives, i compta amb un Institut d'educació secundària (IESCTEIB) per als infants i joves que hi van a realitzar activitats. A més, el centre té servei mèdic, fisioterapeutes i un psicòleg esportiu. Quant al nombre d'alumnes matriculats i de professionals que hi treballen, podeu consultar la taula següent.

TAULA 3. CAPÍTOL 7. NOMBRE D'ALUMNES I PROFESSIONALS QUE TREBALLEN EN L'INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA (IESCTEIB)

Estudiants de règim general	140
Estudiants de règim especial	200
Docents	26
Entrenadors/es i director/es tècnics esportius	60

Font: Ministeri de Cultura i Esports d'Espanya

El nombre de participants en l'Escola Balear de l'Esport va variant cada any. Durant l'any 2020, hi varen passar un total de 364 persones, d'aquestes 200 varen ser homes i 164 varen ser dones. En el programa de tecnificació esportiva, hi varen participar un total de 290 esportistes, mentre que en les formacions esportives que ofereix la fundació, hi varen participar 72 persones. En el campus d'estiu, només hi varen participar 2 dones.

TAULA 4. CAPÍTOL 7. NOMBRE DE PERSONES PARTICIPANTS EN L'ESCOLA BALEAR DE L'ESPORT SEGONS SEXE DURANT L'ANY 2020 A MALLORCA

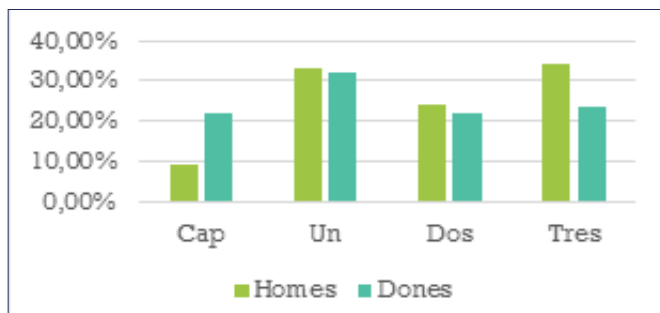
INDICADOR	DONES	HOMES	TOTAL
Esportistes del programa de tecnificació esportiva	131	159	290
Persones participants en els campus d'estiu	2	0	2
Alumnes de formacions esportives de la Fundació per a l'Esport Balear	31	41	72
Persones participants de l'Escola Balear de l'Esport (Programes de tecnificació, campus d'estiu i formació)	164	200	364

Font: Fundació per a l'Esport Balear, 2020

7.2. ALTRES INDICADORS SOBRE ESPORT I ACTIVITAT FÍSICA

7.2.1. Activitat física i esport extraescolar

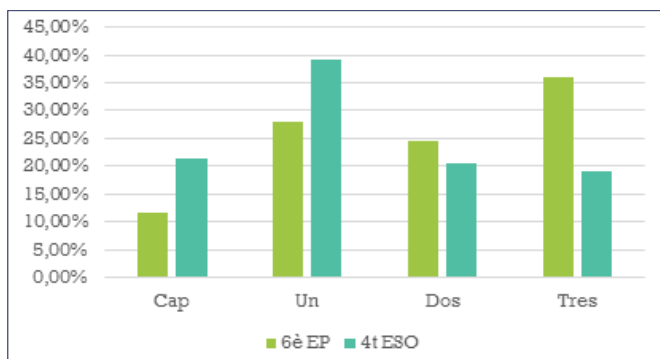
GRÀFIC 2. CAPÍTOL 7. NOMBRE D'ESPORTS QUE REALITZA L'ALUMNAT DE 14-18 ANYS DE LES ILLES BALEARS PER SEXE.

Font: EPOIB-II, Conselleria de Salut i Consum, 2018

L'any 2018 i segons dades de l'Estudi de la Prevalença de l'Obesitat infantil i juvenil a les Illes Balears, el 15,7% de l'alumnat d'11 a 16 anys no duu a terme cap activitat física extraescolar, amb una diferència notable entre sexes: el 22,0% de les dones i el 9,4% dels homes⁸¹.

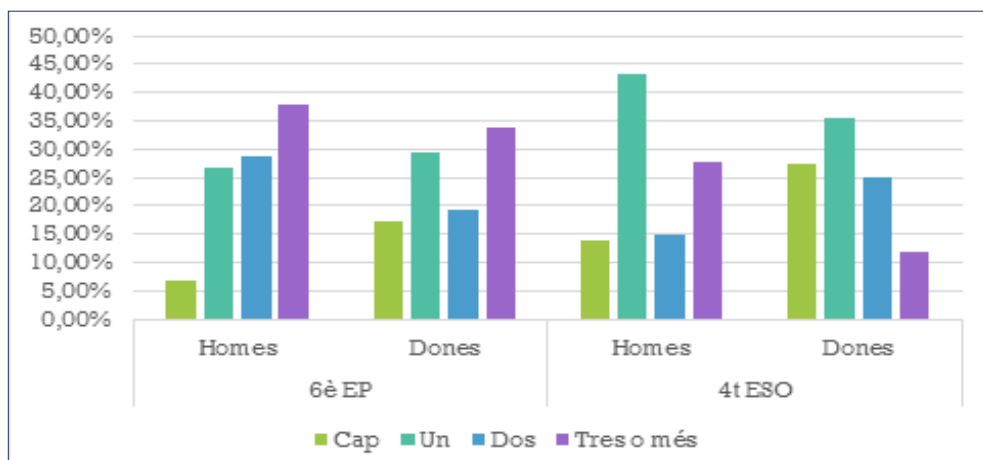
GRÀFIC 3. CAPÍTOL 7. NOMBRE D'ESPORTS QUE REALITZA L'ALUMNAT DE 14 - 18 ANYS DE LES ILLES BALEARS SEGONS EL CURS

Font: EPOIB-II, Conselleria de Salut i Consum, 2018

S'observen diferències també per curs: l'alumnat de 4t d'ESO fa menys esports en horari extraescolar.

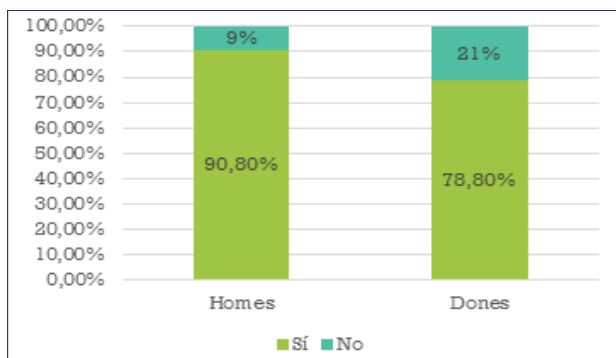
GRÀFIC 4. CAPÍTOL 7. NOMBRE D'ESPORTS QUE REALITZA L'ALUMNAT DE 14-18 ANYS DE LES ILLES BALEARS SEGONS EL CURS I SEXE

Font: EPOIB-II, Conselleria de Salut i Consum, 2018

A Balears, el percentatge de dones i homes que no fan cap mena d'activitat extraescolar augmenta a edats més grans, principalment, entre les dones el percentatge de les quals passa del 17,4% al 27,4%⁸².

GRÀFIC 5. CAPÍTOL 7. PRÀCTICA D'ESPORTS DE L'ALUMNAT DE 14-18 ANYS A MALLORCA PER SEXE.

Font: EPOIB-II, Conselleria de Salut i Consum, 2018

82 EPOIB-II. Conselleria de Salut i Consum, 2018.

A part d'això, a Mallorca, el percentatge de dones que no practiquen activitat física extraescolar és sempre superior al d'homes (un patró que es repeteix a la resta d'illes).

Quant al temps emprat a activitats, a Mallorca, els homes hi dediquen més temps (3,7 hores) que les dones (2,7 hores). Per curs, a les Illes Balears, l'alumnat de 6è EP hi dedica 3,20 hores i el de 4t d'ESO, 3,09 hores⁸³.

També hi ha diferències per sexe quant a les activitats esportives que practiquen. Els homes prefereixen practicar futbol (53,8%), seguit de ciclisme (34,2%), bàsquet (25,9%), atletisme (25,5%) i natació (25,2%). Les dones practiquen amb més freqüència l'aeròbic (43,9%), la gimnàstica (25,5%) i l'atletisme (25,4%)⁸⁴.

7.2.2. Serveis esportius per infants i adolescents

TAULA 5. CAPÍTOL 7. ENTITATS INSCRITES EN EL CENS AUTONÒMIC D'ENTITATS JUVENILS I ENTITATS PRESTADORES DE SERVEIS A LA JOVENTUT, PER ILLA I PER TIPOLOGIA.

TIPUS	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	TOTAL IB
Exclusivament juvenil	5	12		17
Associacions i federacions (50% joves)	22	2		24
Prestadores de serveis a la joventut	64	19		83
Seccions juvenils d'una més àmplia	3	13		16
No classificades	1	8	20	29
Classificació duplicada		6		6
TOTAL	95	60	20	175

Font: Servei de Joventut. Memòria 2020 Conselleria Afers Socials i Esports

Els serveis i recursos que presten atenció i organitzen activitats per als joves a les illes es troben inscrits al cens autonòmic. Aquests es di-

83 EPOIB-II. Conselleria de Salut i Consum, 2018.

84 EPOIB-II. Conselleria de Salut i Consum, 2018.

ferencien segons el tipus d'entitat que són, associacions i federacions, entitats que presten serveis a la joventut o entitats exclusivament juvenils entre d'altres. Predominen les entitats que presten els seus serveis a la població juvenil de l'illa, les quals representen el 67,37% del total. En l'àmbit autonòmic, les associacions i federacions a l'illa de Mallorca que compten amb mínim un 50% de joves entre els seus inscrits representen el 91,6% del total autonòmic.

7.2.3. Clubs esportius

TAULA 6. CAPÍTOL 7.

CLUBS INSCRITS AL REGISTRE D'ENTITATS ESPORTIVES DE LES ILLES BALEARS

	MALLORCA	TOTAL
Clubs generals	1.565	2.030
Clubs simplificats	41	51
Seccions esportives	23	28

Font: Registre d'entitats esportives de les illes balears

A Mallorca, hi ha 1.565 clubs esportius, 41 clubs simplificats i 23 seccions esportives segons el registre d'entitats esportives de les Illes Balears. Els clubs esportius de règim simplificat a les illes es regulen pel Decret 24/2018, de 13 de juliol, i es caracteritzen per ser clubs de caràcter no competitiu que l'únic objectiu dels quals és aconseguir millorar la qualitat de vida i el benestar social.

8. PARTICIPACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT

CONCEPTES CLAU

Consell d'infància i adolescència. Són òrgans consultius de participació sectorial formats principalment per infants i/o adolescents. "Espais de trobada on es reuneixen infants i adolescents d'entre 10 a 17 anys per, entre altres coses, reflexionar, parlar i fer propostes sobre aquells aspectes relacionats amb la vida quotidiana de la seva ciutat que considerin necessaris per a què tots els habitants millorin les seves condicions de vida"⁸⁵.

INTRODUCCIÓ

Aquest capítol recull, per una banda, els diferents espais de participació infantil i adolescent que existeixen tant en l'àmbit municipal com en l'insular i l'autonòmic. D'aquests espais, se'n recullen les principals característiques: any de creació, composició del grup, edats i funcionament (entre d'altres).

També s'hi aporta informació breu sobre el panorama de l'associacionisme juvenil a Mallorca, ja que és una de les principals formes de participació i incidència dels i les adolescents i joves en els seus entorns propers.

85 Trilla J. i Novella A., (2001). Participación, democracia y formación para la ciudadanía . Los consejos de infancia. *Revista de Educación*, 356,23-43.

8.1. ESPAIS DE PARTICIPACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT A MALLORCA I BALEARS

8.1.1. Parlament Infantil de les Illes Balears

Des de l'any 2010, les Illes Balears compten amb un Parlament Infantil de les Illes Balears on hi participen diferents consells infantils dels municipis de Mallorca reconeguts per la UNICEF com a Ciutats Amigues de la Infància⁸⁶[1], el Consell de la Infància i l'Adolescència (IMAS) i 2 centres educatius.

8.1.2. Consell de la Infància i l'Adolescència (IMAS)

A escala insular, l'Institut Mallorquí d'Afers Socials del Consell de Mallorca va crear l'any 2014 el Consell de la Infància i l'Adolescència, format per infants i adolescents atesos i ateses pel Servei d'Infància i Família. Hi participen infants d'edats entre els 6 i els 12 anys i adolescents entre els 13 i 18 anys, amb mesura de tutela o guarda per l'Institut Mallorquí d'Afers Socials i que es troben en acolliment residencial o en acolliment familiar permanent i/o preadoptiu.

Els i les representants dels infants i joves són elegits i elegides entre qui presenten la seva candidatura, en reunió assembleària, per votació de la majoria.

El Consell de la Infància i l'Adolescència del Consell de Mallorca compta amb una presidència (que ha de ser la direcció del Servei d'Infància i Família o la persona en qui delegui) i una secretaria (que ha de ser la cabdalia del Servei d'Infància i Família o la persona en qui delegui) per ambdues seccions.

86 Accessible a <https://ciudadesamigas.org/>

8.1.3. Consells municipals d'infants i adolescents

En l'àmbit municipal, UNICEF ha dotat del segell de Ciutat Amiga de la Infància a vuit municipis de Mallorca: Calvià, Inca, Felanitx, Manacor, Palma, Santanyí, Porreres i Binissalem. Cada un dels municipis esmentats compta amb un Consell Municipal de la Infància. Entre el 2017 i 2018, s'impulsen els òrgans de participació infantil i adolescent municipals.

TAULA 1. CAPÍTOL 8. CLASSIFICACIÓ CONSELLS DE PARTICIPACIÓ INFANTIL I ADOLESCENTS PER MUNICIPIS (2021)

MUNICIPI	ÒRGAN	ANY DE CREACIÓ	EDATS	NOMBRE I ACCÉS DELS CONSELLERS/ES	CIUTAT AMIGA DE LA INFÀNCIA
Calvià	Consell Municipal de la Infància	2018	10-11	15 nins i 15 nines de 9 escoles públiques	Sí
Inca	Consell Municipal de la Infància	2017	10-12	2 representants de 5è i 6è curs de cada escola	Sí
Felanitx	Consell Municipal de la Infància	2017	10-12	-	Sí
Manacor	Consell Municipal de la Infància	2018	10-12	Dos representants de cada centre escolar (un per curs)	Sí
Palma	Consell Municipal de la Infància	2018	6-16	50 infants i adolescents triats democràticament pels seus centres escolars	Sí
Santanyí	Grup Municipal de la infància i l'Adolescència	2013	8-17	Màxim de 50 infants i adolescents triats democràticament pels seus centres escolars	Sí

MUNICIPI	ÒRGAN	ANY DE CREACIÓ	EDATS	NOMBRE I ACCÉS DELS CONSELLERS/ES	CIUTAT AMIGA DE LA INFÀNCIA
Binissalem	Consell de la Infància	2017	5-12	13 membres	No. Forma part de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores
Porreres	Consell Municipal de la Infància	2018	10-12	16 membres. Escollits democràticament als 2 centres educatius del municipi	No

Font: elaboració pròpia. Consulta dels diferents reglaments de règim intern dels consells municipals de participació infantil i adolescent

Pel que fa a la promoció de la participació jove-adolescent des de l'àmbit municipal, cal dir que, des de la Direcció Insular de Participació i Joventut del Consell de Mallorca, existeix una convocatòria dirigida als municipis que, d'entre d'altres qüestions, té per objecte el finançament de processos participatius dirigits a infants i joves o la constitució de consells municipals d'infància.

Cal esmentar que el projecte de reglament de participació del Consell de Mallorca impulsat per la Direcció Insular de Participació i Joventut preveu la implantació de programes d'educació per la participació dirigits a alumnat de secundària.

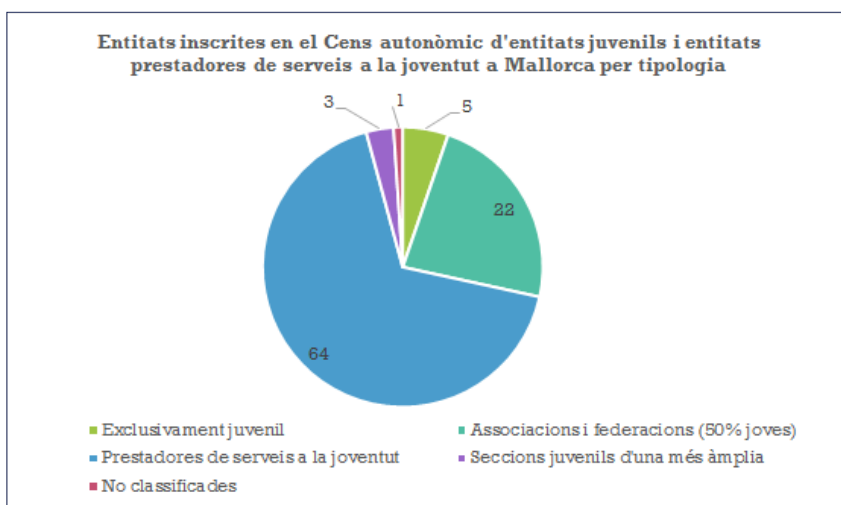
8.2. ASSOCIACIONISME JUVENIL

Les entitats juvenils, d'acord amb la Llei 10/2006 integral de joventut, estan compostes per persones joves entre 16 i 30 anys. Pel que fa a la tipologia d'agents que participen en les entitats, hi podem comptar tots aquells que siguin necessaris per a la consecució dels objectius associatius. S'ha de tenir en compte que la principal característica de l'associacionisme juvenil és la pluralitat de posicionaments i participants, i

la diversitat temàtica o d'àmbit d'actuació (lleure educatiu, sindicalisme, culturals, organitzacions polítiques, oci, salut, LGTBI, feminismes, etc.)⁸⁷.

La participació d'infants només es produeix a les entitats juvenils de lleure educatiu ressenyades al capítol 4, d'educació no formal. Es creu que a aquestes entitats juvenils hi participen al voltant de 2.000 infants cada cap de setmana. Estudis futurs sobre l'associacionisme juvenil a Mallorca haurien de facilitar una dada més concreta.

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 8. ENTITATS INSCRITES EN EL CENS AUTONÒMIC D'ENTITATS JUVENILS I ENTITATS PRESTADORES DE SERVEIS A LA JOVENTUT A MALLORCA PER TIPOLOGIA

Font: Memòria 2020, Conselleria d'Afers Socials i Esports

A Mallorca, hi ha 95 entitats inscrites al Cens autonòmic d'entitats juvenils i entitats prestadores de serveis a la joventut. D'elles, 64 són prestadores de serveis a la joventut, 22 són associacions i federacions de joves, 5 són entitats exclusivament juvenils, 3 són seccions juvenils d'alguna altra més àmplia i 1 està sense classificar ⁸⁸.

87 Direcció Insular de Participació i Joventut del Consell de Mallorca (2021)

88 Memòria 2020, Conselleria d'Afers Socials.

8.2.1. Recursos per fomentar l'associacionisme juvenil

Des de la Direcció Insular de Participació i Joventut del Consell de Mallorca, s'impulsen diferents recursos per promoure l'associacionisme juvenil a Mallorca.

Pel que fa al suport econòmic, des del 2018, la Direcció Insular publica anualment una convocatòria dirigida a les entitats juvenils i prestadores de serveis de Mallorca. Aquesta convocatòria és "herència" de la realitzada pel GOIB abans del traspàs de competències a la institució insular.⁸⁹

Aquesta convocatòria, històricament, ha comptat amb dues línies de subvenció (L1, Manteniment d'entitats i L2, Activitats i projectes), i després de tres anys de gestió de la mateixa, es veu en la necessitat de realitzar una modificació de la seva estructura per adaptar-la a la realitat associativa de Mallorca.

Des del Servei Insular de Joventut de la Direcció Insular de participació i Joventut del Consell de Mallorca, es gestiona el [Cens d'entitats juvenils](#). Configurat inicialment com una eina institucional de relació amb les entitats juvenils, el cens ha derivat en un servei de finestra única i requisit per a l'accés a determinats serveis per al foment i gestió de l'associacionisme juvenil. El Cens està regulat per la Llei 10/2006 i, específicament, pel Decret 23/2018. Aquest cens permet a la institució saber anualment en quina situació es troba l'associacionisme juvenil i facilita la interlocució.

Per facilitar l'associacionisme juvenil a Mallorca, el Servei Insular de Joventut facilita recursos i intenta descarregar les entitats del volum de tràmits burocràtics amb l'administració. Si una entitat hi està inscrita, pot accedir als serveis següents:

- Finestreta única amb el Consell de Mallorca.
- Facilitació d'accés a la informació sobre recursos, notícies i/o projectes del CIM que els puguin ser d'interès (difusió de convocatòries d'altres DI, per exemple)

89 Direcció Insular de Participació i Joventut del Consell de Mallorca

- Sol·licitud de subvencions del Servei Insular de Joventut.
- Accés al servei d'assessorament jurídic i fiscal.
- Accés a la sol·licitud de pernocta a la Serra de Tramuntana. Només per a entitats juvenils de lleure educatiu, inscrites al cens.
- Participació en el Consell de Joventut de les Illes Balears
- Préstec d'equipaments (sales de reunió, espais, etc.) i béns inventariats (equip de so) del Consell de Mallorca.

Cal esmentar que, a més del cens i la subvenció anual, en matèria de lleure educatiu, existeix un òrgan informal d'interlocució amb les entitats juvenils de lleure inscrites al cens. Aquest ens es reuneix dues voltes a l'any, però manté una interlocució constant via Whatsapp. El contacte amb aquests grups és la Direcció Insular de Joventut i Participació, i les persones representants de les entitats juvenils de lleure censades al Cens descrit.

8.3. XARXA DE CASALS DE JOVES I PUNTS D'INFORMACIÓ JUVENIL

A Mallorca, hi ha un total de 23 casals de joves i 21 punts d'informació juvenil (PIJ). Aquests equipaments són de gestió municipal i reben suport econòmic per part del Servei Insular de Joventut (sempre que hi hagi un projecte socioeducatiu lligat a l'equipament) per al seu manteniment i la gestió dels serveis que acullen. Els serveis de dinamització es dirigeixen generalment a joves-adolescents d'edats entre 12-20 anys aproximadament. Cal esmentar que, a causa d'una mancança normativa, la línia entre casal i PIJ a les Illes Balears és molt difosa⁹⁰.

TAULA 2. CAPÍTOL 8. EVOLUCIÓ DELS SERVEIS DE DINAMITZACIÓ A MALLORCA PER SI POT SER DE MÉS UTILITAT COM INDICADOR (2021)

CONVOCATÒRIA DE SUBVENCIONS PER ENTITATS LOCALS AMB 20.000 O MENYS EN MATÈRIA DE JOVENTUT			
2018	2019	2020	2021
S'hi varen presentar 17 ajuntaments	S'hi varen presentar 23 ajuntaments	S'hi varen presentar 32 ajuntaments	S'hi varen presentar 40 ajuntaments
SERVEI DE DINAMITZACIÓ:			
Muro, Puigpunyent, Santa Maria, Sant Llorenç, Algaida, Bunyola, Capdepera, Esporles, Son Servera, Andratx (10)	Bunyola, Llubí, Sóller, Algaida, Esporles, Alaró, Binissalem, Petra, Sant Llorenç, Capdepera, Muro (11)	Puigpunyent, Alaró, Algaida, Artà, Binissalem, Bunyola, Capdepera, Sóller, Esporles, Felanitx, Montuïri, Muro, Porreres, Santa Maria, Santanyí, Sencelles, Santa Eugènia, Sant Llorenç des Cardassar, Campanet, Deià (20)	Artà, Esporles, Montuïri, Santanyí, Son Servera, Sineu, Muro, Capdepera, Deia, Lloret, Pollença, Bunyola, Santa Maria, Campanet, Santa Eugènia, Sencelles, Algaida, Vilafranca, Sóller, Porreres, Palmanyola, Maria de la Salut (22)
ACTIVITATS		PROJECTES	
Lloseta, Selva, Ariany, Campanet, Búger, Santa Maria, Puigpunyent, Santa Eugènia, Son Servera, Palmanyola, Maria de la Salut, Vilafranca (12)		Banyalbufar, Costitx, Llubí, Mancor de la Vall, Maria de la Salut, Petra, Son Servera, Vilafranca, Palmanyola, Valldemossa, (10)	
		Sant Llorenç, Alaró, Escorca, Lloseta, Mancor, Selva, Búger, Estellencs, Costitx, Puigpunyent, Consell, Petra, Campos, Sa Pobla, Sant Joan, Llubí, Felanitx, Binissalem (18)	

Font: Direcció Insular de Participació i Joventut del Consell de Mallorca, 2021

9. MOBILITAT I TRANSPORT

CONCEPTES CLAU

Camí escolar o camí segur. És un itinerari senyalitzat i segur que poden seguir el nins i nines en els trajectes d'anada i tornada a l'escola. El camí té un origen (un o diversos punts de partida) i un final del trajecte, que sempre és el centre escolar. Això vol dir que els infants van tots sols a peu pel carrer o amb companys de diferents edats per l'itinerari que té les condicions de més seguretat. També poden anar acompanyats d'altres persones adultes de la seva pròpia família o persones voluntàries que participen en els acompanyaments⁹¹.

INTRODUCCIÓ

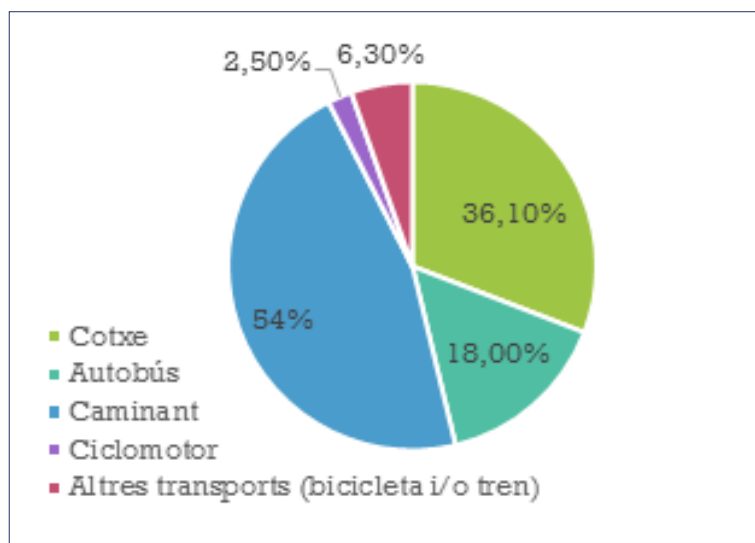
En aquest capítol, s'hi han volgut recollir dades relacionades amb la mobilitat escolar, és a dir, amb els mitjans de transport utilitzats pels infants i adolescents per desplaçar-se als seus centres educatius, així com de les prestacions públiques existents per facilitar la mobilitat dels infants i adolescents que viuen a Mallorca.

Cal esmentar que s'haurien volgut recollir més dades relacionades amb programes insulars que fomentin el transport escolar o altres necessitats relacionades amb la mobilitat dels infants i adolescents; carrils bici, transports públics, etc., però no se n'han trobat de recollides a escala insular.

91 *A l'escola a peu. Guia per posar en marxa un camí escolar.* Ajuntament de Palma.

9.1. MOBILITAT ESCOLAR

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 9. MITJANS DE TRANSPORT UTILITZATS PER ALUMNAT D'11 A 16 ANYS PER ANAR AL CENTRE EDUCATIU. MALLORCA (2018)

Font: EPOIB-II, 2018. Conselleria de Salut i Consum

El 54% de l'alumnat d'entre 11 i 16 anys de Mallorca camina per anar al centre educatiu; un 36,10% es desplaça amb cotxe i un 18% en bus. Altres mitjans de transport com la bicicleta, el tren (3,6%) o el ciclomotor (2,5%) són fets servir per una minoria⁹².

9.1.1. Camins escolars o camins segurs

Sobre la quantitat de camins escolars o segurs en els municipis, la informació no es troba recollida en l'àmbit insular, sinó en l'àmbit municipal. D'aquesta manera, i per establir un criteri de prioritització en la cerca, s'ha recollit el nombre de camins escolars o segurs d'aquells municipis que són Ciutats Amigues de la Infància de Mallorca (Calvià, Inca, Felanitx,

92 EPOIB-II, 2018. Conselleria de Salut i Consum.

Manacor, Palma i Santanyí), així com el dels municipis amb un percentatge major de població infantil i juvenil com són Binissalem, Marratxí, Porreres, Puigpunyent i Sa Pobla. Tanmateix, en el moment de realització de la present diagnosi, només ha estat possible accedir a la informació relativa als camins escolars o segurs de Calvià i de Palma.

L'any 2014, es va aprovar el Pla de Mobilitat Sostenible que contemplava la creació d'espais urbans amables com els camins escolars, i que pretenia promoure l'ús de la bicicleta. L'any 2019⁹³, existeixen a la ciutat 7 camins escolars, 2 pendents d'estudi i 2 pendents de finalitzar les obres d'infraestructures. En total, a Palma hi ha 8,9 km de camins escolars⁹⁴.

Així mateix, el nou Pla General aprovat per l'Ajuntament de Palma l'octubre de 2021, inclou mesures per a la millora dels usos dels carrils bici per part dels infants i joves⁹⁵.

Calvià, en l'Informe sobre la infància i adolescència al municipi de l'any 2018, recull com a problema detectat la necessitat de potenciar els itineraris segurs⁹⁶.

9.1.2. Transport escolar municipal

En relació amb la informació referent als serveis de transport escolar, cal dir que no es troba recollida a escala insular, sinó en l'àmbit municipal. D'aquesta manera, s'ha volgut recollir la informació de les Ciutats Amigues de la Infància de Mallorca (Calvià, Inca, Felanitx, Manacor, Palma i Santanyí), així com la dels municipis amb un percentatge major de població infantil i juvenil com són Binissalem, Marratxí, Porreres, Puigpunyent i Sa Pobla. Això no obstant, no s'ha accedit a la informació

93 Darrer any del qual es disposen les dades.

94 Informe de seguiment del Pla Municipal d'Infància i Adolescència de Palma, període 2018-2019. Ajuntament de Palma.

95 Informe de seguiment del Pla Municipal d'Infància i Adolescència de Palma, període 2018-2019. Ajuntament de Palma.

96 Informe de la situació de la infància i l'adolescència, 2018. Ajuntament de Calvià.

sobre el servei de transport escolar de Binissalem, Marratxí, Porreres, Puigpunyent, Sa Pobla, Palma, Inca, Felanitx, Santanyí.

Calvià, en l'Informe sobre la infància i adolescència al municipi de l'any 2018⁹⁷[5], recull les mancances detectades per la falta de connectivitat a l'hora de continuar els estudis en diferents centres de secundària per a la realització d'estudis d'FP o batxillerat i, fins i tot, estudis universitaris i, amb relació al transport escolar, la falta de cobertura de transport adaptat.

Des de l'Institut Calvianer d'Esports, s'ofereix transport des dels centres escolars als poliesportius que ofereixen sessions de natació, vela i piragüisme.

9.2. TRANSPORTS PÚBLICS PELS INFANTS I JOVES

Pel que fa a l'ús del transport públic en infants i joves, 25.263 persones d'entre 4 i 16 anys disposen de la Targeta Intermodal (perfil infant), dada la qual suposa l'11,52% del total de targetes del Consorci de Transports de Mallorca (219.188⁹⁸), i 77.106 persones d'entre 17 i 30 anys (perfil jove), un 35,18% del total. Fins als tres anys no es necessita Targeta Intermodal o de transport.

A més i des del 21 de setembre del 2021, el TIB és gratuït a tot Mallorca per a infants i adolescents de fins a 16 anys, i se suma, així, a la gratuïtat de l'Empresa Municipal de Transports (EMT) de Palma per a infants i adolescents fins a 16 anys que va entrar en vigor l'1 de gener de 2019.

⁹⁷ Informe de la situació de la infància i l'adolescència, 2018. Ajuntament de Calvià.

⁹⁸ Les dades fan referència als i les usuàries residents a Mallorca que disposen de la Targeta Intermodal.

10. MEDI AMBIENT I DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

INTRODUCCIÓ

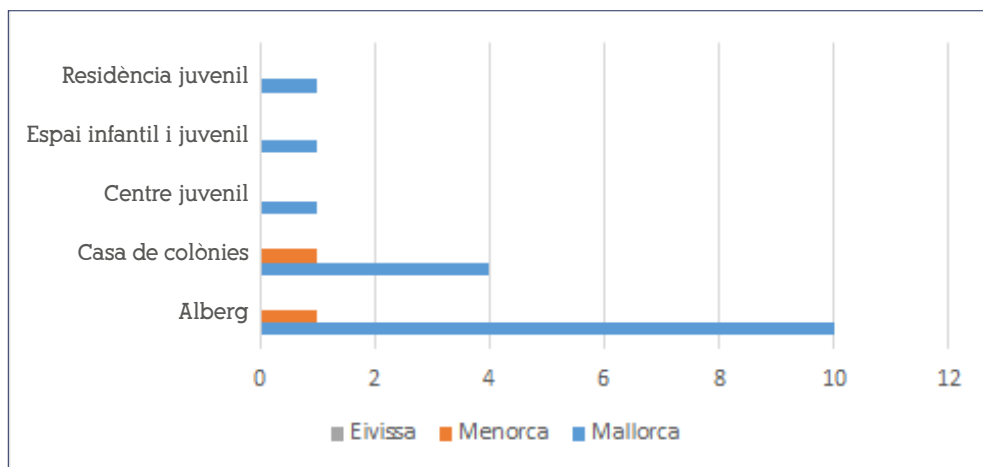
En aquest capítol es recull el nombre d'instal·lacions juvenils en espais naturals a Mallorca. També els programes educatius que promouen consciència entre els infants i adolescents i que alhora contribueixen al desenvolupament sostenible, l'energia neta, el reciclatge i els horts escolars, conscient amb les necessitats i problemàtiques que afecten el medi ambient.

A més, s'han volgut visibilitzar les diferents accions i moviments ecologistes liderats per joves per enfront de la crisi climàtica mundial.

10.1 ESPAIS NATURALS JUVENILS

En total a l'illa comptem amb 12 instal·lacions dedicades exclusivament als joves segons els censos. Destaquen els 9 albergs que es gestionen amb pressupost públic i que proporcionen espai d'allotjament a la natura als i les joves.

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 10. INSTAL·LACIONS JUVENILS INSCRITES EN EL CENS DE LA XARXA D'INSTAL·LACIONS JUVENILS DE LES ILLES BALEARS (MALLORCA)

Font: Cens públic d'instal·lacions juvenils de les Illes Balears. Conselleria d'Afers Socials i Esports.

10.2 PROGRAMES EDUCATIUS

Actualment, es duen a terme programes ecoambientals als centres educatius de les Illes Balears en dues modalitats: la modalitat A inclou formació i acreditació als centres, en canvi, la modalitat B, no⁹⁹. Aquest programa cerca que l'educació ambiental s'integri en el currículum dels centres educatius i que la comunitat educativa s'impliqui en la cura del planeta.

Durant el curs 2021-2022, 33 centres educatius de Mallorca han estat admesos i seleccionats per dur a terme el Programa Centres Ecoambientals en la modalitat A. En la modalitat B, n'han estat admesos 41.

⁹⁹ Programa gestionat per la Direcció General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Formació Professional i la Direcció General de Residus i Educació Ambiental de la Conselleria de Medi Ambient i territori del GOIB.

Per altra banda, la conselleria de Medi ambient i Territori també compta amb dades sobre els centres escolars que duen a terme programes d'energia neta, els quals fan referència a la reducció del consum energètic i l'ús de fonts d'energia renovable. En els darrers 3 cursos escolars (2019-20,2020-21 i 2021-22)¹⁰⁰, dels 94 centres que hi ha, 53 compten amb programes d'energia neta. Un altre aspecte que implica l'ús dels recursos de manera sostenible és l'aplicació de programes de promoció de residus zero que posen en pràctica les 3R: redueix, reutilitza i recicla. D'aquesta manera, s'utilitzen els recursos de manera òptima, es redueixen els residus sòlids, augmenta la qualitat del sòl i es redueixen les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle. Durant els darrers 3 cursos escolars, els 94 centres escolars de Mallorca compten amb programes de residus zero.

La utilització del sòl de manera sostenible implica dur a terme pràctiques sostenibles en el conreu de la terra. Una estratègia per educar els infants i adolescents de manera pràctica a les escoles és dur a terme horts escolars. Les dades assenyalen que durant els darrers 3 cursos escolars 66 de 94 centres ha comptat amb un hort escolar. Cal remarcar que la creació d'un hort escolar permet explicar diferents matèries curriculars de manera pràctica i a través de l'experiència.

10.3 MOVIMENTS JUVENILS ECOLOGISTES

Per fer front a la crisi climàtica en la qual el nostre planeta es troba submergit, han anat sorgint diverses associacions que reivindiquen un ús responsable dels recursos no renovables i actuacions polítiques per tal de protegir el planeta. D'aquesta manera, existeixen a les illes diverses associacions i moviments que lluiten per fer front a aquesta problemàtica: GOBMallorca, TerraFerida, Aliança per l'Emergència Climàtica Mallorca, Amics de la Terra Mallorca, etc.

¹⁰⁰ Dades proporcionades pel Servei d'Educació Ambiental de la Conselleria de Medi Ambient i territori del Goib.

A més, existeix un moviment exclusivament juvenil que ha anat creixent i prenent força a l'illa: Joventut pel Clima X Fridays For Future Mallorca. Aquest moviment va ser fundat per la jove sueca Greta Thunberg i ha anat convocant diferents manifestacions des de 2019 esteses a diferents territoris europeus i liderades principalment pel jovent. A través de les manifestacions i de les reivindicacions que fan de manera activa per les xarxes, cerquen conscienciar sobre les principals amenaces que té el planeta. S'organitza a partir de persones voluntàries que gestionen les accions, organitzen les assemblees i els actes reivindicatius.

11. ENTORN DIGITAL

CONCEPTES CLAU

Sexting. Pràctica cada vegada més generalitzada (especialment entre adolescents), que consisteix en l'enviament per mitjans digitals de continguts personals de caràcter eròtic o sexual (fotografies o vídeos produïts pel mateix remitent). Sol distingir-se entre *sexting* actiu (és la persona la que envia el vídeo o imatge de si mateix) i *sexting* passiu (és ella qui el rep). Encara que no han de considerar-se com a pràctiques necessàriament negatives, poden arribar a ser motiu de conflicte quan els continguts són reexpedits a tercers sense consentiment, la qual cosa dona lloc fins i tot a un nou tipus de delictes.¹⁰¹

Grooming. Nova forma de pederàstia vinculada a Internet i a les xarxes socials. Es pot definir com una sèrie de pràctiques dutes a terme per persones adultes a Internet per a guanyar-se la confiança de menors, fingint empatia i adaptant-se al seu llenguatge, amb finalitats sexuals. El cas més comú consisteix a crear un perfil fals en una xarxa social o aplicació de videojocs, i fer-se passar per menors, amb la intenció de guanyar-se en poc temps la seva confiança i tenir un contacte sexual.¹⁰²

101 UNICEF (2021) Impacto de la tecnología a la adolescencia: impactos, riesgos y oportunidades: Un estudio comprensivo e inclusivo hacia el uso saludable de las TRIC.

102 Unicef, 2021

INTRODUCCIÓ

En aquest capítol s'hi aporten dades relacionades amb l'entorn digital que afecta els infants i adolescents. S'hi recullen indicadors sobre l'ús de dispositius digitals i videojocs, així com s'hi aporten dades relacionades amb els hàbits, conductes de risc dels infants i adolescents en els seus entorns digitals, el control o supervisió parental, l'adquisició del primer dispositiu dels infants i adolescents, l'impacte de l'ús de dispositius de connexió i les principals conclusions dels estudis aportats.

Per elaborar aquest capítol, s'han consultat fonamentalment dues fonts:

- L'estudi *Els adolescents i les pantalles addictives a les Illes Balears* elaborat per Albis, March i Alomar durant el curs 2018/19 sobre una mostra representativa d'estudiants del darrer cicle de primària i ESO en el que s'arriba a la conclusió que els i les joves d'entre onze i disset anys de les Illes es connecten a Internet per paliar el seu avorriment.¹⁰³
- L'estudi *Impacto de la tecnologia en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades*, elaborat per UNICEF i que ha analitzat hàbits, pràctiques de risc, motivacions i expectatives, el paper de les famílies, les taxes de possible addicció i l'impacte sobre el benestar emocional a partir d'una mostra representativa de població d'entre onze i divuit anys de les Illes Balears.¹⁰⁴

11.1. HÀBITS

Els hàbits d'ús d'Internet i els dispositius de connexió canvien ràpidament, com es pot constatar al revisar tres publicacions que cobreixen tres anys consecutius: 2018, 2019 i 2020.

¹⁰³ Albis, J.; March, C. i Alomar, J. (2020) *Els adolescents i les pantalles addictives a les Illes Balears a Anuari de l'educació de les Illes Balears*. Palma, 2019 ; p.260-273. Accessible en línia a <https://hdl.handle.net/11162/204449>

¹⁰⁴ Unicef, 2021

L'any 2018 i segons dades de l'Estudi de la Prevalença de l'Obesitat infantil i juvenil a les Illes Balears, l'alumnat d'11 a 16 anys a Mallorca dedica una mitjana de 2,1 hores diàries (2,2 h els homes i 2 h les dones) a veure la televisió, jugar a videojocs amb tauletes, telèfons mòbils o ordinadors. L'alumnat de més edat hi dedica de mitjana més temps: dues hores el de 6è d'EP i 2,2 hores el de 4t d'ESO.¹⁰⁵

Durant el curs 2018/19, un 57,6% es connecta més de 2 hores diàries i un 16,8% ho fa durant més de 8 hores. Els caps de setmana o durant el temps de vacances escolars, aquest percentatge augmenta fins al 83,1%, i en el cas dels que hi dediquen més de 8 hores diàries, asoleix el 20,6%. Les nines es connecten més temps que els nins.¹⁰⁶

El 90,4% dels enquestats es connecta a Internet diàriament. La freqüència de connexió augmenta amb l'edat, tot i que el 85,4% dels i les adolescents de 1r i 2n d'ESO ja l'utilitza diàriament. El 34,4% passa més de 5 hores diàries connectat/da a Internet entre setmana, proporció que augmenta fins al 47,7% durant el cap de setmana.

Un 80,6% estudia amb el mòbil al costat: 76,8% nins, 84,2% nines.

El 64,7% de l'alumnat d'ESO té per costum acudir al centre educatiu amb el seu mòbil, encara que només el 6,2% l'utilitzaria habitualment durant les classes amb finalitat no didàctica.

La majoria de les i els estudiants de les Illes Balears han participat de classes en línia durant la pandèmia de la COVID-19. La valoració general de l'experiència és discreta, en la mesura que un 40,6% la valora de "Regular" i un 25,4% addicional de "Dolenta" o "Molt dolenta".

S'observa un ample marge de millora pel que fa a l'educació en línia, especialment en els aspectes didàctics i organitzatius. El 72% de l'alumnat s'ha sentit desbordat o sobrecarregat en algun moment i només el 37,6% consideren que han pogut aprendre el necessari.

Dins el repertori d'oci dels i les adolescents, abunden les activitats que impliquen la tecnologia: el 96,3% fa ús del mòbil o la tauleta, el 91,1% consulta les xarxes socials, el 88,1% visualitza pel·lícules o sèries en línia, i un 66,6% juga a videojocs.

105 EPOIB-II, 2018. Conselleria de Salut i Consum.

106 Albis, March i Alomar, 2020

Els usos més habituals de la xarxa estan relacionats amb finalitats relacionals o lúdiques. Un 90,2% l'utilitza per dur a terme les tasques escolars.

Els hàbits de comportament en línia presenten diferències per sexe: els nins juguen a videojocs (69,8%) i les nines interactuen en les xarxes socials (70,9%).

11.1.1. Videojocs

Segons Etudes ¹⁰⁷, durant els darrers dotze mesos, el 81,2% de l'alumnat de 14 a 18 anys de les Illes Balears ha jugat a videojocs, amb una diferència acusada entre homes i dones: 95,5% en el cas dels joves i 69,9% en el cas de les al·lotes.

El 47,5% (34,6% en el cas de les dones i 64% en el cas dels homes) ha jugat a videojocs electrònics (e-sports) i el 35,6% ha visionat esports electrònics (23% en el cas de les dones i 51,8% en el cas dels homes) ¹⁰⁸.

El 52,8% dels adolescents que juga a videojocs habitualment (mínim una vegada al mes), ho fa a jocs designats per a la *Pan European Game Information* [PEGI] com a no adequats per a menors de 18 anys, com puguin ser *Call Of Duty* (27,7%), *Grand Theft Auto [GTA]*, *Red Dead Redemption* (25,8%) o *Counter-Strike* (10,9%).

Els videojocs constitueixen un canal important de socialització i interacció social, mitjançant el qual els adolescents coneixen gent i fan amistats. En canvi, sembla que els progenitors n'exerceixen una escassa supervisió.

Com a mínim 1 de cada 5 adolescents (majoritàriament al·lots) creuen poder arribar a ser un *gamer* professional, fet que evidencia la implantació dels videojocs en la cultura juvenil.

Per a un 17,3% dels i les adolescents de les Illes, l'ús de videojocs suposaria un problema i un 2,6% addicional presentaria símptomes d'una possible addicció (GASA+), dades similars a les que presenta el

107 Etudes, 2020.

108 Etudes, 2020.

conjunt de l'estat espanyol. Les taxes de possible addicció es multipliquen entre les persones que juguen a videojocs PEGI 18 i entre els qui es connecten a Internet o fan servir el mòbil, tauleta o consola a partir de la mitjanit.

11.1.2. Xarxes socials

El 98,5% està registrat en una xarxa social com a mínim, el 84,6% en tres o més i el 62,8% té comptes diferents per una mateixa xarxa. Youtube, Instagram i Tik Tok són les xarxes més adoptades.

El 98,5% utilitza habitualment una aplicació de missatgeria instantània com a mínim i el 50,6% tres o més. WhatsApp i Directe Instagram són les més populars.

Més de la meitat dels i les adolescents utilitzen les xarxes socials per fer amistats i el 46% per no sentir soledat.

11.2. CONDUCTES DE RISC

11.2.1. Apostes

Un 24,5% confirma que gasta diners a Internet: 23,6% en videojocs, un 0,5% en apostes en línia i un 0,4% per aconseguir més seguidors a les xarxes. L'estudi no comptabilitza la despesa en compres en línia. Dins l'àmbit autonòmic, Mallorca és la tercera illa en despesa a Internet amb un 26,6%. Formentera i Eivissa encapçalen la llista amb un 28,6% i un 27,9% respectivament.

Segons dades d'Unicef, el 2020, el percentatge global d'adolescents que han apostat o jugat diners en línia alguna vegada a la seva vida és només del 3,3%. Un 1,4% ho fa de manera habitual (mínim una vegada al mes) i un 1,9% addicional de manera ocasional. Els percentatges són significativament majors entre els al·lots que entre les al·lotes.

El 49,5% juga o aposta en línia amb les seves amistats i el 15,5% amb els seus progenitors, fet que reflecteix el component social del joc.

11.2.2. Relacions

S'han detectat conductes constitutives de *sexting* amb taxes realment preocupants: el 10,4% manifesta haver enviat fotos o vídeos personals de caràcter eròtic o sexual (*sexting* actiu) i més del triple (31,2%) manifesta haver-los rebut (*sexting* passiu). Encara que els *sexting* és practicat tant per al·lotes com per al·lots, les pressions les sofreixen generalment elles. A 3r i 4t d'ESO, les taxes de *sexting* es dupliquen.

El contacte amb persones desconegudes suposa un preocupant brou de cultiu per al *grooming*: el 58,4% ha acceptat alguna vegada un desconegut a les xarxes socials i el 22,7% ha arribat a quedar en persona amb gent que ha conegut exclusivament a través d'Internet.

Com a mínim 1 de cada 10 adolescents (12,1%) ha rebut una proposició sexual per part d'un adult a través d'Internet.

El 43,6% ha accedit a webs de contingut pornogràfic. Al capítol 12 d'aquest mateix bloc s'aporta més informació sobre la *nova pornografia en línia*.

11.2.3. Assetjament escolar i virtual

S'estima en un 37,7% la taxa de victimització de l'assetjament escolar i en un 24,3% la de ciberassetjament, xifres lleugerament superiors a les obtingudes per al conjunt de l'Estat espanyol (33,6% i 22,5%). S'han obtingut majors taxes de victimització entre les al·lotes i en la primera etapa de l'ESO.¹⁰⁹

Només el 4,4% dels i les adolescents diu que està patint o ha patit assetjament escolar en el darrer any (un 2,4% en el cas de ciberassetjament). En canvi, el 24,5% i el 10,7% respectivament revelen haver-ne patit durant la seva vida. Les persones que diuen sofrir-ne o haver-ne sofert, assenyalen que els ha afectat fonamentalment la seva autoestima, les ganes d'anar a l'institut i el seu estat d'ànim.

109 Unicef, 2021.

Tant en el cas d'assetjament escolar com de ciberassetjament, les taxes d'ideació suïcida entre les víctimes i les víctimes agressores es multipliquen quasi per 4.

11.3. CONTROL O SUPERVISIÓ PARENTAL

Tres quartes parts de les respostes (74%) indiquen l'absència de control parental; només un 1,4% informa que se'ls controla l'ús d'Internet i de dispositius digitals mitjançant alguna aplicació. El control parental disminueix amb l'edat dels infants i adolescents: 53,6% fins als catorze anys, 29% entre els quinze i disset anys.¹¹⁰

Només el 31,6% de l'alumnat informa que els seus progenitors els posen normes sobre l'ús de les tecnologies de la relació, la informació i la comunicació (TRIC), el 25,1% que els limiten les hores d'ús i el 14,8% els continguts als quals accedeixen.¹¹¹

Un 22,2% assenyala que les famílies no els han aportat indicacions sobre l'ús d'Internet; mentre que un 57,3% informa que se n'han explicat els perills.¹¹²

Aproximadament 1 de cada 4 persones enquestades té discussions a casa cada setmana per l'ús del mòbil o les TRIC. Paradoxalment, el 37,4% informa que els seus progenitors acostumen a utilitzar el mòbil durant les menjades. Aquesta pràctica, a més de suposar un "mal exemple", es relaciona amb taxes d'ús problemàtic d'Internet i pràctiques de risc en línia sensiblement majors.¹¹³

Que els progenitors estableixin una sèrie de normes amb relació a l'ús de les TRIC, tot i que no implica una disminució significativa de l'ús problemàtic d'Internet, sí que fa disminuir algunes pràctiques de risc en línia.

110 Albis, March i Alomar, 2020.

111 Unicef, 2021.

112 Albis, March i Alomar, 2020.

113 Unicef, 2021.

11.4. ADQUISICIÓ DEL PRIMER DISPOSITIU

S'observa la tendència d'avançar l'edat de disposar de telèfon mòbil. El 2018 el 97,3% dels infants a partir d'onze anys ja tenen un telèfon propi. L'època de rebre el primer mòbil s'avança d'acord amb l'edat; mentre un 48% de les persones d'entre quinze i disset anys en el moment de l'estudi disposaven de mòbil a onze anys o abans, aquesta proporció entre les persones entre dotze i catorze és del 74,2%. Les nines acostumen a disposar de telèfon abans.¹¹⁴

El 44% disposa de connexió vinculada a un contracte i una de cada tres disposa de "dades il·limitades".¹¹⁵

11.5. IMPACTE DE L'ÚS DE DISPOSITIUS DE CONNEXIÓ

11.5.1. Benestar emocional

Internet genera fonamentalment emocions positives en els adolescents. El 96,9% reconeix sentir alegria o riure a la xarxa, el 81,6% tranquil·litat o relaxació i el 72,5% suport i comprensió.¹¹⁶

Un 67,9% afirma sentir algun grau de frustració quan no es poden connectar i un 12,5% reacciona de manera violenta: 10,4% nins, 14,3% nines.¹¹⁷

Un 51,1% afirma sentir angoixa, un 4,1% sentir-ne en un grau elevat: 4,6% nines, 3,7% nins.

Segons els resultats de l'*screening* de depressió (PHQ-9), el 18,4% presenta símptomes de depressió greu o moderadament greu; la taxa d'ideació suïcida se situa en el 12,7%.¹¹⁸

114 Albis, March i Alomar, 2020.

115 Unicef, 2021.

116 Unicef, 2021.

117 Albis, March i Alomar, 2020.

118 Unicef, 2021.

Encara que no es pugui establir una relació de causa-efecte, el nivell de benestar emocional, integració social i satisfacció amb la vida són inferiors entre les i els adolescents que presenten un ús problemàtic d'Internet.

11.5.2. Rendiment acadèmic

L'estudi no estableix una relació directa entre l'ús d'Internet i el rendiment acadèmic. Tanmateix, un 64,3% de les persones enquestades considera que impacta negativament en les seves notes. Aquesta percepció varia en funció de les hores diàries de connexió: a més hores de connexió, més percepció d'impacte negatiu.¹¹⁹

L'avanç en l'edat de disposar de telèfon pot tenir un impacte en el desenvolupament d'infants i adolescents: afecta negativament la capacitat d'atenció i augmenta l'exposició al pensament exterior en un moment en què encara no s'han desenvolupat criteris propis.

11.5.3. Hàbits de son

Més de la meitat de les persones enquestades (61,7%) reconeix endur-se'n el mòbil a l'habitació durant la nit. El 19,2% es connecta a Internet a partir de mitjanit tots o quasi cada dia.¹²⁰

El 76,3% dels infants i adolescents dorm amb el telèfon a l'habitació. Aquest costum augmenta amb l'edat i sembla que es reflecteix en una reducció de les hores de son: entre el 60 i el 70% de les persones amb aquest costum dormen menys de 8 hores diàries.¹²¹

Un 16,6% de les respostes indiquen que el primer que fan el matí és mirar el telèfon: un 21% són nines, un 11,9% són nins.¹²²

119 Albis, March i Alomar, 2020.

120 Unicef, 2021.

121 Albis, March i Alomar, 2020.

122 Unicef, 2021.

Atès que no hi ha un consens sobre els indicadors d'addicció a Internet, l'estudi no presenta conclusions en aquest sentit. Un 74,2% de les persones enquestades es considera addicta, mentre que un 63,1% diu tenir controlada la situació.¹²³

11.6. CONCLUSIONS

La tecnologia forma part intrínseca de la vida dels i les adolescents, fet que podria suposar una interferència seria en el dia a dia i el seu desenvolupament personal. L'ús de les pantalles suposa una aportació transcendental, tant socialment com emocional i està associat a experiències positives.¹²⁴

Això no obstant, queda patent l'existència de riscos que no poden obviar-se. Sorprenen l'escàs nivell de supervisió que exerceixen les famílies, no del tot conscients del seu paper com a model en l'ús de les pantalles, de la necessitat d'acompanyament i d'establir una bona higiene digital a la llar.

Es xifra en un 34,2% el percentatge d'adolescents de les Illes Balears que tindrien un ús problemàtic d'Internet i les xarxes socials, lleugerament superior a l'obtingut pel conjunt de l'Estat espanyol (33%). Aquest percentatge és major entre les al·lotes i a 3r i 4t d'ESO. L'estudi sí que conclou que els i les joves d'entre onze i disset anys de les Illes Balears fan un ús problemàtic d'Internet i que aquest es troba fora de supervisió per part de les famílies.¹²⁵

Tot i que l'ús problemàtic d'Internet encara no es considera una addicció per l'Organització Mundial de la Salut, les dades revelen que s'està convertint en un problema de salut pública.¹²⁶

123 Albis, March i Alomar, 2020.

124 Unicef, 2021.

125 Albis, March i Alomar, 2020.

126 Unicef, 2021.

Malgrat que no és possible establir relacions de causalitat, les dades permeten constatar l'estreta relació entre les noves formes d'addicció o «ús problemàtic» de la tecnologia i la salut mental, amb majors taxes de depressió associades a un menor benestar emocional.

12. IGUALTAT I VIOLÈNCIES MASCLISTES I LGTBIFÒBIA

CONCEPTES CLAU

Violència masclista. Qualsevol acte de violència contra les dones, basat en el gènere, que té com a resultat, o és probable que tingui com a resultat, l'assassinat, els danys o patiments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent-hi les amenaces dels esmentats actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant en la vida pública com en la privada.

El concepte de violència de gènere al qual es refereixen les dades és el desenvolupat per la Llei Orgànica 1/2004, és a dir, violència masclista en l'àmbit de la parella o exparella.

LGTBIQfòbia. S'entén com l'odi o l'aversion cap a les persones que pertanyen al col·lectiu LGTBI. La LGTBifòbia presenta diferents graus de violència.

Stalking. Significa en català "aguait o assetjament". És la situació que es crea quan una persona en persegueix una altra de forma obsessiva.

INTRODUCCIÓ

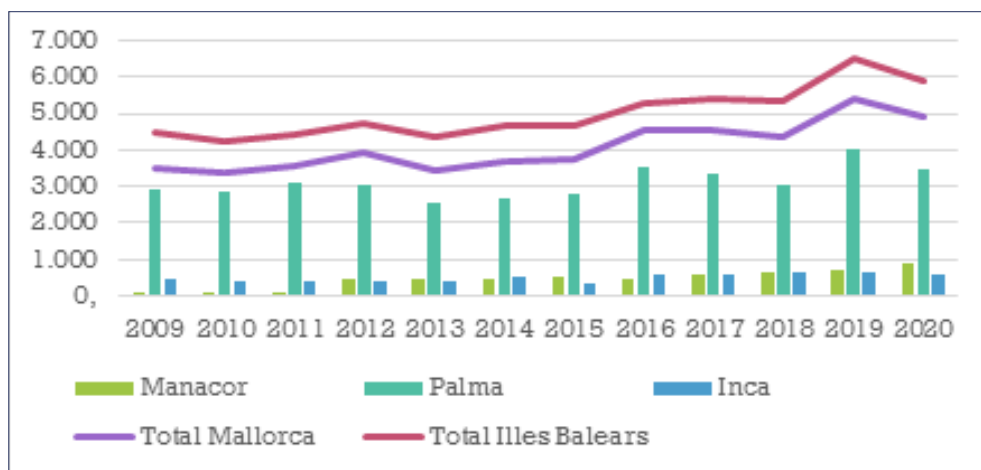
A aquest àmbit s'ha volgut aportar context al voltant de les violències masclistes i LGTBI a Mallorca i les seves conseqüències que afecten

els infants i adolescents, així com així com les principals accions de prevenció i sensibilització.

Les Illes Balears han continuat encapçalant, un any més, el rànquing autonòmic de denúncies per violència de gènere per cada 10.000 persones.

L'any 2020, s'ha registrat una ràtio de 93,8 denúncies per cada 10.000 persones, 33,6 punts més que la mitjana estatal que se situa en una ràtio de 60,2. En nombres absoluts, l'any 2020 s'han registrat 5.880 denúncies, un 10,1% menys que l'any 2019 quan se'n van registrar 6.493. Del total, 4.917 de les denúncies van ser presentades a l'illa de Mallorca, un 83,6% respecte del total de denúncies per violència de gènere a les Illes Balears.

GRÀFIC 1. CAPÍTOL 12. EVOLUCIÓ DE LES DENÚNCIES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE A MALLORCA PER PARTIT JUDICIAL

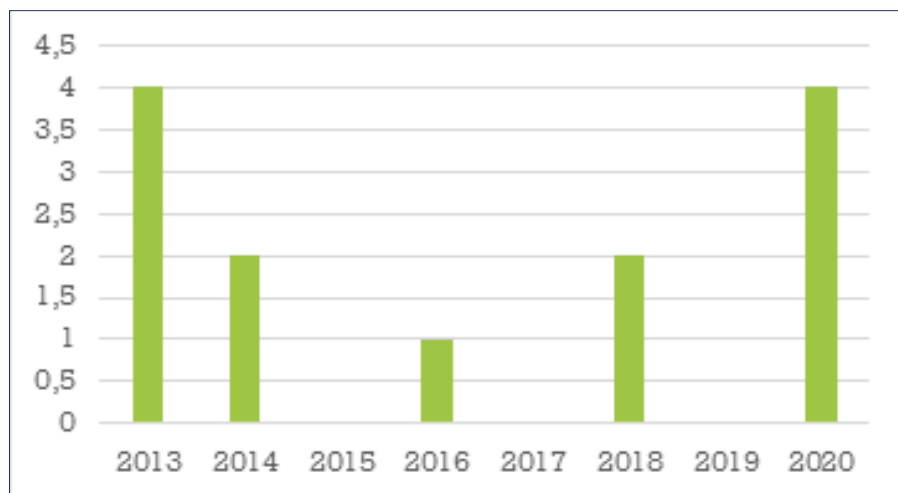

Font: Delegació del Govern contra la violència de gènere, Ministeri d'Igualtat, 2020

Tal com explica l'Informe OBIA 2020, la realitat que reflecteixen aquestes dades implica una situació de maltractament emocional per als fills i filles. El fet de ser testimoni d'aquesta violència afectarà la seva salut mental, així com el risc de reproduir models violents de solució de conflictes en el futur en el cas dels nins, o l'exposició de les nines a identificar-se en les seves futures relacions de parella amb un rol de víctima.

Pel que fa al nombre de fills i filles de dones assassinades per violència masclista de parella orfes (de mare) entre els anys 2013 i 2020, a les Illes Balears s'han registrat un total de 13 infants i adolescents orfes, 4 d'ells/es durant l'any 2020.

GRÀFIC 2. CAPÍTOL 12. NOMBRE D'INFANTS I ADOLESCENTS ORFES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE A LES ILLES BALEARS

Font: Delegació del Govern contra la violència de gènere, Ministeri d'Igualtat, 2020

A més, entre 2013 i 2021 s'ha registrat un infant assassinat per violència masclista a Mallorca d'entre 7 i 8 anys.

12.1. DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL EN INFANTS I ADOLESCENTS

Amb relació als delictes contra la llibertat sexual en infants i joves, l'any 2019 s'han produït 143 delictes contra infants i adolescents a les Illes Balears: 117 d'abús sexual i 26 d'agressió sexual.

A més, l'any 2019 s'han produït també 117 delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual protagonitzats per infants i adolescents i 269 delictes de violència de gènere i domèstica en general. No es disposa de les dades segregades per illa, trams d'edat ni sexe de les víctimes.

A més, i si bé no es disposa de les dades a escala autonòmica ni insular, el 15,6% de les nines i adolescents fins a 16 anys en l'àmbit estatal reconeix haver patit assetjament sexual i el 52,9% de les adolescents d'entre 16 i 17 assegura haver-lo patit alguna vegada.

Amb relació a l'*stalking* o assetjament reiterat, el 3,7% de nines i al·lotes fins als 15 anys assegura haver-lo patit. Un percentatge que s'eleva al 26,4% en el cas de les joves d'entre 16 i 17 anys.

12.2. PERCEPCIÓ DE LA IGUALTAT, LA SEXUALITAT I LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

12.2.1. Violències masclistes

D'acord amb l'*Estudi sobre la percepció de la igualtat i les violències masclistes entre l'alumnat de 14 a 18 anys de les Illes Balears* de l'any 2018, la majoria de joves no té un coneixement teòric que els i les permeti identificar actituds i accions com a violències masclistes. I, tot i que són actituds i accions que provoquen debats i contradiccions, els i les estudiants d'entre 14 i 18 anys que reaccionen davant la violència ho fan com un tema interpersonal i no com a social o col·lectiu. No obstant això, arriben a identificar com a violència masclista el control, l'assetjament, la manipulació, els insults, cedir les contrasenyes o els comentaris masclistes a l'espai públic.

Tanmateix, si detecten i reaccionen davant les violències masclistes és majoritàriament gràcies a, o per culpa de, l'experiència, però afirmen no disposar d'eines, ni a l'escola ni a la família ni a l'Administració, per respondre-hi.

Així mateix, i si bé només es disposa de les dades en l'àmbit estatal, el *Baròmetre 2021 sobre juventud y género* del Centro Reina Sofía revela que, l'any 2020, 1 de cada 5 (20%) adolescents i joves homes creu que la violència masclista no existeix i que és només un "invent ideològic". L'any 2019 el percentatge era del 12%.

Tres de cada 10 joves consideren que una parella passa, necessàriament, per limitar la teva llibertat i normalitzen la presència de gelosia

com a “prova d’amor” (28% en el cas d’ells, 15% en el cas d’elles). A més, un 18,1% dels adolescents i joves homes reconeixen que és normal mirar el mòbil de la parella, enfront del 12,7% d’elles.

Respecte del paper que sobre les violències masclistes juguen les xarxes socials, els i les estudiants d’entre 14 i 18 anys participants de l’estudi reconeixen exercir i patir control (individual i grupal) a través d’elles, i normalitzen el control cibernètic; és un espai de relació i és percebut com un espai violent per a elles (control a través del mòbil, assetjament, suplantació d’identitat) i no per a ells.

En línia similar al recollit en el *Barómetro 2021* del Centro Reina Sofía, l’estudi *No es amor* de 2021 sobre la violència de gènere (en l’àmbit de la parella o exparella) entre adolescents realitzat per Save the Children i que recull dades de diferents enquestes i estudis indica, d’acord amb la *Macroencuesta de Violencia contra la Mujer 2019*, que les adolescents d’entre 16 i 17 anys a l’Estat espanyol ha patit violència física per part de parelles o exparelles (6,2%), violència sexual (6,5%), violència emocional (16,7%) i violència psicològica o de control (24,9%).

A més, i d’acord amb l’enquesta *Percepción de la violencia de género en la adolescencia y juventud* elaborada pel Ministeri d’Igualtat, Save the Children recull en el seu informe que, en ple 2021, un de cada cinc al·lots d’entre 15 i 29 anys considera que la violència de gènere no existeix i que “és un invent ideològic”.

Així mateix, l’informe de Save the Children recull que la majoria de joves identifica la violència de gènere (en l’àmbit de la parella o exparella) com a violència física i sexual, però només un de cada tres adolescents reconeix que la violència psicològica i el control també formen part de la violència de gènere. En la mateixa enquesta del Ministeri, una tercera part dels joves considera “inevitable” o “acceptable” controlar els horaris de la parella, evitar que vegi la seva família o amitats, o fins i tot dir-li què pot fer i què no.

12.2.2. Igualtat

Pel que fa al Consell de Mallorca, la Direcció Insular d’Igualtat i Diversitat disposa de l’escola de formació, cultural i social en igualtat de

gènere Genèrica, creada l'any 2009. La seva oferta formativa s'adreça als ajuntaments menors de 20.000 habitants entorn de les línies d'apoderament de les dones i nines, llegat cultural d'artistes femenines, benestar personal, nous models de masculinitat, violència de gènere i masclista, diversitat afectivosexual i identitat de gènere, estereotips i rols de gènere i història del feminisme.

Les activitats adreçades específicament a nines i adolescents en matèria d'igualtat són:

TAULA 1. CAPÍTOL 12. ACTIVITATS ADREÇADES A NINES I AL·LOTES EN MATÈRIA D'IGUALTAT

TEMÀTICA	ACTIVITAT	ADREÇAT A:
Benestar	Menstruació en positiu	Dones i nines de totes les edats
Desmuntant estereotips	Imatge amb valor	Joves i adolescents
	Desmuntant prejudicis i estereotips	Joves i adolescents
Diversitat i identitat de gènere	El gènere, les seves limitacions i nous miralls on mirar-se	Famílies amb infants a partir de 9 anys
	"Siento, luego existo", Introducció a la sexualitat sana	Joves i adolescents (però grups d'iguals)
Pornografia	Adolensex	Joves en especial o adults (però grups d'iguals)
Feminisme	VisibilitzART	Joves i adolescents

Font: Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat

Així mateix, Genèrica compta amb una oferta d'exposicions que també ofereix als diferents municipis de Mallorca de menys de 20.000 habitants. Actualment, les exposicions ofertes en matèria d'igualtat són:

“Dones excepcionals en el camp de l’educació”, “La Selva dels estereotips”, “Concepción Arenal” i “Africanas”.

D'altra banda, des de la mateixa Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat s'impulsa la iniciativa “Mallorca té nom de dona” amb la qual es vol donar visibilitat a les aportacions de les dones en els diferents àmbits socials i culturals en col·laboració amb tots els municipis de l'illa. Entre d'altres, s'han editat còmics sobre les figures d'Aurora Picornell, Catalina Homar, Clara Hammerl, Margalida Jofre i Dorothea Bate, així com sobre col·lectius com les sabateres o les perleres.

A més, en els darrers anys, el Consell de Mallorca, també a través de la Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat, ha impulsat la figura d'agents d'igualtat comarcals (amb oficines a Inca, Manacor, Felanitx, sa Pobla i Petra) per tal d'impulsar polítiques d'igualtat, de prevenció de les violències masclistes i LGTBIQfòbia a les diferents comarques de l'illa.

Així també, l'illa de Mallorca compta amb la xarxa Feminisme a l'escola, una xarxa de centres educatius compromesos amb la igualtat. Feminisme a l'escola desenvolupa activitats de promoció de la igualtat al llarg del curs acadèmic, amb especial menció a diades com el 8 de març, Dia Internacional de les Dones.

Pel que fa als coneixements i percepcions sobre igualtat, l'*Estudi sobre la percepció de la igualtat i les violències masclistes entre l'alumnat de 14 a 18 anys de les Illes Balears*, evidencia que la igualtat encara no ha entrat a la majoria de les cases dels i les adolescents participants en l'estudi i no és un tema de discussió normalitzat en el seu àmbit familiar. Així mateix, es reflecteix que a tan famíies com persones enquestades els manquen estratègies per generar dinàmiques igualitàries al seu entorn i les seves vides, tot i que senten que és un moment propici per al canvi.

Així mateix, una part de l'alumnat de 14 a 18 anys identifica igualtat amb no discriminació sexual, encara que les manifestacions o els canvis socials no apareixen en el seu discurs de manera habitual.

D'altra banda, i segons el *Barómetro 2021 sobre juventud y género* del Centro Reina Sofía, més de 7 de cada 10 dones considera que les desigualtats de gènere són elevades, enfront de només 4 de cada 10 homes. A més, 1 de cada 10 adolescents i joves homes considera que les desigualtats de gènere no existeixen.

12.2.3 Sexualitat

En el referent a com entenen la sexualitat, *l'Estudi sobre la percepció de la igualtat i les violències masclistes entre l'alumnat de 14 a 18 anys de les Illes Balears* reflecteix que les estudiants de 14 a 18 anys veuen com habitual la pressió sexual sobre elles, associen sexualitat amb embaràs i MTS i amb violències (violació, assetjament), no tendeixen a parlar de sexualitat amb el món adult ni entre elles, no apareix l'autoexploració del cos (la sexualitat passa només per la parella) i la pornografia és el model majoritari de sexualitat amb què creixen.

En el cas dels estudiants homes d'entre 14 i 18 anys, tampoc tendeixen a parlar de sexualitat amb el món adult ni entre ells, no apareix l'autoexploració del cos (la sexualitat passa només per la parella) i la pornografia és el model majoritari de sexualitat amb què creixen.

De fet, en aquest sentit, l'estudi sobre 'Nova pornografia i canvis en les relacions interpersonals. Balears front Espanya' de *l'Anuari de la Joventut de les Illes Balears*, ja apuntava l'any 2018 que el mínim d'edat en el que infants i joves comencen a mirar pornografia són els 8 anys. A més, la majoria, un 59,7 %, comencen abans dels 16 anys i un 70,7 % reconeix que en els darrers anys ha mirat pornografia.

Amb relació als motius més rellevants per mirar pornografia, els joves coincideixen en dos motius principals: per masturbar-se (28%) i per curiositat (25,7%), mentre que el tercer motiu és aprendre sobre sexe (16,2 %). De fet, un 15,5% del jovent enquestat reconeix no haver rebut mai educació afectiva-sexual i un 14,6 % que no contesta a aquesta qüestió. Només un 21,9% contesta que ha rebut aquesta formació i que li va ser satisfactòria.

En canvi, a un 42,1% només els va servir en part o no els va servir per contestar les seves preguntes, curiositats i interessos. I un 31,1 % assegura acudir a Internet com a alternativa per resoldre dubtes, de manera molt similar a Balears i a les altres comunitats. Internet es mostra com un agent nou i d'una importància indiscutible per als joves.

Nova pornografia en línia

En les conclusions d'una revisió sistemàtica d'estudis sobre adolescents i pornografia publicats entre el 1996 i el 2016, els autors apuntaven

que *“hi ha fortes evidències que l'ús de la pornografia per part dels adolescents condiona les seves actituds sexuals”*.¹²⁷

La nova pornografia en línia és aquella que es distribueix per internet, és accessible, assequible, il·limitada i anònima entre les persones que la consumeixen¹²⁸. El sorgiment de noves tecnologies que han contribuït a fer la informació més accessible i, amb els dispositius mòbils, l'accés sigui ubic.

La taula 2 recull les seves característiques principals:

TAULA 2. CAPÍTOL 12. CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS DE LA NOVA PORNOGRAFIA EN LÍNIA.

PRODUCCIÓ	DISTRIBUCIÓ	CONSUM
Estructures empresarials ocultes ¹²⁹	Qualitat d'imatge Gratuïta o assequible	Facilitat d'accés des d'un navegador
Connectada a la prostitució	Accessible ràpidament des de tot el món	Només visualització o amb opcions interactives
Inversions i beneficis de grans dimensions ¹³⁰	Sense límits: tot s'acumula i tot es distribueix	Anònima i majoritàriament és solitària
Escalada de la violència	Nous canals: xarxes socials, videojocs...	Curiositat, orientació de la conducta, masturbació
Filmació en situacions delictives		Passar a l'acció: videojocs, filmacions pròpies, deep fakes, etc.

Font: Diapositiva de la presentació «La nova pornografia: canvis en les relacions interpersonals en l'adolescència» del curs d'Especialista Universitari en Coeducació, 2019

¹²⁷ Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2016). Adolescents and pornography: A review of 20 years of research. *The Journal of Sex Research*, 53(4-5), 509-531.

¹²⁸ Ballester et al., 2019

¹²⁹ Tot i que l'oferta és majoritàriament, està vinculades a empreses de quatre mercats en expansió a internet: publicitat, filmacions pornogràfiques, contactes i prostitució.

¹³⁰ Una de les pàgines més conegudes, Pornhub, va tardar només 19 dies en tenir una base de 50 milions d'usuaris, fita que va costar 2 anys a Twitter, 12 anys als mòbils o 68 anys als vols en avió. Pornhub 2018 Year in Review (accessible online a <https://www.pornhub.com/insights/2018-year-in-review>).

En una altra revisió sistemàtica més recent,¹³¹ s'han identificat les conseqüències del consum de la *nova pornografia en línia* i algunes intervencions efectives per prevenir-ne les negatives. El seu consum té efectes tan positius com negatius.¹³² S'han identificat cinc grans blocs d'efectes negatius:

1. **Relacionats amb la desigualtat de gènere**
2. **Actituds sexuals de risc**
3. **Comportaments violents**
4. **Percepcions distorsionades**
5. **Danys psicològics**

Aquests efectes tenen implicacions directes sobre la qualitat de vida de les persones.¹³³ Preocupa que la gran accessibilitat de la *nova pornografia online* permet que individus de totes les edats hi estiguin exposats.¹³⁴

Alguns estudis assenyalen que els efectes negatius del consum de la nova pornografia són reforçats a diari a la televisió, música, internet, etc. amb missatges que acostumen a promoure la desigualtat sexual de gènere amb rols heteronormatius molt marcats.

Per altra banda, també s'han identificat alguns efectes positius del consum de la *nova pornografia en línia*:¹³⁵

1. **Millora la freqüència de l'activitat sexual i el rendiment sexual**
2. **Genera una perspectiva positiva sobre el sexe**
3. **Millora el coneixement sexual**
4. **Contribueix a l'augment del plaer**
5. **Ajuda a l'acceptació pròpia**

131 Ballester, LI; Rosón, C; Noya, M.; Calderón-Cruz, B. *Revisión sistemática sobre los efectos de la nueva pornografía online y las intervenciones preventivas de las consecuencias negativas* a Ballester et al. (2020) *Pornografía y educación afectivosexual*, Octaedro Editorial

132 Döring, 2009; Miller et al., 2019

133 Owens et al., 2012

134 Ballester et al., 2020

135 Billard, 2019; Döring, 2009; Ramussen i Kohut, 2019; Wright, 2018

6. **Millora la comunicació sexual amb la parella**
7. **Amplia els rols de gènere tradicionals i els guions sexuals**
8. **Aconsegueix que la persona consumidora doni suport a la implementació de l'educació sexual.**

Els autors ¹³⁶ consideren que és clau aprofitar aquests factors per desenvolupar estratègies basades en l'evidència per combatre les conseqüències negatives de la pornografia. Es recomanen intervencions holístiques, multimodals, basades en les fortaleses, de suport, proporcionades, escalonades, centrades en la resiliència i amb una perspectiva de múltiples agències.

L'educació sexual és una de les estratègies més efectives per prevenir els efectes negatius. La seva implementació a l'escola i en la comunitat ha tingut resultats positius en els hàbits i actituds de les persones usuàries. ¹³⁷ La preferència dels recursos en línia per temes relacionats amb la sexualitat entre els joves, recomana també estratègies que combinin intervencions presencials amb accés a recursos en línia.

Les intervencions preventives haurien d'anar enfocades a la modificació de les percepcions, actituds i conductes de les persones usuàries, tot basant-se en els factors protectors i aprofitant els efectes positius del consum.

En un estudi realitzat el 2018 en que participaren 2457 joves d'entre 16 i 29 anys residents a set comunitats autònomes, les Illes Balears entre elles, indica que tot i que prop del 70% ha rebut educació afectiva i sexual, aquesta no va respondre a les inquietuds d'un 42% o només va fer-ho de manera parcial. Habitualment, aquests dubtes es resolen amb les amistats (72,8%) o a Internet (69,1%). ¹³⁸

La primera visualització de continguts pornogràfics fou als vuit anys, tant per homes com per dones. Ells comencen a mirar pornografia habitualment als 14 anys, mentre que elles ho fan als 16.

136 Ballester, Rosón, Noya, 2020

137 Dawson et al., 2020; Rothman et al., 2020

138 BALLESTER, Lluís; ORTE, Carmen (2019) *Nueva pornografía y cambios en las relaciones interpersonales*. Octaedro Editorial

12.3. PREVENCIÓ I SENSIBILITZACIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES EN INFANTS I JOVES

Des de l'Institut Balear de la Dona, s'ha finançat, a través dels doblers del Pacte d'Estat contra la violència de gènere, accions de sensibilització per a la promoció de la igualtat i la prevenció de la violència masclista a centres educatius públics i concertats, en el marc del 25 de novembre, Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència contra les Dones, i s'ha arribat a un total de 34 IES, 24 CEIPS, 1 CEPA i 1CIFP l'any 2020.

Pel que fa al Consell de Mallorca, l'escola de formació Genèrica de la Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat ofereix activitats adreçades específicament a nines i adolescents en prevenció i sensibilització de les violències masclistes, com:

TAULA 2. CAPÍTOL 12. ACTIVITATS ADREÇADES A NINES I AL·LOTES EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

TEMÀTICA	ACTIVITAT	ADREÇAT A
Prevenció de la violència masclista	Estima'm bé	Adolescents i joves (grup ja constituït)

Font: Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat, 2020

A més, en matèria de sensibilització i prevenció de les violències masclistes, Gènérica ofereix també l'exposició "25 homes donant la cara contra les violències masclistes" als municipis mallorquins de menys de 20.000 habitants. Així mateix, el Consell de Mallorca, a través de la Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat, ofereix el Servei d'Atenció Psicològica per a Adolescents i joves de 13 a 23 anys.

D'altra banda, la xarxa de centres educatius "Feminisme a l'escola" desenvolupa activitats de prevenció i sensibilització de les violències masclistes amb especial èmfasi en diades com el 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de les Violències contra les Dones.

12.3.1. Discriminació i violència LGTBIQfòbica en joves

Així mateix i tal com recull l'*Estudi sobre el risc de suïcidi en joventut LGTBI a Mallorca*, l'any 2020, el 67% dels i les joves enquestats manifesta haver patit discriminació pel fet de ser LGTBI (88,9 % de manera presencial), tot i que en les entrevistes es detectà una minimització de la discriminació patida.

Respecte al tipus de discriminació patida, els resultats detallen que la prevalença més grossa (superior al 65%) són els insults, xerrar malament, crear rumors sobre la persona i l'assetjament. La majoria d'aquestes discriminacions es produeixen al centre educatiu (73,0%) i als llocs d'oci (60,3%).

Les vies de discriminació principals són presencialment (quasi el 90% de les persones participants declara haver estat discriminada presencialment pel fet de ser) i per xarxes socials (44,4%).

En aquest sentit, el Consell de Mallorca, a través de la Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat, disposa del Servei d'Atenció Integral (SAI) LGTBI, un servei d'atenció i assessorament destinat a les persones del col·lectiu LGTBI de Mallorca, tan adolescents com persones adultes així com a professionals i familiars.

A més i durant el 2021, la Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat ha impulsat l'exposició "40 anys de lluita LGTBI" a diferents municipis de l'illa.

BLOC 3

Informe de resultats

Enquestes

L'Informe de resultats de les enquestes aporta dades quantitatives i qualitatives sobre les principals necessitats de la infància, l'adolescència i de les entitats i dels professionals de l'administració pública pel que fa a l'entorn dels nins, nines, al·lots i al·lotes que resideixen a Mallorca.

S'han realitzat 4.943 enquestes, el resultat de les quals s'ha debatut per extreure algunes conclusions en les Trobades participatives, celebrades en novembre de 2021 amb infants i adolescents, entitats i professionals de les administracions.

El bloc s'organitza per capítols i recull una explicació sobre la metodologia que s'ha seguit per desenvolupar les enquestes i els perfils dels agents participants, així com els resultats de les enquestes.

1. METODOLOGIA

S'han elaborat dos conjunts de qüestionaris en línia, quatre en total, adreçats a diferents col·lectius.

1.1. QÜESTIONARIS ADREÇATS A INFANTS I ADOLESCENTS

S'ha convidat a participar a l'alumnat matriculat a 5è de primària, 3r de secundària i 1r de batxillerat, així com també a 1r de formació professional o als cursos de bàsica 1 i 2 de l'educació especial. D'aquesta manera, la primera enquesta recull dades de població entre 10 i 17 anys.

Per convidar-los a participar, s'aplicà un doble criteri de distribució de població i dimensió del municipi i es varen seleccionar 73 centres educatius de Mallorca.

Es van seleccionar dos municipis per comarca, els que presentaven una major i una menor població relativa de persones menors de 17 anys. En cas que els municipis seleccionats per mostra no tinguessin IES, seleccionarem l'adscribit. De la comarca de Tramuntana, descartarem el municipi d'Escorca per no tenir CEIP ni IES i agafarem com a mostra el municipi d'Estellencs. A més a més, varem incloure també a la mostra el municipi amb major nombre de població infantil-adolescent de cada comarca. En algunes comarques coincideix amb el municipi amb major proporció d'infants-adolescents i en d'altres, no.

Vàrem intentar compensar el grau de representació entre població seleccionada amb la del conjunt de la comarca, i per això varem afegim alguns municipis més a les comarques de Raiguer, el Pla i Tramuntana.

Es va fer un recull de tots els CEIP, IES, CC i CCEE dels municipis seleccionats i en varen aparèixer 105, un volum massa alt ja abans d'integrar Palma i força desproporcionat entre municipis, per això agafarem una mostra aleatòria d'un CEIP, CCEE, IES, CC i CIPF de cada municipi seleccionat. Quedà un total de 51 centres. A Palma, vàrem decidir aplicar el mateix criteri a cada zona educativa, un total de 22 centres més, 73 en total.

TAULA 1. DESCRIPCIÓ DE LA MOSTRA DE CENTRES EDUCATIUS

MUNICIPI	TOTAL DE POBLACIÓ	% RELATIU POBLACIÓ 0-17	CENTRES EDUCATIUS
Comarca de Llevant	1.7907	21,01%	
Capdepera	2.188	18%	CEIP S'Alzinar IES Capdepera
Manacor	9.936	23,31%	CC SANT VICENÇ DE PAÛL CCEE JOAN MESQUIDA CEIP JAUME VIDAL I ALCOVER CEIPIEM SIMÓ BALLESTER IES MANACOR
Comarca de Migjorn	17.249	20,36%	
Ses Salines	930	18,25%	CEIP SES SALINES
Campos	2.431	21,55%	CC FRAY JUAN BALLESTER CEIP JOAN VENY I CLAR IES DAMIÀ HUGUET
Llucmajor	7.791	20,64%	CC NOSTRA SENYORA DE GRÀCIA CEIP REI JAUME III IES ARENAL
Palma	81.283	19,23%	
Palma A1			CC San Alfonso Maria del Ligorio CEIP Aina Moll IES Politècnic

MUNICIPI	TOTAL DE POBLACIÓ	% RELATIU POBLACIÓ 0-17	CENTRES EDUCATIUS
Palma A2			CC Sagrat Cor CEIP Son Anglada IES Emili Darder
Palma A3			CC CIDE CIEPIESO Son Quint
Palma B1			CC San Vicente de Paul CEIP Miquel Costa i Llobera IES Madina Mayurqa
Palma B2			CC Aixà/Llaüt CEIP Maria Antonia Salvà IES Son Pacs
Palma C			CC San Felip Neri CCEE Mater Misericordia CEIP Verge de Lluç IES Josep Sureda i Blanes
Palma D			CC la Porcíncula CEIP Sant Jordi IES la Ribera
Palma E			CC Sant Antoni Abat CEE Son Ferriol CEIP Son Ferriol
Comarca des Pla	12.385	20,52%	
Santa Margalida	2.483	19,4%	CEIP ELEONOR BOSCH CEIP VORA MAR IES SANTA MARGALIDA
Ariany	151	16,74%	CEIP GUILLEM FRONTERA PASCUAL
Porreres	1.254	22,49%	IES VERGE DE MONTISION CEIP ESCOLA NOVA IES PORRERES
Muro	1.589	21,49%	CC SANT FRANCESC D'ASSÍS CEIP GUILLEM BALLESTER I CERDÓ IES ALBUHAIRA
Sineu	4.030	21,54%	IES SINEU

MUNICIPI	TOTAL DE POBLACIÓ	% RELATIU POBLACIÓ 0-17	CENTRES EDUCATIUS
Comarca des Raiguer	33.281	22,57%	
Campanet	463	17,48%	CEIP LLORENÇ RIBER
Binissalem	2.147	24,52%	CC L'ASSUMPCIÓ CEIP PEDRA VIVA IES BINISSALEM
Marratxí	8.672	22,99%	CEIP MIQUEL COSTA I LLOBERA CIFP SON LLEBRE CC ES LICEU CCEE PINYOL VERMELL IES CAN BALO
Inca	7.755	23,03%	CC BEATA FRANCINAINA CIRER CCEE JUAN XXIII CEIP LLEVANT CIFP PAU CASASNOVAS IES BERENGUER D'ANOIA
Sa Pobla	13.764	24,11%	CIFP JOAN TAIX IES CAN PEU BLANC
Comarca de Tramuntana	21.511	19,23%	
Estellencs	44	13,46%	CEIP GABRIEL PALMER
Puigpunyent	492	24,07%	CEIP PUIG DE NA FÀTIMA
Calvià	9.827	19%	CEIP BENDINAT IES SON FERRER
Pollença	3.150	18,91%	CC MONTISION CEIP JOAN MAS IES GUILLEM CIFRE DE COLONYA
Esporles	5.113	21,73%	IES JOSEP FONT I TRIAS

1.2. QÜESTIONARI ENVIAT A LES FAMÍLIES

El qüestionari adreçat a les famílies és una adaptació del de l'alumnat amb la intenció d'ampliar el ventall d'edats recollides a l'estudi. Es va distribuir a través de l'aplicació de comunicació interna de la Conselleria d'Educació, el Gestib; concretament entre les famílies amb infants matriculats a les etapes d'infantil, primària, secundària, batxillerat i formació professional de centres de l'illa de Mallorca.

1.3. QÜESTIONARIS ADREÇATS A ENTITATS

Amb la intenció de complementar el testimoni d'infants i famílies, hem convidat a participar a les entitats que treballen directament amb infants i joves.

L'objectiu d'aquest qüestionari és comprendre les característiques principals de les entitats que treballen amb infants i adolescents, les seves estructures de coordinació, les necessitats detectades en el col·lectiu amb que treballen, l'impacte de la COVID-19 i algunes consideracions amb relació al futur Pla Insular d'Infància i Adolescència.

1.4. QÜESTIONARI A PERSONAL TÈCNIC I POLÍTIC DELS DIFERENTS NIVELLS DE L'ADMINISTRACIÓ

L'esquema d'aquest qüestionari és molt similar a l'anterior, amb les adaptacions necessàries per recollir les característiques pròpies de l'administració pública. S'ha convidat a participar al Govern de les Illes Balears, al Consell de Mallorca i als ajuntaments dels municipis seleccionats per al qüestionari adreçat als centres educatius.

Tots els qüestionaris s'han dissenyat fent servir Jotform, un programari en línia d'edició de formularis que compleix amb la normativa europea de protecció de dades.

Les respostes obtingudes s'han descarregat i preparat pel posterior anàlisi amb el programari Libre Office. Amb aquest s'han unificat les versions en català i castellà dels qüestionaris complimentats per l'alumant i les famílies, s'han recodificat algunes variables així com categoritzat els camps oberts.

En total s'han preparat quatre bases de dades, una per cada qüestionari. Per fer-ne l'anàlisi descriptiu, s'han utilitzat diferents llibreries de Python com són Pandas, Numpy, Scipy, Mathplotlib i Seaborn. S'ha utilitzat Jupyter com a entorn de treball unificat.

En tots els casos, s'han calculat les freqüències absolutes i relatives. En les bases de dades de respostes d'alumnat i famílies, també s'hi han creuat amb tres variables: sexe, grup d'edat i zona de residència. En aquests casos, també s'ha aplicat la fórmula de Chi quadrat per determinar si es donava una correlació entre algunes variables.

A continuació, es presenta la descripció dels resultats obtinguts.

2. QUÈ ENS DIUEN LES ENTITATS?

Han participat 38 entitats que treballen amb infància i adolescència, el 68% de les quals són associacions. Majoritàriament, centren les seves intervencions en l'àmbit insular (39,5%) o autonòmic (31,6%).

Entre elles, els àmbits d'intervenció més comuns són la joventut (71%), l'educació (68,4%) i la infantesa (65,8%); mentre que poques aborden directament àmbits com l'espai públic, la mobilitat (5,3%), l'urbanisme (2,6%), la promoció econòmica o la seguretat (0%). La mitjana d'àmbits per entitat se situa per sobre dels 6.

Més de la meitat (52,6%) treballen principalment amb persones d'entre 4 i 11 anys i molt poques ho fan amb menors de 3 anys.

El nombre d'infants i adolescents amb qui treballen varia en gran manera entre les entitats participants i se situa entre els 0 i els 2.000 en el cas dels infants o els 6.000 en el cas d'adolescents. La mitjana en el cas dels infants és de 157 per entitat, mentre que en els adolescents és de 391. Aquestes mitjanes són inflades a causa dels valors més alts de les respostes, sembla que el més habitual és treballar amb menys de 40 infants o de 80 adolescents.

El tipus d'intervenció d'aquestes entitats se centra sobretot en l'acompanyament directe a infants i/o adolescents (71%) o de les famílies (55,3%). Són més habituals les accions de sensibilització (60,5%) que les formatives (36,8%).

2.1. SOBRE LES NECESSITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

2.1.1. Oci

Sembla que existeix un ampli consens en el fet que els espais de lleure i oci són la principal necessitat: 84,2% en el cas d'infants, 100% en el cas d'adolescents. En el cas d'infants, activitats d'oci per a la seva edat (63,2%) o espais de joc públics adequats (52,6%) són també necessitats identificades per bona part de les entitats.

No existeix tant d'acord en relació amb altres necessitats d'adolescents: les amistats (44,7%), activitats d'oci per a la seva edat (36,8%) o els espais de joc públics adequats (34,2%), són les observacions més compartides.

TAULA 2. PRIORITZACIÓ DE LES NECESSITATS D'INFANTS I ADOLESCENTS EN L'ÀMBIT DE L'OCI

	INFANTS	ADOLESCENTS
1	Espais de lleure i oci (84,2%)	Espais de lleure i oci (100%)
2	Activitats d'oci per a la seva edat (63,2%)	Amistats (44,7%)
3	Espais de joc públics adequats (52,6%)	Activitats d'oci per a la seva edat (36,8%)
4	Autonomia (34,2%)	Espais de joc públics adequats (34,2%)
5	Amistats (21%)	Autonomia (31,6%)
6	Accés a Internet (7,9%)	Accés a Internet (13,2%)

Font: elaboració pròpia

2.1.2. Entorn

Les principals necessitats identificades dels infants en relació amb l'entorn són la inclusió (55,3%), la xarxa de suport i els referents adults (47,4%). De manera similar, per als i les adolescents són disposar de referents adults (52,6%), disposar d'una xarxa de suport i la inclusió (50%).

TAULA 3. PRIORITZACIÓ DE LES NECESSITATS D'INFANTS I ADOLESCENTS EN RELACIÓ AMB EL SEU ENTORN

	INFANTS	ADOLESCENTS
1	Inclusió (55,3%)	Referents adults (52,6%)
2	Xarxa de suport (47,4%)	Xarxa de suport (50%)
3	Referents adults (47,4%)	Inclusió (50%)
4	Desprotecció davant maltractaments (42,1%)	Accés al món laboral (47,4%)
5	Integració (39,5%)	Integració (42,1%)
6	Accés a la cultura (36,8%)	Igualtat d'oportunitats en el món laboral amb altres adolescents de la seva edat (42,1%)
7	Accessibilitat física als espais (28,9%)	Accés a la cultura (36,8%)

Font: elaboració pròpia

2.1.3. Educació

Des del punt de vista de les entitats participants, pal·liar les principals mancances en l'entorn educatiu passa per més tallers d'educació emocional (63,2% tant per a infants com adolescents) i més tallers d'educació sexual per a adolescents (65,8%).

Per als infants, les entitats troben a faltar una millora en els espais d'esbarjo, més tallers per prevenir la discriminació (44,7%) i més activitats o espais de suport als estudis (42,1%). Per als adolescents, a més dels tallers d'educació emocional i sexualitat, afegeixen també més espais on puguin aportar la seva opinió (55,26%).

En aquest àmbit, totes les opcions de resposta han rebut prop del 40% d'atenció. Entenem que és perquè es considera especialment necessari donar resposta a les necessitats que s'hi han identificat.

TAULA 4. PRIORITZACIÓ DE LES NECESSITATS D'INFANTS I ADOLESCENTS EN L'ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ

	INFANTS	ADOLESCENTS
1	Més tallers d'educació emocional (63,2%)	Més tallers d'educació sexual (65,8%)
2	Millorar els espais d'esbarjo (44,7%)	Més tallers d'educació emocional (63,3%)
3	Més tallers contra la discriminació (47,4%)	Més espais on puguin aportar la seva opinió (55,3%)
4	Més activitats o espais de suport als estudis (42,1%)	Més tallers contra la discriminació (47,4%)
5	Més tallers d'educació sexual (39,5%)	Més orientació acadèmica i professional (44,7%)
6	Més activitats lúdiques (39,5%)	Més activitats o espais de suport als estudis (36,8%)

Font: elaboració pròpia

2.1.4. Salut i benestar

La necessitat de més suport familiar és identificada com la principal entre infants (65,8%) i la segona en el cas d'adolescents (60,5%). Pel que fa als infants, l'acompanyament i la sensibilització en salut mental són les altres necessitats més compartides (52,6% en ambdós casos). Entre els i les adolescents, disposar de més recursos d'acompanyament emocional (73,3%) i més espais de relació entre iguals (55,3%) completen les tres necessitats principals.

TAULA 5. PRIORITZACIÓ DE LES NECESSITATS D'INFANTS I ADOLESCENTS EN L'ÀMBIT DE LA SALUT I EL BENESTAR

	INFANTS	ADOLESCENTS
1	Suport familiar (65,8%)	Recursos d'acompanyament emocional (73,7%)
2	Acompanyament en salut mental (52,6%)	Suport familiar (60,5%)
3	Sensibilització en salut mental (52,6%)	Espais de relació entre iguals (55,3%)
4	Recursos d'acompanyament emocional (47,4%)	Acompanyament en salut mental (44,7%)
5	Suport per part del grup d'iguals (44,7%)	Atenció psicològica (44,7%)
6	Recursos econòmics (44,7%)	Sensibilització en salut mental (44,7%)

2.2. SOBRE LA PARTICIPACIÓ DELS INFANTS I ADOLESCENTS

Entre les entitats participants, la participació d'infants i adolescents és força habitual: el 89,5% expressen que sempre o habitualment s'obre la participació en les decisions que afecten directament infants i adolescents.

Les entitats no els donen sempre el mateix rol; majoritàriament se'ls convida a escollir entre diferents opcions que no han dissenyat (68,4% habitualment o sempre) o se'ls permet fer propostes que després s'elaboren per part de l'entitat (55,3% habitualment). En canvi, és menys habitual que se'ls atorgui el rol de co-dissenyar les propostes (55,3% mai o en poques ocasions) o de generar-les autònomament (68,4% mai o en poques ocasions).

2.3. SOBRE L'AFECTACIÓ DE LA PANDÈMIA

En general, sembla que el major impacte de la COVID-19 es percep sobre la participació dels infants i adolescents en les seves activitats (71% a pitjor o molt pitjor). També es valora que ha anat a pitjor o molt pitjor el nombre de sol·licituds de suport i l'ús dels serveis que se'ls ofereixen (47,4% en ambdós casos). Entre una tercera i una quarta part de les entitats consideren que la pandèmia no ha impactat en aquestes dimensions.

2.4. PROPOSTES DE MILLORA

2.4.1. Drets de la infància i l'adolescència

Dels 18 drets que recull la Carta de Drets de la Infància, les entitats consultades consideren que els que més s'haurien de promoure actualment a l'illa són:

1. Dret a protecció especial al seu creixement físic, mental i social sa i lliure (50%)
2. Dret a participar, expressar l'opinió i a ser escoltats / des (34,21%)
3. Dret a la igualtat sense discriminació de raça, religió o nacionalitat (31,58)
4. Dret a la protecció davant l'abús i l'explotació sexual (31,58)

2.4.2. Objectius de Desenvolupament Sostenible

En relació amb els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) proposats per les Nacions Unides, les entitats han respost sobre quins han integrat en el seu pla de feina i sobre quins consideren que podrien tenir un major impacte sobre la vida d'infants i adolescents.

Els quatre ODS amb més impacte serien:

1. Igualtat de gènere (68,4%)
2. Reducció de la desigualtat (55,3%)
3. Educació de qualitat (55,3%)
4. Bona salut (50%)

Per contra, els ODS que suposadament tendrien un menor impacte directe serien:

1. Innovació i infraestructures (7,9%)
2. Treball digne i creixement econòmic (5,3%)
3. Aliances per als objectius mundials (5,3%)
4. Aigua potable i sanejament (2,6%)
5. Energies renovables (2,6%)
6. Flora i fauna aquàtiques (0%)

Un 8% de les entitats consultades reconeix no haver integrat els ODS en el seu pla de feina.

2.4.3. Proposta de línies d'acció per al Pla d'Infància i Adolescència de Mallorca

1. Inclusió
2. Reducció de les desigualtats
3. Acompanyament en salut mental
4. Millora de la inclusió de col·lectius en situació de vulnerabilitat

3. QUÈ SE'NS DIU DES DE LES INSTITUCIONS PÚBLIQUES?

Han participat un total de 122 persones de diferents nivells administratius. El perfil majoritari són persones que treballen com a tècnics (59,3%) en ajuntaments (49,6%) que dediquen tota la seva jornada a treballar en temes d'infància i/o adolescència (64,6%).

També han participat persones que treballen al Consell de Mallorca (27,3%), al Govern de les Illes Balears (22,2%) i en l'àmbit de les mancomunitats (0,8%). A més del rol de tècnic/a, destaca també la participació de directores i directors (20,4%).

3.1. SOBRE LES NECESSITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA A MALLORCA

3.1.1. Drets de la infància

El dret a una protecció especial al seu creixement físic, mental i social sa i lliure és considerat el principal a promoure des del propi àmbit de treball (44,3%). També es considera rellevant treballar pel dret a un habitatge digne i adequat (29,5%).

En menor mesura, fomentar el dret a la protecció davant l'abús i l'explotació sexual i a la igualtat sense discriminació de raça, religió o

nacionalitat (22,9%) o a participar, expressar l'opinió i a ser escoltats/des, al joc i al descans i a una educació de qualitat i especial als infants i adolescents amb discapacitats (20,5%) són compartits per una de cada cinc respostes.

1. Dret a protecció especial al seu creixement físic, mental i social sa i lliure (44,3%)
2. Dret a habitatge digne i adequat (29,5%)
3. Dret a la protecció davant l'abús i l'explotació sexual (22,9%)
4. Dret a la igualtat sense discriminació de raça, religió o nacionalitat (22,9%)
5. Dret a participar, expressar l'opinió i a ser escoltats / des (20,5%)
6. Dret al joc i al descans (20,5%)
7. Dret a una educació de qualitat i especial als infants i adolescents amb discapacitats (20,5%)

3.1.2. Necessitats principals dels infants

En un camp obert, s'ha demanat quines serien les tres necessitats principals per a la infància i l'adolescència. Es presenta la freqüència de les respostes categoritzades i alguns exemples:

TAULA 6. FREQUÈNCIA I DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES DE RESPOSTA PER PRINCIPALS NECESSITATS DELS INFANTS

CATEGORIA	FREQUÈNCIA	RECULL DE RESPOSTES
Educació	22%	Una educació <i>"adequada a les seves necessitats i interessos"</i> , amb <i>"més perspectiva de gènere, coeducació i educació en valors"</i> i <i>"sense cap limitació ni física ni de cap mena per tots aquells amb dificultats o discapacitats"</i> . <i>"Incluir la alimentación sostenible [en el currículum] y que los comedores formen parte de las actividades educativas"</i> .

CATEGORIA	FREQÜÈNCIA	RECULL DE RESPOSTES
Protecció	22%	<i>"Protecció i seguretat per desenvolupar-se adequadament" i "davant els mitjans de comunicació"; amb la "implicació de tota la comunitat front situacions abusives i d'explotació".</i>
Participació	10,6%	<i>Millorar la "estructuració d'espais de participació de qualitat a nivell municipal"; "tenir un espai on ser escoltats".</i>
Atenció	8,2%	<i>Donar una "atenció immediata davant situacions de desprotecció" i ajudar el fet "que els adolescents madurin en quant educació i civisme el mes aviat possible per evitar qüestions de vandalisme, racisme, en ser assertiu, empàtics...". També es proposa que "es faci una diagnosi completa, des dels serveis d'atenció perquè es sàpiga en quina mesura ha afectat la pandèmia als infants i adolescents, els seus efectes han estat invisibles".</i>
Ambient saludable	8,2%	<i>Rebre una "estimulació suficient i adequada a cada moment del desenvolupament del menor" i "tenir temps per jugar, ser estimats i créixer dins un ambient sa, i acompanyat de la seva família".</i>

Font: elaboració pròpia

3.1.3. Necessitats principals dels i les adolescents

A continuació, s'han demanat les principals necessitats dels i les adolescents:

TAULA 7. FREQÜÈNCIA I DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES DE RESPOSTA PER PRINCIPALS NECESSITATS DELS ADOLESCENTS

CATEGORIA	FREQÜÈNCIA	RECULL DE RESPOSTES
Educació	20,5%	<i>Accedir a una educació "gratuïta", "no esbiaixada i lliure sense posicionaments polítics". Oferir "espais de desenvolupament personal relacionats amb les seves inquietuts artístiques".</i>

CATEGORIA	FREQÜÈNCIA	RECULL DE RESPOSTES
Protecció	13,9%	<i>"Dret a la protecció especial al seu creixement", "a la protecció en diferents situacions, especialment en casos de violència de gènere i en situacions de instrumentalització dels menors en processos de separació" i també "davant l'abús i l'explotació sexual".</i>
Formació	11,5%	<i>Una formació adequada a les seves necessitats i interessos i sobre l'economia circular i intangible.</i>
Escolta	9%	<i>El "sentiment de comprensió, ser escoltats, recolzats" "i veure que les seves opinions es tenen en compte", poder ser "protagonistes i part activa de la comunitat".</i>
Informació	9%	<i>Rebre una "informació veraç i lliure (o fake news)". "Informació i protecció davant les xarxes socials" i sobre "salut sexual".</i>

3.2. SOBRE LA PARTICIPACIÓ DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Prop de la meitat de les respostes indiquen que habitualment es promou la seva participació a l'hora de prendre decisions que els afecten (45,9%), mentre que un 23,7% afirma que ho fa en poques ocasions.

El més habitual és convidar-los a participar a través de la participació en activitats (paper d'espectadors/es). Un 52,5% ho fa habitualment i un 19,8% sempre. És més estrany convidar-los a opinar, proposar o valorar les activitats o projectes que es desenvolupen (paper d'informadors/es), en aquest cas, un 48,5% ho fa en poques ocasions.

El 55,5% de professionals de les institucions públiques afirma que en poques ocasions infants i adolescents participen en el disseny i desenvolupament de les activitats o projectes que es desenvolupen (paper de responsables). Un 21,8% reconeix no tenir programes o actuacions específics. De manera similar, un 53% afirma que en poques ocasions se'ls permet generar nous espais i mecanismes de participació o revisar i avaluar els propis (paper de líders). Un 29% no té programes o accions específics.

3.3. SOBRE L'IMPACTE DE LA COVID-19

En general, sembla que el major impacte de la COVID-19 es percep sobre la participació dels infants i adolescents. Un 85% de les respostes considera que aquesta ha anat a pitjor. També han anat a pitjor els recursos disponibles per a infància i adolescència (un 54,9% de les respostes) i les iniciatives que s'hi destinen (45,9%).

Pel que fa al pressupost destinat a infància i adolescència, un 44,6% considera que no ha canviat, mentre que un 30,3% de les respostes indiquen que ha millorat.

L'impacte es valora en el següents temes i percentatges:

1. La participació dels infants i adolescents (85%)
2. Els recursos disponibles per infància/adolescència (54,9%)
3. Les iniciatives destinades a infància i adolescència (45,9%)
4. El pressupost destinat a infància/adolescència (44,62%)
5. La coordinació dins l'àmbit (27,9%)
6. La coordinació entre àmbits (33,6%)

3.4. PROPOSTES D'ACCIÓ

3.4.1. Objectius de desenvolupament sostenible

Sobre els ODS que es considera que tenen un impacte potencial més elevat, es planteja la següent prioritització:

1. Igualtat de gènere (50%)
2. Educació de qualitat (29,5%)

3. Reducció de la desigualtat (28,7%)
4. Bona salut (22,1%)

3.4.2. Proposta de línies d'acció per al Pla d'Infància i Adolescència de Mallorca

S'han demanat propostes de línies d'acció per incloure en el Pla insular d'Infància i Adolescència. Les respostes s'han agrupat per categories i es presenten ordenades de major a menor freqüència:

1. Igualtat (27,8%)
2. Educació (19,7%)
3. Educació de qualitat (14,7%)
4. Igualtat de gènere (12,3%)
5. Bona salut (11,5%)

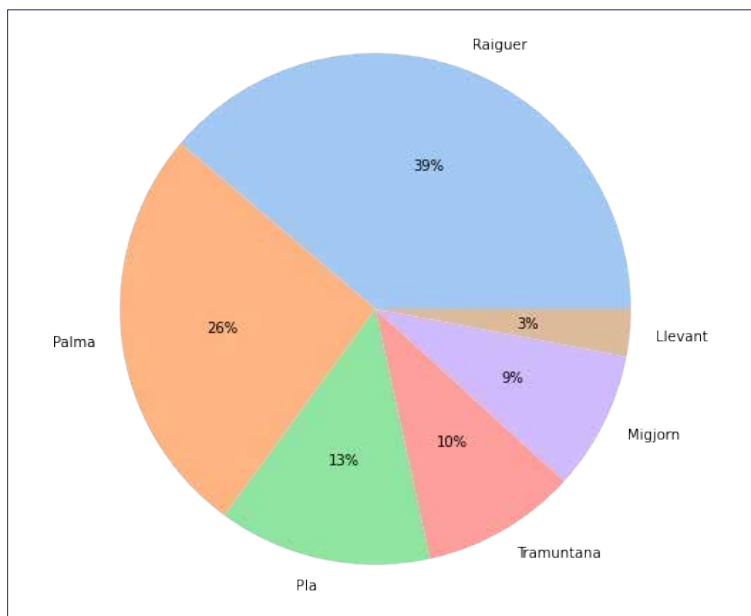
4. EL QUE ENS DIUEN ELS INFANTS I ADOLESCENTS

L'enquesta s'ha distribuït a un conjunt de centres educatius de l'illa de Mallorca als quals s'ha convidat a participar. La invitació s'ha adreçat a l'alumnat de 5è de primària, 3r de secundària, 1r de batxillerat, educació especial bàsica 1 i 2 i formació professional de grau mitjà.

Hi han participat un total de 1.335 persones d'entre 9 i 17 anys (mitjana 13). Un 25,5% són infants d'entre sis i dotze anys, i el 74,5% restant són majors de dotze anys. S'ha donat una distribució per sexe molt uniforme (49,4% nins, 49,2% nines, 1,4% cap de les anteriors).

S'han recollit respostes de centres d'un total de 39 municipis de Mallorca. Raiguer ha estat la comarca amb més participació (38,8%), seguida de Palma (26,1%). La de Llevant és la comarca que ha aportat el número de respostes més baix (2,9%). Els municipis de Palma i de sa Pobla (15,8%) han estat els que més respostes han presentat. En conjunt, un 73,9% de les respostes són d'alumnat resident a la Part Forana.

GRÀFIC 1. DISTRIBUCIÓ DE RESPOTES PER COMARCA

Font: elaboració pròpia

Els infants i adolescents ens informen sobre el seu benestar i seguretat en els diferents entorns en què es desenvolupa la seva vida.

4.1. LA LLAR

4.1.1. Benestar i seguretat

En general, sembla que els infants se senten molt a gust a casa seva (mitjana de 3,5 sobre 4; el 63% de les respostes responen 4) i també la consideren un espai molt segur (mitjana de 3,7 sobre 4; el 78% responen 4). En cap dels dos casos hi ha diferències significatives per sexe entre nins i nines, mentre que la mitjana és lleugerament més baixa en el cas de persones que no s'identifiquen amb les anteriors categories (mitjana de 3,1 sobre 4).

4.1.2. Necessitats cobertes

D'entre les necessitats que es demanaven valorar, totes semblen estar molt cobertes.

TAULA 8. NECESSITATS COBERTES A LA LLAR PER SEXE,
GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

		TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
1	Accés a internet	95,96	95,90	96,35	89,47	92,65	97,19	95,33	97,99
2	Persones que m'estimen	95,58	96,21	95,74	73,68	96,47	95,38	96,15	94,27
3	Cuidar la meua higiene	95,51	95,75	95,59	89,47	92,35	96,68	95,03	97,13
4	Roba necessària per a cada estació	95,06	96,05	94,37	89,47	91,76	96,28	94,93	95,70
5	Alimentació variada	94,16	94,08	94,82	84,21	93,53	94,57	94,52	93,70
6	Atenció en cas de malaltia	92,89	93,17	93,00	84,21	90,29	93,87	91,78	96,28
7	Puc descansar bé	92,37	91,81	93,91	63,16	91,47	92,76	92,90	91,12
8	Espai per mi	89,90	88,92	91,48	73,68	84,41	91,86	90,16	89,40
9	Espai i temps per jugar	85,70	80,73	91,32	68,42	92,65	83,42	86,21	84,53
10	Intimitat	81,59	81,94	81,58	73,68	77,65	83,02	82,76	78,51
11	La meua opinió es escoltada i valorada	78,29	76,93	80,06	68,42	82,65	76,88	79,41	75,36
12	Gaudim de temps d'oci en família	75,07	72,23	78,54	57,89	81,76	72,86	77,38	68,77
13	Ordinador propi	73,58	72,99	74,43	68,42	60,59	78,09	75,56	68,19
14	M'ajuden amb els deures	68,11	70,71	65,75	63,16	90,00	60,70	69,88	63,32

Font: elaboració pròpia

Entre les més cobertes trobem l'accés a Internet, que és una dada coherent amb l'alt nivell de penetració de l'accés a la xarxa a les llars de l'Estat espanyol ¹³⁹ (INE, 2020). Estima, higiene, roba, cura de la malaltia i descans, totes necessitats molt bàsiques, semblen tenir una cobertura superior al 90%.

De les menys cobertes, trobam que:

- Prop d'una tercera part de l'alumnat no rep ajuda a l'hora de fer els deures, especialment els majors de 12 anys.
- És més freqüent tenir accés a Internet que tenir-hi accés des d'un equip propi.
- Un de cada 4 infants no gaudeix de temps d'oci en família i que a 2 de cada 10 no se'ls escolta ni se'n valora l'opinió.

En aquest cas, sí que es troben diferències lleus per sexe: sembla que els nins disposen més d'espai i temps per jugar (91,32% nins; 80,73% nines; 68,42% persones no binàries) i també gaudeixen més de temps d'oci en família (78,54% nins; 72,23% nines; 57,89 persones no binàries).

També sembla que existeix una correlació positiva entre viure a la Part Forana i tenir cobertes les necessitats d'accés a internet ($p=0,008$), disposar d'ordinador propi ($p=0,042$), rebre suport per fer els deures ($p=0,028$), rebre cures en cas de malaltia ($p=0,007$) o compartir temps d'oci amb la família ($p=0,001$).

4.1.3. Identitat

En general, sembla que als infants se'ls respecta la seva identitat a casa, amb lleugeres variacions per sexe. La mitjana dels nins és de 3,5

¹³⁹ Segons les dades de l'INE, el 2019 el 99% de les llars amb fills dependents disposen d'accés a Internet. Informació extreta de la Encuesta sobre Equipamiento y Uso de Tecnologías de Información y Comunicación en los Hogares. INE. Accessible a https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176741&menu=ulti-Datos&idp=1254735976608 (darrer accés novembre de 2021).

sobre 4, la de les nines de 3,3 i de 2,7 en el cas de persones que no s'identifiquen amb les anteriors categories.

Sembla que existeix una correlació positiva entre viure a la Part Forana i sentir que es respecte l'expressió de la pròpia identitat ($p=0,0005$).

4.1.4. Informació sobre salut

Pel que sembla, l'interès en disposar d'informació i recursos sobre la salut pròpia no és gaire alt. Cap de les opcions proposades supera el 58%.

TAULA 9. INTERESSOS SOBRE LA SALUT I EL BENESTAR PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA

		TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
1	Activitat física	57,90	50,08	66,36	42,11	66,18	55,18	58,52	56,45
2	Alimentació	57,70	51,14	64,84	42,11	67,35	54,47	57,91	57,31
3	Benestar emocional	48,20	55,84	41,25	42,11	37,35	52,26	50,81	41,83
4	La seva sexualitat	24,10	32,32	15,53	42,11	18,53	26,13	23,02	27,51
5	Atenció de la seva malaltia	18,80	16,08	21,92	10,53	31,18	14,67	19,07	18,34
6	El consum de drogues	14,80	13,96	15,37	26,32	13,53	15,28	14,91	14,61

4.1.5. Impacte de la COVID-19

Sembla que la pandèmia no ha canviat especialment o ha millorat les relacions amb la família, la pràctica de les aficions i els ànims i benestar. En canvi, sembla que ha impactant més negativament sobre el recursos econòmics de la família.

TAULA 10. IMPACTE DE LA COVID-19 A LA LLAR PER DIMENSÍO I SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA

		LES RELACIONS AMB LA FAMÍLIA	ELS RECURSOS ECONÒMICS DE LA FAMÍLIA	LA PRÀCTICA DE LES MEVES AFICIIONS	ELS MEUS ÀNIMS I BENESTAR EMOCIONAL
A pitjor	Nines	10,02	25,49	18,66	30,96
	Nins	10,05	22,98	15,98	25,88
	Altres	15,79	26,32	26,32	21,05
	< 13	9,12	19,41	15,88	25,00
	> 12	10,45	25,93	17,99	29,45
	Part Forana	10,14	24,75	17,85	27,89
	Palma	10,03	22,92	16,33	29,51
Sense canvis	Nines	52,81	54,78	46,13	37,33
	Nins	49,47	58,90	45,66	39,57
	Altres	26,32	63,16	31,58	31,58
	< 13	51,18	63,53	46,76	39,41
	> 12	50,65	54,67	45,33	37,99
	Part Forana	50,30	56,80	44,02	37,73
	Palma	52,15	57,31	50,43	40,11
A millor	Nines	37,18	19,73	35,20	31,71
	Nins	40,49	18,11	38,36	34,55
	Altres	57,89	10,53	42,11	47,37
	< 13	39,71	17,06	37,35	35,59
	> 12	38,89	19,40	36,68	32,56
	Part Forana	39,55	18,46	38,13	34,38
	Palma	37,82	19,77	33,24	30,37

Font: elaboració pròpia

En general, no hi ha diferències significatives per sexe tret en relació a l'impacte sobre els ànims i benestar emocional. En aquest aspecte, la direcció de l'impacte és menys clara, perquè pràcticament la mateixa proporció de respostes indiquen que no hi ha hagut canvis, que ha anat a pitjor o que ha millorat. Tot i que amb variacions molt lleugeres, sembla que les nines consideren que el seu benestar emocional ha anat a pitjor (30,96%), mentre que els nins consideren que ha anat a millor (34,55%). Per a les persones no binàries, sembla que l'impacte de la pandèmia sobre el seu benestar ha estat positiu (47,37%).

4.2. EL CENTRE EDUCATIU

4.2.1. Benestar i seguretat

Més del 75% de les respostes assenyalen que els infants també se senten a gust o molt a gust al seu centre educatiu (mitjana de 3,1 sobre 4). Aquesta valoració és més baixa (2,7 sobre 4) en el cas de persones no binàries.

La percepció de seguretat també és alta o molt alta (3,2 sobre 4) entre nines i nins, més baixa (2,5 sobre 4) per aquelles persones no binàries.

Sembla que la gestió dels casos d'assetjament escolar per part del centre dona prou seguretat a l'alumnat (2,9 sobre 4). Els nins s'hi senten més còmodes (3 sobre 4) que les nines (2,8) o que les persones no binàries (1,5).

Habitualment es té en compte l'opinió de l'alumnat a l'hora de decidir sobre coses que l'afecten (42,7%). Un 19,5% de les respostes consideren que sempre es tinguda en compte.

4.2.2. Drets dels infants i adolescents

TAULA 11. ABORDATGE DELS DRETS D'INFANTS I ADOLESCENTS
AL CENTRE PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
Sí	31,40	31,16	31,55	36,84	46,90	26,14	30,79	33,24
No	19,70	19,76	19,75	21,05	8,26	23,71	20,12	18,79
No ho recorda	48,70	49,09	48,70	42,11	44,84	50,15	49,09	47,98

Pràcticament la meitat (48,7%) de les respostes no saben o no recorden que al seu centre s'hagi xerrat dels drets dels infants i adolescents, i un 19,7% diu que no s'han abordat. Només un 31,5% recorda haver-los treballat al centre, especialment per alumnat de menys de 13 anys.

Sobre una escala de 5, el respecte a l'expressió de la identitat pròpia per part del centre es valora com alt (4,1), lleugerament inferior per aquelles persones no binàries (3,6 sobre 5).

4.2.3. Necessitats cobertes

La cobertura de necessitats al centre educatiu és prou alta. La necessitat més coberta en aquest context és la de socialització: un 87,3% de les respostes assenyalen «fer amistats»; especialment les persones de menys de 13 anys.

Al voltant del 70% tenen resoltes les necessitats de suport a l'aprenentatge, atenció en cas de malaltia o accident i espais amples per estar i jugar. Novament és més habitual entre els infants menors de 13 anys.

Una de cada tres respostes no considera coberta la necessitat de disposar de professionals que facin bona feina i quatre de cada deu no tendrien coberta la necessitat de reforç escolar. Cal contemplar aquí la possibilitat que no s'hagin marcat les opcions no considerades com a necessitats.

TAULA 12. NECESSITATS COBERTES AL CENTRE EDUCATIU
PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
1 Fer amistats	87,3	86,95	88,43	68,42	93,82	85,23	88,44	84,53
2 Suport al meu aprenentatge	72,8	71,62	74,73	52,63	79,41	70,65	72,52	73,93
3 Atenció en cas de malaltia o accident	71,5	70,71	72,15	78,95	86,18	66,53	70,69	73,93
4 Espais amples per estar i jugar	71	70,26	72,45	52,63	83,82	66,73	71,10	71,06
5 Professionals que fan bona feina	68,4	66,16	71,54	42,11	80,59	64,32	66,84	73,07
6 Reforç escolar	60,7	59,79	62,56	36,84	70,88	57,39	60,14	62,75

4.2.2. Propostes de millora

La valoració de la qualitat de l'educació rebuda és bona (mitjana de 3,2 sobre 4).

Quan se'ls demana opinió sobre quines millores introduirien al centre a curt termini, l'educació emocional és la més assenyalada (44,2%).

TAULA 13. DISTRIBUCIÓ DE LES PROPOSTES DE MILLORA PER SEXE

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
1 Educació emocional	44,2	55	33,2	47,4	39,4	45,8	45	41,8
2 Orientació acadèmica i professional	35,2	28,8	41,7	31,6	18,2	41	36,2	32,3
3 Educació sexual	32,2	37,2	27,4	26,3	9,4	40	31,5	34

		TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
4	Suport amb l'idioma	30,9	29,6	33,2	5,3	42	27,6	29,9	34
5	Activitats de suport als estudis	26,7	24,7	29,2	10,5	32,9	24,6	28,2	22,6
6	Activitats lúdiques	22,6	17,6	27,4	31,5	33,8	18,8	22,9	21,7
7	Fomentar la participació de l'alumnat	21	16,2	26	15,8	21,8	20,8	21,4	20
8	Perspectiva feminista i LGTBI+	19,5	29,6	8,9	36,8	17,9	20,1	19,6	19,5
9	Espais d'esbarjo	17,3	11,8	22,5	26,3	27,9	13,6	15,4	22,6
10	Promoure la diversitat	16,2	19,8	11,7	42,1	16,2	16,2	15	19,5
11	Perspectiva antiracista	13,7	13	14,6	10,5	16,2	12,9	14,5	11,7

Font: elaboració pròpia

Del conjunt, hi ha propostes que són més assenyalades per nins i d'altres per nines. Les prioritats dels nins semblen ser:

1. Orientació acadèmica i professional (41,7% dels nins)
2. Activitats lúdiques (27,4% dels nins)
3. Espais d'esbarjo (22,5% dels nins)

Les de les nines:

1. Educació emocional (55% de les nines)
2. Educació sexual (37,2%)
3. Perspectiva feminista i LGTBI+ (29,6%)

Les persones no binàries assenyalen especialment l'educació emocional, la perspectiva feminista i LGTBI+, i la millora dels espais d'esbarjo.

4.2.3. Impacte de la COVID-19

En el cas del centre educatiu, tampoc sembla que l'impacte de la COVID-19 hagi comportat grans canvis en les relacions amb les amistats o el professorat, en els estudis o en la capacitat de concentració ni en l'oci.

En el cas de les relacions amb les amistats, sembla que en algunes ocasions la pandèmia ha suposat una millora (36,87% nines; 35,46% nins; 44,41% en menors de 13 anys). En alguns casos, sí que ha suposat un impacte negatiu amb relació a la capacitat de concentració, especialment entre les nines (33,38%) i les persones majors de 12 anys (35,58%).

Sembla que a la Part Forana és on s'han experimentat menys canvis en relació amb el temps d'oci al centre educatiu ($p=0,004$).

TAULA 14. IMPACTE DE LA COVID-10 AL CENTRE EDUCATIU
PER DIMENSIÓ I SEXE, GRUP D'EDAT O ZONA

		RELACIÓ AMB LES AMISTATS	RELACIÓ AMB EL PROFESSORAT	ESTUDIS	CONCEN- TRACIÓ	OCI
A pitjor	Nines	21,24	8,19	23,37	33,38	16,24
	Nins	16,59	12,63	23,14	25,57	11,26
	Altres	36,84	21,05	36,84	31,58	21,05
	< 13	27,65	11,76	12,94	11,76	10,88
	> 12	16,28	10,15	27,04	35,58	14,87
	Part Forana	19,68	10,45	24,34	29,51	15,52
	Palma	17,77	10,89	20,92	29,51	9,17

		RELACIÓ AMB LES AMISTATS	RELACIÓ AMB EL PROFESSORAT	ESTUDIS	CONCENTRACIÓ	OCI
Sense canvis	Nines	41,88	71,93	45,07	40,52	66,46
	Nins	47,95	66,82	46,27	49,01	68,80
	Altres	42,11	47,37	15,79	36,84	68,42
	< 13	27,94	53,53	40,29	44,71	58,24
	> 12	50,65	74,37	46,93	44,62	70,85
	Part Forana	44,32	69,98	44,12	44,83	65,42
	Palma	46,42	66,48	48,42	44,13	73,93
A millor	Nines	36,87	19,88	31,56	26,10	17,30
	Nins	35,46	20,55	30,59	25,42	19,94
	Altres	21,05	31,58	47,37	31,58	10,53
	< 13	44,41	34,71	46,76	43,53	30,88
	> 12	33,07	15,48	26,03	19,80	14,27
	Part Forana	36,00	19,57	31,54	25,66	19,07
	Palma	35,82	22,64	30,66	26,36	16,91

4.3. EL MUNICIPI

4.3.1. Benestar i seguretat

El 83,6% de les respostes indiquen que l'alumnat se sent bé al seu municipi de residència (mitjana de 3,5 sobre 4). Igualment, un 82,3% també afirma sentir-s'hi segur (mitjana de 3,5 sobre 4).

4.3.2. Necessitats cobertes

La cobertura de necessitats en relació amb el municipi varia entre el 80 i el 27%. Vuit de cada deu persones diu tenir llocs on practicar esport, especialment entre els nins (84,17% nins; 75,27% nines; 68,42%

persones no binàries). També és més freqüent entre les persones de menys de 13 anys (85,53%) i aquelles que viuen a la Part Forana (82,66%).

Disposar d'un transport públic és més freqüent entre les persones majors de 12 anys (70,65%), que possiblement ja es mouen amb major autonomia i aquelles que viuen a Palma (79,94%).

TAULA 15. NECESSITATS COBERTES AL MUNICIPI
PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

		TOTAL	NINES	NINS	ALTRES	< 13	> 12	PART FORANA	PALMA
1	Llocs on fer esport	79,5	75,27	84,17	68,42	83,53	78,19	82,66	70,77
2	Transport públic útil	69	67,37	70,78	68,42	64,41	70,65	65,21	79,94
3	Parcs o places per estar o jugar adaptats a la meua edat	65,9	64,49	67,28	68,42	78,24	61,71	63,59	72,49
4	Centre de salut adequat	65,3	63,73	67,28	57,89	65,29	65,43	65,11	66,19
5	Llocs on estudiar còmodament	59,7	59,18	60,73	47,37	73,82	54,97	62,07	53,3
6	Carrers i places nets	59,5	56,45	62,71	57,89	60,59	59,2	59,94	58,45
7	Activitats d'oci i culturals per la meua edat	44,2	40,67	48,1	31,58	57,65	39,6	45,74	39,83
8	Espais on puc donar la meua opinió	27,5	24,58	30,14	42,11	47,35	20,8	28,7	24,36
9	Associacions juvenils on participar	27,3	26,56	28,01	31,58	37,35	23,92	28,7	23,5

Font: elaboració pròpia

4.3.3. Valoració de les activitats del municipi

Activitats culturals

La valoració de les activitats d'oci i culturals del municipi és prou bona (mitjana de 2,8 sobre 4) i no presenta diferències per sexe. Sembla que la valoració és més alta per aquells infants menors de 13 anys (4), mentre que per als majors de 12 anys és de 2,5. També es troben diferències entre les respostes de la Part Forana (2,5) i les de Palma (3,25).

TAULA 16. PRIORITZACIÓ DE LES PROPOSTES DE MILLORA
PER A LES ACTIVITATS D'OCI PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINES	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Preus més barats	44,6	47	41	52	41	45	42	49
2 Comptar amb l'opinió d'infants i adolescents	36,8	44	28	52	33	37	37	36
3 Espais per activitats	32,3	27	36	26	41	29	33	29
4 Activitats d'estiu	32,1	31	32	36	40	29	33	28
5 Activitats variades	30,9	33	28	26	32	30	32	26
6 Activitats que m'interessin	30	28	31	10	22	32	31	26
7 Activitats de qualitat	23,2	17	29	10	15	25	22	24
8 Activitats adaptades a les necessitats pròpies	15,1	16	14	5	18	13	14	17
9 Associacions culturals	10,7	11	10	10	10	10	10	11
10 Activitats inclusives	9,3	10	7	26	10	8	8	10

Font: elaboració pròpia

Activitats esportives

La valoració de les activitats esportives és lleugerament més alta (mitjana de 3 sobre 4) i millor en el cas dels nins (4) que en el de nines (3,25). És lleugerament pitjor entre les respostes d'infants majors de 12 anys i per als residents a Palma (3,25 en ambdós casos).

Les propostes de millora per les activitats esportives més compartides són:

TAULA 17. PRIORITZACIÓ DE LES PROPOSTES DE MILLORA
PER A LES ACTIVITATS ESPORTIVES PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Preus més barats	39,2	38	39	42	37	39	39	37
2 Activitats variades	33,5	35	31	26	34	33	33	32
3 Espais per activitats	31,3	29	33	21	36	29	30	32
4 Activitats d'estiu	26,7	27	26	26	34	24	27	24
5 Activitats de qualitat	25,6	19	31	31	19	27	25	25
6 Comptar amb l'opinió d'infants i adolescents	25,6	30	20	15	23	26	26	23
7 Activitats que m'interessin	23,8	23	24	5	17	25	24	22
8 Associacions esportives	19,9	16	23	5	22	19	21	16
9 Activitats adaptades a les meves necessitats	15,3	18	12	5	17	14	15	14
10 Activitats inclusives	8,7	8	8	21	11	7	8	9

Font: elaboració pròpia

4.3.4. Valoració dels espais públics

Els espais públics que es visiten habitualment es consideren prou nets (mitjana 2,9 sobre 4). Les nines valoren pitjor la neteja d'aquests espais (2,5). Es dona una diferència significativa en la valoració de la neteja per grup d'edat, amb un 4 per als menors de 13 anys i un 2,5 per als majors de 12.

4.3.5. Propostes de millora del medi ambient

La proposta de millora més compartida és reduir la contaminació: 3 de cada 4 infants hi està d'acord. Per contra, el medi ambient sembla ser un àmbit en què poques respostes demanen poder opinar (27,9%); són les persones menors de 13 anys les que més la proposen (40%).

TAULA 18. PRIORITZACIÓ DE LES PROPOSTES
DE MILLORA DEL MEDI AMBIENT EN L'ÀMBIT MUNICIPAL
PER SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Reduir la contaminació	75,90	79,82	72,15	73,68	78,82	74,97	75,15	78,22
2 Millorar la gestió de residus	57,49	55,84	59,36	52,63	45,29	61,71	58,22	55,59
3 Augmentar els espais verds	46,56	48,41	45,05	36,84	47,65	46,23	49,90	37,25
4 Millorar la mobilitat	32,78	28,98	36,53	36,84	30,00	33,77	33,27	31,52
5 Comptar amb l'opinió d'infants i adolescents	27,92	31,87	24,05	26,32	40,00	23,82	27,59	28,94

Font: elaboració pròpia

4.3.6. Necessitats de mobilitat

Sembla força habitual poder-se moure pel municipi amb autonomia, sense la companyia d'un adult, sobretot entre els nins (83,3%) i les persones de més de 12 anys (88%). Prop de dos de cada deu infants poden fer servir la bicicleta o patinet, novament més en el cas dels nins.

Respecte a la consideració dels carrers com espais segurs, s'evidencia la diferència entre els nins (57,69) i les nines (43,85%) i altres (26,32%).

TAULA 19

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Puc moure'm sense un adult/a	80,46	78,30	83,26	63,16	58,53	88,04	80,93	79,37
2 Puc fer servir la bicicleta o patinet	78,22	76,02	80,52	78,95	80,59	77,49	81,44	69,34
3 Puc arribar caminant a l'escola o institut	69,31	68,44	70,62	57,89	68,53	69,65	69,57	68,77
4 Els carrers són espais segurs	50,37	43,85	57,69	26,32	50,29	50,45	51,32	47,85
5 Tenc accés al transport escolar	32,86	30,20	35,31	42,11	25,29	35,48	33,77	30,37

Font: elaboració pròpia

4.3.7. Espais de participació

Entre l'alumnat, és força habitual participar d'algun club esportiu (46,5%). Ser part d'un club d'esplai o agrupament escolta és compartit per un o dos de cada sis infants. En tots aquests casos, és més freqüent que hi participin nins que nines.

En general, la participació en els diferents espais disminueix amb l'edat.

TAULA 20. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER ESPAI DE PARTICIPACIÓ, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Club esportiu	46,48	36,87	56,32	42,11	56,18	43,22	45,84	48,42
2 Esplai o escoltes	19,01	17,75	20,40	15,79	28,53	15,78	20,49	14,90
3 Consell escolar	13,02	13,96	12,33	5,26	25,29	8,84	13,69	11,17
4 Consell d'infants o d'adolescents	7,86	7,89	7,91	5,26	14,41	5,63	8,11	7,16
5 Banda municipal	7,41	6,83	7,76	15,79	12,94	5,53	9,13	2,58
6 Espais de culte	6,74	5,77	7,46	15,79	11,18	5,23	6,19	8,31

Font: elaboració pròpia

Són molt més rars (menys del 8%) els casos de participar en un consell d'infants o adolescents, en una banda municipal (lleugerament més habitual a la Part Forana) o en espais de culte.

4.4. AGRESSIONS I ASSETJAMENT

En aquesta secció s'han plantejat preguntes per comprendre millor les dinàmiques d'agressió: vulneració de drets, tipus d'assetjament, espais més comuns i motius principals.

Es dona una diferència per sexe: el 52,63% de les persones no binàries afirma que en ocasions s'han vulnerat els seus drets, mentre que en el cas dels nins és un de cada tres, una de cada quatre nines.

El tipus d'assetjament més comú sembla ser el verbal (30,5%). L'assetjament físic (7,8%) o els casos d'assetjament escolar (6,2%) són poc comuns i menys encara l'assetjament sexual o virtual (menys del 5%).

En general, sembla que les persones no binàries reben més agressions que els nins o les nines. L'assetjament verbal predomina més entre les nines (35,2% nines; 31,58% persones no binàries; 25,7% nins). L'assetjament físic és més habitual entre les persones no binàries (21% persones no binàries; 9,6% nins; 5,7% nines).

Bona part de les agressions es produeixen a l'escola (20,4%) o al carrer (16,6%). Entre les respostes, les agressions virtuals, a la llar, de nit o a les extraescolars són poc freqüents. Un 7,3% diu haver rebut agressions en altres espais.

TAULA 21. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER LLOC D'AGRESSIÓ I SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 A l'escola	20,43	22,00	18,87	21,05	28,24	17,79	20,18	21,20
2 Al carrer	16,62	20,18	12,63	31,58	12,35	18,09	15,52	19,77
3 A Internet	7,86	8,50	7,00	15,79	6,76	8,24	7,40	9,17
4 Altres	7,34	8,04	6,24	21,05	6,18	7,74	6,90	8,60
5 A casa	7,26	7,44	6,70	21,05	13,82	5,03	6,49	9,46
6 Sortint de nit	6,44	10,17	2,44	15,79	2,06	7,94	5,98	7,74
7 Activitats extraescolars	3,22	2,88	3,35	10,53	5,88	2,31	3,75	1,72

Font: elaboració pròpia

Sembla que les agressions a nines són lleugerament més freqüents a l'escola. A la resta d'espais, són més freqüents entre les persones no binàries.

Cal assenyalar que, tot i que la llar sembla ser un espai segur per a la major part de participants, una de cada cinc persones no binàries i una de cada sis persones de menys de 13 anys diuen rebre agressions a casa seva.

TAULA 22. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER LLOC D'AGRESSIÓ
I SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Alguna característica del meu cos	16,80	23,67	9,74	21,05	13,53	17,89	15,82	19,48
2 La meua manera de pensar	14,80	18,66	10,65	26,32	13,53	15,28	13,59	18,34
3 La meua manera de vestir	12,90	17,45	7,76	36,84	13,53	12,76	12,17	15,19
4 Els meus gustos i aficions	11,90	13,20	10,20	26,32	13,82	11,26	10,65	15,47
5 Altres	11,23	11,68	10,35	26,32	12,94	10,65	10,85	12,32
6 La meua manera d'expressar-me	10,90	13,51	7,91	26,32	11,47	10,75	10,85	11,17
7 La meua salut	5,80	6,22	5,18	15,79	9,71	4,52	5,58	6,59
8 La cultura o origen de la meua família	5,60	6,07	4,87	15,79	8,24	4,72	5,88	4,87
9 El color de la meua pell	4,20	3,95	4,11	15,79	7,06	3,22	3,75	5,44
10 La meua expressió de gènere	1,70	1,67	1,37	15,79	2,35	1,51	1,83	1,43
11 M'agrada algú del mateix sexe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Font: elaboració pròpia

Bona part de les opcions de resposta són més freqüents entre les persones no binàries i les nines. En el cas del principal motiu d'asset-

jament, les característiques del cos, la diferència és de 23,6% entre les nines i un 21% entre les persones no binàries front al 9,7% entre els nins.

Les persones no binàries semblen assenyalar més motius de discriminació que nins o nines. En tots els casos, com a mínim una de cada sis persones no binàries assenyala haver estat agredida per els diferents motius.

TAULA 23. DISTRIBUCIÓ DE RESPOTES PER CONEIXEMENT OPCIONS DE SUPORT, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
Sap on demanar ajuda	75,64	74,57	77,42	52,63	72,95	76,58	75,45	76,19

Font: elaboració pròpia

Les respostes indiquen que tres de cada quatre (75,6%) alumnes sap on demanar ajuda en cas de necessitat.

4.5. DIVERSITAT I TOLERÀNCIA

Les respostes indiquen que els grups d'amistat de tres de cada quatre alumnes (74%) són diversos en edat, gènere, origen, gustos, nivell de recursos, etc. A la vegada, sembla que en el dia a dia es relacionen poc amb persones diferents a elles mateixes (52%).

Així i tot, majoritàriament (77,5%) es consideren persones tolerants amb altres maneres de ser i actuar. Les nines es consideren més tolerants (81,9% nines; 73,6% nins; 63% persones no binàries). Un 81,2% de les persones que viuen a Palma es considera tolerant, front a una de cada quatre (76,25%) de les que viuen a la Part Forana.

S'ha presentat a l'alumnat una sèrie de conceptes claus amb relació a la diversitat per comprovar en quin grau els coneixen. El racisme, el concepte més conegut, ho és només per un 67,7%. Aproximadament la meitat dels infants i adolescents coneixen els conceptes d'homosexualitat, heterosexualitat i homofòbia.

El coneixement d'alguns conceptes presenta diferències per sexe i la tendència és que aquest augmenti amb l'edat.

Entre els conceptes menys coneguts, les persones no binàries presenten un vocabulari més ric i estan més familiaritzades en conceptes com transgènere, patriarcal, capacitisme o cisgènere.

4.6. VIDA DIGITAL ¹⁴⁰

És força habitual que els infants i adolescents tinguin comptes oberts en diferents xarxes socials (74,6%) i que se'ls respecti la intimitat en fer-les servir (64,6%). Sembla que es disposa de més informació sobre els possibles perills de l'entorn digital (57,5%) que recursos per fer-hi front (47,3%). Els nins es perceben amb més recursos (50,23%) que les nines o persones no binàries.

TAULA 24. DISTRIBUCIÓ DE RESPOTES PER NECESSITATS COBERTES DE LA VIDA DIGITAL, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Compte propi	74,63	75,42	73,97	73,68	37,35	87,44	72,92	79,66
2 Respecte a la intimitat	64,67	65,86	63,47	68,42	50,29	69,65	65,01	63,9
3 Informació sobre possibles perills	57,56	58,73	56,62	52,63	42,06	62,91	56,29	61,32
4 Recursos per afrontar els possibles perills	47,31	44,76	50,23	36,84	37,94	50,55	46,65	49,28

Font: elaboració pròpia

En general, a l'hora de penjar fotografies dels infants a les xarxes socials, les seves famílies no acostumen a demanar permís (un 40,4% no ho fan). Aquesta pràctica és més habitual en relació amb les persones no binàries (47,3%) i amb els nins (43,9%). Només en un de cada sis casos el consentiment és una pràctica habitual.

4.6.1. Criteris de publicació

S'ha demanat sobre els criteris a l'hora de penjar contingut a les xarxes i principalment es té en compte que els continguts no siguin ofensius (53%) i que es corresponguin amb una estètica pròpia (52,3%). Protegir la intimitat pròpia i controlar la visibilitat dels continguts també són aspectes que es tenen en compte.

Per contra, sembla que l'èxit que aquests continguts puguin tenir (14,7%) i el nombre de reaccions que generin (10,1%) no són gaire rellevants.

TAULA 25. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER CRITERIS DE PUBLICACIÓ, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Que no siguin ofensius	52,99	57,97	48,25	47,37	43,24	56,38	53,35	52,15
2 Que m'agradin a mi	52,32	59,94	44,44	63,16	27,65	60,80	51,01	56,16
3 Protegir la meua intimitat	49,48	57,06	42,16	42,11	39,12	53,07	49,19	50,43
4 Control sobre qui podrà veure els continguts	43,71	52,66	35,16	31,58	28,24	49,05	44,22	42,41
5 Respectar la meua dignitat	42,51	47,04	38,20	36,84	28,24	47,44	42,19	43,55

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
6 Les persones que apareixen estan d'acord		38,85	29,07	26,32	25,88	36,58	33,37	35,24
7 Només miro, no comparteixo res		20,64	28,16	31,58	30,59	22,41	24,04	25,79
8 Què tengui èxit entre les persones que em segueixen		13,96	15,22	21,05	16,76	13,97	14,71	14,61
9 Que tengui moltes reaccions, a favor o en contra		9,71	10,65	5,26	10,59	9,95	9,13	12,89
10 Altres		4,25	8,68	10,53	10,29	5,23	6,80	5,73

Font: elaboració pròpia

En general, les nines apliquen més criteris que les altres persones. Dues de cada tres persones no binàries aplica els seus propis criteris estètics i una de cada tres no publica habitualment, acostuma a mirar les publicacions d'altres persones.

Els nins tenen lleugerament més en compte l'èxit i el nombre de reaccions.

4.6.2. Influència de la vida digital

En general i d'acord amb les respostes, sembla que ni jugar a videojocs, ni veure pornografia ni seguir *influencers* influeixen en la vida de l'alumnat. Sí que ho fa mirar les xarxes socials (65,1%), vídeos i sèries (66,5%).

Mirar sèries sembla tenir un major impacte en les nines (70,6% nines; 63,% nins; 42,11% persones no binàries); mentre que les xarxes socials impacten més entre les persones no binàries (73,7% persones

no binàries; 68,7% nines; 61,26% nins). Jugar a videojocs, per contra, impacte més entre els nins (56,79% nins; 21% persones no binàries; 20,9% nines).

Un 42,11% de les persones no binàries consideren que veure pornografia té un impacte en el seu dia a dia.

Els vídeos, xarxes socials i videojocs tenen un major impacte en les persones que viuen a Palma.

TAULA 26. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER INFLUÈNCIA DELS HÀBITS DE LA VIDA DIGITAL, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	< 13	> 12	PART FORANA	CIUTAT
1 Mirar sèries i vídeos	66,56	70,63	63,18	42,11	62,80	67,82	64,26	73,16
2 Mirar xarxes socials	65,11	68,70	61,26	73,68	40,63	73,01	63,93	68,42
3 Jugar a videojocs	38,54	20,89	56,79	21,05	46,83	35,76	37,10	42,61
4 Seguir influencers	30,27	32,14	28,37	31,58	31,13	30,00	32,01	25,44
5 Veure pornografia	15,11	8,88	20,42	42,11	14,33	15,35	16,03	12,54

Font: elaboració pròpia

Amb relació a la representació d'infants i adolescents als mitjans de comunicació, l'alumnat està força a gust amb el que s'hi projecta (mitjana de 2,6 sobre 4) i s'hi veu suficientment representat (mitjana de 2,5 sobre 4). En cap dels casos hi ha diferències rellevants per sexe, però sembla que els menors de 13 anys s'hi senten més representats que la resta.

5. QUÈ ENS DIUEN LES FAMÍLIES?

Han participat un total de 3.148 famílies d'infants entre els 0 i els 17 anys (mitjana d'edat de 7,6). D'aquests infants, el grup més nombrós té més de tretze anys. La distribució per sexe és molt uniforme (50,8% nins, 48% nines, 1,2% altres).

S'han recollit respostes d'un total de 53 municipis (tots, tret de Banyalbufar) de les 6 comarques de l'illa.

En total, s'han recollit dades d'alumant de més de 500 centres educatius, el 58,7% dels quals són centres públics de primària. Quasi una de cada 5 respostes són sobre infants matriculats a centres concertats.

5.4. LA LLAR

5.4.1. Benestar i seguretat

Segons les famílies, els infants se senten molt bé a casa seva (mitjana de 3,8 sobre 4). Els infants no binaris s'hi senten lleugerament millor (3,9). La percepció de la llar com un espai segur també és molt alta (3,9 sobre 4).

5.4.2. Necessitats cobertes

En general, la cobertura de les necessitats bàsiques és molt alta.

TAULA 27. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS COBERTES A LA LLAR SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Bona higiene	99,27	99,40	99,18	97,30	99,24	99,27	99,41	99,31	99,19
2 Alimentació variada	98,57	99,00	98,17	100,00	98,47	98,69	97,65	98,38	98,92
3 Descans	98,54	98,54	98,55	97,30	98,37	98,59	98,82	99,02	97,66
4 Roba necessària per a cada estació	98,16	98,67	97,61	100,00	98,80	97,86	98,24	98,43	97,66
5 Gaudir de temps d'oci en família	96,73	96,87	96,48	100,00	96,95	96,94	92,94	97,10	96,04
6 Atenció en cas de malaltia	95,49	95,61	95,22	100,00	94,77	95,58	98,24	95,63	95,23
7 Estima	93,36	94,34	92,95	70,27	92,16	93,79	94,71	94,30	91,64
8 Espais de joc	92,76	92,95	92,64	86,49	96,08	92,33	80,00	93,86	90,74
9 Participa en les decisions familiars que l'afecten	87,07	87,62	86,41	89,19	74,84	92,09	92,35	87,62	86,06
10 Espai propi i íntim	86,40	87,56	85,40	75,68	83,44	87,67	87,06	87,43	84,53
11 Accés a internet	78,75	77,38	79,74	83,78	53,38	88,30	100,00	77,90	80,31
12 Suport amb els deures	73,92	73,45	73,76	94,59	50,11	84,22	77,65	74,07	73,65

TOTAL		NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
13 Ordinador individual	40,12	41,52	38,64	35,14	16,67	46,99	83,53	41,40	37,77

Font: elaboració pròpia

No s'observen diferències per sexe o zona de residència. Gaudir d'espais de joc va disminuint amb l'edat, mentre que l'accés a internet o disposar d'un ordinador propi van augmentant i és molt habitual a partir dels 13 anys.

5.4.3. Impacte de la covid

Sembla que la pandèmia no ha canviat especialment les relacions amb la família, els seus recursos econòmics, la pràctica de les aficions o els ànims i benestar. Una tercera part de les respostes valoren que les relacions amb la família i els recursos econòmics de la llar han anat a pitjor.

TAULA 28. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER IMPACTE DE LA COVID-19 A LA LLAR SEGONS LES FAMÍLIES

		RELACIONS AMB LA FAMÍLIA	BENESTAR MENTAL	RECURSOS ECONÒMICS	PRACTICAR LES PRÒPIES AFICIONS
A pitjor	Total	29,16	16,90	33,99	7,05
	Nina	30,74	16,83	34,00	7,05
	Nin	27,63	17,12	33,86	7,05
	Altres	24,32	5,41	32,43	8,11
	0-6	25,82	12,85	33,66	7,63
	7-12	30,15	17,96	33,88	6,55
	13-17	35,29	25,88	37,06	10,00
	Part Forana	28,19	16,40	32,17	6,48
	Palma	30,94	17,81	37,32	8,09

		RELACIONS AMB LA FAMÍLIA	BENESTAR MENTAL	RECURSOS ECONÒMICS	PRACTICAR LES PRÒPIES AFÍCIOS
Sense canvis	Total	55,11	71,63	61,02	64,90
	Nina	53,09	71,26	61,61	63,54
	Nin	57,14	72,12	60,79	66,58
	Altres	54,05	70,27	59,46	54,05
	0-6	57,41	75,60	61,11	66,01
	7-12	54,61	70,39	61,07	64,61
	13-17	48,82	65,29	60,00	62,35
	Part Forana	56,04	72,45	63,41	66,40
	Palma	53,42	70,14	56,65	62,14
A millor	Total	15,72	11,47	4,99	28,05
	Nina	16,17	11,91	4,39	29,41
	Nin	15,23	10,76	5,35	26,37
	Altres	21,62	24,32	8,11	37,84
	0-6	16,78	11,55	5,23	26,36
	7-12	15,24	11,65	5,05	28,83
	13-17	15,88	8,82	2,94	27,65
	Part Forana	15,77	11,15	4,42	27,11
	Palma	15,65	12,05	6,03	29,77

Font: elaboració pròpia

Encara que lleugerament, les respostes de les famílies, de les nines, de les persones majors de 12 anys i de les que resideixen a Palma indiquen que l'impacte de la pandèmia ha estat pitjor.

5.5. EL CENTRE EDUCATIU

5.5.1. Benestar i seguretat

La valoració del benestar al centre educatiu que fan les famílies és alta (3,6 sobre 4) i no es presenten diferències per sexe. El 87% també opina que els seus fills i filles consideren el centre educatiu com un espai segur i el 62,5% no sap si els infants se senten segurs amb la gestió de casos d'assetjament per part del centre. Poc més d'una quarta part (28%) afirma que sí que s'hi senten segurs.

5.5.2. Necessitats cobertes

Poc més de dues de cada tres famílies considera que el seu fill està satisfet amb la qualitat del seu ensenyament (68,5%), mentre que una quarta part no ho sap (25,1%).

La principal necessitat coberta al centre educatiu és la de socialització (90,5%). En general, també és habitual disposar d'espais amples per estar i jugar (77,5%) i rebre cures en cas de malaltia o accidents (67%).

Menys de la meitat de respostes assenyalen el reforç escolar i el suport a l'aprenentatge com a necessitats cobertes. Sorprèn que cap família hagi marcat com coberta la necessitat de professionals que facin bona feina.

TAULA 29. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS COBERTES AL CENTRE EDUCATIU SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Fer amistats	90,47	91,08	90,18	83,78	92,59	90,19	82,35	90,13	91,10
2 Espais amples per estar i jugar	77,51	78,24	76,71	81,08	87,47	74,47	60,59	76,96	78,51
3 Cura en cas de malaltia o accident	67,03	67,20	67,15	62,16	64,81	68,64	59,41	67,63	65,92

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
4 Accedir a reforç escolar	44,12	44,11	44,12	45,95	40,20	46,55	35,88	42,78	46,58
5 Suport al seu aprenentatge	42,15	40,72	42,98	67,57	45,53	42,18	23,53	46,51	34,17
6 Professionals que fan bona feina	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Font: elaboració pròpia

5.5.3. Propostes de millora

En general, les famílies no han assenyalat moltes propostes de millora en relació al centre educatiu. Les més compartides (per sobre del 50%) són augmentar o millorar els espais d'esbarjo i l'oferta d'activitats lúdiques.

TAULA 30. DISTRIBUCIÓ DE PROPOSTES DE MILLORA AL CENTRE EDUCATIU SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Espais d'esbarjo	54,67	53,23	56,70	29,73	52,40	56,26	47,65	54,13	55,67
2 Activitats lúdiques	50,44	50,57	50,85	29,73	47,49	52,91	36,47	50,54	50,27
3 Educació emocional	41,30	41,38	41,28	40,54	42,70	40,39	44,71	42,09	39,84
4 Fomentar la participació de l'alumnat	37,67	39,92	35,56	37,84	28,76	41,36	41,18	36,98	38,94
5 Suport amb l'idioma	32,21	32,47	31,66	51,35	30,94	32,14	40,00	30,84	34,71
6 Activitats o espais de suport als estudis	30,34	28,81	30,96	56,76	23,09	33,20	34,71	30,11	30,76

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
7 Promoure la diversitat	17,88	19,69	15,80	27,03	19,28	17,38	16,47	18,71	16,37
8 Orientació acadèmica i professional	16,84	17,10	16,43	29,73	10,78	17,23	44,71	16,80	16,91
9 Educació sexual	11,37	13,04	9,94	8,11	9,48	11,21	23,53	11,64	10,88
10 Perspectiva feminista i LGTBI+	7,02	8,78	5,35	5,41	7,73	6,65	7,65	7,71	5,76

Font: elaboració pròpia

No hi ha gaire diferències per sexe:

- Les famílies de nins proposen millorar els espais d'esbarjo (56,70% nins; 53,23% nines; 29,73% persones no binàries).
- Les famílies de persones no binàries proposen millorar el suport amb l'idioma, les activitats de suport als estudis, promoure la diversitat i l'orientació acadèmica i professional.
- Les famílies de nines assenyalen millorar l'educació sexual. En relació a l'edat, les respostes indiquen que:
 - Les famílies amb infants entre 7 i 12 anys proposen millorar les activitats lúdiques i la participació de l'alumnat.
 - Les famílies d'infants de més de 12 anys proposen millorar el suport amb l'idioma, l'orientació acadèmica i professional i l'educació sexual.

5.5.4. Impacte de la COVID-19

Bona part de les respostes indiquen que la pandèmia no ha canviat molt les relacions, la dedicació als estudis o a activitats d'oci relacionades amb el centre educatiu.

El temps d'oci i les relacions amb les amistats sí que han empitjorat per a una part dels infants (34,3% en el primer cas, 28% en el segon).

TAULA 31. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER IMPACTE DE LA COVID-19 AL CENTRE EDUCATIU SEGONS LES FAMÍLIES

		RELACIONS AMB LES AMISTATS	RELACIÓ AMB EL PROFESSORAT	ELS SEUS ESTUDIS	LA SEVA CONCEN- TRACIÓ	EL SEU OCI
A pitjor	Total	28,39	14,25	16,70	21,57	34,33
	Nina	27,75	14,42	16,15	20,20	33,51
	Nin	28,98	14,40	17,37	23,06	35,25
	Altres	21,62	2,70	13,51	13,51	21,62
	0-6	21,05	13,02	8,58	10,15	23,34
	7-12	30,86	14,40	19,40	25,29	38,73
	13-17	37,06	18,82	26,47	36,47	39,29
	Part Forana	27,69	13,48	16,39	20,68	33,05
	Palma	29,66	15,66	17,26	23,22	36,69
Sense canvis	Total	59,76	72,05	70,79	68,04	54,21
	Nina	59,69	71,50	70,96	69,42	54,95
	Nin	59,99	72,53	70,74	66,75	53,66
	Altres	62,16	78,38	64,86	67,57	54,05
	0-6	68,09	73,96	80,70	78,69	63,19
	7-12	56,80	71,34	67,45	64,58	50,59
	13-17	51,76	70,59	59,41	54,12	50,60
	Part Forana	61,09	73,69	72,05	69,86	55,68
	Palma	57,32	69,03	68,49	64,72	51,51

		RELACIONS AMB LES AMISTATS	RELACIÓ AMB EL PROFESSORAT	ELS SEUS ESTUDIS	LA SEVA CONCEN- TRACIÓ	EL SEU OCI
A millor	Total	11,85	13,70	12,51	10,38	11,46
	Nina	12,56	14,08	12,89	10,37	11,53
	Nin	11,03	13,07	11,90	10,19	11,09
	Altres	16,22	18,92	21,62	18,92	24,32
	0-6	10,86	13,02	10,72	11,16	13,47
	7-12	12,34	14,26	13,15	10,13	10,69
	13-17	11,18	10,59	14,12	9,41	10,12
	Part Forana	11,22	12,83	11,56	9,47	11,27
	Palma	13,01	15,30	14,25	12,07	11,80

Font: elaboració pròpia

Pel que fa a les famílies, majoritàriament l'impacte no ha generat canvis o ha empitjorat la seva capacitat de participació, sobretot en relació a la participació en el centre (39,4%) i especialment entre les famílies amb fills a l'etapa de primària (entre els 7 i 12 anys).

Una tercera part de les famílies de persones no binàries (30,6%) considera que ha millorat la seva relació amb el tutor o la tutora.

**TAULA 32. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER IMPACTE
DE LA COVID-19 PER LA RELACIÓ DE LES FAMÍLIES AMB EL CENTRE**

		LA PARTICIPACIÓ	EL SEGUIMENT ACADÈMIC	LA RELACIÓ AMB TUTOR/A
A pitjor	Total	39,37	22,85	23,14
	Nina	39,61	23,53	23,24
	Nin	39,38	22,94	22,9
	Altres	27,78	16,67	11,11
	0-6	38,21	20,54	21,71
	7-12	40,41	23,9	23,19
	13-17	32,94	27,65	24,71
	Part Forana	37,54	21,54	21,01
	Palma	42,74	26,08	26,24
Sense canvis	Total	51,59	61,41	62,84
	Nina	51,15	62,54	61,86
	Nin	51,78	63,16	60,91
	Altres	63,89	61,11	58,33
	0-6	52,74	67,45	63,55
	7-12	50,34	61,21	60,29
	13-17	60,59	58,24	63,53
	Part Forana	53,23	64,18	63,41
	Palma	48,58	60,38	57,71

		LA PARTICIPACIÓ	EL SEGUIMENT ACADÈMIC	LA RELACIÓ AMB TUTOR/A
A millor	Total	9,04	15,75	14,02
	Nina	9,24	13,93	14,91
	Nin	8,84	13,89	16,2
	Altres	8,33	22,22	30,56
	0-6	9,05	12,01	14,74
	7-12	9,25	14,89	16,52
	13-17	6,47	14,12	11,76
	Part Forana	9,24	14,28	15,58
	Palma	8,68	13,54	16,06

Font: elaboració pròpia

5.6. EL MUNICIPI

5.6.1. Benestar i seguretat

D'acord amb les respostes de les famílies, els seus infants consideren el seu municipi com un lloc agradable (89,7%) i la valoració dels parcs i espais públics és prou bona (mitjana de 3 sobre 4), sense diferències per sexe.

5.6.2. Necessitats cobertes

Més de la meitat de les famílies considera resoltes les necessitats relacionades amb l'espai públic, l'accés a la salut, la pràctica esportiva i la neteja dels carrers.

Per contra, són poques les famílies que consideren que la necessitat de participar en entorns associatius (17,7%) o els espais en què els infants puguin aportar la seva opinió (7,8%) estan cobertes.

**TAULA 33. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS COBERTES AL MUNICIPI
SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA**

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Parcs o places per estar o jugar adaptats a la seva edat	66,52	67,07	66,27	59,46	74,95	64,37	47,06	65,37	68,62
2 Centre de salut adequat	63,09	61,81	64,00	67,57	62,42	63,35	63,53	58,69	71,13
3 Llocs on fer esport	61,31	59,21	63,25	56,76	53,92	64,85	58,24	65,18	54,23
4 Neteja dels carrers i places	54,22	53,96	54,12	67,57	52,94	55,10	50,59	56,88	49,37
5 Activitats d'oci per la seva edat	38,28	38,32	38,20	35,14	41,61	38,11	22,35	38,51	37,86
6 Transport públic útil	37,80	36,26	38,58	62,16	33,88	38,45	51,18	25,15	60,97
7 Espais on poder estudiar còmode	28,94	29,54	28,19	37,84	24,62	30,73	30,59	31,09	25,00
8 Activitats culturals per la seva edat	28,02	29,67	26,49	24,32	29,30	28,69	12,94	30,21	24,01
9 Associacions juvenils on participar	17,73	17,37	17,94	21,62	12,42	20,24	15,88	17,98	17,27
10 Espais on pot donar la seva opinió	7,78	8,18	7,30	16,22	7,19	8,06	7,65	7,61	8,09

Font: elaboració pròpia

Es donen algunes diferències per sexe:

- Més persones no binàries consideren important disposar d'un centre de salut adequat, de carrers nets, de transport públic útil i d'espais on poder estudiar còmodament.
- El nombre de nins que considera coberta la necessitat de disposar d'espais on practicar esport és major.

També se'n troben per edat:

- Les famílies amb infants més petits de 6 anys consideren més cobertes les necessitats d'espais de joc i d'una oferta d'activitats d'oci adequats a l'edat.
- Les famílies amb infants entre els set i els dotze anys consideren més cobertes les necessitats de llocs on practicar esport, espais públics nets i una oferta d'associacions juvenils en les que participar.
- Més de la meitat de famílies amb infants majors dels 12 anys considera coberta la necessitat de poder accedir a un transport públic útil.

Pel que fa a la zona de residència, també es troben algunes petites diferències:

- Les famílies de la Part Forana consideren més cobertes les necessitats d'espais on practicar esports, la neteja de l'espai públic, tenir llocs d'estudi adequats i gaudir d'una oferta d'activitats d'oci.
- Les de ciutat han assenyalat en major mesura el poder accedir a un centre de salut adequat i a transport públic útil.

Mobilitat

En l'àmbit de la mobilitat dins el municipi, més de la meitat de les famílies assenyalen la possibilitat de moure's amb bicicleta o patinet i arribar caminant al centre educatiu.

Poc menys de la quarta part dels infants podrien moure's de manera autònoma, sense la supervisió d'una persona adulta.

TAULA 34. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS COBERTES EN RELACIÓ A LA MOBILITAT SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Pot fer servir la bicicleta o patinet	52,00	49,23	54,63	43,24	47,71	53,35	58,82	55,84	44,96
2 Pot arribar caminant al centre educatiu	50,29	49,83	50,22	62,16	42,70	52,38	65,88	49,75	51,26
3 Els carrers són espais segurs	29,38	30,27	28,51	27,03	26,36	30,10	37,06	31,29	25,90
4 Pot moure's sense un/a adult/a	22,14	20,69	23,47	16,22	5,23	25,44	73,53	26,18	14,75
5 Té accés al transport escolar	13,79	13,04	14,60	10,81	10,46	13,40	36,47	13,16	14,93

Font: elaboració pròpia

Més famílies amb nins marquen com a cobertes les necessitats de poder moure's amb bicicleta (54,63%) i sense dependre d'una persona adulta (23,47%). No sorprèn que la cobertura de necessitats de mobilitat millori amb l'edat: la tendència és molt acusada en el cas del poder moure's amb autonomia (quasi 70 punts de diferència entre petits i grans) o l'accés al transport escolar (més de 25 punts de diferència), però no ho és tant en la percepció de seguretat dels carrers (només 10 punts de diferència).

Entre les famílies que viuen a la Part Forana, és més habitual que els seus infants puguin fer ús de la bicicleta o del patinet, que considerin els carrers com espais segurs o que puguin moure's amb autonomia.

5.6.3. Propostes de millora del medi ambient

Les respostes indiquen que augmentar els espais verds és la proposta més clara per millorar el medi ambient al municipi.

TAULA 35. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS COBERTES AL MUNICIPI
SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Augmentar els espais verds	82,02	81,64	82,19	86,49	83,66	81,55	78,82	80,89	84,08
2 Reduir la contaminació	61,79	60,88	62,49	62,16	56,75	64,22	59,41	57,32	69,96
3 Millorar la mobilitat	55,05	54,69	56,20	27,03	49,78	56,41	67,06	59,23	47,39
4 Millorar la gestió de residus	52,16	52,30	51,60	70,27	52,07	52,82	44,71	50,44	55,31

Font: elaboració pròpia

5.6.4. Valoració de les activitats del municipi

Activitats culturals

La valoració de l'oferta d'activitats culturals i d'oci al municipi és relativament alta (mitjana de 2,5 sobre 4) i no hi ha diferència per sexe.

Més de la meitat de les famílies proposa diversificar l'oferta existent (50,4%). Prop d'una tercera part suggereix reduir els preus, millorar l'oferta d'estiu, basar l'oferta en els interessos dels infants i millorar els espais per fer activitats.

TAULA 36. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER PROPOSTES DE MILLORA DE LES ACTIVITATS CULTURALS AL MUNICIPI SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Activitats variades	50,38	50,96	49,78	51,35	54,47	49,13	43,53	50,83	49,55
2 Preus més econòmics	39,45	40,39	38,26	54,05	39,00	39,42	42,35	36,59	44,69
3 Activitats d'estiu	38,37	38,06	38,14	59,46	37,69	38,83	36,47	36,35	42,09
4 Activitats que li interessin	38,12	36,86	39,33	40,54	28,21	41,46	51,18	37,48	39,30
5 Espais per a activitats	36,50	35,00	37,89	35,14	37,69	36,36	31,76	36,15	37,14
6 Activitats de qualitat	29,61	30,34	29,20	21,62	29,30	29,95	27,06	29,72	29,41
7 Activitats adaptades a les seves necessitats	26,97	26,21	27,56	40,54	32,24	24,51	28,24	27,06	26,80
8 Comptar amb l'opinió d'infants i adolescents	21,76	21,49	22,15	16,22	18,41	22,77	27,65	23,08	19,33
9 Associacions culturals	15,88	16,90	14,85	21,62	14,60	16,12	20,00	15,32	16,91
10 Activitats inclusives	3,72	4,13	3,46	0,00	3,70	3,64	4,71	3,05	4,95

Font: elaboració pròpia

Les propostes presenten algunes diferències per sexe. Les famílies de persones no binàries proposen millorar l'oferta d'activitats d'estiu (59,5%), preus més econòmics (54%) i una oferta adaptada a les seves necessitats (40,5%).

Per grup d'edat, s'observa que:

- Les famílies amb infants menors de 6 anys tendeixen a proposar millorar l'oferta d'activitats adaptades a les seves necessitats.

- Les famílies amb infants majors dels 13 anys proposen una oferta d'activitats que desperti el seu interès i activitats més econòmiques. A més, una de cada quatre demana que es compti amb l'opinió d'infants i adolescents, i una de cada cinc, que es millorin les associacions culturals.

Per zona de residència, s'observa que les famílies que resideixen a la Part Forana proposen activitats més econòmiques i millorar l'oferta d'activitats d'estiu.

Activitats esportives

La valoració de l'oferta d'activitats esportives al municipi també és relativament alta (mitjana de 2,7 sobre 4) i no hi ha diferència per sexe.

En aquest àmbit, sembla que les famílies estan més satisfetes i no assenyalen gaire propostes de millora. La diversificació de l'oferta és la proposta més compartida.

TAULA 37. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER PROPOSTES DE MILLORA DE LES ACTIVITATS ESPORTIVES AL MUNICIPI SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Activitats variades	46,16	46,97	45,31	51,35	47,06	45,92	44,12	47,4	43,88
2 Espais per a activitats	32,72	31,74	33,92	16,22	29,96	34,08	31,18	31,97	34,08
3 Activitats d'estiu	29,35	28,81	29,64	40,54	29,96	29,76	21,18	26,62	34,35
4 Activitats de qualitat	26,21	26,61	25,74	29,73	26,03	26,26	26,47	25,69	27,16
5 Associacions esportives	23,79	19,83	27,56	24,32	17,97	25,83	30,59	21,02	28,87
6 Preus més econòmics	20,71	19,63	21,08	43,24	21,46	20,87	14,71	22,2	17,99

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
7 Activitats adaptades a les seves necessitats	17,06	17,17	16,99	16,22	20,15	15,53	18,82	17,98	15,38
8 Comptar amb l'opinió d'infants i adolescents	14,26	14,17	14,16	21,62	10,89	15,97	11,76	16,01	11,06
9 Activitats inclusives	6,23	6,19	6,29	5,41	6,75	6,07	5,29	6,58	5,58
10 Activitats que l'interessin	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Font: elaboració pròpia

Es donen algunes lleugeres diferències per sexe:

- Més famílies de persones no binàries proposen més habitualment una oferta d'activitats més variada, també a l'estiu, més econòmica i que compti amb l'opinió d'infants i adolescents.
- Més famílies de nins proposen millorar els espais per activitats i les associacions esportives.
- Per grup d'edat, trobem que:
 - Més famílies d'infants menors de 7 anys proposen una oferta més econòmica i adaptada a les seves necessitats.
 - Més famílies d'infants entre els 7 i els 12 anys proposen millorar els espais per activitats i que es compti amb la seva opinió.
 - Més famílies d'infants majors de 12 anys apunten a la millora de les associacions esportives.

I per zona de residència:

- Més famílies residents a Palma proposen la millora de les activitats d'estiu i les associacions esportives.
- Més famílies residents a la Part Forana proposen activitats més econòmiques.

5.7. LA SALUT

Més de la meitat de les famílies se sent prou capaç de tenir cura de la salut dels seus infants.

Sembla que encara és necessari millorar la publicitat dels recursos existents, perquè una de cada dues persones no està segura de conèixer quins recursos té a l'abast, especialment entre aquelles famílies amb infants menors de 6 anys (48,8%) i les que resideixen a Palma (49,55%).

TAULA 38. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS EN RELACIÓ A L'ATENCIÓ A SALUT, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Coneixement dels recursos disponibles	50,10	49,63	50,66	48,65	50,87	49,90	48,24	48,62	52,79
2 Informació a l'abast	45,65	46,71	44,43	51,35	48,80	44,61	41,18	43,52	49,55
3 Accés als recursos disponibles	44,44	44,18	44,49	48,65	43,68	44,66	45,88	42,49	48,02
4 Capacitat per acompanyar les seves necessitats	37,90	37,79	37,82	45,95	37,25	38,30	36,47	35,56	42,18
5 Finançament de tractaments o materials específics	30,72	30,47	30,96	27,03	29,52	31,36	29,41	29,22	33,45
6 Xarxa de suport	26,84	27,68	25,99	29,73	27,56	26,84	22,94	25,74	28,87

Font: elaboració pròpia

Segons una quarta part de les respostes, les famílies consideren que cal millorar la seva xarxa de suport i una tercera part té dificultats d'assumir la despesa associada a la salut i benestar.

En general, les famílies residents a Palma semblen tenir una major necessitat amb relació a l'atenció a la salut dels seus infants (entre 3 i 6 punts de diferència amb les residents a la Part Forana).

Coherentment amb les necessitats identificades, el grau de coneixement dels recursos disponibles és relativament alt (mitjana 2,6 sobre 4) i la valoració que se'n fa és positiva (2,8 sobre 4). No es donen diferències per sexe.

5.8. AGRESSIONS

Són poques les famílies que informin de situacions d'agressió.

TAULA 39. DISTRIBUCIÓ DE RESPOTES PER TIPUS D'AGRESSIÓ,
SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 La seva manera d'expressar-se	16,01	13,64	18,19	16,22	10,02	18,35	20,00	15,67	16,64
2 Trets característics del seu cos	10,77	11,91	9,82	5,41	4,14	13,40	14,71	10,46	11,33
3 Per les seves capacitats	10,77	7,98	13,47	8,11	6,54	12,86	8,24	10,71	10,88
4 Els seus gustos i aficions	10,13	9,12	10,82	18,92	4,25	12,28	15,88	10,22	9,98
5 La seva estètica	8,32	8,78	7,74	10,81	3,70	9,71	16,47	8,06	8,81
6 Els resultats acadèmics	6,67	6,65	6,73	5,41	1,53	8,59	11,18	6,68	6,65
7 La cultura familiar	3,43	3,46	3,40	5,41	2,40	3,83	4,12	3,24	3,78

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
8 El seu origen	3,37	4,06	2,71	5,41	2,83	3,59	3,53	3,00	4,05
9 La seva ideologia	2,80	2,66	2,83	8,11	1,09	3,06	8,82	2,70	2,97
10 La seva salut	2,32	2,20	2,45	0,00	1,85	2,48	2,94	2,06	2,79
11 La seva orientació sexual	0,67	0,80	0,38	5,41	0,22	0,73	2,35	0,64	0,72

Font: elaboració pròpia

El motiu més compartit té relació amb la manera d'expressar-se. En aquest cas, l'assenyalen més els nins (19,2% nins; 16,2% persones no binàries; 13,6% nines). Per a les famílies de persones no binàries, els principals motius d'agressió semblen ser els gustos i aficions (18,9%).

Sembla que amb l'edat augmenten les agressions: entre els infants majors de 13 anys, els principals motius semblen ser la manera d'expressar-se (20%), l'estètica (16,5%) i els gustos i aficions (15,9%).

TAULA 40. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER ESPAI D'AGRESSIÓ, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Escola	25,32	24,02	26,37	32,43	10,02	30,97	39,41	24,46	26,89
2 Grup d'iguals	7,62	6,59	8,50	8,11	4,14	8,93	10,59	8,15	6,65
3 Carrer	7,08	5,39	8,81	2,70	6,86	6,94	10,00	7,12	7,01
4 Activitats extraescolars	5,34	4,59	5,92	8,11	1,74	6,80	7,06	5,21	5,58

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
5 Altres	5,24	4,72	5,66	5,41	5,45	4,81	9,41	5,06	5,58
6 Casa	0,92	1,00	0,88	0,00	0,54	1,12	0,59	0,74	1,26
7 Sortint de nit	0,10	0,13	0,06	0,00	0,00	0,15	0,00	0,10	0,09

Font: elaboració pròpia

L'espai que més s'identifica amb les agressions és el centre educatiu (25,3%), especialment per les persones no binàries. Els espais més informals, com el grup d'iguals o el carrer són poc freqüents; però encara ho són menys les extraescolars, la llar o l'oci nocturn. Amb l'edat, n'augmenta la freqüència, sobretot al centre educatiu (quasi 40 punts de diferència entre petits i grans).

Un 5,2% ha rebut agressions en altres espais i en un 1% s'identifiquen agressions a la llar.

5.9. DIVERSITAT

De la relació de conceptes relacionats amb la diversitat que s'han presentat a les famílies, més de la meitat són força coneguts i més del 60% els sabria explicar als infants. "Racisme", "bullying", "homosexualitat" i "heterosexualitat" són els més coneguts; mentre que menys d'una de cada sis famílies sabria explicar els termes "cisgènere" o "capacitisme".

5.10. SERVEIS SOCIALS

Del total de famílies participants, un 6,7% són usuàries de serveis socials.

Aquestes assenyalen que les principals necessitats dels seus fills i filles en aquest àmbit són l'accés a una informació que puguin comprendre (2,73%; un 40,5% de les famílies usuàries) i el bon tracte per part dels professionals (2,45%, un 36,6% de les famílies usuàries).

Cap família assenjala que ser usuària de serveis socials suposi un estigma per als seus infants.

TAULA 41. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS EN RELACIÓ ALS SERVEIS SOCIALS SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Informació comprensible per la seva edat	2,73	2,59	2,71	8,11	3,16	2,72	0,59	2,36	3,42
2 Bon tracte de part de professionals	2,45	2,33	2,52	2,7	3,38	2,04	2,35	2,21	2,88
3 Expressar i ser escoltada sobre decisions que l'afecten	2,29	1,93	2,71	0	3,16	2,04	0,59	1,87	3,06
4 Espais més amables	2,13	1,73	2,52	2,7	1,96	2,18	2,35	1,82	2,7
5 Comprendre els llenguatges	1,68	1,46	1,89	0	2,18	1,55	0,59	1,47	2,07
6 No ser estigmatitzada	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Font: elaboració pròpia

5.11. VIDA DIGITAL

En relació amb l'àmbit de la vida digital, la meitat de les famílies consideren que els seus infants disposen d'informació sobre possibles

perills (52,5%), mentre que només una quarta part considera que tinguin recursos per afrontar-los (24,9%).

TAULA 42. DISTRIBUCIÓ DE RESPOSTES PER NECESSITATS COBERTES EN RELACIÓ A LA VIDA DIGITAL SEGONS LES FAMÍLIES, SEXE, GRUP D'EDAT I ZONA DE RESIDÈNCIA

	TOTAL	NINES	NINS	ALTRE	0-6	7-12	13-17	PART FORANA	CIUTAT
1 Disposa d'informació sobre possibles perills	52,51	52,16	52,36	72,97	19,06	64,9	82,94	50,54	56,12
2 Té recursos per afrontar els possibles perills	24,94	24,88	24,8	29,73	10,68	28,79	55,29	24,66	25,45
3 Se li respecta la intimitat	16,77	17,03	16,49	18,92	6,32	17,82	60,59	16,55	17,18
4 Té compte propi a les xarxes	15,31	15,77	14,73	18,92	3,05	15,78	75,88	15,91	14,21

Font: elaboració pròpia

En pocs casos se'ls respecta la intimitat, només una de cada sis respostes.

Dues tercers parts de les famílies acostumen a demanar el consentiment a les filles i fills abans de penjar fotografies en què apareguin a les xarxes socials (62%).

BLOC 4

Jornades participatives

**Una mirada col·lectiva a la
infància i l'adolescència**

El novembre del 2021, en la fase 4 del procés d'elaboració del present diagnòstic, s'han realitzat tres jornades participatives titulades "Una mirada col·lectiva per la infància i l'adolescència".

L'objectiu principal ha estat aportar informació qualitativa a part dels resultats obtinguts a les enquestes, amb la intenció que les persones participants (infants i adolescents, representants d'entitats i professionals de l'administració pública) interpretin, contrastin i enriqueixin les necessitats recollides a través de les enquestes, així com de fomentar els espais d'anàlisi grupals i interdisciplinaris.

1. APORTACIONS DELS I LES REPRESENTANTS D'ENTITATS A LES JORNADES

1.1. EDUCACIÓ

Cal introduir l'educació emocional i sexual dins el currículum des de la infància i treballar una educació en bon tracte i perspectiva de gènere des de petits.

Pel que fa als espais d'esbarjo, es concreta en la necessitat d'espais autogestionats per infants amb acompanyament per oferir els recursos.

Pel que fa al treball contra la discriminació, cal facilitar l'accés al Gestib a les famílies novingudes, i es destaca que hi ha una manca de professionals formats en violència de gènere (promotors/es de la igualtat).

Pel que fa als adolescents, amb relació a l'educació sexual, el grup d'entitats concreta en la necessitat d'introduir educació sexual dins el currículum escolar, complementar les formacions en gènere i sexualitat amb les famílies. Mostren sorpresa pel fet que infants i adolescents tenguin més interès en educació emocional/sexual i les famílies més en l'àmbit acadèmic.

En relació amb l'educació emocional, cal més formació de formadores amb informació i recursos sobre salut mental per a infants i adolescents, i introduir un canvi de paradigma en salut mental que incorpori com aquesta es relaciona amb la física.

En relació amb els espais en què donar l'opinió, cal crear vincles amb les famílies, infants i menors per a generar la sensació de seguretat necessària per a participar, sense judicis i amb obertura a sentiments, dubtes, preocupacions.

1.2. OCI

Falten espais i educació en l'oci, i també falta ampliar el ventall d'oferta i fomentar la seva gratuïtat. Pel que fa als espais de joc, manquen espais d'oci i esport lúdic per contrarestar el vessant competitiu, i espais de joc per a la petita infància.

En parlar sobre les necessitats d'adolescents, en relació amb els espais, destaquen que falten espais i educació en l'oci, alhora que falta participació en les activitats d'oci.

Pel que fa a les amistats, es detecta una gran necessitat d'establir relacions d'amistat presencials. Per a això, la falta d'espais i activitats fa difícil la possibilitat de fer-ne i desenvolupar habilitats socials.

Quant a les activitats, falta iniciativa i cultura per part de les famílies per al foment de l'oci comunitari i falta adequació de les activitats a les possibilitats i recursos de les famílies. Es detecta que falta oferta d'activitats a la Part Forana.

Cal destacar que segons els i les representants de les entitats, és important la participació dels joves en la presa de decisions sobre el seu oci, i, per altra banda, cal finançar les activitats d'oci per a eliminar la barreira d'accés econòmica.

1.3. SALUT

Quan parlem de suport familiar cal una major dotació de recursos destinats a infants amb patologies minoritàries i crear grups de suport familiar de NNA amb EERR. Quan parlem d'acompanyament en salut

mental, fan referència a augmentar el nombre d'especialistes en salut mental i els recursos en atenció i prevenció de l'explotació sexual infantil (ESI) i abús sexual infantil (ASI).

És necessària una major especialització en l'atenció a la diversitat, també a problemàtiques sense diagnòstic i una reorganització de l'atenció sanitària (gestor de casos, coordinació escola-salut-serveis específics). En relació amb la sensibilització, cal concretar-la i augmentar la dotació d'espais inclusius i fer prevenció ambiental amb entorns protectors. Calen recursos de detecció a tots els àmbits de salut: físic, emocional... Cal fer sensibilització en discapacitat/inclusió, amb una feina de desestigmatització de la complexitat de l'ASI a tots els àmbits (famílies i professionals).

Sobre les necessitats dels adolescents en salut, les entitats aporten que en relació amb els recursos d'acompanyament estam parlant del fet que falten recursos econòmics per acostar les illes i els serveis a tota la població. Falta sensibilitat emocional i formació dels professionals de l'educació i xarxes entre professionals que treballen amb NNA, així com grups de prevenció d'ASI. En relació amb el suport familiar, trobem pocs recursos de suport front a la violència: manca informació a les famílies i suport per a una parentalitat positiva. Quan parlem sobre els espais de relació entre iguals, fa falta treballar per unes escoles inclusives amb educació compartida. Calen grups d'iguals amb patologies semblants i grups diversos amb mirada inclusiva i també cal dotar espais que afavoreixin aquestes relacions.

1.4. ENTORN

Les entitats, davant la necessitat de referents adults, concreten com a estratègia la generació de dinàmiques d'oci intergeneracional, tenint en compte la necessitat de xarxa de suport, el disseny de rutes segures i la feina de prevenció comunitària al barri i el treball en xarxa. En pensar sobre les dinàmiques d'inclusió, destaquen que observen un espai públic amb segregació cultural i de gènere, i una manca d'espais d'oci de qualitat. Seria necessari treballar per uns espais propis adaptats i un comerç sensible.

1.5. MILLORES PER A L'ATENCIÓ DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Respecte a les millores que poden proposar les entitats, es recullen diferents valoracions:

- Existeix una manca de connexió entre els serveis per a infants i adolescents.
- Actualment, es fan intervencions parcel·lades, i la fragmentació és una contradicció amb el paradigma contemporani de la 'interconnexió.
- L'administració pública hi té un paper important perquè es genera una dinàmica de competició pels recursos econòmics.
- S'hauria de fer una distribució estratègica dels diners basada en la confiança mútua i la coordinació de recursos amb una perspectiva centrada en el benefici de la persona.
- Posar atenció en el fet que les entitats d'àmbits diferents compartim la realitat està completament interconnectada i sembla que en el diagnòstic hi ha alguna cosa de fons, transversal, que no acabem d'identificar.
- La prevenció es fa en precarietat total de recursos econòmics i formació.
- La inversió se'n va a assistir problemes. Falta una cultura d'invertir en el que és important.
- Es fa una gestió de l'escassetat.
- Tenir en compte que la perspectiva de drets dels infants i adolescents engloba totes les dimensions.

1.6. DESCRIPCIÓ DE LES PRINCIPALS NECESSITATS PER ABORDAR TEMES D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

TAULA 43. PRIORITZACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LES PRINCIPALS NECESSITATS DE LES ENTITATS

	NECESSITAT	PRINCIPAL	SECUNDÀRIA	ACLARIMENTS
1	MECANISMES DE PARTICIPACIÓ	7	5	<p>Necessitam formació (eines i estratègies). Fer-la més conscient i explícit dins l'entitat. Diversificar estratègies o ampliar la mirada.</p> <hr/> <p>Parar atenció a la mirada de l'infant: què necessiten, no donar-ho per fet.</p> <hr/> <p>Treballar per una participació real i efectiva, no simbòlica. Treballar amb infants requereix formació específica en drets de la infància i profunditzar en el procés d'allò que significa participació.</p> <hr/> <p>Trobar eines i estratègies per la participació de la joventut: què volen els joves? Què necessiten? Obrir la mirada: què els falta?</p> <hr/> <p>Millorar l'eficàcia del Consell d'Infants. Visibilitzar la seva opinió a les taules de representació de la infància.</p> <hr/> <p>Espais de coordinació amb joves i diferents professionals que no es coneixen.</p> <hr/> <p>Mecanismes per fer participar els infants. Eines per fomentar la participació de la primera infància. Estratègies i eines per fomentar més participació.</p> <hr/> <p>Acostumen a participar les mateixes persones. Algunes obligades per Serveis Socials o les seves famílies. Com arribam a la resta? Com podem aconseguir la implicació dels joves?</p> <hr/> <p>En espais de formació per a mestres o famílies es detecten les seves necessitats, no la d'infants i joves. Com ho feim per incloure-les i plantejar les formacions a partir d'elles?</p>

	NECES-SITAT	PRIN-CIPAL	SECUN-DÀRIA	ACLARIMENTS	
2	PERSONAL	3	9	<p>Professionals diferents per monitorar la feina i aportar idees des de diferents especialitats. Equips multidisciplinaris.</p> <hr/> <p>Saturació dels professionals: multitasca, poc temps per reflexionar tant individual com conjunta, i per l'avaluació continua.</p> <hr/> <p>Necessitam personal suficient per garantir una atenció de qualitat tant individual com grupal. Més personal per poder desenvolupar intervencions individualitzades de qualitat. També grupals. Manca un equip de treball comunitari.</p> <hr/> <p>Manca personal per arribar a tota la ciutadania. Manca de personal per abraçar totes les necessitats. Més personal per desenvolupar iniciatives diferents i especialitzar-se en determinades àrees. Poder respectar el temps de cada procés.</p> <hr/> <p>Els recursos econòmics condicionen l'ampliació dels recursos humans.</p> <hr/> <p>Inseguretat i falta d'experiència del personal. Mecanismes per augmentar la motivació per participar dels joves. Millorar la seva formació.</p>	
3		TEMPS	3	5	<p>Bona part de la jornada es destina a burocràcia i gestió de programes. La gestió de documentació et deixa poc temps per dedicar a altres funcions.</p> <hr/> <p>Dedicar temps a la conversa i reflexió (innovació). Temps per compartir bones pràctiques i coordinar-se, xerrar, reflexionar entre diferents agents educatius.</p> <hr/> <p>Temps per organitzar i gestionar els diferents programes i serveis que ofereix l'entitat. Respectar el temps dels processos per establir una bona planificació i avaluació. La participació dels infants requereix temps.</p>

	NECES-SITAT	PRIN-CIPAL	SECUN-DÀRIA	ACLARIMENTS	
4	RECURSOS ECONÒMICS	3	3	<p>Estabilitat en les convocatòries públiques, en temps i forma (que surtin quan toca). Ampliar convocatòries per projectes innovadors. Garantir uns mínims econòmics que permetin el desenvolupament i la consolidació de l'organització. Rebre ajuts per ampliar l'oferta adreçada a infants i adolescents. Són una limitació per créixer.</p> <hr/> <p>Garantir uns mínims per donar estabilitat a l'equip i als usuaris. Mínim percebut i igualtat d'oportunitats i accés. Sense uns mínims econòmics no es pot consolidar cap projecte ni emprendre nous reptes. Empenta per cobrir necessitats que sorgeixen d'una realitat sempre canviant. Conflicte estructural per falta de recursos a diferents entitats.</p> <hr/> <p>Falta personal, coordinació.</p>	
5		COORDINACIÓ AMB ALTRES	2	8	<p>Manca de coordinació dels recursos. La manca de coordinació fa que no s'aprofitin.</p> <hr/> <p>Falta de retroalimentació entre diferents serveis que duen a terme metodologies d'intervenció. Manca de disponibilitat per mantenir reunions periòdiques, ja que la majoria de professionals en tenen moltes.</p> <hr/> <p>Canvi de cultura organitzativa per connectar millor activitats, professionals i recursos. Les propostes es fan a curt termini quan es necessita fer-les a mig-llarg termini. Visió de futur.</p> <hr/> <p>Coordinació amb famílies, centres educatius... coordinació en xarxa per prevenir l'ASI. Xarxa amb tots els agents educatius principals.</p> <hr/> <p>Gestor de casos. Especialitats connectades.</p> <hr/> <p>L'objectiu prioritari ha de ser la ciutadania, col·lectius i no les competències, funcions dels professionals, etc.</p>

	NECES- SITAT	PRIN- CIPAL	SECUN- DÀRIA	ACLARIMENTS
6	PESPECTIVA DE DRETS	1	2	Falta de coneixement i consciència del marc legal que engloben els drets i necessitats dels nins i de la infància. <hr/> Poder prevenir l'ASI comença per donar als nins, nines i adolescents veu, educació, confiança... És a dir, garantir els seus drets fonamentals.
7		0	6	Manca de formació per abraçar problemes existents. Promoure una formació constant i continuada de coneixements i recursos útils, pels professionals, perquè es pugui potenciar un creixement personal i professional. Formació en comunicació. Formació específica a les àrees. Difusió de les formacions específiques que existeixen, que ens arribi la informació. <hr/> Formació en participació a la infància. <hr/> Manca d'estudis. Avaluació dels projectes.

Font: aportacions de les persones participants en la jornada amb representants d'entitats

2. APORTACIONS DELS INFANTS I ADOLESCENTS A LES JORNADES

2.1. SALUT

Pel que fa a l'activitat física, troben que alguns esports són poc accessibles econòmicament, els equips federats són cars, manca oferta al municipi/barri i la qualitat dels equipaments no sempre és suficient.

En relació amb l'alimentació, es destaca l'interès a conèixer més sobre la seva pròpia alimentació, la falta d'informació sobre menjar saludable i sobre disseny de menús.

Sobre el seu benestar emocional, en totes les edats es mostra interès per estar bé emocionalment i psicològicament. Els grups més joves confirmen que a l'escola se senten cuidats i que se'ls faciliten recursos per abordar les necessitats emocionals. Els i les adolescents ressalten que l'acompanyament el reben per part de persones properes. Al centre educatiu, la distància emocional augmenta amb els cursos i la qualitat de l'acompanyament depèn de l'actitud del/de la docent. Es destaca la necessitat d'eines per conèixer millor l'ansietat i la depressió.

2.2. MALTRACTAMENT

Els resultats de l'estudi en l'àmbit del maltractament recullen que el 30% de les agressions que reben infants i joves són verbals, que es donen majoritàriament en l'entorn escolar i al carrer, i que els motius principals són les característiques del cos, la ideologia, la manera de vestir i els gustos i aficions.

El grup d'adolescents defineix *maltractament* com no valorar i infravalorar l'altra persona, fer judicis gratuïts, llevar-li drets, treure-li la dignitat, pegar, insultar, controlar, limitar la llibertat, fer maltractament psicològic.

A l'hora de contrastar els motius principals de rebre maltractament, destaquen el cos, l'aparença, el fet de ser diferent, la racialització, l'orientació sexual i la identitat de gènere.

Aquest grup aporta, a més, que quan es dona una situació de maltractament a l'aula acudeixen al professorat per demanar ajuda i, habitualment, les persones del voltant no actuen.

2.3. VIDA DIGITAL

Els resultats de l'estudi destaquen que, en la seva vida digital, és força habitual que els infants i adolescents tinguin comptes oberts en diferents xarxes socials (74,6%) i que se'ls respecti la intimitat en fer-les servir (64,6%). Sembla que es disposa de més informació sobre els possibles perills de l'entorn digital (57,5%) que recursos per fer-hi front (47,3%). No hi ha diferències significatives per sexe.

Amb relació al respecte de la seva intimitat, reconeixen que, per una banda, ells i elles sí decideixen els seus límits a l'hora de pujar continguts a xarxes i que, normalment, se senten respectats/des amb el seu grau de consentiment. Tot i això, reconeixen que sí que es donen abusos sexuals per xarxes a persones de les seves edats, com per exemple, que es pugin fotografies sense el consentiment de la persona que hi surt o que es facin o utilitzin *stickers* (enganxines digitals) de persones sense el seu consentiment.

Pel que fa als recursos per fer front als possibles perills en l'entorn digital, posen com a exemple xerrades informatives, més formació per a famílies i més atenció als centres educatius sobre els perills que poden comportar.

L'estudi recull que, en relació amb la representació d'infants i adolescents als mitjans de comunicació, l'alumnat està força a gust amb el que s'hi projecta (mitjana de 3,2 sobre 5) i s'hi veu suficientment representat (mitjana de 3,2 sobre 5). En cap dels casos hi ha diferències rellevants per sexe, encara que sí que sembla que els menors de 13 anys se senten lleugerament més representats (3,7 front a 3 sobre 5).

Sobre el tema de la representació, que és com es visibilitza els adolescents en els mitjans de comunicació, trobam que no estan d'acord en la imatge que se'n dona. Destaquen que la imatge que es dona dels i les adolescents és força estereotipada i pejorativa i que la tendència és atribuir a aquest col·lectiu les causes dels problemes socials.

2.4. ENTORN

Els resultats de l'enquesta aporten que, en la vida al barri o poble, les tres necessitats menys cobertes per als infants i adolescents són les activitats d'oci i culturals per la seva edat (44,2%) els espais on poden donar la seva opinió (27,5%) i les associacions juvenils en què participar (27,3%).

Hi ha un ampli acord entre les participants que confirma amb les seves experiències els anteriors resultats. Per activitats d'oci entenen activitats per passar el temps com botigues, cinema, *tardeos* o botellada, així com l'esplai o activitats als espais públics. El grup d'adolescents reconeixen que als seus municipis no hi ha una oferta adaptada per a persones de les seves edats (14-16 anys).

Pel que fa als llocs on donar la seva opinió, confirmen la manca d'espais o canals per donar-la o, si n'hi ha, no els coneixen.

2.5. PARTICIPACIÓ

Què entenen infants i adolescents per participació? Poder xerrar, donar l'opinió, donar i rebre informació, que els i les entenguin i els donin importància, tenir veu i compromís.

Quan es demana al grup de 9 a 11 anys exemples de participació al centre educatiu, destaquen la capsa d'emocions i idees, i els debats a l'aula. El grup de 14 a 16 anys destaca que hi ha representants de l'alumnat al Consell Escolar.

Pel que fa a la participació en la seva ciutat o poble, els infants destaquen una experiència de participació amb l'ajuntament per a la creació d'un *skate park* i l'existència d'un consell d'infància. El grup d'adolescents destaca un projecte de cibermentors (tot i que el grup reconeix que no serveixen), així com els concursos literaris, les associacions i els serveis socials com a canals per participar. També l'existència del Consell d'Adolescència, tot i que només una persona del grup el coneix perquè hi participa.

Pel que fa a la valoració sobre l'impacte d'aquests espais o canals de participació, el grup d'adolescents destaca que, en general, els canals o espais de participació que coneixen es caracteritzen per la manca d'informació sobre allò que s'hi fa o les persones que presenten candidatures. En la mateixa línia, destaquen que normalment no obtenen retorn de les coses que s'hi fan i no veuen fetes les propostes de millora que s'hi presenten.

2.6. PROPOSTES DE MILLORA EN DIFERENTS ÀMBITS

2.6.1. Com millorarien la participació en el barri o poble?

Amb més organització infantil, fent una revisió periòdica de necessitats municipals, podent votar propostes, amb una bústia o una app participativa per informar i presentar-les, fent un Consell Mensual de veïns i veïnes o tenint representants veïnals a l'ajuntament, amb més sinceritat entre la gent, fent més activitats, fent menys ús del cotxe i tenint més zones verdes.

2.6.2. Com millorarien el barri o poble?

Amb més activitats culturals per totes les edats i augmentant els llocs on poder donar l'opinió.

2.6.3. Com millorarien la salut?

En l'àmbit de l'alimentació, s'hauria de menjar més variat, prohibir les toxines i els químics als aliments, incitar els mitjans i les xarxes a mostrar la diversitat de tipus de menjar saludable i no incitar la mala alimentació, rebaixar el preu del menjar saludable i organitzar més tallers sobre alimentació a les escoles.

En l'àmbit de la sexualitat, cal un discurs que no pinti el sexe com una cosa de què tenir por, naturalitat a l'hora de parlar-ne, més educació sexual a escoles i instituts, utilitzar preservatius per evitar malalties i transmissions sexuals, i facilitar productes als i les adolescents.

En l'àmbit de l'activitat física, cal baixar els preus de les activitats esportives, reduir la competitivitat en l'esport, augmentar els llocs on practicar qualsevol esport, usar materials que no facin mal i, en general, fomentar tots els esports però no obligar a practicar-ne cap en concret.

En l'àmbit del benestar emocional, cal millorar les coses que ens poden fer mal, no jutjar ni rebutjar la gent per la forma o les emocions que expressa, escoltar i respectar la forma de pensar dels altres, xerrades sobre com expressar els nostres sentiments, assignatures on aprendre a identificar, gestionar les emocions i cuidar-se un/a mateix/a, més informació sobre salut mental, professorat que motivi anar a escola i més llocs on expressar com se senten.

2.6.4. Com millorarien l'escola o l'institut?

En relació a l'orientació als estudis, cal anar a veure la pràctica de l'ofici, deixar espai perquè l'alumnat trii i no espantar, informar i orientar per poder escollir millor.

Quant a l'educació emocional, cal una assignatura setmanal on expressar com estan, ja que a tutoria moltes vegades es fan exàmens. També demanen formació i cursos per identificar i gestionar les emocions també als mediadors dels centres i que hi hagi psicòleg a l'institut.

Pel que fa a a l'educació sexual, cal començar-la amb diferents orientacions sexuals i identitats de gènere des de petits a través de contes, pelis, llibres.

En relació amb altres temes, cal informació social als centres, que es demani l'opinió a l'alumnat sobre el professorat, millorar les connexions wifi i més espais on escoltin les seves idees i opinions.

3. APORTACIONS DELS I DE LES PROFESSIONALS DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

3.1. PROMOCIÓ I ÚS D'ESTUDIS I DIAGNÒSTICS PER CONÈIXER L'ESTAT DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Les respostes a les enquestes indiquen que en poques ocasions es duen a terme estudis per conèixer l'estat de la infància i l'adolescència. Un 45% ho fa en poques ocasions i un 22,9% no ho fa mai.

El grup aporta que la manca de realització d'estudis pot ser causada per la manca de temps per elaborar-los, ja que destaquen que l'atenció directa a les persones usuàries dels serveis absorbeix el temps per realitzar estudis. També destaquen com a problema la disparitat de recursos als municipis i i que els professionals han d'exercir moltes tasques diferents.

Per altra banda, destaquen la manca de personal i coneixements per dur a terme estudis. Pel que fa al coneixement propi per desenvolupar estudis, destaquen la manca d'eines, com per exemple models per dur a terme enquestes i manifesten la necessitat de reunir una "caixa d'eines compartida".

També s'apunta a la manca d'accessibilitat a dades registrades, als pocs estudis duts a terme i la manca de difusió dels existents. A part es

recull la idea que a Mallorca, en tant que territori heterogeni, es fa més difícil basar-se en estudis. També reconeixen una manca d'una mirada interdepartamental per abordar projectes d'infància i adolescència.

Cal esmentar que quan es treballa aquest apartat, el personal tècnic reconeix l'ús de les memòries dels serveis com a instruments que s'utilitzen per treballar i també destaquen que és la informació sobre la realitat i les demandes que recullen els educadors i les educadores allò que es fa servir per elaborar els projectes.

Per contra, les respostes a les enquestes indiquen que a l'hora de planificar o elaborar projectes, un 30% fa servir estudis habitualment; una tercera part ho fa en poques ocasions i un 15,8% no ho fa mai.

El grup destaca que els resultats anteriors poden estar esbiaixats i es proposa aprofundir en què es considera "estudi".

3.2. PROGRAMES PER LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Els resultats de les enquestes recullen que en general sembla que es coneixen els programes propis i compartits amb l'àrea que s'adrecen a infants i joves (mitjana de 2,8 sobre 4). Aquest coneixement es distribueix de manera desigual segons el càrrec de la persona que respon i és més elevat en el cas de batllia (3,5 sobre 4), caps d'àrea (3,2) i tècnics i tècniques (2,8). En general, la valoració de la seva utilitat és bona (2,9 sobre 4), lleugerament millor per part de caps d'àrea o servei (3,1).

El grup contrasta els anteriors resultats i destaca que els motius d'aquests són:

- Manca de personal: en els municipis petits hi ha menys recursos de coordinació per programes transversals i, a vegades, els programes recauen només en una persona professional.
- L'ús de programes, en alguns municipis petits, recau només en els serveis socials.
- Manca de sinergies entre professionals, institucions i entitats.
- Manca de cultura de col·laboració i sinergies tant en l'àmbit tècnic com polític.
- Dificultat d'integrar diferents perfils professionals en els programes.
- Manca que altres entitats es coordinin i promoguin programes en l'àmbit municipal, més enllà dels Serveis Socials.
- Manca de formació a professionals abans d'implementar programes. Poca estabilitat del personal.
- L'estigmatització dels programes que es promouen des de SS, provoca que la resta de la ciutadania no en participi.
- No es compta amb plans de qualitat que identifiquin la valoració dels programes.

A tall d'exemple, des dels tècnics municipals es destaca la dificultat d'elaborar els plans locals d'infància i adolescència (PLIA) i un dels motius que s'aporta és la manca de transversalitat a l'hora d'abordar-los.

3.3. AVALUACIÓ DE PROGRAMES

Sembla que són rares les oportunitats per avaluar els programes que es fan servir. Un 51,6% no ho ha fet mai i un 32,3% ho ha fet en poques ocasions. Cal fer notar que només una quarta part de les participants han respost aquesta pregunta.

Les raons que aporta el grup que podrien respondre als resultats de les enquestes són:

- Manca de coordinació i formació en programes.
- Manca d'avaluació qualitativa dels programes.
- Manca d'estabilitat entre les persones participants.
- Pobre capacitat tècnica d'avaluar i sistematitzar dades.

Destaquen que si no hi ha avaluacions dels programes, no se'n pot conèixer l'impacte o l'efectivitat.

3.4. MECANISMES D'AVALUACIÓ ADREÇATS A INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Els resultats de les enquestes mostren que més de la meitat de les respostes indiquen no tenir mecanismes adreçats a infants i joves. Per altra banda, un 29,2% sí que hi compta, adreçats a infants i adolescents, i un 10% més en té per adolescents. En els casos que sí es compta amb aquests mecanismes, la seva valoració és força positiva (mitjana de 3 sobre 4).

El grup apunta als consells locals d'infància i adolescència (CLIA) com un dels canals possibles perquè la infància i l'adolescència avaluï programes o projectes dirigits a aquests col·lectius. No obstant, reconeixen que els CLIA no estan creats o en funcionament a tots els municipis. Les raons que aporten com a resposta a la manca de mecanismes d'avaluació amb infants i adolescents són:

- Més difusió dels consells d'infància.
- Noves formes de participació.
- Més implicació de tots els agents que hi formen part.

3.5. ESTRUCTURES DE COORDINACIÓ PER A L'ABORDATGE DE TEMES D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Els resultats de les enquestes aporten que un 67,2 de les persones enquestades reconeixen l'existència d'alguna estructura interna (pròpia de l'àrea o servei) de coordinació i que la valoració sobre la seva utilitat és de 3.5 sobre 4.

El grup que contrasta aquests resultats apunta que el percentatge d'estructures de coordinació internes hauria de ser superior al que surt als resultats i que aquest resultat pot ser degut a la compartimentació que es dona dins una mateixa àrea.

Els resultats de les enquestes aporten que un 59,5% de les persones enquestades reconeixen l'existència d'alguna estructura de coordinació externa, amb altres àrees o entitats.

El grup que contrasta aquests resultats apunta que el percentatge d'estructures de coordinació externes és molt elevat en contraposició amb la seva experiència personal. Reconeixen que hi ha coordinació, però la qualifiquen de "baixa qualitat" i de "complexa". També apunten que dins l'administració pública manca "cultura de compartir".

Reconeixen que existeixen estructures formals de coordinació i que se'n coneix l'existència, però que tanmateix s'hauria de millorar la percepció qualitativa amb els tècnics implicats. Apel·len a la corresponsabilitat entre àrees o administracions i a la manca de coordinació autonòmica.

3.6. DESCRIPCIÓ DE LES PRINCIPALS NECESSITATS PER ABORDAR TEMES D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Una de les preguntes formulades a l'enquesta era la prioritització de necessitats que es trobaven a l'hora d'abordar temes d'infància i adolescència. Aquesta prioritització la feien partint de respostes tancades. A les Jornades s'ha demanat més detall sobre aquestes necessitats i el grup aporta les següents:

TAULA 44. PRIORITZACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LES PRINCIPALS NECESSITATS PER ABORDAR TEMES D'INFÀNCIA DE PROFESSIONALS DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

	NECESSITAT	PRINCIPAL	SECUNDÀRIA	ACLARIMENTS
1	TEMPS	4	2	Manca de suport de serveis externs. Recursos econòmics i humans insuficients. Dedicar temps concret a la infància i adolescència.
Realitzar una guia de mecanismes d'eficàcia provada ajudaria a millorar la participació.				
Més temps és igual a més professionals.				
Equips amb encàrrecs que toquen diferents aspectes.				
2	RECURSOS ECONÒMICS	2	2	Les polítiques adreçades a defensar els drets de la infància han d'anar acompanyades del finançament necessari per desenvolupar programes de qualitat.
La millora dels recursos econòmics reverteix en més recursos humans, temps de qualitat, participació d'infants i joves, formació específica i en els espais de coordinació.				

	NECES- SITAT	PRIN- CIPAL	SECUN- DÀRIA	ACLARIMENTS
3	PER- SONAL	2	1	La necessitat de consolidar els equips. Necessitat de donar-los estabilitat. Precarietat dels llocs de feina (horaris, nocturnitat, etc.). Carrera professional vs. servei a la ciutadania.
4	COOR- DINACIÓ	1	7	Actual parcel·lació entre àrees i serveis. La unió fa la força. Manca de voluntat política per prioritzar la infància i adolescència.
5	MECANISMES DE PARTICIPACIÓ	1	5	-
6	FORMACIÓ ESPEÍFICA	0	3	-
7	PERSPECTIVA DE DRETS DE LA INFÀNCIA	0	0	-

Font: Aportacions de les persones participants en la jornada amb personal de les institucions públiques

Consideracions per continuar treballant...

- 1. Compartir la informació** sobre infància i adolescència amb criteris comuns milloraria la possibilitat de realitzar estudis sobre la situació de la infància i l'adolescència a Mallorca.
- 2. Per aconseguir una imatge representativa** de la complexa i heterogènia realitat de Mallorca, s'exigeix sortir a cercar activament col·lectius minoritaris.
- 3. La mirada sobre la infància i l'adolescència** exigeix una lectura entrelaçada i transversal entre els diferents àmbits.
- 4. Es compartida la necessitat d'un millor acompanyament** emocional i de salut mental.
- 5. La voluntat de promoure la participació** infantil i adolescent no és suficient perquè aquesta participació sigui real.
- 6. Hi ha alguns temes en els que el «discurs» no es troba integrat en la realitat** de la infància i l'adolescència (ex. motius de discriminació o impacte de les xarxes socials)
- 7. Manquen criteris clars i coherents** sobre la vida digital.
- 8. Es fa necessari continuar revisant l'impacte de la COVID** en la vida dels infants.
- 9. L'educació afectivosexual s'hauria de promoure** des d'una perspectiva holística, feminista i centrada en la persona.
- 10. Els espais culturals, d'oci i lleure s'haurien d'ampliar** i incloure la veu de les persones destinatàries.
- 11. Les estructures de coordinació són ben valorades però han de continuar avançant** per arribar construir una xarxa eficaç i centrada en les persones.

BLOC 5

Conclusions

El conjunt d'informació que recull aquest estudi és una aproximació a la realitat del benestar social i necessitats dels infants i adolescents de Mallorca. L'estudi no inclou, ni molt menys, tota la diversitat de realitats, escenaris i contextos que viuen els nins, nines, al·lots i al·lotes a Mallorca, però obre línies rellevants per tenir en compte en el moment d'elaborar el Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i l'Adolescència a Mallorca.

S'exposen a continuació algunes de les conclusions obtingudes del procés.

1. SOBRE LA SISTEMATITZACIÓ DEL REGISTRE DE DADES I FACILITAR L'ACCÉS

- En general, hi ha poca claredat sobre com accedir a dades bàsiques per entendre la situació d'infants i adolescents.
- A l'hora d'accedir a dades de fonts secundàries, s'han trobat dificultats per accedir a dades d'àmbit insular o segregades per grup d'edat.
- En les fonts que presenten dades autonòmiques, no és possible desagregar les dades recollides per illa sense el risc de perdre la representativitat de la mostra.
- En els casos que sí que es presentaven segregades per grup d'edat, les agrupacions no responien a un mateix criteri. També existeixen diferents criteris d'ordenació geogràfica entre àmbits.
- Les enquestes mostren una escassa valoració de la utilitat dels programes, de fet només una de cada sis persones els avalua habitualment.
- A les Jornades, es comenta la dificultat d'elaborar estudis a causa de la manca de temps i coneixements i l'excessiva diversificació de tasques.

- Per copsar la realitat, es necessitarien estudis per zones, atès que l'illa conté realitats molt heterogènies.
- A les Jornades, es proposa construir un recull d'indicadors compartit.
- Establir un sistema d'indicadors per monitoritzar els reptes que es plantegin des del PADIAM i un sistema únic i acordat de registre d'indicadors sobre el benestar de la infància i l'adolescència sembla que tendria un impacte considerable per facilitar la generació i accés al coneixement sobre aquest benestar.

2. SOBRE L'ACCÉS A LA INFORMACIÓ SOBRE COL·LECTIUS MINORITARIS

- Sovint són les entitats les que desenvolupen estudis que aporten informació sobre la situació de determinats col·lectius. Accedir de manera directa a la informació sobre col·lectius minoritaris requereix d'estratègies personalitzades, actives i directes que sovint impliquen una inversió major de recursos.
- Els instruments utilitzats per a la captació de dades primàries en aquest diagnòstic s'han dissenyat per ser de fàcil accés, acompanyat de materials divulgatius en diferents suports, difosos en les dues llengües oficials i s'han utilitzat canals d'ample abast per a la seva difusió. Malgrat això, no queda reflectida la diversitat de la societat mallorquina.

3. SOBRE LA NECESSITAT D'ANALITZAR DE FORMA INTEGRAL LES DADES RECOLLIDES

- L'estudi s'ha estructurat a partir de diferents àmbits que s'interrelacionen entre ells.
- El material que es presenta és un recull de dades qualitatives i quantitatives sobre un ample conjunt d'àmbits rellevants per a la vida d'infants i adolescents. Així doncs, s'ha de realitzar una anàlisi convergent i integradora per establir les necessitats prioritàries a atendre dins el PADIAM.

4. SOBRE LA NECESSITAT DE POTENCIAR ELS RECURSOS EN L'ACOMPANYAMENT DEL BENESTAR EMOCIONAL I LA SALUT MENTAL

- El benestar emocional és un interès compartit per pràcticament la meitat dels infants i adolescents consultats, pel que fa a la seva salut. És especialment reivindicat per les al·lotes majors de dotze anys i les persones no binàries.
- Per una banda, cal destacar que la pandèmia ha disparat les temptatives de suïcidi en infants i joves, i, per l'altra, la discriminació LGTB-fòbica és un motiu que porta al suïcidi juvenil.
- De les propostes de millora que plantegen els infants i adolescents per als seus centres educatius, la més nombrosa és ampliar l'educació emocional. En la mateixa línia, a les Jornades, destaquen que al centre educatiu la distància emocional augmenta amb els cursos i la qualitat de l'acompanyament depèn de l'actitud del/de la docent. Es destaca la necessitat d'eines per conèixer millor l'ansietat i la depressió.

- Respecte a la salut dels infants i adolescents, les entitats destaquen les següents necessitats: acompanyament en salut mental, recursos per al benestar emocional, atenció psicològica i sensibilització. També reconeixen que s'ha d'augmentar el nombre d'especialistes en salut mental i que calen recursos de detecció a tots els àmbits de la salut.
- Des del punt de vista de les entitats, pal·liar les principals mancances en l'entorn educatiu, passa per més tallers d'educació emocional.
- El dret que més reivindiquen les entitats i professionals de l'administració pública és el de dret a protecció especial al seu creixement físic, mental i social, el dret a la llibertat d'expressió, a buscar i rebre informació i en tercera posició el dret a la igualtat sense discriminació de raça, religió o nacionalitat.

5. SOBRE LA DISSONÀNCIA ENTRE LA VOLUNTAT DE PROMOURE EL DRET A LA PARTICIPACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT I LA REALITAT

- Tant les entitats com els i les professionals de l'administració pública que fan feina amb infància i adolescència, reconeixen que fomenten la participació dels infants i adolescents en els seus espais per prendre decisions que els afecten. Tot i això, en ambdós àmbits, predominen uns nivells de participació en què els infants i adolescents participen com a consumidors/es d'activitats o aportant propostes, però és menys habitual que dissenyin i desenvolupin projectes conjuntament.
- En aquest sentit, per fomentar altres nivells de participació en els quals tinguin un rol més protagonista, les entitats demanen més formació, assessorament i eines. També reclamen fer feina per una participació real i efectiva, no simbòlica.
- En la mateixa línia, adquirir més mecanismes per promoure la participació és la quarta necessitat més destacada per abordar

temes d'infància per part de professionals de l'administració pública. Per exemple, més de la meitat dels i les professionals tècnics indiquen no tenir mecanismes perquè els infants i adolescents avaluin les iniciatives que se'ls adrecen.

- Els infants i adolescents detecten com a necessitats menys cobertes en el seu municipi tenir espais on poder donar la seva opinió i associacions on poder participar. En aquest sentit, reivindiquen que les activitats culturals dels seus municipis, tant d'oci com esportives, millorarien força si ells i elles poguessin donar la seva opinió.
- En aquest sentit i en contraposició a les aportacions de les persones adultes, les experiències dels infants i adolescents pel que fa a la seva participació no són gaire àmplies. Els resultats mostren que els infants i adolescents saben que tenen canals de participació dins els centres educatius, com els consells escolars, així i tot, la valoració, qualitativa que fan els i les estudiants no és bona. Reclamen més informació sobre el funcionament i més transparència.
- La participació dels infants i adolescents ha anat molt a pitjor a causa de la pandèmia segons les experiències de professionals de l'administració pública.
- Dels drets dels infants i adolescents que més s'haurien de promoure, el personal tècnic valora en la cinquena posició el dret a participar i donar l'opinió.

6. SOBRE LA DISTÀNCIA ENTRE EL DISCURS I LA PRÀCTICA

En alguns temes, sembla que s'han integrat pautes i criteris al discurs però aquestes pautes no es traspassen a la pràctica. En són exemple:

- Les respostes sobre agressions recollides a les enquestes contrasten amb dades d'altres fonts.
- A les Jornades, es contradiuen les dades sobre principals motius d'agressió recollides a les enquestes. Sembla que el racisme o l'homofòbia sí que són motiu d'agressió.
- A les Jornades, s'identifiquen les persones adultes com a font d'ajuda, mentre que no es confia en els iguals.
- L'alumnat i les famílies comparteixen un vocabulari bàsic sobre els eixos de discriminació més treballats.
- La cobertura de necessitats sobre la vida digital descrita per l'alumnat no concorda amb la de les famílies. Les famílies no compten amb un marc de referència tant clar sobre higiene digital com poden tenir en altres àmbits com l'alimentació o la salut.
- Els criteris que l'alumnat diu aplicar a l'hora de compartir continguts a les xarxes no concorda amb les dades d'altres fonts.

- Estudis recents assenyalen l'impacte de les xarxes socials, els videojocs o la nova pornografia en línia sobre la conducta d'infants i joves, mentre que són poques les persones que reconeixen aquesta influència.
- Aquestes dissonàncies potser assenyalen que l'objectiu a treballar amb infants, adolescents i famílies no és tant la informació sobre aquests temes com les habilitats i competències per dur a la pràctica el que ja saben teòricament.

7. SOBRE L'IMPACTE DE LA VIDA DIGITAL EN MÚLTIPLES ÀMBITS

- Els criteris que l'alumnat diu aplicar a l'hora de compartir continguts a les xarxes no concorda amb les dades d'altres fonts.
- La vida digital interactua amb l'àmbit familiar, l'educatiu, l'oci, la salut i les relacions entre altres àmbits. Estudis recents assenyalen l'impacte de les xarxes socials, els videojocs o la nova pornografia en línia sobre la conducta d'infants i joves, mentre són poques les persones que reconeixen aquesta influència.
- La pandèmia de la COVID-19 i el confinament han augmentat aquesta interacció.
- S'observen pautes addictives en relació amb l'ús de la tecnologia i s'han integrat programes de prevenció de salut pública.
- Sembla que l'educació en ciutadania digital per a la prevenció de conductes addictives es configura com un dels reptes a assolir.

8. SOBRE L'IMPACTE REAL DE LA COVID-19

- A les enquestes, tant l'alumnat com les famílies relativitzen l'impacte de la COVID-19 en diferents aspectes relacionats amb la llar i el centre educatiu.
- Per a les entitats, la COVID-19 ha suposat dificultats relacionades amb la participació d'usuaris i usuàries en les seves activitats. Així mateix, alguns perfils tècnics municipals d'atenció primària manifesten un gran augment de casos i expedients oberts a causa de la pandèmia.
- Les dades recollides de fonts secundàries assenyalen conseqüències de la COVID-19 sobre el benestar emocional, el món laboral o el món educatiu.
- La major part de dades recollides per al marc social són anteriors a l'inici de la pandèmia, per la qual cosa cal observar-ne l'evolució durant els mesos vinents.
- L'equip investigador considera que, per valorar l'impacte real de la pandèmia en la vida d'infants i adolescents, potser cal canviar les preguntes que havien estat rellevants fins al moment.

9. SOBRE L'EDUCACIÓ AFECTIVOSEXUAL

- Les Illes Balears és una de les comunitat autònomes amb taxes més elevades de MTS.
- La tercera proposta de millora pel centre educatiu més destacada pels i per les adolescents és tenir més educació sexual, especialment en les al·lotes. Es recull que, amb l'edat, augmenta l'interès sobre la pròpia sexualitat. Les famílies de les nines també reclamen més educació sexual als centres educatius.
- Dels drets dels infants i adolescents que més cal promoure, professionals de l'administració pública marquen el dret a la protecció davant l'abús i l'explotació sexual com el tercer més prioritari.
- Els infants i adolescents que es defineixen com a no binaris reclamen disposar de més informació i recursos en relació amb la seva sexualitat.
- Es recullen dotze recursos del Govern de les Illes Balears destinats a l'educació afectiva i sexual, prevenció de malalties de transmissió sexual (MTS) i sexualitat diversa i igualitari. Tot i això, no es recullen dades sobre el grau de satisfacció d'infants

i adolescents sobre aquests recursos, ni els impactes que tenen en la seva educació.

- Sembla que promoure una educació afectivosexual accessible, amb una perspectiva holística, feminista i centrada en la persona és un dels reptes que se'ns plategen.

10. SOBRE L'OFERTA D'ESPACIS CULTURALS, D'OCI I LLEURE PER A INFANTS I ADOLESCENTS I POTENCIAR EL SEU PROTAGONISME

- Falten espais de decisió dels joves per incidir sobre el seu oci. Els infants i adolescents posen en primera posició la necessitat d'activitats d'oci i culturals per a la seva edat en el seu barri o poble. També reivindiquen poder donar l'opinió sobre les activitats culturals i d'oci com a principal proposta per millorar-les.
- Les entitats identifiquen com a principal necessitat d'infants i adolescents l'accés a espais de lleure i oci, i a activitats d'oci adaptades a la seva edat. A les Jornades, remarquen que falten espais i educació en el lleure i l'oci, i foment de l'oci comunitari per part de les famílies.
- La majoria d'equipaments culturals es concentren a Palma; altres com biblioteques o casals de joves es distribueixen per l'illa.
- Sembla que és més fàcil accedir a un oci adaptat a l'edat per infants de fins a 13 anys i que viuen a la Part Forana.

- Un grup prou nombrós d'infants i joves contesten que el seu oci ha empitjorat arran de la COVID-19.
- A Mallorca hi ha diversos programes educatius basats en el teatre, l'art i el foment de la lectura.
- L'estudi recull la cultura promoguda per les institucions. No arriba a la cultura popular i de base que es promou a escala municipal.

11. SOBRE LES ESTRUCTURES DE COORDINACIÓ INTERINSTITUCIONAL

- Tant les entitats com les institucions compten amb estructures de coordinació de diferent grau i és habitual dedicar temps a coordinar-se amb altres persones i equips de forma periòdica.
- A les enquestes, la valoració d'aquestes estructures és positiva.
- L'estructura de les institucions es percep compartimentada.
- Augmentar la coordinació és una de les necessitats més destacades per millorar l'atenció a la infància i adolescència que expressen els professionals de les institucions.
- Les estructures de coordinació més amples es consideren complexes i generen una participació de baixa qualitat.
- A les Jornades, les entitats proposen promoure espais de coordinació amb una perspectiva centrada en la persona i no en l'organització administrativa.
- Se suggereixen també espais de coordinació entre joves, famílies i professionals.
- Es troben a faltar estructures de coordinació autonòmiques i una major corresponsabilitat.

BLOC 6

Limitacions del diagnòstic

Les entitats que hem treballat per elaborar aquest diagnòstic consideram rellevant compartir el conjunt de limitacions que el condicionen amb la doble finalitat d'acotar-ne l'abast i la representació i, a la vegada, contribuir a preveure'ls en el futur.

Volem ressaltar que s'ha duit a terme durant cinc mesos i amb una situació de pandèmia que ha impactat a tot els àmbits de la recerca.

1. REPRESENTACIÓ DE LA MOSTRA

A les enquestes, no s'ha aconseguit la participació de tota la mostra seleccionada, fet que en condiona la representativitat. No s'han pogut extreure conclusions per comarca i s'ha optat per agrupar els municipis en dos blocs: Palma i Part Forana.

2. DIVERSITAT DE LA MOSTRA

Per assegurar una representació de la diversitat i col·lectius minoritaris, les tècniques de recollida d'informació utilitzades en aquest estudi no són suficients. Seria necessari introduir tècniques com l'entrevista o grups focals, i destinar més temps i recursos a fer el reclutament de participants.

Per acompanyar la participació i una major implicació de la població infantil i adolescent, és necessari invertir-hi més temps i recursos, especialment per aquell alumnat amb més necessitats de suport (alumnat

nouvingut, educació especial, centres de primera acollida o residencials, infants amb mesures de justícia juvenil, etc.).

Aquest estudi recull dades de població infantil de 0 a 17 anys escolaritzada a Mallorca. Per una comprensió més amplia de la realitat del col·lectiu, és important incloure també el perfil absentista o que ha abandonat els estudis abans dels disset anys.

Així mateix, el present estudi recull aportacions de quatre grans grups d'agents informants i en deixa fora d'altres. S'integra la perspectiva de l'alumnat, les famílies, algunes entitats que treballen en relació amb la infància i adolescència, i algunes persones que treballen en els diferents àmbits de l'administració, però no incorpora aportacions amb més profunditat d'altres agents rellevants com el personal docent, de serveis socials, sanitari, del món del lleure, etc.

3. ABAST DELS CONTINGUTS

El nombre d'àmbits que integra aquest estudi és elevat i ha condicionat l'oportunitat de profunditzar en aspectes més concrets, per la qual cosa el resultat acaba en un nivell d'anàlisi molt general.

Les enquestes han permès recollir la veu d'infants, adolescents i famílies d'una manera més directa, però el nombre d'àmbits que pretenia abastar no ha permès profunditzar en tots.

Consideram molt útil l'espai que s'obre a partir d'aquest estudi i que es pugui donar continuïtat des de l'estructura del PADIAM i mantenir una mirada holística i integral en relació amb la infantesa i l'adolescència.

De cara a futurs diagnòstics, consideram important revisar el conjunt d'indicadors des d'un marc teòric més compartit i adaptat a l'escala insular.

4. FONTS D'INFORMACIÓ

Durant la recerca, s'ha constatat la falta de dades recollides per l'àmbit insular. És habitual trobar dades d'àmbit autonòmic, però no és possible fer-ne una lectura desagregada per territori sense perdre representativitat estadística.

Mentre que és força comú aconseguir dades desagregades per sexe, ho és molt menys aconseguir-les per grup d'edat i, quan és possible, no hi ha un criteri homogeni entre diferents fonts. Aquest fet dificulta poder seleccionar dades rellevant per entendre la realitat d'infants i adolescents. Consideram necessari establir un criteri homogeni i integrar informació relativa a l'edat a les dades generades en els diferents nivells de les administracions.

Ens ha resultat impossible accedir a tot un conjunt de dades a causa de la manera en com es registren. Per exemple, en aquests moments, resulta impossible accedir a dades agregades sobre l'atenció de pacients d'atenció primària a causa del fet que no existeix un criteri clar de registre ni un sistema per explotar-ne les dades.

El conjunt de dades recollides es troba dispers entre múltiples fonts i no resulta senzill descobrir on trobar-les. Aquesta dispersió de dades s'agreuja en estar distribuïdes en diferents administracions. Cal invertir molt de temps en contactes i aquesta inversió no és garantia d'obtenir la informació. Ens sembla rellevant establir un conjunt d'indicadors estable i treballar per mantenir-los actualitzats i accessibles des d'un mateix espai.

BIBLIOGRAFIA

FONTS DEL MARC NORMATIU

Ley 26/2015, de 28 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia (2015). Boletín Oficial del Estado, 180, sec. I, de 29 de julio de 2015, 64544 a 64613. Accessible en línea a <https://www.boe.es/eli/es/l/2015/07/28/26>

Ley 9/2019, de 19 de febrero, de la atención y los derechos de la infancia y la adolescencia de las Illes Balears (2019). Boletín Oficial del Estado, 89, sec. I, de 13 de abril de 2019, 38835 a 38973. Accessible en línea a <https://www.boe.es/eli/es-ib/l/2019/02/19/9>

Ley Orgánica 8/2015, 22 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia (2015). Boletín Oficial del Estado, 175. Sec. I, de 23 de julio de 2015, 61871 a 61889. Accessible en línea a <https://www.boe.es/eli/es/lo/2015/07/22/8>

Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia (2021). Boletín Oficial del Estado, 134. Sec. I, de 5 de junio de 2021, 68657 a 68730. Accessible en línea a <https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8>

Convención de Naciones Unidas sobre los Derechos del Niño (CDN)

Samardžić-Marković, S., & O'Flaherty, M. (2016). *Manual de legislación europea sobre los derechos del niño.* Agencia de los Derechos Fun-

damentales de la Unión Europea. DOI:10.2811/18376. Accesible en línea a https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_rights_child_SPA.PDF

Ajuntament de Palma (2017). Pla Municipal d'Infància i Adolescència Ajuntament de Palma (2018-2022). VIII Convocatòria de Reconeixement Ciutat Amiga de la Infància. UNICEF Comitè Espanyol. Accesible en línea a: https://www.palma.cat/porta1/PALMA/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_116806_1.pdf

BIBLIOGRAFIA

Albis, J.; March, C. i Alomar, J. (2020) *Els adolescents i les pantalles addictives a les Illes Balears a Anuari de l'educació de les Illes Balears*. Palma, 2019 ; p.260-273. Accesible en línea a <https://hdl.handle.net/11162/204449>

Andrade Pérez, B., Guadix García, I.; Rial Boubeta, (coords.) (2021) *Impacto de la tecnología a la adolescencia: relaciones, riesgos y oportunidades: Un estudio comprensivo e inclusivo hacia el uso saludable de las TRIC*. UNICEF. Accesible en línea a: https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/Informe_Impacto_de_la_tecnologia_en_la_adolescencia.pdf

Ballester, Ll; Rosón, C; Noya, M.; Calderón-Cruz, B. (2020) *Revisión sistemática sobre los efectos de la nueva pornografía online y las intervenciones preventivas de las consecuencias negativas* a Ballester et al. (2020) Pornografía y educación afectivosexual, (pp. 81-116). Octaedro Editorial

Ballester, Ll., Orte, C., & Pozo, R. (2019). Nueva pornografía y cambios en las relaciones interpersonales de adolescentes y jóvenes. *Vulnerabilidad y resistencia: experiencias investigadoras en comercio sexual y prostitución*, 249-284.

- Barcelona, A.** (2017). Pla d'Adolescència i Joventut 2017-2021. Àrea de Drets Socials.
- Billard, T. J.** (2019). (No) Shame in the game: the influence of pornography viewing on attitudes toward transgender people. *Communication Research Reports*, 36 (1), 45-56. <https://doi.org/10.1080/08824096.2018.1549539>
- Calvià, A.** (2018). Informe de la situació de la infància i l'adolescència, 2018.
- Casado de Staritzky, Tatiana; Nadal Amengual, Isabel** (2020). <<Estudi sobre el risc de suïcidi en joventut LGTBI a Mallorca>>, *Anuari de la Joventut de les Illes Balears 2020*. Institut Balear de la Joventut (IBJO-VE), Conselleria d'Afers Socials i Esport pp. 317-338. Accessible a: <http://www.caib.es/sites/objib/ca/inici-33505/?campa=yes>
- Cebrián, A., Trillo, A., & González, A.** (2019). *PISA 2018. Programa para la Evaluación Internacional de los Estudiantes. Informe español*. Ministerio de Educación y Formación Profesional. Accessible en línia a <https://www.educacionyfp.gob.es/inee/evaluaciones-internacionales/pisa/pisa-2018/pisa-2018-informes-es.html>
- COGAM** (2013). *Homofobia en las aulas 2013. ¿Educamos en la diversidad afectivo-sexual?*. Madrid: Grupo de Educación de COGAM.
- Consell Econòmic i Social de les Illes Balears (CES).** (2019) Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, 2019. Accessible en línia a: http://ces.caib.es/www/cd_memoria2019/index-memoria.html
- Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.** (2017) Pla d'Actuació Jove 2017-2020. Barcelona.
- Convivexit** (2020). Memòria de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar 2019-2020. Institut per la Convivència i l'Èxit escolar.
- D'Afers Socials i Esports, C.** (2021). Memòria d'actuacions de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, 2020.

- Drets Socials, G., & de Drets Socials, À.** (2017). Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona. 2017: informe: resum executiu.
- Drets Socials, D.** (2020). Memòria IMAS 2020. Consell de Mallorca. Accessible en línia a: https://www.imasmallorca.net/sites/default/files/Mem%C3%B2ria%20IMAS%202020%20DEF_1.pdf
- De les Illes Balears, G.** (2018). Estudio sobre la prevalencia de la obesidad en las Illes Balears (EPOIB II).
- De Salut, D.** (2020). Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES)-2018.
- De Staritzky, T. C., & Amengual, I. N.** (2020). Estudi sobre el risc de suïcidi en joventut LGTBI a Mallorca. *Anuari de la Joventut de les Illes Balears*, (2020), 317-336.
- Döring, N. M.** (2009). The Internet's impact on sexuality: a critical review of 15 years of research. *Computers in Human Behavior*, 25 (5), 1089-1101. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2009.04-003>
- Garaigordobil, M., i Larrain, E.** (2020). Acoso y ciberacoso en adolescentes LGTB: prevalencia y efectos en la salud mental. *Revista Científica de Educomunicación*, 62, 79-90.
- Guasp, A.** (2012). The school report. The experiences of gay young people in Britain's schools in 2012. Cambridge: University of Cambridge. Centre for Family Research.
- IAQSE, E.** (2020). Sistema educatiu de les Illes Balears: variables de context, indicadors de sistema i resultats. Cap a un compromís social per l'educació.
- Miller, D.J., Kidd, G. i Hald, G.M.** (2019). Measuring self-perceived effects of pornography: a short-form version of the pornography consumption scale. *Archives of Sexual Behavior*, 48 (3), 753-761. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1327-z>

- Observatori Autonòmic de les Drogues** (2020). *Encuesta sobre uso de drogas en enseñanza secundaria (ESTUDES) Illes Balears, 1994-2018/2019. Informe 2018-2019*. Direcció General de Salut Pública, Conselleria de Salut i Consum. Accessible a: https://www.caib.es/sites/padib/es/observatorio_autonomico_de_drogas/
- Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència** (2020) *Informe anual de les Illes Balears 2019*. GOIB: Palma. Accessible en línia a https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/imagenes/tablaContenidos03Sub-Sec/2020_INFORME%20OBIA%202019.pdf
- Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència i UNICEF** (2019) Addenda al pacte balear per a la infància. Accessible en línia a <http://contingutswb.parlamentib.es/comunicacio/10/ADDENDAPACTEBALEAR-INFANCIASIGNADA.pdf>
- Oliver, J. L.** (2017) Informe diagnòstic de Palma Ciutat Amiga de la Infància. Ajuntament de Palma. Accessible en línia a https://www.palma.cat/portal/PALMA/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_113590_1.PDF
- Owens, E. W., Behun, R. J. Manning, J. C. i Reid, R. C.** (2012). The impact of internet pornography on adolescents: a review of the research. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 19 (1.2), 99-122. <https://doi.org/10.1080/10720162.2012.660431>
- Palma, A.** (2018). Informe de seguiment del Pla Municipal d'Infància i Adolescència de Palma, període 2018-2019. Accessible en línia a: https://www.palma.cat/portal/PALMA/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_141319_1.pdf
- Palma, A.** *A l'escola a peu. Guia per posar en marxa un camí escolar*. Àrea d'Educació, Família, Majors i Immigració. Accessible en línia a: http://palmaeduca.es/p_activitats/docs/A%20l'escola%20a%20peu%20%20Guia%20per%20a%20posar%20en%20marxa%20un%20cam%C3%AD%20escolar.pdf

- Palomino, Juan C.; Rodríguez, Juan G.; Sebastián, Raquel** (2021). «The COVID-19 shock on the labour market: poverty and inequality effects across Spanish regions». *INET Oxford Working Paper*. Núm. 2021-06. Accessible a: <https://www.inet.ox.ac.uk/publications/no-2021-06-the-COVID-19-shock-on-the-labour-market-poverty-and-inequality-effects-across-spanish-regions/>
- Peter, J., & Valkenburg, P. M.** (2016). *Adolescents and pornography: A review of 20 years of research*. *The Journal of Sex Research*, 53(4-5), 509-531.
- Rodríguez-Reinado, C. (coord.)** (2020). *Manual para elaborar planes locales de infancia y adolescencia des de una perspectiva participativa y de derechos*. Instituto Andaluz de Administración Pública. Accessible en línea a <https://www.juntadeandalucia.es/servicios/publicaciones/detalle/79477.html>
- Rasmussen, K. R. i Kohut, T.** (2019). Does religious attendance moderate the connection between pornography consumption and attitudes toward women? *Journal of Sex Research*, 56 (1), 38-49. <https://doi.org/10.1080/00224499.2017.1396571>
- Salut i Consum, C.** (2019). Memòria anual del Servei de Salut de les Illes Balears: any 2019. Accessible a: <https://www.ibsalut.es/servei/memories-anuals/3961-memoria-anual-del-servei-de-salut-de-les-illes-balears-any-2019>
- Salut i Consum, C.** (2018). Memòria anual del Servei de Salut de les Illes Balears: any 2018. Accessible a: <https://www.ibsalut.es/servei/memories-anuals/3749-memoria-anual-del-servei-de-salut-de-les-illes-balears-any-2018>
- Sentís, G., Díaz, O., Rodríguez, A.** (2020) *Diagnóstico sobre la Situación de la Infancia y la Adolescencia en el municipio de Las Palmas de Gran Canaria*. Ayuntamiento de la Palma de Gran Canari. Accessible en línea a https://www.laspalmasgc.es/export/sites/laspalmasgc/galleries/documentos-servicios-sociales/Diagnostico-InfanciaAdolescencia_LPGC-2020.pdf

Trilla Bernet, J., & Novella Cámara, A. M. (2011). *Participación, democracia y formación para la ciudadanía . Los consejos de infancia*. Revista de Educación, (356) 23-43.

Wright, P. J. (2018). Sex education, public opinion, and pornography: a conditional process analysis. *Journal of Health Communication*, 23 (5), 495-502. <https://doi.org/10.1080/10810730.2018.1472316>

Altres referències a peu de pàgina corresponen a documentació aportada per les diferents conselleries i serveis del Govern de les Illes Balears i del Consell de Mallorca.

Consultes a les bases de dades de l'Institut Nacional d'Estadística. (INE)

Consultes a les bases de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT)

Direcció Insular d'Infància i Família
Departament de Drets Socials
Consell de Mallorca